

BALADE POPULARE
ROMÎNEȘTI

II

EDIȚII CRITICE DE FOLCLOR — GENURI

1964

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

INTRODUCERE, INDICE TEMATIC
ȘI BIBLIOGRAFIC,
ANTOLOGIE DE
AL. I. AMZULESCU

II. Vitejești

1. CICLUL COTROPITORILOR

(turci — tătari)

32 (37. I) GRUIA LUI NOVAC

În munții Catrinului,
La pădurea Pinului,
La cerdacu
Lui Novacu,
5 La masă de solzi de pește
Beau voinicii boierește,
Beau, glumesc, se veselesc
Și la Dumnezeu gîndesc.
Dar Gruia,
10 Novăcița,
Nici nu bea, nici nu mînca,
Nici voie bună n-avea,
Ci sta gata de-a pleca.
Iar Novac, cum îl vedea.
15 Din gură așa-i grăia :
— Măi Gruio, fiul meu,
Să-ți ajute Dumnezeu !
De ce șezi tu supărat,
Nebăut și nemîncat?
20 O' banii ți i-ai gătat,
O' ți-i gîndul la-nsurat,
O' ți-i dor de Țarigrad?
Gruia din grai grăia :
— Nici banii nu i-am gătat,
25 Nici mi-i gîndul la-nsurat,
Ci mi-i dor de Țarigrad !
Novac din cap clătina
Și cătră Gruia zicea :
— Gruio, Gruio, fiul meu,

30 Ascultă de tatăl tău,
 Că el nu-ți voiește rău:
 De vei merge-n Țarigrad,
 Să rămii tu lângă gard,
 În oraș să nu te bagi
 35 Și la vin să nu te tragi,
 Că vinu-i cu viclenie,
 El te trage la beție,
 Beția trage la somn,
 Lesne pierde-un cap de om!
 40 Gruia, copil zburdat,
 De mic la rele-nvățat,
 El în seamă nu băga
 Ce tatăl său îi spunea,
 Ci-și încingea armele
 45 Și-și gătea podoabele;
 Apoi murgul și-l scotea,
 Slugile i-l țesăla,
 Cu șeaua mi-l înșela,
 Cu frîne mi-l înfrîna.
 50 Gruia pe el se suia,
 Rămas bun că mi-și lua
 Ș-apoi ca vîntul pleca
 Și nici că se mai oprea
 Pîn-în Țarigrad întra,
 55 Și aici ce mi-și făcea?
 Lua tîrgul tot de-a lungul
 Și birturile de-a rîndul,
 Pîn' pe urmă nimerea
 Și în birt că se băga,
 60 În birtu-mpăratului,
 Din marginea satului,
 La Anița,
 Birtășița.
 Lîngă masă se punea
 65 Și Aniței porunca:
 — Tu, Aniță
 Birtășiță,
 Adă-mi vin cît pot eu bea,
 Că-ți dau bani cu măsura,
 70 Toată cupa — talerul,
 Toată vadra — galbenul!
 Anița, dac-auzea,

Vadra-n mîna o prindea
 Și-n podrum mi se băga,
 75 Și vin roșu-mi aducea,
 Și pe masă mi-l punea.
 Gruia vadra o prindea
 Și dintr-un sorbit o bea,
 Cu fundu-n sus o punea
 80 Și noroc el că-mi zicea,
 După alta porunceă,
 Dar nici un ban nu plătea.
 Și în birt el cît a stat
 Tot vinul că l-a gătat,
 85 Că-n trei zile și-n trei nopți
 A băut sute de zloți,
 A băut trei buți de vin,
 Tot vin bătrîn cu pelin,
 Ș-a mîncat trei vaci belite
 90 Și trei cuptoare de pite;
 Nu bea vinul cum se bea,
 Cu sălicu și hoalba,
 Ci mi-l bea el cu vadra,
 Se miră toată lumea!
 95 Și Anița,
 Birtășița,
 Dacă vinul că-mi găta
 Și bani nu mi-și căpăta,
 Tare rău se supăra
 100 Și la oaspeți le zicea:
 — Dragii mei,
 Oaspeții mei,
 Faceți bine și iertați,
 Că luminile-am gătat
 105 Și n-am bani de cumpărat
 Pîn' m-oi duce-n căpătat.
 Și Anița,
 Birtășița,
 Poale albe sufulca,
 110 Cizme negre sufulca,
 Și din birt ea că-mi ieșea,
 Și unde mi se ducea?
 Deasupra orașului,
 La curtea-mpăratului:
 115 — Înălțate împărate,

Să trăiești cu sănătate !
 Nimerit-au, nimerit,
 La mine-n birt o venit
 Un voinicel tinerel,
 120 De toți se miră de el ;
 Că-n trei zile și-n trei nopți
 A băut sute de zloți,
 A băut trei buți de vin,
 Vin bătrîn și cu pelin,
 125 Ș-a mîncat trei vaci belite
 Și trei cuptoare de pite.
 Nu bea vinul cum se bea,
 Cu sălicu și hoalba,
 Ci mi-și bea el cu vadra,
 130 Se miră toată lumea !
 Cum pune vadra la gură,
 Varsă-n gură ca-ntr-o șură ;
 Vadra cum este de mare,
 El o bea dintr-o gustare,
 135 Și pita cît e de lată,
 El o-mbucă totodată ;
 Tot vinul cît' am avut,
 Tot dînsul mi l-a băut,
 Și cînd zic ca să plătească,
 140 El vrea ca să mă lovească.
 Tot mîncă și tot sorbi,
 Dar nimica nu-mi plăti.
 Acum, cînd vinu-am gătat,
 Spune-mi, doamne, ce să fac ?
 145 — Tu, Aniță
 Birtășiță,
 Spune-mi tu făptura lui,
 C-ăsta-i omul dracului !
 — Înălțate împărate,
 150 Să trăiești cu sănătate,
 Eu îți spun cu direptate :
 De trei palme-i lat în frunte
 Și nu prea vorbește multe ;
 Apoi căutătura lui
 155 Seamănă cu-a lupului ;
 Cînd se uită pe sub gene,
 Și măria-ta te-ai teme . . .
 Mustățile-i, ca la rac,

Și le-nnoadă după cap ;
 160 Face nodul cît pumnul
 Și rînjește ca ursul,
 De bubuie tot locul
 Și ți-e groază de dînsul ;
 Lat e-n spate, gros în os,
 165 Dar la față mi-i frumos,
 C-are față de hîrtie,
 De-ai putea pe ea a scrie,
 Ș-apoi, ochisorii lui,
 Ca murile cîmpului !
 170 Împăratul auzind
 Pe Anița-așa vorbind,
 Puterile îi pierea,
 Măciucă păru-i suia,
 Fața i se-ngălbinea,
 175 Începu a tremura
 Și Aniței îi zicea :
 — Tu, Aniță
 Birtășiță,
 Rogu-te pe Dumnezeu
 180 Și te jur pe capul tău
 Să nu-i spui unde șed eu,
 C-ala mîncă capul meu !
 Țasta-i Gruia lui Novac,
 Care țara ne-a prădat,
 185 A prădat-o-n lung și-n lat,
 De trei ori turcii-a tăiat
 Și acum iar o venit
 Cu gînd rău de prăpădit.
 Bată-mi-l-ar Dumnezeu
 190 Pe el și pe tatăl său,
 Că ei ne-au făcut mult rău,
 Că ne-au ținut drumurile
 Și ne-au tăiat capetele !
 Dar, Aniță
 195 Birtășiță,
 Ia du-mi-te tu acasă
 Și mi-l pune după masă,
 Și dă-i vin cu rozolie,
 Ca să-l tragă la beție ;
 200 Dă-i vin cît el poate bea,
 De plată nu întreba,

Și dă-i vin cît va pofti,
 De plată nu pomeni.
 Și cînd vinul vei găta,
 205 Vin' la mine, că Ț-oi da,
 Numai să-l poți tu-mbăta,
 Că bun preț îi căpăta!
 Anița, dac-auzea,
 Anița ce mi-și făcea?
 210 Acasă ea alerga
 Și pe Gruia îl afla
 Cum prin birt se preumbla,
 Că nu mai avea ce bea.
 El atuncea ce făcea?
 215 Mîna-n pozonar băga,
 Cu galbeni plină-o scotea,
 Galbeni pe jos resfira
 Și din gură că-mi zicea:
 — Tu, Aniță
 220 Birtășiță,
 Adă-mi vin cît pot eu bea,
 Că-ți dau galbeni cîți vei vrea;
 Și cînd galbeni oi găta,
 Pe uliță voi pleca,
 225 De blagă m-oi încărca!
 Iar Anița,
 Birtășița,
 Dacă ea mi-și auzea,
 Bine, Doamne, îi părea,
 230 Galbeni de pe jos strîngea
 Și vin roșu aducea,
 Vin bătrîn cu rozolie,
 Ca să-l tragă la beție.
 Și Gruia ce mi-și făcea?
 235 Multe buți de vin golea,
 Dar pe urmă amețea,
 Capul pe masă-l punea
 Și curînd că adormea.
 Iar Anița,
 240 Birtășița,
 Dacă ea astea vedea,
 Ferestrele deschidea,
 La turci semn că le făcea.
 Turcii-ncet s-apropiau

245 Și în birt că se băgau,
 Și cum pe Gruia-l vedea,
 La el mi se repezea,
 Dară vîntul cam bătea,
 Părul lui Gruia-l lățea,
 250 Iar turcii, dacă vedea,
 Vai, Doamne, cum mi-și fugea !
 Dar-napoi iar se-ntorcea
 Și pe Gruia mi-l lega
 Cu trei funii de mătăasă,
 255 Ca mîna Gruii de groasă,
 Și cu trei de ibrișin,
 Groase ca parii de fîn ;
 Cu coatele îndărăpt,
 Cu mîinile-ntoărse-n piept.
 260 Ș-apoi ei pe el îl lua
 Și-n temniță îl ducea,
 Într-o temniță de piatră,
 Chiar pe seama lui gătată.
 Și aici cît îl ținea ?
 265 Șapte ani și jumătate,
 Pîn' se rupse șuba-n spate ;
 Șapte ani și două luni,
 Mai pe-atîtea săptămîni,
 Gruia-n temniță ședea
 270 Pîn' de zile-i se ura.
 Și Novac tot aștepta
 Ca să-i vină Gruia ;
 Dar în zadar aștepta,
 Că Gruia nu mai venea.
 275 Atunci el ce mi-și făcea ?
 La un corb el porunceă
 Și așa că mi-i zicea :
 — Corbule, puiușul meu,
 Țină-mi-te Dumnezeu !
 280 Tu nu ești bun de lucrat,
 Dară ești bun de zburat,
 Du-te,-ncungiură țara
 Și îmi caută pe Gruia,
 Doară li-i putea afla,
 285 Că eu bine te-oi ținea,
 Carne de turc îi mînca
 Și sînge de turc îi bea !

Atunci Corbul ce-mi făcea?
 Aripile întindea,
 290 Cu ciocul mi-și cloncănea,
 Toată țara-ncungiura
 Pin' pe Gruia mi-l afla,
 La fereastră-i s-așeza
 Și căuta și cloncănea.
 295 Gruia Corbul vedea
 Și bine mi-l cunoștea,
 Și din grai așa grăia:
 — Du-te tu la tatăl meu
 Și spune-i că am zis eu
 300 Să lase hodina toată,
 Vină aici să mă scoată!
 Și spune-i tătucului
 Care-i gândul turcului,
 Că pe vineri dimineața
 305 Se gătesc să-mi ia viața;
 Că funarii împletesc
 Și bărdașii tot cioplesc,
 Furcile îmi pregătesc.
 Și vineri, la prânzul mare,
 310 Mă vor scoate la pierzare!
 Corbul, dacă auzea,
 Aripile întindea,
 În văzduh se ridica
 Și la Novac se-ntorcea
 315 Și așa că îi zicea:
 — Lasă cina la Domnul
 Și cuțitul la focul,
 Că-ți potopesc feciorul!
 Că vineri de dimineață
 320 Vrea să-i ia a lui viață;
 Că funarii împletesc
 Și bărdașii tot cioplesc,
 Furcile îi pregătesc.
 Și vineri, la prânzul mare,
 325 Îl vor scoate la pierzare!
 Novac, dacă auzea,
 Ochii-n lacrimi își scâldea
 Și din grai așa grăia:
 — Te mai scot o dată eu,
 330 Chiar să-mi pierd și capul meu!

Apoi iute, cît gîndești,
 Țipa hainele domnești
 Și-mbrăca călugărești.
 Moș călugăr se făcea,
 335 Armele și le-ascundea,
 Murgul îl încăleca
 Și îndată el pleca,
 Și la turci că se ducea,
 Și așa că le zicea :
 340 — Bună ziua, turcilor,
 Turcilor, voinicilor !
 Auzit-am, auzit,
 Lucru mie potrivit,
 C-aveți un rob de pierzare ;
 345 Nu l-ați face de vînzare ?
 Că de cumva mi l-ați da,
 Bucuros l-aș cumpăra,
 Și de cumva vi-i de dat,
 Mie mi-i de cumpărat.
 350 Și de-a fi cam tinerel,
 V-aș da mulți galbeni pe el,
 Ca să mi-l fac diecel ;
 Că la vreme de slăbie
 N-are nime să mă ție
 355 Și mi-a fi spre-ajutorie.
 Ba, de n-ar avea cap greu,
 L-aș învăța tot mereu,
 Să rămînă-n locul meu !
 Turcii, cum îl auzea,
 360 Toți din grai așa grăia :
 — Părinte, sfinția-ta,
 Noi robul nu ți l-om da,
 Că nu-i neam de diecel,
 Ci e neam de Novăcel !
 365 Și nouă nu ni-i de dat,
 Că pe el l-am judecat
 Ca să fie spînzurat,
 Că-i un mare blestemat.
 Seamănă cu tatăl său,
 370 Bate-mi-l-ar Dumnezeu !
 Că de cînd s-a pomenit,
 Tot așa ne-au prăpădit ;
 Că ne ținea drumurile

Și ne tăia capetele !
 375 Novac, dacă auzea,
 Turcilor că le zicea :
 — Dacă nu mi-l sloboziți,
 Vă rog să nu-l potopiți
 Până nu l-oi spovedi
 380 Și de moarte l-oi găti !
 Dar turcii se mînia
 Că prea mult îi năcăjea.
 Atunci Novac ce-mi făcea ?
 Pozonarele-și vărsa,
 385 Galbeni pe jos răsîra.
 Turcii-a strînge se-ntrecea,
 Iar Novac se întorcea
 Și sabia ș-o scotea
 Și pe toți turcii tăia,
 390 Nici unul nu rămînea.
 Apoi afară ieșea,
 La temniță se ducea,
 Unde era-nchis Gruia,
 Lăcatele le rupea
 395 Și pe Gruia îl scotea
 Și din grai așa-i grăia :
 — Gruîto, copilul meu,
 Tu faci tot de capul tău
 Și n-ascuți cuvîntul meu,
 400 Rău te bătu Dumnezeu !
 Gruia noduri înghițea,
 Dar nimica nu zicea,
 Că el vina și-o vedea,
 Apoi amîndoi se lua
 405 Și prin' turci se întorcea
 Și pe toți că mi-i tăia.
 Pe unde Novac mergea,
 Numai cu cotul cotea,
 Uliți printre turci făcea.
 410 Gruîta mi-i abătea,
 Iară Novac îi tăia,
 Și turcii așa pica
 Cum pică vara iarba
 Cînd o ajungi cu coasa.
 415 Iar un turc cam bătrînel,
 Vai de el, amar de el,

Se-nvîrtea și se codea
 Și de Gruia se ruga :
 — Lasă-mă nevătămat,
 420 Să duc veste la-mpărat
 C-ai scăpat din Țarigrad !
 Iar Gruia că mi-i zicea :
 — Cîine bătrîn și spurcat,
 Te-aș lăsa nevătămat,
 425 Dar îi spune la-mpărat
 Că de viteaz ai scăpat !
 Apoi sabia trăgea,
 Urechile îi tăia,
 Nasul o țîră-i cîrnea
 430 Și-apoi scăpat îl făcea.
 Iară Gruia cu Novac
 Se lua de după cap
 Și se săruta cu drag,
 Și lăuda pe Dumnezeu
 435 Că i-a scăpat de la rău.
 Și-apoi ei că se lua,
 Pe uliță că-mi pleca,
 Multă blagă-și aduna,
 Multe cară încărca
 440 Și dincoace ei venea,
 Cătră Țara Romînească,
 Fapta să ș-o povestească
 La boieri ca dumneavoastră,
 Dumnezeu să vă trăiască !
 445 Și Novacii, cît trăia,
 Tot mereu se veselea
 Și la turci nu mai gîndea !

Cînd oi zice peliniță,
 La vale, pe Dunăriță,
 Tare vine-o șeiculiță;
 Șaica veche, cîrma nouă,
 5 Zo, taie Dunărea-n două.
 Dară-n șaică cine-mi șede?
 Șede Corbea și Gruia.
 Lină verde mândălac,
 Și mi-e Corbea mort de beat,
 10 Că de cum mi s-a sculat,
 Multe vinuri a cercat.
 A beut și s-a-mbătat
 Și-n șaică mi s-a culcat.
 Iacă șaica că-mi venea
 15 Până-n vad la Vidina.
 Cîinii, turcii de-l vedea,
 Toți în luntrii să punea
 Și-naintea lui ieșea,
 Șaica-n Dunăre-i oprea.
 20 Ferești deschise erea,
 Turcii pe șaică să suia.
 Cînd la Corbea să uita,
 Sfîntu Gorneac, zo, sufla,
 Chica pale i-o mîna,
 25 Turcii mi să spăimînta
 Și fugea ca ciorili,
 Să-neca ca vitili. . .
 Da' sluga, nemernica,
 Mîncă-i-ar cîinii carnea
 30 Și țîța de la dreapta,
 El din gură-așa-mi zîcea:
 — Turcilor, voi, turci agale,
 Ce fugiți ca ciorili,
 Vă-necați ca vitili?
 35 Veniți, că vi-l dau legat
 Ca pe-un dobitoc la gard!
 Da' turcii, dacă-auza,
 Sus pe șaică să suia,
 Pe Corbiță mi-l lega

40 Cu cinci frînghii de mătasă,
 Tăia carnea păn' la oasă,
 Și cu alte de Brașov,
 Tăia carnea păn' la os.
 Și-l lua pe Corbea legat
 45 Și-l ducea la Călăfat,
 Călăfat, oraș bogat,
 Piste țară adăvărat.
 Pe Corbiță că mi-l lua
 Și-n țapă că-l înfîgea,
 50 Da' pe Gruită-l lega
 Jos, de țapa lui Corbiță,
 Îl lega turcii pe Gruită.
 Pică sînge din Corbiță,
 Strică fața lui Gruită!
 55 Cine că mi-i comanda?
 Ficioru lui Caragea,
 Un turculeț mititel,
 Știa carte giurgiumel.
 El din gură-așa grăia:
 60 — Turcilor buni și agale,
 Cîți copii de turc aveți,
 Pe toți să-i astringeți,
 Flinta-n mîină să le dați
 Și cărtușe cu patroane,
 65 Pe Corbiță l-o-mpușca,
 Să să-nvețe-n el să dea!
 Da' turcii cînd auza,
 Cîți copii de turc avea
 Pe toți îi astringea,
 70 Flinta-n mîină că le da
 Și cartușe cu patroane,
 Tăbăra de-l împușca.
 Dară Corbea ce făcea?
 Glionțali le prijunea
 75 În potcoava cizmelor
 Și-n piatra inelului.
 Copiii de turc împușcînd
 Și deasupra lui venînd,
 Corbu, pasăre neagră,
 80 Din aripă răzbătînd,
 Da' din cioc totî crăînd
 Și la carnea lui rămînd,

Dară Corbea răspunzînd :
 — Măi vulture, pasăre neagră,
 85 Nu rămni la carnea mea
 Și vino la mine-ncoa',
 Că de-ajută Precesta,
 Eu ție că ție-o făcea
 Stîrv de trii ani să mănînci,
 90 Binili meu nu-l mai uiți !
 D-al vultur, pasăre neagră,
 Jos, pe țapa lui ședea,
 Da' Corbiță di colea
 Inel de aur scotea
 95 Și pe gheară-i așeza,
 Din guriță-i povestea :
 — Măi vulture dumneata,
 Să te duci până colea,
 Colea-n deal, în Stari-deal,
 100 La casăli lui Novac,
 Ce-are barbă ca un țap,
 Sare Dunărea-n ciumag
 Dincoace, la Calafat,
 Unde e un rob legat
 105 Și-unu-n țapă alinat !
 Vulturu, dacă-mi vedea,
 Din aripi răzbătea,
 El o dată să-ndrepta
 Colea-n deal, la Stari-deal,
 110 La casăli lui Novac.
 Da' Novac, Baba-Novac,
 Tăman bea la cafenea
 Cu frati-su Banabac,
 C-o ploschiță de dud verde
 115 Ce ținea vro șapte vedre.
 Tăman pa'r de vin cînd bea,
 Da' vulturu di colea
 Inelu că-l sloboza,
 Drept în pa'r îl sprijinea.
 120 Novac-Baba vinu-l bea,
 Cînd la fundu pa'rului
 Văzu piatra inelului.
 Cînd ș-ardică genili,
 Să-și vadă potecili,
 125 Inelu din pa'r îl lua

Și pe el să zăuita,
 Prea bine mi-l cunoștea
 Și din gură-așa vorbea :
 — Doi copilași c-am avut,
 130 Crezi, turcii i-a prăpădit,
 Iacă inelu-a venit !
 Lăpăda țoale domnești
 Și-mbrăca călugărești.
 Pe su' chivără-atirna
 135 Acea spatie turbată
 Ce prăpădea lumea toată.
 Genele-și rîdica,
 Potecile de-și vedea,
 Colea-n vad, la Dunăriță,
 140 Unde-i fiu-su Gruită.
 Odată să opintea,
 Dunărea-n ciumag sărea
 Și trecu la Calafat
 De văzu robu legat
 145 Și-unu-n țapă alinat.
 Dacă văzu și văzu,
 Bun călugăr să făcea
 Și trecu la Vidina,
 L-a mai mică cafenea,
 150 Cu șaptezăci lîngă ea,
 Unde turcii bea cafea,
 Și din gură-așa vorbea :
 — Turcilor, boierilor,
 Am trecut la Calafat
 155 Și văzui un rob legat
 Ș-altu-n țapă alinat,
 Ș-oi să am cu ei păcat.
 Vedeți bine eu că sînt
 Călugăre pe pămînt.
 160 Chiar mă rog de dumneavoastră
 Să-mi dați o vadră de vin,
 Robii i-oi cuminica,
 Că moare necuminecat
 Ș-oi să am cu ei păcat !
 165 Da' turcii, dacă-auza,
 Vadră de vin cumpăra,
 Lu moșu Novac i-o da.
 Novac-Baba vadra lua

Și cu vadra că-mi pleca.
 170 Pe margine de Dunăriță
 Se mînie pe vedriță.
 De pămînt cînd o trîntea,
 Dăogili, zo,-i sărea!
 Dunărea-n ciumag sărea,
 175 Chiar la Călăfat trecea,
 Frînghiili le tăia
 Și din gură-așa zicea:
 — Măi Corbiță, taică, mă,
 Să țineți marginili,
 180 Să le bat mijloacili,
 Că le știu soroacili!
 Cînd turcu striga: « Aman! »,
 Să-i bat, taică, de su'mal;
 Cînd turcu striga: « Amet! »,
 185 Eu să-i bat, taică, la piept,
 C-așa am avut adet!
 Cînd pin turci că abătea,
 Pe toate socacili,
 Zo, le sare fesurli.
 190 Tăbăra de-i buldușa,
 Multă blagă aduna,
 Lua pe Corbea și pe Gruia,
 Pe drum la vale-apuca,
 Până-n vale, la ceșmea,
 195 Unde sta și odihnea... ¹

.....

Sandru Timoc, pp. 93-98;
 inf. Sima Prunaru
 <Alexandrovăț—Serbia>.

¹ În continuare, contaminate cu tema nr. 12.I: *Novac și zîna*.

Foițică bob seară,
 Nu aseară, alaltăseară,
 În viitura vacilor,
 În scapătul soarelui,
 5 În aprinsul bobotăilor,
 În jocul copiilor,
 Foaie verde bob năut,
 Mi-a sosit, mi-a poposit
 Trei voinici închivărați,
 10 Călări pe trei pui de hați.
 Foaie verde ș-o lalea,
 Dară ei unde mergea?
 Cam la capul dealului,
 La gura Osmolului,
 15 La satul Bîrladului,
 La cîrciuma Lagului.
 Din bătătură mergea,
 Novac din gură striga:
 — Bre, Lidvă cîrciumăriță,
 20 Pupu-ți legea, talăniță,
 Scoate-ne-o oca de vin,
 Să cercăm vinul de bun;
 Dacă vinul ne-o plăcea,
 Jos de pe hați că ne-om da;
 25 Dacă vinul ți-o fi cald,
 Eu de cale ca să-mi cat!
 Dară Lidva, d-auzea,
 Într-o cămară intra,
 Frumos că se premenea,
 30 Băga fața în albeală,
 Buzele în rumeneală.
 Cofa-n mîină c-o lua
 Și în pivniță intra,
 Toate buți că le cerca
 35 Și vinul că nu-i plăcea.
 Și ea încă mai știa,
 Cam la capul buților,
 În fundul pivniților,
 Că e un mic bitlăgel,

40 Cu pelin băgat în el.
 Nici mai mult, nici mai puțin,
 O sută de vedre plin.
 Cofulița mi-o umplea
 Și la dînșii că-mi ieșea,
 45 Din papucei tropăind,
 Din rochiță filfăind,
 Ocaua nasturi făcînd.
 În mîna lui Novac o da,
 Cîteșitrei din ea gusta
 50 Și vinul că le plăcea.
 Cofa-n fund o răsuffla
 Și de pămînt o trîntea,
 Sări fundul de la ea,
 De-i suna tărtăcuța,
 55 Rupse Lidvei inima!
 Novac din gură grăia
 Și pe Lidva o-ntreba:
 — Bre, Lidvă cîrciumăriță,
 Albă ca ș-o porumbiță,
 60 Ai tu grajd de trei cai murgi
 Și gazdă de trei voinici?
 Dar Lidva se cam gîndea
 Și astfel le răspundea:
 — Eu am grajd de opt cai murgi
 65 Și gazdă de opt voinici!
 Cum așa că auzea,
 După cai descăleca,
 Caii la grajd îi băga,
 Fîn cu flori le revărsa,
 70 Lacătul la grajd punea,
 Șeale pe brațe lua
 Și la Lidva că striga:
 — Ai, ne-arată odaia
 Care să ședem în ea.
 75 Șealele jos că punea
 Și pe pat să așeza
 Și la Lidva că striga:
 — Dale, Lidvă cîrșmăriță,
 Blîndă ca o porumbiță,
 80 Ado vinul cu vadra,
 Rachiul cu ocaua!
 Și bea, frate, și iar bea,

Fiecare cu vadra,
 Pînă cînd să-nturmenta.
 85 După ce să-nturmenta,
 Iataganele scotea
 Și la Lidva că venea
 Și către dînsa răgnea :
 — Ai, ne-arată butia
 90 Care bem noi vin din ea !
 Lidva cu dînșii mergea,
 Butia că le-arăta.
 Dar ei, frate, ce-mi făcea ?
 Trei doage că îi scotea,
 95 Capu-n bîtlăgel băga,
 Tot ca boii că sorbea,
 Numai drojdii rămînea !
 Și-nchina cu strachina
 Pentru Maica Precista,
 100 Le-o ajuta undeva,
 Și pentru Domnul Hristos,
 Să le fie de folos. . .
 Dară Lidva, de vedea,
 Ea cu firea să-nciuda
 105 Și oftînd așa grăia :
 — Cată, bată-i mamă-sa,
 Singură-mi făcui belea !
 Aștia vinul că mi-or bea,
 P-ici încolo s-or ducea,
 110 Fără să-mi dea vreo para !
 Vinul este stăpînesc,
 M-o apuca să-l plătesc,
 Cu ce foc mă curățesc ?
 Dară Lidva, de vedea,
 115 Vadra-n mîină că lua,
 Să n-o priceapă cineva.
 La fîntînă că mergea,
 Vadra jos că o lăsa,
 Rochia-n brîu sumetea,
 120 Papucii-n mîină lua,
 Trei derele că sărea,
 Trei derele ș-o vâlcea,
 La nașu-său ajungea
 Și la poartă că-mi bătea,
 125 La nașu-său că striga :

— Bre, nașule Lagule,
 Nu aseară, alalt-ieri seară
 Mi-au sosit, mi-au poposit,
 Foaie verde garoflați,
 130 Trei voinici închivărați,
 Călare pe pui de hați.
 Hații la grajd i-a băgat,
 Fin cu flori le-a revărsat
 Și pe pat s-a așezat,
 135 Și bea vin pe rămășeală,
 Fără nici o socoteală.
 P-ici încolo s-or ducea,
 Fără să-mi dea o para.
 Vinul este stăpînesc,
 140 Cu ce foc mă curățesc,
 Că n-am cu ce să-l plătesc?
 Dar Lagu, de auzea,
 Puținel se cam gîndea
 Și pe Lidva întreba:
 145 — Dale, fină dumneata,
 Ce fel de oameni sînt ăștia?
 Lidva sta și răspundea:
 — Sînt oameni de stat înalt,
 Umblă cu mîrtacii-n cap!
 150 Unul are vâz de lup,
 Așa cată d-amărît!
 Unul mi-are vâz de urs,
 Așa-i de posomorît!
 Altu-i nalt și subțirel,
 155 Îmbrăcat într-un ilecel,
 Numai cu fir și cu tel,
 Cu căciuliță de jder!
 Dară nașul îi spunea:
 — Să vezi, fină dumneata,
 160 E Novac, Baba-Novac,
 Cu nepotul său Ioviță,
 Fecioraș de văduviță,
 Ce umblă pe sub gîrniță
 Și dă bine din sulită.
 165 Iar Novac, Baba-Novac,
 Din cincizeci de piei de lup
 Și-a făcut cojoc pe trup,
 Guleraș nu i-a ajuns.

170 Dar unchiu-său, Bala-Bac,
 Din șasezeci de piei de urs
 Și-a făcut cojoc pe trup,
 Mîncă nu i-a ajuns.
 Dă-le tu vin cît or vrea,
 Nu-ți mai da socoteala.
 175 D-or sta, de s-or mînia,
 Foc orașului i-or da,
 De ne-o arde domnia,
 De s-o duce pomina,
 De ne-o blestema lumea
 180 Acum și totdeauna!
 Lidva-ndărăt să-ntorcea,
 Pe la fîntînă că da,
 Vadra cu apă lua
 Și acasă se ducea
 185 Și-n pivniță că intra.
 Dară ei ce mi-și făcea?
 Ca gherlanii se juca,
 Că nu avea ce mai bea. . .
 Le turna apă, se spăla,
 190 Și Lidvei că îi zicea:
 — Bre, Lidvă cîrciumăriță,
 Pupu-te-n ochi și-n guriță,
 Așterne epingea,ua,
 Să ne dăm refeneaua,
 195 Că vinul e stăpînesc,
 Te-apucă ca să-l plătești!
 Dar Novac ce mi-și făcea?
 Disagi cu galbeni lua,
 Pe epingea-i răsturna
 200 Și Lidvei, frate, îi da.
 Hații din grajd că scotea,
 Șale pe ei că punea,
 Cîtetrei încăleca,
 Ziua bună că-și lua,
 205 Din oraș că mi-și ieșea,
 P-aci-ncolo să ducea. . .¹

.

Păsculescu, pp. 255—257;
 inf. Petre Mîrea Ioniță
 (Orlea—Corabia—Oltenia).

¹ În continuare, contaminare cu tema nr. 39: *Însurătoarea lui Ioviță cu fata Cadiului*.

35 (39) NOVAC.
ÎNSURĂTOAREA LUI IOVIȚĂ

Munții Steri-Dealului,
Tocmai la muntele-nalt,
Unde pazvanții se bat;
Tocmai la muntele sec,
5 Unde vitejii se-ntrec. . .
La cerdacul lui Novac,
Lui Novac,
Baba-Novac,
Car' trăiește-acum de-un veac,
10 Mare masă mi-este-ntinsă,
De mulți boieri mi-e cuprinsă.
Dar la masă cine-mi șade?
Șade bătrînul Novac,
Cu frate-său Balaban,
15 Cu nepotu-său Ioviță,
Ioviță
Din Craioviță,
Fecioraș de talaniță,
'Brăcat într-o dulămiță.
20 Toți boieri' beau
Și mîncau,
Pe gălbenași se sfeteau,
Numai Ioviță nici nu bea,
Nici nu mînca,
25 Numai cu ochii privea,
Că ședea de zid răzmat,
Făr' de igealic în cap. . .
Dară bătrînul Novac ce mi-și făcea?
De la masă se scula,
30 Din guriță-așa-i zicea :
— Băi nepoate, tu, Ioviță,
Ce nu bei, ce nu mănînci,
Numai cu ochii te uiți?
Ori bucatele nu-ți plac,
35 Mă rog, și-altele să-ți fac?
Ori gălbenași mi-ai sfîrșit,
Sau mai mulți c-ai dobîndit?
Sau, frate, și s-a făcut,

Neică, de căsătorit?! . . .
 40 — Măi unchiule dumneata,
 De stătuși
 De mă-ntrebași,
 Adevărul spune-ți-aș:
 Că eu, frate, m-am plimbat
 45 În oierit,
 În dijmărit,
 Pe la Munții Pindului,
 La Munții Cadiului,
 Și eu, nene, mi-am văzut
 50 Pe fata Cadiului,
 Nepoata-mpăratului,
 Și din ceas' car' mi-am văzut-o
 La inimă mi-a căzut
 Ca un nastur de argint
 55 Când cade la apă-afund,
 Se lipește de nisip,
 Și n-am cal de pristinit! . . .
 — Măi nepoate, tu, Ioviță,
 Dacă este vorba-așa,
 60 Intră-n grajd de mi-ți alege,
 Că am freo cincizeci la hrană,
 Puși de la Vinerea mare!
 Cheieru-n mînă că-i da:
 Să vezi, cheia cît lopata,
 65 Lacătul cît banița,
 Mititel
 Cît un purcel,
 Să faci cincii căldări din el. . .
 La grajd, frate, se ducea,
 70 Încerca albi
 Și codalbi,
 Încerca negri și pegi,
 Încerca surii și murgi;
 Nici un cal că nu-i plăcea,
 75 Tot cu palma-i măsura. . .
 În ușa grajdului că sta,
 O țigare că fuma,
 Ochii-n cap se lumina.
 Când ochi negri și-arunca,
 80 Tocma-n fundul grajdului
 Zări ochii Albului,

Albului
 Codalbului,
 Știi, ca para focului,
 85 Luceafărul cerului,
 D-înșelat
 Și d-înfrînat,
 Cum e bun de-ncălecat;
 Taftorul
 90 Și pohilul
 Car' plătea Țarigradul. . .
 De căpăstru că mi-l lua,
 Afar' din grajd că mi-l da
 Și Novac că mi-l vedea:
 95 — Măi nepoate, tu, Ioviță,
 De luași pe-Albul,
 Pe Codalbul,
 Mai bin' să-mi fi tăiat capul,
 Că nașul car' m-a cununat
 100 Cu el că m-a-nziestrat,
 Pe el n-am încălecat.
 Să-l păzești,
 Să nu-l smintești,
 Că, zic zău, te prăpădesc!
 105 Dar Ioviță ce-i zicea?
 — Măi unchiule dumneata,
 { De-mi deteși pe-Albul,
 Pe Codalbul,
 Asta o să-mi scape capul.
 110 Mi-e cale de nouă zile,
 Poate să vin pînă mîine!
 Picioru-n scară punea,
 Prin curte că mi-l plimba,
 Spumă albă mi-l făcea
 115 Și silea
 De mi-ajungea.
 Cînd mi-e soare-n cruci-nămiezi,
 Cînd stau turcii la mecet,
 Și pe Stanca c-o vedea,
 120 Prin bagcea că se plimba,
 Cu cinzeci de roabe scumpe după ea.
 Dar Ioviță ce-i zicea?
 — Stanco, verișoara mea,
 Rupe-mi tu d-o floricea

125 Și dă-mi-o cu mîna ta!
 O floricea
 Că-i rupea
 Și pe-o roabă-o trimetea,
 Dar Ioviță n-o primea,
 130 La pămînt că mi-o-arunca.
 Cînd fuse d-al doilea,
 Mai cu milă se ruga
 Și din gură-așa-i zicea:
 — Stanco, verișoara mea,
 135 Rupe-mi tu d-o floricea
 Și dă-mi-o cu mîna ta!
 Cînd fuse d-al treilea,
 Mai cu milă se ruga
 Și din gură-așa-i zicea:
 140 — Stanco, verișoara mea,
 Că tu mi-ești vară-verișoară,
 Ruptă de la inimioară! . . .
 Atunci Stanca ce făcea?
 O floricea
 145 C-o rupea,
 C-un fir roșu-o-nfășura,
 Peste bagcea
 Se-ntindea,
 Floarea lui Ioviță-o da.
 150 Dar Ioviță ce-mi făcea?
 Cu stînga floarea-i lua,
 Cu dreapta mîna i-arunca,
 Îi puse mîna-n paftale,
 O puse pe cal călare. . .
 155 Dară Stanca ce-i zicea?
 — Măi Ioviță dumneata,
 Dacă făcuși, dragă,-așa,
 Poate Albul tău ceva?
 Că de ne-o afla taica
 160 Și-o-ncăleca pe Catîrca,
 Pe Catîrca
 Nebuna,
 Care fuge cu luna
 Și răsufală cu ziua,
 165 Ne-o răpune viața,
 Să vezi, p-a ta
 Și p-a mea!

Dar Ioviță ce zicea?
 — Măi Albule dumneata,
 170 Mai poți tu la bătrînețe
 Cît puteai la tinerețe?
 — Mai mult pot la bătrînețe
 Cît puteam la tinerețe.
 Cît eram eu tinerel,
 175 Mi-era carnea
 Ca roua,
 Dar acum, la bătrînețe,
 Mi-este carnea ca fierul,
 Măduva, ca oțelul! . . .
 180 Ioviță, cînd auzea,
 Drumul Albului că da.
 Dar o roabă ce-mi făcea?
 Veste Cadiei ducea:
 — Scoal', Cadio, nu ședea,
 185 C-a furat pe fi-ta
 Și s-a dus un hoț cu ea!
 — Pune masa să mănînc,
 Cînd oi pleca, tot l-ajung!
 Punea masa
 190 Și mînca
 Și bine că ospăta,
 La grajd de piatră-mi intra,
 La Catîrca se ducea,
 Cam cu șea, cam făr' de frîu,
 195 Numai cu piedica-n gură,
 Obiceiul cel sîrbesc
 Și cu-al nostru, țigănesc. . .
 Drumul Catîrcii că da
 Pe spojarul cîmpului.
 200 Fugea, nene, nebuna. . .
 Dar bătrînul Novac,
 Ca un puternic ce-mi era,
 Sus în cerdac se urca,
 Cu ocheanul se uita
 205 Unde-l căznea
 Cadia.
 Jos din cerdac că se da,
 La grajd, frate, că-mi venea.
 Dar pe cine-ncăleca?
 210 Pe. . . Șargul de la saca,

Ala-ndemînă era. . .
 Fugea și-ala, bednicul,
 De duduia pămîntul!
 Naintea lui că ieșea,
 215 Din guriță-așa-i zicea:
 — Dur, dur, dur, cuscre Cadio,
 Nu glumi
 Cu copiii,
 Glumește cu bătrînii.
 220 Copiii că-ngilcevesc,
 Bătrînii că-mpăciuiesc.
 Copiii fac vrăjbur'le,
 Iară bătrînii, păciur'le!
 Iară Cadia ce-i zicea?
 225 — Dur, dur, dur, cuscre Novace,
 Savai, drace,
 Catîrca s-a-nfierbîntat,
 Paloș în sînge s-a spurcat
 Și mi-e frică de păcat,
 230 Să nu te las făr' de cap! . . .
 Atunci Novac ce-mi făcea?
 În urmă, nene, rămînea.
 Cînd zise Cadia: « Aman! »,
 Mi-l povîrni de pe cal.
 235 Trupul lui cel hărănit
 Șade în drum grămădit!
 De la el ce mi-și lua?
 Luleaua
 Și celmeaua,
 240 Țigaret de piparos
 Care-n lume n-a mai fost . . .
 Pe Catîrca-ncăleca,
 Pe Șargu-alături lua
 Și-acasă că mi-și venea,
 245 Lui Ioviță că-i zicea:
 — Socre-tău te-a-nziestrat
 Pe tine cu Catîrca,
 Pe mine cu luleaua! . . .
 Și Stăncuța c-auzea,
 250 Din ochi negri lăcrăma,
 De la inimă ofta
 Și din gură-așa zicea:
 — Ale, taică, socru-meu,

Tu tăiași pe tatăl meu ! . . .
255 Mare nuntă că-mi făceau,
Vin prin pahare puneau . . .
Și-am făcut cîntec deplin,
Mai ziceți, boieri, amin !
Și mai dați cu udătura,
260 Să-și ude Mitică gura ! . . .

Vechi cîntece de viteji, pp. 67—72
inf. D. Burcea
(*Merenii-de-Sus—Videle—București*),
24. III. 1951.

36 (40) GRUIA A LUI NOVAC

În Țara Hațegului,
La biertu-mpăratului,
Unde-și beau ciobanii banii
Și-arghelarii-și mîncău caii,
5 Gruia bea cu fetele:
Una vinu-i îndulcește,
Alta patu i-l chitește,
Și cu-a treia se iubește.
Dară mamă-sa auzea,
10 Către biert ea se pornea ;
Cînd la biert ajungea,
Și lui Gruia așa-i grăia :
— O, tu, Gruio, fiul meu,
Pentru bunul Dumnezeu,
15 Părăsește bierturile,
Bierturile, fetele,
Că-ți dai, zău, și hainele,
Și te du, maichii, la tîrg,
Tot la tîrg, măi, la Arad,
20 Și-ți cumpără boi de-arat.
Vinde calul pre doi boi
Și armele pre alți doi,

Că acasă mai ai doi;
 Ieși la plug cu șase boi.
 25 Dară Gruia ce făcea?
 El la tîrg că îmi pornea,
 Vindea calul pre doi boi
 Și armele pre alți doi,
 Și acasă el venea,
 30 Către mamă-sa grăia:
 — O, muchiță, muica mea,
 D-ortac pe cine mi-i da?
 — Pre Roxandra, sora ta.
 — Dară sbici din ce mi-i da?
 35 — Din păr de la sora ta,
 C-are chica-n șapte vițe
 De cînd fu ea copiliță.
 Dară Gruia ce făcea?
 Păr din capu ei rupea
 40 Și sbiciul și-l împletea,
 Boișorii și-i prindea
 Și s-apuca d-a ara.
 Ara de l-amiază pîn' seara.
 Iar Roxandra cîteodată
 45 Să ducea s-aducă apă,
 Și flori mîndre culegea,
 Și-n cunună le făcea,
 Și la Gruia le ducea,
 Și lui din grai îi grăia:
 50 — Frate, frățiorul meu,
 Cînd va fi ospățul tău,
 Eu cu toate te-oi chiti.
 Dar Gruia, de bucurat,
 Se lua și-o săruta
 55 Și să lăuda c-o juca.
 Iar Roxandra mai o dată
 Să duse s-aducă apă;
 Capu-napoi întorcea,
 Un nourel că-mi vedea
 60 Și lui Gruia așa-i grăia:
 — Frate, frățiorul meu,
 Ce se-ntoarce norul greu?
 — Nu e nour ce privești,
 Ci sînt turcii cei păgîni,
 65 Cari știu suge pe romîni.

Vin să taie ei din mine
 Că nu le-am făcut vrun bine.
 El nici vorba nu sfirșea,
 Iacă și turcii-ajungea.
 70 Ei « bun lucru » că îi da,
 El frumos le mulțamea.
 — Bună ziua, măi plugar!
 — Mulțamesc, măi boieri mari!
 — N-ai văzut pre-aici călare
 75 Gruia lui Novac cel mare?
 — Ba eu poate l-am văzut,
 Dar nici nu l-am cunoscut,
 C-au trecut cu capu-n sus,
 Ca și vîntul el s-a dus,
 80 În Țara Hațegului,
 La biertu-mpăratului,
 Unde-și beau ciobanii banii
 Și-arghelarii-și mîncau caii,
 Gruia bea cu fetele:
 85 Una vinu-i îndulcește,
 Alta patu i-l chitește
 Și cu-a treia se iubește
 Și de turci nici nu dorește.
 Dară turcii ce făcea?
 90 Către biert ei se pornea.
 Dar un turc, ostaș vestit,
 Către turci așa-a grăit:
 — Turcilor, nebunilor,
 Stați pe loc, voi n-alergați,
 95 Că de Gruia voi nu dați;
 Dacă vreți să-l căpățați,
 Iac,-acesta-i! și-l legați!
 Că-i an de cînd nu l-am văz't
 Și de loc l-am cunoscut,
 100 De cînd cu el m-am luptat,
 Țara cînd o am prădat.
 Dară turcii ce făcea?
 O! pe Gruia-ncongiura
 Și frumos că mi-l lega.
 105 Dar un turc, zmeu blăstămat,
 Cătră Gruia-așa-au strigat:
 — Cum vrei moartea să ți-o fac:
 În săbii să te tăiem,

Cu buzdugan să te-omorîm?
 110 Dară Gruia-aşa grăia :
 — Faceți cu mine ce-ți vrea,
 Ci iertați-mă-a scria,
 Să scriu la muichița carte,
 Ca să știe din departe
 115 Că are de ce m-aștepte ;
 S-o trimit p-ast fluieraș de vînt,
 P-astă față de pămînt ;
 Să bag mîna-n buzunar,
 Să scot peană, călămar ;
 120 Să bag mîna-n pălărie,
 Să scot frunză de hîrtie.
 Dară turcii ce făcea ?
 Mîna stîngă-i dezlega,
 Și lui Gruia îi plăcea,
 125 Că stîngaci dînsul era.
 Nu bagă mîna-n pălărie,
 Să scoată frunza de hîrtie ;
 Nu bagă mîna-n buzunar
 Să scoată peană, călămar ;
 130 Ci scoase-o spadă ascuțită,
 La tăiuș cam ascuțită,
 Și-au tăiat cum au putut,
 Pe turci grămadă i-au făcut.
 Dar pe care n-au tăiat,
 135 Numai fuga l-au scăpat ;
 Numai pre-unu l-a iertat,
 Ca să ducă* vestea-n sat.
 Unul fuga i-au scăpat
 Și pre mulți i-au spintecat.
 140 Dar bătrînul Novac auzea,
 Iute calu-ncăleca
 Și pre drum că îmi pleca,
 Aulind și chiulind.
 Cînd acolo ajungea,
 145 De pre cal descăleca,
 Cătră Gruia-aşa grăia :
 — O ! tu Gruio, fiul meu,
 Pentru bunul Dumnezeu,
 Bate taichii marginile,
 150 Că eu bat mijloacele.
 Cît-i din sfințit de soare,

Pînă-n răsărit de soare,
Nici un turc nu era-n picioare.
— Soro, sorioara mea,
155 Trage boii acu-afară,
Că nu-i ziua, ci e seară,
Să plecăm acasă iară,
C-am arat ș-am semănat,
Că am copt și-am secerat!
160 Apoi boii îi mîna,
Cătră muma rentorna.
Dar turcii zăceau ca snopii,
Pe la gît cu brîne roșii.

Bibicescu, pp. 309—315
<Banatul Sîrbesc>.

37 (41) VITEJIA LUI NOVAC
ȘI A LUI GRUIA

Grăia bătrînul de Novac:
— Gruio, Gruio, puiul taichii,
Ia-ncinge-te sus fetește
Și te-mbracă muierește;
5 Și tu, taichii, să te duci
Doi pră Dunăre în sus,
Și să pui mîna la chiși,
Și tu, taichii, să te cînți:
« Dunărice, Dunărice,
10 Săce-ți, mîndră, fundurile,
Bărbățelul m-ai-necat,
Văduviță m-ai lăsat! »
Cînd turcii te-or auzi,
La tine s-or șîrui,
15 Și tu, taichii, vei fugi.
Pîn' turcii s-o șîrui,
Și taica i-oi ocupa.
Tu să iai mijloacele,

Eu oi lua marginele,
 20 Și pe turci noi i-om tăia
 Și galbenii i-om luva!
 Dară Gruia auzea,
 Cîrpă neagră-n cap punea,
 Săbioara încingea,
 25 Prîngă Dunăre mergea,
 Începea și să cînta:
 — Dunărice, Dunărice,
 Săce-mi-ți vadurile,
 Zău, și mîndră, fundurile,
 30 Bărbățelul m-ai-necat,
 Văduviță m-ai lăsat!
 Dar turcii cînd auzea,
 După el să înșira
 Și din gură-așa striga:
 35 — Ian așteaptă, nevestea,
 Ț-i bărbatu aicea!
 Gruia la fugă o lua,
 Tot fugea,-napoi căuta,
 Pin' turcii să înșira.
 40 Dar bătrînu de Novac,
 Și bătrîn și blăstămat,
 El pre turci că-i ocupea,
 Din degete fișcinea.
 Gruia-napoi să-ntorcea,
 45 Săbioara lui trăgea
 Și-ncepea de-mi tăia.
 Gimică-i ca pietrile,
 Pisază-i ca verzile. . .
 Și-ncepea de-i burfăia,
 50 Tot nădragii mi-i spărgea
 Și galbenii mi-i luva.
 Nici mulți galbeni nu era:
 Șapte merniți măsura,
 Tot de aur și d-argint,
 55 Ce n-am văzut de cînd sînt!
 Era, dragă, și sfântîci,
 Niște sfântîci tot d-ăi mici,
 Unu de-o sută și cinci. . .
 Și acasă că mergea,
 60 La oraș, la Țaligrad,
 Cam în capul podului,

La birtu sultanului.
Și ei bea și să gosta
Și de nime nu dorea.

Popovici, pp. 111—113;
inf. Nicolae Bunghi
(Ilidia—Oravița—Banat),
1906.

38 (42) ÎNSURĂTOAREA
LUI GRUIA AL LUI NOVAC

La ciardacu lui Novac,
Gruia din gură grăia :
— Însoară-mă, neică,-nsoară !
— Nu ești, neichii, de-nsurat
5 Pînă fetele te bat
Și nevestele te luptă !
Gruia, cînd auzea,
El se-ncingea nalt, fetește,
Și se-nvălea nevestește,
10 Și sub albă rochioară
Încingea luce săbioară.
P-îngă Dunăre pleca
Și astfel Gruia cînta :
— Dunărice, apă rece,
15 Dare-ar Dumnezeu să sece,
Să se vadă pietrile,
Să le ardă soarele,
Cînd pe mine m-o săcat,
Că bărbatu mi-o-necat
20 Și văduvă m-o lăsat !
Turcii, cînd îl auzea,
În luntre că se punea
Și la Gruia-mi trecea,
Pe Gruia-l năvălea.
25 El toți turcii îi lua
Și în ciardac îi ducea,

În curte că mi-i băga,
Lăcate mari încuia
Și la Novac că-mi striga:
30 — Auzi, neiculiț' Novac,
Eu mi-s Gruia lui Novac,
Ian priviți ce-o să vă fac:
Ia-ți, neicuță, sabia
Și strînge marginile,
35 Că eu tai mijloacele!
Pîn' se coace pînea-n foc,
Făcea turcii toți polog.
Atunci Gruia-mi zicea:
— Auzi, neicuță Novac,
40 Ce mie mi-ai poruncit,
Porunca ți-am împlinit,
Acu-i vremea de-nsurat!
Novac din gură grăia:
— Gruito, te-oi însura
45 Potriva de ți-oi afla.
Numai eu am auzit
D-un oraș mare,-n Dodrin,
Acolo-i o fată de lătîni,
Aia e potriva ta!
50 Gruia, cînd auzea,
El negoț își cîștiga
O furchiță și un fus,
De aur și de argint,
Și-o cloță cu zece pui,
55 Cu pene strălucitoare
Ca zările de la soare.
El murgu-și încăleca
Și la Dodrin se pornea.
În mijlocu tîrgului
60 Negoțu și-l întindea,
Toată lumea se mira,
Căci ca soarele lucea!
Fata de lătîni
Slujnica o fost minat
65 La piaț', la cumpărat,
Și-o șezut pînă-nserat,
De la Gruia n-o plecat.
Acasă cînd se ducea,
Stăpîină-sa o lua

70 Și-o bătea, și-o judeca,
 Că de ce o înserat
 Și-acasă n-o mai plecat.
 Slujnica așa zicea :
 — Eu și-acum am venit,
 75 Dară tu să fi privit
 Cine-n piaț-o venit,
 Nici acum n-ai fi venit :
 O venit un greculeț
 Cu negoț strălucitori,
 80 Nu-l mai zăuiți pînă mori !
 Așa-i grecu de frumos,
 Așa-i nalt și subțirel,
 Nici soare nu poate căuta la el !
 Stăpînă-sa auzea,
 85 Toată noaptea nu durmea,
 Pînă-n zori se tot schilea.
 Soarele cînd răsărea,
 Pe slujnică o lua,
 Cu ea la piaț' pornea.
 90 Gruia cînd că mi-o vedea,
 Negoțu el și-l strîngea.
 Cînd fata mi-o ajungea,
 De mîna că mi-o lua,
 Pe murguț o anina
 95 Și fuga cu ea îmi da,
 Pin' la ciardac nu s-oprea.
 La Novac cînd ajungea,
 De nuntă se apuca,
 La biserică mergea ;
 100 Biserica tremura,
 Icoanele lăcrima,
 Maica Mărie zicea :
 — Preotule, blăstămate,
 Nu cununa sor' cu frate,
 105 Că mai sînt străine fete
 Și sărace, și bogate !
 Preotu nu-i cununa,
 Nunta-napoi întorcea.
 Novac la Dodrin pleca,
 110 Să-ntrebe pe maică-sa
 Cu cine-o făcut fata?
 Maică-sa îi răspundea :

— Eu am fost o birtășiță,
Mulți călători mi-or venit,
115 Eu pe nime n-am primit
Făr' pe bătrînul Novac!
De nuntă el se lăsa,
Pe mireasă o ducea
De unde Gruia-a furat-o,
120 Și acolo a lăsat-o.

Novacovici, pp. 24—27
(Răcăjdia — Oravița — Banat).

39 (43) NOVAC VINDE PE GRUIA

Colea sus și mai din sus,
La cei munți de sterideal,
La cerdacul lui Novac,
Mîndră masă este-ntinsă,
5 Cu postav verde cuprinsă,
Multă țară este strînsă.
Toți beau și se veselesc,
Pe Dumnezeu pomenesc,
Numai Gruia îmi ședea,
10 Nici nu bea, nici nu mînca,
Că îmi era mînios,
Mînios, cu fața-n jos,
Ș-așa de rău îmi căuta,
Că Novac îl întreba:
15 — Ei, tu Gruio, puiul neichii,
Pentru ce ești mînios
Și îmi șezi cu fața-n jos?
Iară Gruia răspundea:
— Cum n-oi fi eu mînios
20 Și n-oi ședea cu fața-n jos,
Cînd multă țară bagi în iarnă
Și nu-s bani de cheltuială?!
Novac, dacă auzea,

Tare se mai mînia,
 25 La Gruia se slobozea
 Şi o palmă îi trăgea,
 Frumuşel că îl lega,
 Dinapoi că îl lua
 Şi-n loc de rob îl ducea;
 30 Unde, Doamne, îmi pornea?
 În oraş, în Țărigrad!
 Dacă-n oraş ajungea,
 În tîrg, Doamne, îl scotea,
 Să-l vîndă ca rob voia!
 35 Toţi robii că se vindeau
 Care cu cît preţ aveau,
 Numai Gruia rămînea,
 Că nime nu cuteza
 Pe Gruia de-a-l cumpăra.
 40 Înapoi se întorceau
 Şi acasă îmi plecau,
 Dar pe cale se-ntîlneau
 Cu o Bulă-mpărătească,
 Doamnă din ţara turcească.
 45 Cum pe Gruia îl vedea,
 Frumos cum el îmi era,
 Cătră Novac îmi zicea:
 — Bună calea, moşule,
 Moşule, bătrînule,
 50 O' ți-i robu de vînzare,
 Mie mi-i de cumpărare!
 Novac așa-i răspundea:
 — Zău, mi-i robu de vînzare,
 Cine mie îmi va da
 55 Bani cîți oi putea lua,
 Nouă pungi de bani,
 Nouă și cu nouă,
 De trei ori mai nouă,
 Treizeci fără trei,
 60 Robu-l las în grijă-sa!
 Bula, cînd îmi auzea,
 Cătră Novac îmi grăia:
 — Banii vino să ți-i dau,
 Robul haida să ți-l iau!
 65 Novac după ea pleca,
 La ea acas-ajungea,

În cămară se băga,
 Așa Bula îmi grăia :
 — Așterne-ți, moșule, chepeneagul,
 70 Să-ți dau banii cu șineagul !
 Novac chepeneag așternea,
 Îi da banii cu lopata
 Și nu îi mai număra ;
 Bani, câți putea lua,
 75 Și acasă îmi pleca ;
 Cît mergea, se întrista,
 Și cu ochii lăcrăma,
 Că la Gruia se gîndea.
 Bula pe Gruia-l lua
 80 Și pe el îl dezlega,
 În chilie îl băga,
 După masă îl punea
 Și-ncepea de-a-l îmbia,
 Dară Gruia îmi tăcea
 85 Și tare rău că-mi căuta.
 Bula așa îi zicea :
 — Bea, voinice, te gostăște
 Și mi te mai veselește,
 Nu-mi căuta așa de rău,
 90 Că bine îți voiesc eu,
 Că nu te-am luat robuleț,
 Ci te-am luat călăreț,
 Că vizirul mi-o murit
 Și-a rămas cal de călărit,
 95 Arme bune la oblînc,
 Bani destui de zdrîncănit !
 Gruia, cînd îmi auzea,
 Fața i se veselea,
 În picioare se scula
 100 Și din gură-așa zicea :
 — Nici n-oi bea,
 Nici n-oi mânca
 Până calul n-oi vedea !
 Dar Bula, cînd auzea,
 105 Măreață că îmi era,
 O dată din pălmi plesnea,
 Două slugi că îmi veneau,
 Lor poruncă că le da,
 Calul din grajd îl scoteau,

110 La Gruia îl aduceau.
Cînd Gruia calul vedea,
La inimă îl strîcnea,
Frîul în cap îi punea,
Binişor îl înşela,
115 Sus pe el se arunca,
Nişte palme că îi da
Până firea îi afla,
Cătră Bula-aşa striga:
— Auzi, Bulă dumneata,
120 Dacă e lucrul aşa,
Adă bani de zdrîncănit,
Să-i pun lîngă şauă,
Că mie mi s-o urît
De cînd n-am mai călărit,
125 Şi hai prin oraş cu mine,
Ca să mă probeşti tu bine,
Să mă vezi cum m-o şedea,
Fi-oi eu frumos sau ba!
Bula de loc se punea,
130 Desagi de galbini umplea
Şi la şaua îi punea.
Porţile le descunea,
Bula-nainte mergea,
Iară Gruia după ea.
135 Bula măreaţă era,
Căci calul cînd îmi păşea,
Banii tare zdrîncănea,
Turcii la ea să uitau
Şi tare se mai mirau.
140 Dară Gruia ce făcea?
Pinteni calului îi da,
Fuga mare că îmi da,
Din oraş afar' ieşea,
Înapoi iar se-ntorcea
145 Şi la Bula îmi venea.
Mai făcea ce îmi făcea,
Mai o dată fuga da,
Piaţa o încungiura,
Napoi iar se întorcea;
150 Mîna cu Bula îmi da,
Sănătate îşi lua,
Fuga mare că îmi da,

Din oraş afar' ieşea
 Şi napoi nu se-ntorcea ;
 155 Iară turcii se rîdeau,
 Joc de Bula îşi băteau.
 Dacă Bula îmi vedea
 Că Gruia nu mai venea,
 Ea bine se nădăia,
 160 La-mpăratu se ducea,
 De-mpăratu se ruga,
 Oaste el îmi rădica,
 După Gruia se lua.
 Tot cureau cît îmi cureau,
 165 Pe Gruia îl ajungeau,
 Gruia-napoi se-ntorcea,
 Săbioara îşi trăgea,
 Mulţi turci el că îmi tăia.
 Iară fugă că îmi da,
 170 Tot mergea cît îmi mergea,
 Pe Novac îl ajungea.
 Dară Novac ce făcea?
 Şedea jos, cu faţa-n jos,
 Tot plîngînd şi suspinînd
 175 Şi de Gruia turvinînd.
 — Ei, tu taică, taic' Novace,
 Ian deşteaptă-te tu bine,
 Să vezi cine-i lîngă tine!
 Cînd Novac se rădica
 180 Şi pe Gruia îl vedea
 Călări pe cal cum era,
 Calu-n frunte-l săruta,
 Dar Gruia aşa zicea :
 — Ia-ţi bine sabia ta
 185 Şi rămîni în urma mea,
 Că tu bine să gosteşti,
 Pe cuscri să-i omeneşti,
 Că cu ei m-am însurat
 În oraş, în Țărigrad !
 190 Novac sabia lua
 Şi din gură-aşa zicea :
 — Du-te tu, taichii, acasă,
 Lasă taica să-i gostască !
 Gruia-acasă se ducea,
 195 Novac în urmă-i rămînea,

Și cum turcii îmi venea,
Printre ei se slobozea
Și pe toți îi prăpădea,
Cît se coace-o turtă-n foc,
200 Toți turcii fură polog!
Cătră casă se ducea,
Mare gostie făcea,
Ca și noi acuma! . . .

Corcea, pp. 118—124;
inf. Vichentie Micu
<Coștei — Banatul Sîrbesc>.

40 (44) TURCUL ȘI NOVĂCEȘTII

Pusu-s-a de s-a vorbit,
Împărat s-a sfătuit
C-un turcuț micuț, isteț,
Turculeț cu părul creț
5 Și cu cal gălbiniu,
Pe-un picior pinciniu,
Să prindă pe Novăcești,
Pe voinicii romînești.
Turcu se prindea,
10 Planu îi spunea,
Mîna cu-mpăratul da,
Legătuiță făcea.
Nici prea mult nu îmi ședea,
Sus pe cal se arunca
15 Și la codru se ducea,
Și la munte se suia,
Și-ncepea de-mi chiotea,
De tot tare îmi țîpa,
Și de chiotele lui
20 Pică frunza codrului.
Tot țîpa și chiotea,
Nime-n lume n-auzea,
Făr' bătrînul de Novac,

Din frumosul său cerdac.
 25 El din gură-aşa zicea :
 — Ei, tu Gruio, puiul neichii,
 Ian tu bine îmi porneşte
 Colo-n vale,-n codru verde,
 Ca să vezi că cine ȕpă,
 30 Liniştea noastră o strică.
 Dac-o fi vrun rătăcit,
 Bine să-ȕi fie venit,
 Calea bună îi arată,
 Înapoi să vini îndată ;
 35 Dacă o fi vrun bolînd,
 Să-i dai drumu-n bolînzie ;
 Dac-o fi el vrun flămînd,
 Să-l aduci să-l săturăm,
 Ori dacă o fi vrun gol,
 40 Să-l aduci să-l îmbrăcăm.
 Iar dac-o fi vrun viteaz,
 Caută, poartă-te cam treaz,
 Tu cu el să te loveşti,
 La min' să nu te gîndeşti !
 45 Gruia, cum îmi auzea,
 Fuga la grajd că îmi da,
 Scotea murgu ȕsălat,
 ȕsălat şi înşelat,
 Numai bun de-ncălecat.
 50 Sus pe murg se arunca
 Şi prin codru îmi pleca,
 Nici prea mult nu îmi umbla,
 Cu turcu se întîlnea
 Şi din gură-aşa zicea :
 55 — Turcule, bolîndule,
 Bată-te legea turcească,
 Dar ce ȕpi şi chioteşti,
 Liniştea noastr-o răpeşti ?
 Vin' cu mine la război,
 60 Să ne lovim amîndoi !
 Dar turcu-i ca cînele,
 Scurte-i Domnul zilele,
 Nimica nu îmi vorbea,
 De Gruia s-apropia,
 65 Mîna la brîu îşi punea,
 Buzduganul îşi trăgea,

O dată îl răsucea,
 Ochii Gruii îi fura,
 Și-unde, Doamne, că îmi da?
 70 De la vale de buric,
 Unde-i moartea de voinic.
 Țapăn Gruia poticnea,
 Curea turcu și-l lega,
 Și mi-l lega prîngă cal,
 75 Prîngă cal, ca p-un ogar.
 Și-ncepea de a țîpa,
 Tot țîpa și chiotea,
 Nime-n lume n-auzea,
 Făr' bătrînul de Novac,
 80 Din frumosul său cerdac.
 El în gînd așa-și gîndea:
 « Iar a-nceput a țîpa;
 Un fecior eu am avut,
 Poate că o fi pierdut! »
 85 Apoi din gură striga:
 — Ei, Iovo, nepotul meu,
 Ascultă ce îți zic eu:
 Ian tu bine să te duci
 Colo-n vale,-n codru verde,
 90 Ca să vezi că cine țîpă,
 Liniștea noastră o strîcă,
 Că pe Gruia l-am trimis,
 Și Gruia n-a mai venit,
 Poate că o fi pierit!
 95 Iar Iova, cînd auzea,
 Așa de rău că-i părea,
 Fără voie că pleca.
 Tot mergea cît îmi mergea,
 Păn' cu turcu se-ntîlnea,
 100 Bună calea că îi da
 Și așa îi cuvînta:
 — Bată-mi-te Dumnezeu,
 Cum ai prins pe văru-meu
 Și ca bine l-ai legat
 105 Ca p-un mare blăstămat;
 Vin-încoacea la război,
 Să ne lovim amîndoi!
 Dar turcu-i ca cînele,
 Scurte-i Domnul zilele,

110 Nimica nu îmi vorbea,
 De Iova s-apropia,
 Mîna la brîu își punea,
 Buzduganul își trăgea,
 O dată îl răsucea,
 115 Ochii Iovii îi fura,
 Și-unde-n Iova, Doamne, da?
 De la vale de buric,
 Unde-i moartea de voinic.
 Țapăn Iova poticnea,
 120 Curea turcu și-l lega;
 Dinapoi că mi-i lua,
 Dinapoi,
 Ca pe doi boi.
 Turcu iarăși se punea
 125 Și mai tare îmi țipa.
 Nime-n lume n-auzea,
 Făr' bătrînul de Novac,
 Din frumosul său cerdac.
 El din gură-așa zicea:
 130 « Dar ce-o mai fi și asta?
 Doi feciori eu am avut,
 Pr-amîndoi eu i-am pierdut,
 Singur numai am rămas,
 Ca să mă lupt cu năcaz,
 135 Singurel cu capul meu,
 Fie ce-o vrea Dumnezeu! »
 Sabia-n mînă-și lua,
 Buzdugan la brîu punea
 Și prin codru îmi pleca.
 140 Nici prea mult nu îmi umbla,
 Păn' cu turcu se-ntîlnea:
 — Bună calea, turcule,
 Turcule, viteazule,
 Bată-te legea turcească,
 145 Dar ce bine i-ai legat,
 Dinapoi că i-ai luat,
 Dinapoi,
 Ca pe doi boi,
 Vin-încoacea la război,
 150 Să ne lovim ș-amîndoi!
 Dar turcul, dacă-l vedea,
 Zău, și lui frică-i era,

Nimica nu îmi zicea,
 De Novac s-apropia,
 155 Buzduganul îl trăgea,
 Ş-unde-n Novac că îmi da,
 Novac'n mînă-l sprijonea.
 Din mînă Novac se punea,
 Buzduganul răsucea,
 160 Şi unde-n turc, Doamne, da,
 Turcu-n pumni îl sprijonea.
 Turcul mi se cam temea,
 Buzduganul îl lua,
 Napoi în Novac îmi da,
 165 Novac în dinţi îl sprijonea.
 Dacă turcul îmi vedea,
 Tare se mai spăria;
 Făcea turcul cum făcea,
 Ochii lui Novac fura,
 170 Ş-unde-n Novac că îmi da
 Tocma-n capul pieptului,
 Unde-i păs voinicului.
 Novac jos că îmi cădea
 Şi din gură-aşa striga:
 175 — Stăi, turcule, nu mai da,
 Că-s bătrîn, nu pot răbda!
 Venea turcul şi-l lega;
 Dinapoi că mi-i lua,
 Dinapoi,
 180 Ca pe trei boi.
 La-mpăratu se-ntorcea,
 Nici prea mult nu îmi umbla,
 Dar cu cine se-ntîlnea?
 Cu Bădiţa codrilor,
 185 Stăpînul moşiiilor,
 Drăgălaşul fetelor,
 Ibovnic nevestelor
 Şi spaima voinicilor!
 — Bună calea, turcule,
 190 Turcule, viteazule,
 Bată-te legea turcească,
 Dar ce bine i-ai legat,
 Dinapoi că i-ai luat,
 Dinapoi,
 195 Ca pe trei boi,

Vin-încoacea la război,
 Să ne lovim ș-amîndoi!
 La război că se prindeau,
 Cu sulitele-ncepeau,
 200 Sulitele se frîngeau,
 În lături le lăpădau.
 Buzduganele trăgeau
 Și-ncepeau de se loveau.
 Turcul cînd îmi lovea,
 205 Făcea el cum știa,
 Ochii Badii îi fura,
 Săbioara își trăgea,
 Peste foale îl lovea,
 Mățișoare îi vărsa.
 210 Novac atunci îi striga:
 — Bată-mi-te Dumnezeu,
 C-ai tăiat pe frate-tău!
 Iar turcul, dac-auzea,
 Capul în pămînt punea
 215 Și aminte-și aducea
 Că-un frate cîndva avea
 Cînd încă creștin era;
 Dar de cînd el s-a turcit,
 Frate-so l-a părăsit.
 220 El din gură-așa striga:
 — Ei, tu taică, taic' Novace,
 Putea-l-ai tu să-l învii,
 Eu pe voi v-oi slobozi,
 V-oi da drumul la toți trii!
 225 Novac de loc se prindea
 Și pe el îl dezlega,
 La Bădița se ducea,
 Un bîț de sînger tăia,
 La mață se slobozea
 230 Și-ncepea de le strîngea
 Cam cu paie, cu gunoaie,
 Le băga cu tot în foale.
 C-un ac d-argînt le cosea,
 Peste foale îl lovea,
 235 De pielea se vindeca.
 Prin urechii îi sufla
 Și pe Badea învia.
 Sărea Badea cît colea

Și la ochi că se freca
 240 Și din gură-așa zicea :
 — Uite cum am adormit !
 — Fire-ai, neică, adormit
 Până-i lumea și pământul,
 Dar Novac te-a pomenit !
 245 Apoi turcul se punea,
 Pe toți trei îi slobozea,
 Frați toți cinci ei se făceau
 Și-napoi că se-ntorceau.
 La cerdac dac-ajungeau,
 250 Începeau de se gostau.
 Când îmi fu despre beție,
 Despre dalba veselie,
 Ei toți mi se lăudau
 Care de ce-s mai viteji.
 255 Se lăuda turcu că știe
 Să-nșele cu viclenie ;
 Bădița se lăuda
 Că-i vînător num-așa ;
 Ioviță mi se lăuda
 260 Că știe bine-a lupta ;
 Gruia jos nu se lăsa,
 Ci și el mi se lăuda
 Că știe bine-a tăia ;
 Novac și el se lăuda
 265 Că știe bine-a striga,
 De răsuna văile,
 Se cutremur' pietrile,
 Se spăimîntă fiarăle
 Și se-omoară oamenii !
 270 Dacă turcul auzea,
 Cătră Novac îmi zicea :
 — Ian strigă dară o dată,
 Să văd ori de mor îndată !
 Dar Novac așa-i zicea :
 275 — Ba eu, zău, nu oi striga,
 Că de pe scaun ți-i da,
 Mort la pământ vei cădea !
 Turcul se cam vrîstua,
 Iar Novac se cam temea
 280 Și așa lui îi zicea :
 — Las' să meargă ăști-afară,

C-a lor viață nu-i povară!
 Ei afară că-mi ieșeau,
 Novac și turc rămîneau.
 285 — Bagă samă c-oi striga
 Și tu mort îi rămînea!
 Turcul din nou îl ruga,
 Și Novac se opintea
 Și începea a striga,
 290 Turcul de pe scaun sărea,
 Cu capul în grindă-și da,
 Mort la pămînt jos cădea!
 Și cînd cei trei s-au întors,
 Pe turc mort l-au aflat jos
 295 Și pe Novac mînios,
 C-a strigat și-a omorît
 Pe fratele lor cel turcit.
 Apoi toți mi l-au jălit
 C-a fost voinic ș-a pierit!
 300 Nu vă stricați voia bună
 Pentru mica mea minciună,
 Minciună lăutărească
 De-o-ntîmplare novăcească! . . .

Corcea, pp. 108—117;
 inf. Vichentie Micu
 <Coștei—Banatul Sirbesc>

41 (45) NOVAC ȘI BALABAN

Sub seninul cerului,
 La aripa norului,
 La ciardacu lui Novac,
 Mare masă-mi este-ntinsă.
 5 Dar la masă cine-mi șade?
 Șade bătrînul Novac,
 Cu frate-său Balaban,
 Vesel beau și ospătau,
 Teamă de nimeni n-aveau.

10 Cînd fuse cam la beție,
 Colea-n dalba veselie,
 Novac, märe, se scula,
 Afară că mi-și ieșea,
 Cu urechea că trăgea.

15 Colea, la muntele sec,
 Unde voinicii se-ntrec,
 Tare strigă d-un voinic,
 Strigă noaptea tot șoimește
 Și-ncă ziua voinicește,

20 Cu cine să se lovească,
 Inima să-și izbîndească?
 În casă Novac întra
 Și lui frate-său spunea:
 — Alei, frate Balabane,

25 Nu mă vezi c-am maturit
 Ș-alt voinic nu m-a răzbit?
 Colea, la muntele sec,
 Unde voinicii se-ntrec,
 Tare strigă d-un voinic,

30 Strigă noaptea tot șoimește,
 Încă ziua voinicește,
 Cu cine să se lovească,
 Inimii să-și izbîndească?
 Novac atunci ce-mi făcea?

35 În celar că mi-și întra,
 Din cinci sute buzdugane
 Alegea unul mai mare,
 La cîntar că mi-l punea,
 Cinci sute oca trăgea,

40 De genuche că-l trîntea,
 De rugină-l scutura,
 Ca laptele îl făcea,
 Ca soarele strălucea,
 În buzunar că-l băga.

45 De loc dosu că mi-și da
 Și din guriță striga:
 — Alei, tu, voinic sărac,
 Ce nu ai minte de leac,
 Ce tot strigi la viteaz bun

50 Cu care să te lovești,
 Inimii să-ți izbîndești?
 Nu mă vezi c-am maturit

Ş-alt voinic nu m-a răzbit?
 De Novac n-ai auzit?
 55 — Dacă ești, crezi, tu Novac,
 Nu-ți bag seama ca l-un dovleac,
 O să-ți trag un buzdugan
 Să mă ții minte un an!
 Dar Novac se necăjea,
 60 Buzduganu că scotea,
 De codiță-l apuca
 Și-n voinic îl îndrepta;
 Mergea pe cer văjăind¹,
 Ca Sfete-Petre trăsning.
 65 Dar voinicul sărac
 În călcii se răsucea,
 Buzduganu că-l prindea
 Și-ndărăt că-l trimetea;
 De tare ce l-a azvîrlit,
 70 Trei penițe i-a sărit,
 Pe Novac mi l-a lovit,
 L-a lovit, l-a mîntuit,
 La trei zile s-a trezit. . .
 Cînd el, frate, se trezea,
 75 Buzduganu că-și lua,
 După el că-mi și-l trăgea,
 La ciardac că ajungea
 Și din gură că-mi zicea:
 — Alei, frate Balabane,
 80 Nu mă vezi c-am maturit
 Ş-alt voinic nu m-a răzbit?
 Dară asta ce să fie?
 Balaban nu adăsta,
 În celar că mi-și întra,
 85 Din opt sute buzdugane
 Alegea pe cel mai mare.
 La cîntar că mi-l punea,
 Trăgea opt sute oca.
 De genuche mi-l trîntea,
 90 Ca laptele-l făcea,
 Ca soarele strălucea.
 La muntele sec alerga,
 Tare din gură striga:

¹ Am corectat: *văjăind*, în loc de *văpăind*, deoarece așa apare mai departe, la repetarea motivului.

— Alei, tu, voinic sărac,
 95 Care n-ai minte de leac,
 Ce strigi noaptea tot șoimește,
 Ziua încă voinicește,
 Mereu strigi la viteaz bun,
 Cu care să te lovești,
 100 Inimii să-ți izbîndești,
 Nu mă vezi c-am maturit
 Ș-alt voinic nu m-a răzbit?
 De Balaban n-ai auzit?
 — Măi frăție Balaban,
 105 Cînd ți-oi da un buzdugan !...
 Balaban se necăjea,
 Mîna-n buzunar băga,
 Buzduganu că scotea,
 În voinic că-l îndrepta ;
 110 Mergea pe cer văjăind,
 Ca Sfete-Petre trăsînd.
 Dar voinicul sărac
 În călcîi se răsucea,
 Buzduganu că-l prindea
 115 Și-ndărăt l-ăzvîrlea.
 De tare ce l-a azvîrlit,
 Cinci penițe i-a sărit,
 Pe Balaban l-a lovit,
 L-a lovit, l-a mîntuit,
 120 Ceas de moarte l-a găsit,
 Pulberea l-a acoperit,
 La opt zile s-a trezit. . .
 Dacă el se deștepta,
 Buzduganu că-și lua,
 125 De codiță că-l trăgea,
 La ciardac că mi-și mergea
 Și lui Novac că-i zicea :
 — Alei, frate, crez, Novace,
 Dar aceasta ce să fie?
 130 Hai, frate, să-l întrebăm,
 Cu dinadins să-l cercetăm,
 C-ori ne-o fi vrun verișor,
 Ori, frate, vrun nepoțel,
 Că prea este viteaz el !
 135 Acolo ei deci mergeau
 Și pe voinic întrebau :

— Alei, tu, voinic sărac,
 Care n-ai minte de leac,
 Am venit să te-ntrebăm,
 140 Cu dinadins să cercetăm,
 C-or ne-i fi vrun verișor,
 Ori, frate, vrun nepoțel,
 Căci nu vezi c-am maturit
 Ș-alți voinici nu ne-au răzbit?
 145 Voinicul le răspundea
 Că Ioviță îl chema,
 Ș-apoi, măre, cuvînta:
 — Alei, bătrîne Novace,
 Și tu, frate Balabane,
 150 Maica mi-ø fost văduviță
 La uliță,
 În drumu Țarigradului,
 La schelea-mpăratului;
 Maicăi că i-a nemerit,
 155 Într-o zi că i-a sosit
 Doi delii împărătești:
 Unul, nalt și subțirel,
 Parcă-i tras printr-un inel,
 Altul, nalt și cocoșat
 160 Și de piept mi-e găvănat,
 De genuche-apropiat.
 Barba-i era cît grapa,
 Sămăna cu dumneata.
 Cu maica s-a măritat,
 165 Din cel voinic sînt eu fapt!
 Novac seama că-i lua,
 Inelul că-l cunoștea,
 În brațe că mi-l lua,
 În față mi-l săruta,
 170 Cu toți la ciardac mergea,
 Auru de-l împărțea,
 C-o baniță de argint,
 Luată din jăcmănit.
 Și-mi beau și-mi chefuiau,
 175 La nimic nu mai gîndeau. . . ¹

.
 N e g o e s c u, pp. 118—124;
 [Muntenia].

¹ În continuare, contaminare cu tema nr. 39: *Însurătoarea lui Gruia cu fata Cadiului*.

Foaie verde mărăcine,
 Ascultați, boieri, la mine,
 Să vă cînt de-o istorie
 Din mica copilărie!
 5 Mai ușurel cu vorba,
 Ascultați la noi încoa',
 Unde noi vom cuvînta.
 Foaie verde viorea,
 Pe Doicin că voi cînta;
 10 Cînd oi zice viorea,
 Dimineață l-oi ținea,
 Ori oi bea,
 Ori nu ți-oi bea! . . .
 Foaie verde ca lipanul,
 15 Este tot Doicin bolnavul:
 Cînd oi zice trei spanace,
 De nouă ani, de cînd zace,
 Și nimica nu știa,
 Numai sor'sa Ilinca
 20 Pe brațe că mi-l purta,
 De la umbră pîn' la soare,
 Pe-ăle dalbe brățișoare.
 Pe perini că mi-l punea
 Și pe el că mi-l muta
 25 Și din gură se ruga:
 — Nene Doicin, dumneata . . .
 Din ochi negri lăcrăma
 Și din suflet suspina,
 Frate, ea nu-i cuteza
 30 Ca să-i spună altceva.
 Dar Doicin că mi-o-ntreba:
 — Ilincuțo, soru-mea,
 De cînd maica te-a făcut
 Tristă-așa nu te-am văzut.
 35 Ori ție ți s-a urît
 Perioara mea mutînd
 De la umbră pîn' la soare
 Pe-ăle dalbe brățișoare;
 Ori ție, neică, ți-a venit

- 40 Vremea de căsătorit?
Ilincuța-i răspundea:
— N-auzi, neică, dumneata,
Cum stătuși de mă-ntrebași,
Adevărul spune-ți-aș:
- 45 N-auzi, nene, dumneata,
În țară că mi-a sosit,
Neică, un arap,
Mare sangeap,
Cu solzi galbeni după cap,
- 50 Neică, pai'că mi-e de crap;
Ochii-n cap ca sitele,
Măsele,
Rișnițele! . . .
Înainte-mpărăției,
- 55 Fața Țarigradului,
În ușa-mpăratului.
Demîncare
Ce mi-ș' are?
Nouă bivoli demîncare,
- 60 Nouă cuptoare de piine!
Băutură ce mi-ș' bea?
Cîte-o bute el c-avea!
N-auzi, nene, dumneata,
Cu-mpăratul că vorbea,
- 65 Cîte-o fată el că-i da.
Cu care că se culca,
Mîine-n ziuă mi-o-ngropa!
Cînd oi zice mărgărit,
Rîndul la mine-a venit;
- 70 Cînd oi zice viorea,
Mîine seară oi pleca,
Rămîi, neicuț,-acia! . . .
Dar Doicin, cînd auzea:
— Ilincuțo, soru-mea,
- 75 N-auzi tu, mîndruța mea?
Pe Roșul că l-oi scotea
Neadăpat,
Neșeselat,
Cum e bun de-ncălecat.
- 80 N-auzi, surioara mea?
Ascultă la mine-ncoa':
Și tu, neică, m-ai încinge

Cu nouă frîne
 De brîne;
 85 Pe min' m-ai înfășura,
 Că neicuța te-o scăpa!
 Dar Ilinca, de-auzea,
 La grajd, nene, se ducea
 Și pe Roșul că-l scotea,
 90 Care fuge cu anul
 Și răsufală cu ceasul.
 Brînele, neică, le lua,
 Pe el că mi-l 'fășura,
 Oasele de nu-i cădea.
 95 Cu Roșul el că vorbea:
 — Măi Roșule dumneata,
 Mai poți tu la bătrîneață
 Cît puteai la tinereață?
 Dar Roșul că mi-i spunea:
 100 — Măi Doicine dumneata,
 Cînd eram la tinereață
 Mi-era carnea
 Ca fraga,
 Osciorul,
 105 Ca măduva;
 Dar acum, la bătrîneață,
 Mi-este carnea ca fierul,
 Osciorul,
 Ca oțelul!
 110 Pe cal, neică,-ncăleca,
 O dată că-l săruta,
 Șalele nu-l mai ținea. . .
 Cînd oi zice viorea:
 — Ilincuțo, soru-mea,
 115 Sai de-mi ține șalele,
 Să nu-mi pice oasele! . . .
 Altceva el că uita:
 Păloșelul că-l uita,
 De-o sută cincizeci de-oca. . .
 120 Din guriță că spunea:
 — Ilincuțo dumneata,
 Păloșel mi-oi aducea;
 N-ai putea l-aridica?
 De-a păstrăgala l-ai da,
 125 Pîn' la min' l-oi aducea!

Ilincuța ce făcea?
 Nu putea l-aridica,
 De-o sută cincizeci de-oca. . .
 De-a păstrăgala că-l da,
 130 De Doicin l-apropia.
 Așa, bolnav cum era,
 Într-o scară se lăsa,
 Cu deștiu-ăl mic l-aridica,
 În palmă că-l fluștura,
 135 O dată că-l săruta,
 Cu el în sus că mi-ș' da,
 Cu norii l-amesteca,
 Ca laptele se făcea,
 În palmă că-l prijuinea,
 140 La ciochină l-atârna. . .
 Cu soru-sa se săruta,
 Drumul, nene, că și-l lua.
 Pe Roșul că mi-l smuța:
 Îi da drumul
 145 Lui Roșul,
 Care fuge cu anul
 Și răsufală cu ceasul.
 La-mpărăție intra,
 De bună ziua că da.
 150 'Mpăratul, de mi-l vedea,
 'Mărmurit că rămînea,
 Iar Doicin că mi-ș' spunea:
 — 'Mpărate, ești împărat,
 Ți-ai ardicat fesul din cap
 155 Naintea unui arap!
 Cin' te-a pus pe tine domn
 N-a mai fost el nici un om! . . .
 Foaie verde viorea,
 Dar Arapul, de-l vedea,
 160 Din guriță că-i spunea:
 Măi Doicine dumneata,
 Ce vrei, neică, dumneata:
 În săbii să ne tăiem,
 La luptă să ne luptăm?
 165 Iar Doicin că mi-ș' spunea:
 — Măi Arape dumneata,
 La luptă, că e mai dreaptă,
 Că-i mai dreaptă

Și-nțeleaptă
 170 Și de Dumnezeu lăsată!
 La luptă, neică, se lua;
 Împăratul, de-l vedea,
 Tare mult că se mira.
 Dar Arapul ce făcea?
 175 Cu solzi galbeni după cap,
 Neică, pai'că este-un crap;
 Cu mustățile de rac,
 Neică, pai'că este-un drac;
 Ia vezi, țeasta capului,
 180 Cît rotila plugului;
 Ochii-n cap ca sitele,
 Măsele,
 Rîșnițele! . . .
 La luptă că se lupta,
 185 Pe Doicin că-l aducea,
 Cu el în pămînt că da,
 Pînă-n glezne că intra!
 Iar Doicin ce mai făcea?
 Așa, bolnav cum era,
 190 Pe Arap că-l aducea,
 Cu el în pămînt că da,
 Pînă-n subsuori îl băga.
 Păloșelul că scotea,
 Iute capul că-i tăia.
 195 La-mpăratul se ducea,
 Țara de el c-o scăpa,
 Num-atîta că-i spunea:
 — Măi împărate, ești împărat,
 Ți-ai ardicat fesul din cap
 200 Naintea unui arap!
 Cin' te-a pus pe tine domn
 N-a mai fost el nici un om!
 Acasă, neică, venea,
 Cu Ilinca că-mi vorbea:
 205 — Ilincuțo, soru-mea,
 Cînd oi zice matostat,
 Eu pe tine te-am scăpat
 De-ăl arap,
 Mare sangeap!
 210 N-auzi, surioara mea?
 Tu, Ilinco, să-mi aduci

- Patruzeci de popi bătrîni,
 Patruzeci de cărturari,
 Și mie ca să-mi citească,
 215 Păcatele-mi ispășească.
 Tu, Roșule, te-oi ducea
 Unde Dumnezeu ți-o da!
 Punea capul și-adormea,
 Somnul morții că mi-l lua. . .
 220 Ilincuța ce făcea?
 Patruzeci de popi că lua:
 Patruzeci de popi bătrîni,
 Patruzeci de cărturari.
 Mare slujbă că-i făcea,
 225 Frate, de se pomenea.
 Iară Roșul rămînea,
 În dinți, nene, că mi-l lua,
 Cu el, frate, că pleca,
 Cu piciorul că-mi bătea,
 230 Mare tainiță făcea
 La tulpina cu cinci ulmi,
 Cu cinci ulmi dintr-o tulpină,
 Pai'că sînt frați dintr-o mumă.
 Și el, măre, se ducea
 235 Unde Dumnezeu că-i da. . .
 Și, frate, s-o pomeni
 Cît soare pe cer va fi.
 Frate, să se pomenească,
 Boieri, pe la dumneavoastră.
 240 Și, frate, s-o pomeni
 Cît soare pe cer va fi!
 Neică, să se povestească,
 Boieri, pe la dumneavoastră,
 De-o poveste haiducească! . . .
 245 Închei c-un pahar de vin,
 Să vă fac altul mai bun,
 Și mai bun, și drăgăstos,
 Să vă fie de folos. . .

Vechi cîntece de viteji, pp. 73—76;
 inf. Ion Oprișoreanu
 (Rudari—Băilești—Oltenia),
 8. XII. 1951.

Foicica macului,
 'N drumul Țarigradului,
 La schela-mpăratului,
 E cîrciuma Marcului,
 5 Marcului viteazului,
 Voinicul voinicilor,
 Tăietorul frîncilor,
 Măcelarul turcilor.
 Cîrciuma cine-mi ținea
 10 Și de ea cine-ngrijea?
 Lidva, muma Marcului,
 Țiitoarea Turcului,
 Turcului bolînului.
 Lidva, cu sprînceana trasă
 15 Și cu chip de puic-aleasă,
 Lidva mi-e cîrciumăreasă.
 Marcul ziua-i cîrciumar,
 Noaptea mi-este măcelar,
 Bea, mare, făr' de habar.
 20 La cîrciuma Marcului,
 Marcului viteazului,
 'N drumul Țarigradului,
 La schela-mpăratului,
 Nemerit-a,
 25 Popsit-a,
 Savai, Turcul
 Bolînul,
 Ce se-ntîlnea cu Marcul,
 Cu Marcul,
 30 Cu viteazul.
 La cîrciumă de-mi trăgea,
 La cîrciumă de-mi venea,
 Ei tot bea
 Și se cinstea,
 35 La nimica
 Nu gîndea;
 Și iar bea,
 Se-nveselea,
 La nimic

40 Seama nu lua.
Daca bea, märe, și bea
Vro trei zile, vro trei nopti,
Și nimeni nu se-mbäta,
Și de vin poftä c-avea,
45 Iatä, märe, se prindea,
Mare rämäșag făcea,
Și iar bea,
Se-nveselea,
Nici unul nu se-mbäta :
50 Bea-mi-și Turcul
Cu papucul,
Bea-mi-și Marcul
Cu carîmbul.
După ce bea și iar bea,
55 Nici unul nu se-mbäta.
Foicică ș-o lalea,
Marcul, märe, de-mi vedea
Că Turcul cu el ținea,
Unde, märe, se scula
60 Și pe mă-sa c-o chema
Și din gură mi-o-nvăța :
— Maică, măiculița mea,
Vino tu și fă pacea,
Să contenim bețiia,
65 Că e lungă, pustiia !
Dar măicuța Marcului,
Ibovnică-i Turcului,
Turcului bolînului.
Ea, märe, de-l auzea,
70 Ea, märe, de-l asculta,
Și mai bine că-i părea ;
Că ea pace nu făcea,
Nici bețiia contenea,
Ci-ntre ei s-amesteca,
75 La prinsoare-i îndemna
Și din gură-i învăța :
— Să vă pui eu rämäșag,
Rämäșag pe cap tăiat,
Că la cine s-o-mbäta
80 Älalt capul i-o tăia.
Rämäșag daca făcea,
La bețiie se-ndirjea,

La băut că se silea :
 Și bea Turcul
 85 Cu papucul,
 Și bea Marcul
 Cu carîmbul.
 Dacă bea și iar mai bea,
 Marcul că se furișea,
 90 Pe mă-sa că mi-o chema,
 La ureche că-i șoptea
 Și din gură mi-o-nvăța :
 — Maică, ce m-am gîndit eu
 Ca să-mi scapi tu capul meu?
 95 Ia, tu, maică, să te scoli
 Și paharul Turcului,
 Turcului bolînului,
 Cu catran să-l cătrănești
 Și cu spirt să-l îplinești,
 100 Cu rachiu să-l întărești,
 Să dai Turcului să bea,
 Doar i-o potoli setea ;
 Păhărelul Marcului,
 Marcului viteazului,
 105 Cu miere mi-l îndulcește,
 Cu apă-l jumătățește ;
 Marcul, dacă l-o-nghiți,
 Marcul, măre, s-o trezi
 Și pe Turc o birui.
 110 Dară muma Marcului,
 Ibovnica Turcului,
 Turcului bolînului,
 Turcului păgînului,
 Ea, măre, de se scula
 115 Și paharele-mi lua,
 Mai doparte mi se da,
 Că ei seama nu-i băga,
 Și ea, măre, ce-mi făcea ?
 Păhărelul Marcului,
 120 Marcului voinicului,
 Cu catran i-l cătrănea
 Și cu spirt i-l îplinea,
 Cu rachiu i-l întărea
 Și-l da Marcului să bea.
 125 Marcul, dacă mi-l lua

Și la gură mi-l ducea,
 Jumătate că mi-l bea,
 Pe loc se cutremura
 Și pe loc că se-mbăta;
 130 Dar el, măre, tot gîndea
 Și cu mintea judeca:
 « S-a uluit maică-mea ! »
 Păhărelul Turcului,
 Turcului bolînului,
 135 Turcului păgînului,
 Cu apă-l jumătătea,
 Cu miere că-l îndulcea
 Și-l da Turcului să bea.
 Turcul, dacă mi-l lua
 140 Și la gură mi-l ducea,
 Peste cap o dată-l da
 Și pe loc mi se trezea...
 Al doilea de-ncepea
 Precum le erea vorba,
 145 Mă-sa tot așa făcea:
 Da paharul Turcului
 Tot în mîna Marcului,
 Și paharul Marcului,
 Tot în mîna Turcului.
 150 Al treilea dacă-mi bea,
 Marcul, măre, se-mbăta
 Și cocă mi se făcea:
 Cotul pe masă trîntea,
 Mîna la obraz punea
 155 Și greu somn că adormea.
 Atunci muma Marcului,
 Ibovnica Turcului,
 'N gura mare că striga
 Și cu vorba ce-i zicea?
 160 — Turcule
 Bolînule,
 Știi c-a fost rămășagul,
 Rămășagul și capul:
 La cine s-o îmbăta
 165 Ȃlalt capul i-o tăia!
 Turcul, dac-o auzea,
 Mîna pe hanger punea,
 Paloș din teacă scotea,

Pe amnar că-l ascuțea
 170 Și, măre, se tot gîndea,
 Se gîndea, se socotea
 Să-i taie capul au ba;
 Că Turcul este păgîn,
 Dar de inimă blajin,
 175 Și cugetul că-l muștra
 Și inima nu-l lăsa
 Să-l omoare amețit,
 Să-l omoare adormit.
 Dar tot muma Marcului,
 180 Marcului voinicului,
 Care bea
 Și chiuia
 Și cu Turcul se iubea,
 Ea da ghesul
 185 Turcului
 Să ia capul
 Marcului.
 Și Turcul mi se scula,
 Și-n picioare că sărea,
 190 Mîna pe paloș punea,
 De Marcul s-apropia.
 Foicică, foicea,
 Iacă, măre, se-ntîmpla
 Că și Marcul își avea
 195 Slugă dreaptă
 Și-nțeleaptă,
 De Dumnezeu înțeleasă
 Și de Dumnezeu trimeasă.
 Sluga, măre, c-asculta
 200 Tot ce-n casă se vorbea,
 Și prin ușe că vedea
 Tot ce-n casă se făcea.
 Și el, măre, de-mi vedea
 Că se-ngroașe
 205 Rău gluma,
 Ușe
 Cu picior spârgea,
 Doar Marcul s-o deștepta,
 Și-n gura mare striga
 210 Și pe Turc îl speria:
 — Turcule

Bolînule,
 Nu pripi la cap tăiat,
 Că e lucru cu păcat!
 215 Turcul, măre,-ncremenea,
 Paloş pe masă punea,
 La Mărculeasa privea;
 Iar sluga, daca-mi vedea
 Pe Marcul că tot dormea,
 220 Sluga-n casă că intra,
 La icoane se-nchina
 Şi la Domnul se ruga
 Şi din gură ce-mi zicea?
 — Iartă-mi, Doamne, greşeala
 225 Să trag Marcului palma,
 Că mi-o fi mare păcat;
 Pîinea, sarea i-am mîncat
 Nouă ani şi jumătate,
 Şi simbria nu mi-a dat!
 230 Palma bici că mi-şi făcea
 Şi cu dreapta aducea,
 Pe Turc la o parte-l da,
 De Marcul s-apropia,
 Mîna bine-şi încorda,
 235 Pe la ochi i-o repezea,
 O palmă Marcului da,
 Drept la ochi că mi-l lovea.
 Marcul mi se deştepta,
 Ochii-şi negri deschidea
 240 Şi din gură ce-mi zicea?
 — Nu ți-e frică de păcat?
 Pîinea, sarea mi-ai mîncat,
 Şi tu,-n loc să-mi mulţămeşti,
 Tu cu palma îmi plăteşti!
 245 Sluga, măre, ce-i zicea?
 Din guriţă-i răspundea:
 — Iartă, Marcule, palma,
 Că n-a fost cu voia mea,
 Că ştii ce zicea mă-ta,
 250 Ce zicea şi ce-mi făcea?
 Ea pe Turc îl tot silea,
 Îl silea şi-l învăţa
 Cap cu paloşul să-ţi ia,
 C-aşea v-a fost prinsoarea:

255 Cui întâi s-o îmbăta
 Ȃlalt capul să mi-i ia.
 Am strigat
 Ş-am alergat,
 Pe Turcul l-am speriat,
 260 Palmă ţie că ţi-am dat
 Şi de moarte te-am scăpat!
 Marcul mi se deştepta,
 Vorba slugii asculta,
 De la masă se scula,
 265 La o parte că-l chema,
 La ureche că-i şoptea.
 Sluga, măre, de-mi ieşea,
 C-o funie se-ntorcea,
 Un cearşef verde lua,
 270 Şi pe Turc dacă-l lega,
 Şi pe Turc dacă-l bătea,
 În cearşef îl înfăşea.
 Apoi Marcul că-mi ieşea
 Şi pe slugă-l învăţa,
 275 Groapă mare-mi destupa,
 Lemne-ntr-însa grămădea,
 Lemnelor foc că dedea
 Pînă roşie-o făcea.
 Apoi pe mă-sa lua,
 280 Frumuşel că mi-o lega,
 De steajer că mi-o strîngea,
 Cu catran că mi-o ungea
 Şi din poale foc îi da.
 Foicică solz de peşte,
 285 Marcul bea, se veseleşte,
 Mă-sa ţipă şi răcneşte,
 Păcatele-şi ispăşeşte.
 Şi cînd mă-sa-n foc ardea,
 El pe Turc că-l aducea,
 290 Lîngă groapă că-l punea
 Şi din gură că-i zicea:
 — Ia să-mi sãruţi pe maica,
 Ia să-ţi iei ibovnica!
 Bine vorba nu sfîrşea,
 295 Şi pe mă-sa dezlega,
 În groapă c-o arunca;
 Apoi pe Turc apuca,

Tot în groapă-l arunca,
Amîndoi se-mbrățișea,
300 Amîndoi că se topea.
Și cînd, măre, mi-i scotea,
Carnea pe la cîini o da,
Oasele că-mi alegea,
Cu ciurul le ciuruia
305 Și pe gîrlă le zvîrlea,
Șcrumul că mi-l ciuruia
Și la vînt că-l arunca,
Numai pulberea-i mergea.
Apoi, Marcul, de-mi vedea
310 Singurel că rămînea,
Marcul, măre, se-nsura,
Mîndră soțioară-și lua,
Frumoasă nuntă-și făcea
Și numai atunci mai bea,
315 Apoi mi se pocăia,
Băutură nu mai bea,
Nu mai bea
Pînă trăia.

Teodorescu, pp. 663—667;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat — Brăila — Galați),
14. VIII. 1883.

44 (49) IANCUL MARE

Foaie verde-a briiului,
Strigă pașea-al Diiului
Din vîrful mecetului:
— Turcește-te, Iancule,
5 Turcește-te, beiule,
Beiule, creștinule;
Lasă-ți legea romînească
Și dă-te-n legea turcească,

Că-i de Dumnezeu lăsată
 10 Și mai mult îndestulată
 Și de aur, și de-argint,
 Și de miere, și de unt.
 Turcește-te, Iancule,
 Turcește-te, beiule,
 15 Beiule, creștinule!
 Iancul, măre, d-auzea,
 Pașii din gură-i grăia:
 — De, pașe, să mă turcesc,
 D-oi putea să mă-nvoiesc.
 20 Ia să-mi dați, dacă mă vreți
 Turc ca voi să mă vedeți,
 Vro cincizeci
 De berbeci
 Berci,
 25 Cu coarnele răsucite,
 La gîturi cu pietre scumpe,
 Și-n vârful cornițelor,
 În chipul boldurilor,
 Cîte-o piatră nestemată
 30 De plătește lumea toată.
 Pașea, dacă-l asculta,
 La vizirul că vestea,
 La-mpăratul că scriia,
 Toate că i le dedea,
 35 Iancul tot nu se turcea.
 Atunci pașea se suia
 În vârful mecetului
 Din mijlocul Diiului,
 Și din gură iar striga,
 40 Și din gură se ruga:
 — Turcește-te, Iancule,
 Turcește-te, beiule,
 Beiule, creștinule;
 Lasă-ți legea romînească
 45 Și dă-te-n legea turcească,
 Că e turcul omenos,
 Viteazului de folos!
 Iancul, măre, l-asculta
 Și din gură-i cuvînta:
 50 — De turcit eu m-aș turci,
 Cînd cu voi m-aș învoi.

Ia, voi, turcilor, să-mi dați
 Vro cincizeci de boi bălțați,
 Cu vârgi negre pe spinare,
 55 Rotogoale
 Pe subt poale,
 Și-n vârful cornițelor,
 Smarandul haznalelor
 Din darul cadînelor.
 60 Pașa bine-l asculta,
 Pașa toate i le da,
 Iancul tot nu se turcea.
 A treia oară-l ruga,
 A treia oară-i cerea,
 65 Și Iancul, daca vedea,
 Din gură le răspundea :
 — Bucuros io m-aș turci
 Cu voi de m-aș învoi :
 Ia să-mi dați cincizeci de iepe,
 70 Iepe tinere, sirepe,
 Cu dungi negre pe spinare,
 Strănutînd de cîte-o nare ;
 Cu frînele
 Zugrăvite,
 75 Cu șelele
 'Mpodobite,
 Din grajdu
 'Mpăratului,
 Din fundu
 80 Buceagului !
 Făcea pașa ce făcea,
 Toate că i le-implinea,
 Și Iancul, daca vedea
 Că-ncotro nu mai avea,
 85 Din gură le porunceă :
 — D-alei, pașe, daca vreți
 Turc ca voi să mă vedeți,
 Ia faceți de-mi trimeteți
 Cam vro cincizeci de agale,
 90 Cam vro cincizeci de pașale,
 Cît agaua,
 Și cealmaua,
 Ca s-astup ferestrele
 Numai cu cealmalele

95 Și cu iataganele,
 Că nu voi să mă vădesc
 Cînd o fi să mă turcesc !
 Iată cincizeci de agale,
 Iată cincizeci de pașale
 100 Că veneau la Iancul Mare,
 Să-l treacă-n legea turcească
 Dintr-a lui, a creștinească.
 Dar Iancul ce mi-și făcea?
 La porcari că poruncea,
 105 Cincizeci de porci că frigea,
 La conac că-i aducea,
 La conac, lîngă geamie,
 Fripți d-a-ntregul pe tipsie.
 În geamie de intra,
 110 Iancul din gură zicea :
 — Ia-ncepeți, agalelor,
 Ia-ncepeți, pașalelor,
 Descingeți
 Sabiele,
 115 Dezlegați
 Cealmalele,
 S-astupați
 Ferestrele,
 Că cine mi se turcește
 120 Cu greu se mai romînește !
 Turcii sabii descingeau
 Și cealmale-și dezlegau,
 Șlugile că le cărau.
 Apoi Iancul ce făcea?
 125 La argați că poruncea,
 Purcelușii c-aducea
 Din conac pîn' la geamie,
 Fripți d-a-ntregul pe tipsie.
 Cînd frumos îi așeza,
 130 Lată sabie scotea,
 Spatele-n ușe punea
 Și din gură mi-și striga :
 — Cărui n-o mînca purcelul
 I se duce suflețelul !
 135 Daca vedeau și vedeau,
 Turcii din purcei mîncau,
 De lege se lepădau.

Iancul sta
 De mi-i privea,
 140 Cu hartane-i îmbia;
 La cîți carne n-ajungea,
 Oase-n gură le punea
 Și de lege-i lepăda.
 Din geamie cînd ieșea,
 145 La-mpăratul se ducea,
 Cu toții se jeluia.
 Împăratul, de-i vedea,
 Din gură că-i întreba:
 – Dintre cincizeci de agale,
 150 Dintre cincizeci de pașeale,
 Care-mi este Iancul Mare?
 Iară pașa-al Diiului,
 Din vîrful mecetului,
 Greu oftat din piept scotea,
 155 Temeneaua că-și făcea,
 Poala, mîna-i săruta
 Și din gură scurt grăia:
 – Să trăiești, măria-ta,
 Noi pe el nu l-am turcit,
 160 El pe noi ne-a romînit !

Teodorescu, pp. 480–482;
 inf. Șerban Mușat.
 (București),
 28. XII. 1884.

45 (50.I) BÎCUL HAIĐUCUL

Foicică de pe lac,
 Cine-mi suie la ceardac
 Mai în jos de Țarigrad?
 Înălțatul de-mpărat
 5 De cu noaptea s-a sculat
 Și divan și-a adunat,

Că el, măre, mi-a aflat
 De numele Bîcului,
 Bîcului
 10 Haiducului,
 Bîcului
 Viteazului,
 Ce-a pus streajă drumului
 Din dealul Odriiului
 15 Pînă-n preajma Diiului.
 Împăratul, d-auzea,
 Ciudă mare-l coprindea,
 Șapte pungi făgăduia
 Ori la cine s-o afla,
 20 S-o afla ș-adevăra
 Să se ducă
 Să-l aducă
 Din fundul
 Ceardacului,
 25 Din marginea
 Drumului,
 De subt umbra
 Teiului,
 Din floarea
 30 Ghizdeiului,
 Unde-i gazda
 Bîcului,
 Bîcului
 Haiducului,
 35 Bîcului
 Viteazului,
 Ce-a pus streajă drumului
 Din dealul Odriiului
 Pînă-n preajma Diiului.
 40 Împăratul se-ndîrjea,
 Șapte pungi făgăduia,
 Dar nimenea nu s-afla,
 Nimenea s-adevăra
 Să se ducă
 45 Să-l aducă,
 Făr' de numai trei beșlii,
 Care țin raiaua-n Dii,
 Buni
 De mîină,

50 Tari
De vînă
Și porniți
Tot pe pricină.
Trei beșlii se aduna,
55 La Țarigrad
Se ducea,
La-mpărat
Îngenuchea
Și pe lege se jura
60 Pe Bîcul că l-or lua
Din fundul
Ceardacului,
Din marginea
Drumului,
65 De la umbra
Teiului,
Din floarea
Ghizdeiului.
Împăratul, d-auzea,
70 Zece pungi făgăduia
Și din gură le zicea :
— Trei beșlii
Și trei delii
Ce țineți raiaua-n Dii,
75 Să vă duceți,
Să-l aduceți,
Dar nici de coate
Legat,
Nici de paloșe
80 Crestat,
Ci om viu, nevătămat,
Să-l pot
Pune la-ncercare,
Să văd
85 De e viteaz mare !
Beșlii se chibzuia
Și pe lege se jura
Că nici coate
I-or lega,
90 Nici paloșe
L-or cresta.
Împăratul, d-auzea,

« Ișala » că le zicea,
 Pe umere că-i bătea,
 95 Cîte-o pungă le dedea.
 Trei beșlii
 Și trei delii,
 Care țin raiaua-n Dii,
 Din ceardac se scobora,
 100 Pe cai negri-ncălica
 Și mergea, mare, mergea
 Pînă iată c-ajungea
 La ceardacul Bîcului,
 Bîcului
 105 Haiducului,
 Bîcului
 Viteazului,
 Ce-a pus streajă drumului
 Din dealul Odriiului
 110 Pînă-n preajma Diiului.
 Acolo cînd ajungea,
 Pe haiduc că mi-l găsea
 În floarea
 Ghizdeiului
 115 Și la umbra
 Teiului,
 De trei zile
 Adormit,
 Pe baltace tolănit
 120 Și cu murgul priponit
 În pripoane de argint.
 Turcii, mare,
 Cînd vedea
 Că de veste
 125 Nu prindea,
 Că din somn
 Nu se trezea,
 Drept la murg
 Se repezea,
 130 Din pripon
 Că mi-l scotea,
 Un iatac
 Pe el lega,
 De stăpîn
 135 L-apropia

Și-n iatac
 Frumos punea
 Tot pe Bîcul adormit,
 Pe baltace tolănit.
 140 Pe murgul de frîu lua,
 Pe cărare
 Se-ndrepta,
 Drumul mare
 C-apuca
 145 Pînă iată c-ajungea
 Mai în jos de Țarigrad,
 La nălțatul de-mpărat.
 Bîcul nu se deștepta,
 Bîcul trei zile dormea,
 150 Iar cînd fu a patrulea,
 Numai ochii-și deschidea
 Și dodată se trezea;
 Mîna pe baltag punea,
 La beșlii se repezea
 155 Și din gură le zicea:
 — Cine-aicea m-a adus
 Capul lui și l-a răpus!
 Unde Bîcul
 Se răstea,
 160 Haremul
 Se speria,
 Cadînimea
 Leșina
 Și turcimea
 165 Alerga
 Pe el mîna
 De punea
 Și din gură
 Mi-i spunea
 170 Că-i poruncă
 'Mpărătească
 De viteaz să-l ispitească
 Și să-l puie la-ncercare
 Cît a fost și e de mare.
 175 Foaie verde ș-o lalea,
 Bîcul, märe, n-asculta:
 Num-o dată se smîcea,
 Num-o dată se-ntorcea,

180 La pămînt pe turci culca
 Și d-a dreptul se ducea
 Tocmai la măria-sa,
 Iar din gură ce-i grăia?
 — Împărate
 Înălțate,
 185 M-ai furat,
 Ori m-ai chemat
 Cu oștire să mă bat,
 Ca să cunoască și turcul
 Cine e Bîcul
 190 Haiducul?
 Împăratul, de-l vedea,
 Semn ceaușului făcea,
 Jos cu toții se dedea
 Și pe Bîcul mi-l lega
 195 D-un copaci cu foaie lată,
 Cu tulpina
 Virtoșată
 Și cu umbra
 Resfîrată;
 200 Mi-l lega tot cu mătase
 Împletită-n cîte șease,
 Mi-l lega tot cu arnici
 Împletit în cîte cinci;
 Și cînd bine mi-l lega,
 205 Și cînd bine mi-l strîngea,
 Al ceauș îi tot striga:
 — Haide, bre, rupe frînghia,
 Ca să-ți arăți bărbăția,
 Să-ți cunoaștem vitejia!
 210 Bîcul, măre,
 De vedea,
 Cu zîmbire
 Răspundea,
 Num-o dată se smîcea,
 215 O dată se opintea,
 Și frînghia cînd rupea,
 Copaci din pămînt scotea,
 La pămînt îl doboră
 Și din gură iar zicea:
 220 — Împărate
 Înălțate,

M-ai furat,
 Ori m-ai chemat
 Cu oștire să mă bat,
 225 Ca să cunoască și turcul
 Cine e Bîcul
 Haiducul?
 Împăratul, de vedea,
 Nici p-atît nu să lăsa:
 230 Semn ceaușului făcea
 Și degrabă c-aducea
 Un cal negru, bididiu,
 Prins atunci de prin pustiu,
 Iar din gură-i tot zicea:
 235 — L-ai prinde și-ncălica
 Ca să-ți arăți bărbăția,
 Să-ți cunoaștem vitejia!
 Bîcul, măre,
 De-mi vedea,
 240 Cu zîmbire
 Răspundea,
 După cal că-mi alerga,
 Dreapta-n coamă
 Că-i punea,
 245 Și cu stînga
 Mi-l zvîrlea,
 Peste zid că-l arunca,
 Și din gură iar grăia:
 — Împărate
 250 Înălțate,
 M-ai furat,
 Ori m-ai chemat
 Cu oștire să mă bat,
 Ca să cunoască și turcul
 255 Cine e Bîcul
 Haiducul?
 Împăratul, de vedea,
 Semn ceaușului făcea,
 Patru mii
 260 Spahii
 Scottea;
 Dar Bîcul
 Nici c-aștepta;
 Ca vîntul

265 Se repezea,
 Capetele le lua,
 Grămadă le așeza,
 La-mpăratul se-ntorcea
 Și din gură-i mai zicea :
 270 — Împărate
 Înălțate,
 Copaciul
 Ți-am răsturnat,
 Calul
 275 Ți l-am aruncat,
 Spahiii
 Ți i-am culcat.
 Acum, d-o vrea Dumnezeu,
 Ți-o veni și rîndul tău,
 280 Că prea m-ai furat
 Hoțește
 Și m-ai ispitit
 Turcește !
 Împăratul,
 285 D-auzea,
 Groaza-ntr-însul
 Că intra :
 Semn ceaușului făcea,
 Și pe umeri că-l bătea,
 290 Și de mină-l apuca,
 La ceardac că mi-l urca,
 Dăsăgei cu bani umplea,
 Dăsăgei
 Cu gălbinei,
 295 Să trăiască tot din ei,
 Și obiele
 Cu rubiele,
 Să trăiască tot cu ele.
 Bîcul, mare, ce făcea ?
 300 El obiele că-și strîngea,
 Dăsăgeii că-și lua,
 Jos cu ei că se dedea
 Și pe murg că mi-i lega,
 Ziua bună că-și lua.
 305 Împăratul ce-i zicea ?
 — Bîcule, fecior de zmeu,
 Dar-ar bunul Dumnezeu

Cît oi fi io-n-mpărăție
 Să fii și tu-n haiducie!
 310 Bîcul, mări,-ncălica,
 Pinteni murgului dedea,
 Iar pe poartă cînd ieșea,
 Bună ziua că-și lua
 Și din gură ce zicea?
 315 — Împărate
 Înălțate,
 Mi-am arătat
 Bărbăția,
 Mi-ai cunoscut
 320 Vitejia
 Și ți-ai făcut
 Omenia.
 Acum rămîi
 Sănătos,
 325 Că la bune mîini
 Ți-am fost!
 Bîcul, mări, de-mi pleca,
 Drumul murgului că da,
 La pistoale slobozea
 330 Și din gură chiuia.
 Zbura murgul
 Pe pămînt
 Ca și fulgul
 Sus în vînt,
 335 Pînă, mări, c-ajungea
 La marginea
 Drumului
 Și la umbra
 Teiului
 340 Din floarea
 Ghizdeiului,
 Iar acolo ce-mi făcea?
 În ceardac dăsagi vărsa,
 Haiduciei iar se da,
 345 Și iar streajă că punea
 Din munții Odriului
 Pînă-n preajma Diiului.

Teodorescu, pp. 605—609
 (Valea-Lungă—Tîrgoviște—Ploiești),
 1870.

În sfînta zi a vinerii,
 Pe luciul Dunării,
 De departe se zărește
 Și-mi tot vine, și-mi sosește,
 5 Și la mal mi se oprește
 Un caic înzăvonit,
 Din afară zugrăvit,
 Prin năuntru podobit,
 Cu covoare învălit
 10 Și cu sîrmă îngrădit,
 Cum e bine de trăit,
 Pe apă de haiducit.
 Dar într-însul cine-mi șade
 Cînd p-o rîină, cînd pe coate,
 15 Pe covoare verzi culcați
 Și de arme încărcăți?
 Vro cincizeci de ieniceri,
 Groși la cap, cărunți la peri,
 Cu hangere
 20 Ascuțite,
 Cu pistoale
 Ruginite.
 Bine, măre, nu-mi sosea,
 Și caic de mal lega.
 25 Îl lega ori nu-l lega,
 Că grămadă se pornea :
 Unii laturi
 Ispitea,
 Alții-n drumuri
 30 Alerga
 Și pe toți îi întreba
 D-au văzut pe ăl Vîlcan,
 Puișor de ortoman,
 Copt la minte, copt la os,
 35 Om de treabă și chipos,
 Ortoman, voinic de frunte,
 Nalt ca bradul de la munte,
 Cu mustața-n barbaric,
 Cum stă bine la voinic,

40 Cu chică
 'Mpletită-n coadă,
 Cu barbă
 Ce-n brîu o-nnoadă.
 Foaie verde ș-o lalea,
 45 Dimineața cît ținea
 Întreba, tot întreba,
 Pînă iată c-ajungea
 Colo-n vale la cișmea,
 Unde fetele
 50 Spăla,
 Pînzele
 De-și înălbea,
 Pe răzoare
 Le-ntindea
 55 Și la soare
 Le usca.
 Ieniceri s-apropia,
 Bună ziua că le da
 Și cu bine le-ntreba,
 60 Și din gură le zicea:
 — Bună ziua, fetelor,
 Fetelor frumoaselor,
 Care-nălbiți
 Pînzele,
 65 De-mpărțiți
 Livezile.
 N-ați văzut pe ăl Vîlcan,
 Puișor de ortoman,
 Om de treabă și chipos,
 70 Copt la minte și la os,
 Cu mustața-n barbaric,
 Cum stă bine la voinic,
 Cu chică
 'Mpletită-n coadă,
 75 Cu barba
 Ce-n brîu o-nnoadă?
 El cunoaște
 Dunărea
 Pînă-n vale,
 80 La Slina,
 Și malurile
 Turcești,

Și schelele
 Bogdănești.
 85 El înoată ca un pește
 Și ca plutele plutește:
 Stă omul de mi-l privește,
 Stă omul de se crucește.
 De ne-ți spune cu dreptate,
 90 Să vă vedem măritate
 Într-o lună jumătate,
 Cu pânzele
 Înălbite,
 Ca florile
 95 Podobite,
 Să se ducă pomina
 Dincolo de Padina,
 Dincolo de Silistra;
 De-ți spune cu nedreptate,
 100 De bărbați să n-aveți parte
 Zece ani și jumătate,
 Pînza vi se-ngălbinească,
 Florile vi se-nnegrească,
 Păru-n cap vi se albească!
 105 Fetele, dacă-i vedea,
 Fetele, de-i auzea,
 Reci fiori le coprindea,
 Cam cu frică răspundea
 Și din gură le zicea:
 110 — Turcilor,
 Agalelor,
 N-am dat ochii cu Vîlcan
 De-i mai bine de un an;
 Nu știm, dusu-s-a-n pustie,
 115 Ori e dus în haiducie!
 Dar i-am văzut slugile
 Cărîndu-i averile,
 I-am văzut ibovnica
 Tot măsurînd Dunărea,
 120 I-am văzut pe maică-sa
 Colo-n vale la cișmea,
 Una din furcă
 Torcînd,
 Alta din drugă
 125 'Ndrugînd,

Dar mai bine de un an
 N-am dat ochii cu Vîlcan!
 Cei cincizeci de ieniceri,
 Groși la trup, cărunți la peri,
 130 Cu hangere
 Ascuțite,
 Cu pistoale
 Ruginite,
 Dac-așa că-mi auzea,
 135 Înainte c-apuca
 Și mergea, măre, mergea,
 Pînă iată c-ajungea
 Jos în vale la cișmea,
 Und' s-aude Dunărea.
 140 La cișmeaua
 Lui Bolan
 Ședeă muma
 Lui Vîlcan,
 Din drugă
 145 Tot îndrugînd
 Și din gură
 Tot cîntînd
 Bătaia
 Voinicilor
 150 Împrotiva
 Frîncilor,
 Isprava
 Haiducilor
 Împrotiva
 155 Turcilor.
 Și cum sta
 Și cum cînta,
 Cu turcii se pomenea,
 Cu cincizeci de ieniceri,
 160 Groși la trup, cărunți la peri.
 Ienicerii, de-mi sosea,
 Bună ziua că-i dedea
 Și frumos se temenea,
 Ei la ea
 165 Cu « bun găsit »,
 Ea la ei
 Cu « bun venit ».
 Iar ius-bașa

Ce-mi făcea?
 170 Drept la dînsa
 Se ducea
 Și din gură
 Mi-i zicea:
 — Ascultă-ne, babo, fa,
 175 Lungă fie viața ta
 De ne-i spune tu ceva.
 Am avut de căpitan
 Pe viteazul de Vilcan,
 Puișor de ortoman,
 180 Om de treabă și chipos,
 Copt la minte, copt la os,
 Cu mustața-n barbaric,
 Cum stă bine la voinic,
 Cu chică
 185 'Mpletită-n coadă,
 Cu barbă
 Ce-n briu o-nnoadă;
 El cunoaște
 Dunărea
 190 Pînă-n vale,
 La Slina,
 Și malurile
 Turcești
 Și schelele bogdănești;
 195 El înoată ca un pește
 Și ca plutele plutește,
 De stă omul și-l privește,
 Șade-n loc și se crucește;
 El nu știe
 200 Ce e frica,
 Habar n-are
 De nimica,
 Că-i voinic, viteaz de frunte,
 Nalt ca bradul de la munte;
 205 Cînd de pleanuri se apucă,
 Vîlcănaș e o nălucă,
 De nu-l știe
 Dunărea,
 De nu-l prinde
 210 Nimenea.
 Noi cu el am haiducit,

Noi cu el am chiaburit;
 Dar de cînd s-a hainit
 Și de cînd ne-a oropsit,
 215 Mai de tot am calicit:
 Iată haine
 Jerpelite
 Și pistoale
 Ruginite,
 220 Plăsele
 Nepoleite,
 Hangere
 Neascuțite!
 Partea lui de nouă ani,
 225 Parte-n vite, parte-n bani,
 Am mîncat-o,
 De săraci,
 Am plătit-o,
 De haraci.
 230 Acum, babo, am găsit
 Plean bogat de plenuit:
 Colo-n schelă, la Galați,
 Lipovenii
 Sint bogați,
 235 Cazacliii —
 Îngrășați,
 Negustorii —
 Încărcați
 De postavuri ungurești,
 240 De arme persienești
 Și de blăni lipovenești;
 Dar n-avem un căpitan,
 Puișor de ortoman,
 Cum ne-a fost nouă Vilcan.
 245 Tu ești măiculița lui,
 Tu știi, babo, să ne spui
 Cum să dăm de urma lui.
 D-om lua
 Averile,
 250 Ne-om întrema
 Stările,
 Ne-om îmbuna
 Zilele
 Și i-om da

255 Dobînzile !
 Baba, daca-i auzea,
 Babei bine că-i părea,
 Că femeia, tot femeie :
 Poale lungi și minte scurtă,
 260 La nimic nepricepută.
 Ea nu sta,
 Nu se gîndea,
 Ci gurița-și deschidea
 Și din gură le zicea :
 265 — Turcilor,
 Agalelor,
 De-mi cățați voi pe Vilcan,
 Fătul mamei ortoman,
 Ca să-l puneți căpitan,
 270 Cerul
 Vă blagoslovească,
 Gîndul
 Să vi se-plinească !
 Apucați
 275 Pe drum la vale,
 Mergeți
 De trei zile cale
 Tot pe malul
 Dunării :
 280 Din schela Corabiei,
 La cotul
 Scripetului,
 La Fîntîna Banului,
 La vadul
 285 Pristolului,
 Din dreptul
 Izvorului,
 La vadul Scăpăului,
 C-o să găsiți pe Vilcan,
 290 Fătul mamei ortoman,
 Cu caicul descărcat,
 Printre sălcii acioat.
 Turcii, unde-o auzea,
 Bine, mare, le părea :
 295 Temenele
 Că-i făcea
 Și pafiale-i

Dăruia,
 Și d-aci, mare, pornea
 300 Tot pe malul
 Dunării:
 Din schela Corabiei,
 La cotul
 Scripetului,
 305 La Fântâna Banului,
 La vadul
 Pristolului,
 Din dreptul
 Izvorului,
 310 La vadul
 Scăpăului,
 Să găsească pe Vîlcan,
 Puișor de ortoman,
 Cu caicul descărcat,
 315 Printre sălcii acioat.
 Acolo dac-ajungea,
 Mai căta cît mai căta
 Și iată că se-ntîmpla
 Peste dînsul că dedea:
 320 Pe Vîlcan că mi-l găsea
 Cu caicul descărcat,
 Printre sălcii acioat
 Și d-o salcie legat.
 Vîlcănaș ședea întins
 325 Și cu greu de somn coprins,
 Cu baltacul
 La călcîi,
 Cu hangerul
 Căpătîi,
 330 Cu mustața
 Răsfirată
 Și cu barba
 Destrămată.
 Ieniceri s-apropia,
 335 Lîngă dînsul că venea:
 Pe Vîlcan unde-l vedea,
 Inima le îngheța,
 Că nici singur nu-l găsea,
 Ci cu sluga lui, Nedea.
 340 Dacă vedea și vedea,

Turcii nici că s-arăta,
 Ci la sfaturi se punea,
 Taină mare că-ntocmea,
 Unii p-alții se-ntreba :
 345 Să dea focuri
 Să-i omoare,
 Ori topuzuri
 Să-i doboare?
 Unii ziceau
 350 Ca să-i prinză,
 Alții ziceau
 Să-i aprinză !
 Dar ius-bașa, om cu minte,
 Luă vorba mai-nainte
 355 Și le zise : — Cum vreți voi
 Să dăm piept cu amîndoi?
 Nedea-i grec și om viclean,
 Șoim vestit este Vilcan,
 Suflet dres și trup vrăjit,
 360 Nici de paloșe
 Rănit,
 Nici de gloanțe
 Ciuruit,
 Nici de cloanțe
 365 Cătrănit !
 Turcii, unde-l auzea,
 Planul, măre, că-și schimba :
 Așteamăt s-apropia,
 Semn lui Nedea că-i făcea,
 370 Pungi de bani îi arăta.
 Și Nedea se-ndupleca,
 Că așa e sluga rea :
 D-ai hrănit-o
 Cu credință,
 375 Ea te vinde
 Făr' căință ;
 D-ai cinstit-o
 Ca pe frate,
 Ea te-njură
 380 Și te bate !
 Nedea, măre, ce-mi făcea?
 Pe Vilcan îl părăsea
 Și-n orta că se băga,

Iar ius-başa mi-i zicea :
 385 — D-alei, Nedea, dumneta,
 Ți-ai părăsit nevasta,
 Nevasta și căsuța,
 Și pe bieții copilași
 I-ai lăsat golani, drumași,
 390 Ca să stai în haiducie,
 Ca și robul la robie,
 Slugă proastă la Vîlcan,
 Puișor de hoțoman !
 Na cinci pungi de irmilici,
 395 Să ni-l dai legat aici ;
 Na cinci pungi de gălbenași,
 Numa-n mîină să ni-l lași ;
 Mai na ș-alte, de iusluci,
 Să ni-l dai și să te duci,
 400 Că din toată haiducia
 Nu ți-e mai mare simbria !
 Nedea, grec fără credință,
 Puse banii-n socotință
 Și-i cără în pungi grămadă
 405 Pin' la stana a de piatră.
 La caic apoi se-ntoarse
 Și din fundul lăzii scoase
 Șapte funii de mătase,
 Împletită vița-n șase.
 410 Făr' de cap și făr' de milă
 Se munci, munci în silă
 Și-nnodă ca un arcan
 Pentru gîtul lui Vîlcan,
 Puișor de ortoman,
 415 Ce dormea ca un buștean.
 Frunză verde lemn uscat,
 Iată Nedea c-a legat,
 Fără teamă de păcat,
 P-un stăpîn nevinovat.
 420 L-a legat, nu l-a legat,
 Că de mîini l-a încordat,
 De picior l-a-mpiedicat.
 Unde bine mi-l lega,
 Într-o fugă se ducea
 425 Și pe turci îi asmuțea,
 Iar el drumul apuca :

Lua drumul
 Cu fuga,
 Și codrul
 430 Cu poteca.
 Turcii, märe, cînd vedea,
 Paloșele că-și scotea :
 Unii-n pază
 Rămînea,
 435 Alții-n preajmă
 Rătăcea
 Și-n caic năvală da.
 Ce să-i facă nu știa,
 Că e dres și fermecat,
 440 Nici de paloșe tăiat,
 Nici de pușcă împușcat,
 De muieri nu e stricat.
 De l-or da afund în ape,
 O să-noate ș-o să scape ;
 445 De i-or da foc, se aprinde
 Funia care-l coprinde !
 Foaie verde de cicoare,
 Subt un deal, lîngă Izvoare,
 Piatră mare
 450 Sta trîntită,
 De ciocane
 Ispită,
 De veacuri
 Părăginită
 455 Și cu slove
 Rîcîită.
 Deli-bașa se-ncerca,
 Dar s-o miște nu putea.
 Ienicerii
 460 Că-și chema,
 Și cu toții
 Se-nhăma
 Și d-abia că mi-o mișca,
 Și d-abia mi-o răsturna :
 465 Pînă ce-o rostogolea,
 Nădușelile-i trecea.
 Și striga,
 Se opintea,
 Vîlcănaș nici nu visa,

470 Vîlcănaş adînc dormea.
 Daca, mîre, isprăvea
 Şi de piatră mi-l lega,
 Frumuşel îl ridica,
 Sus pe mal îl aşeza,
 475 Brînci în Dunăre că-i da,
 Şi unde cădea
 Vîlcanul,
 Tîra
 Cu el bolovanul,
 480 Urla apa,
 Urla malul;
 Iar cînd Dunărea-l simţea,
 Apa-n două-şi despica,
 Pe haiduc că mi-l primea
 485 Şi frumos îl aşeza
 Tocma-n fundul
 Fundului,
 Pe stratul
 Morunului,
 490 Unde-i dulce somnului.
 Să s-aşeze n-apuca,
 Şi iată că se-ntîmpla
 Că Vîlcan un vis visa:
 Ploaie
 495 Rece şi turbată,
 În caic
 Marfă
 Udată,
 Şi pe mîndra
 500 Lăcrămînd,
 Şi pe mă-sa
 Suspinînd.
 Vîlcănaş se deştepta
 Şi, cînd colo, ce vedea?
 505 Dunărea se văieta
 Că nu-l ştie ospăta.
 Speriat, se opintea,
 Piatra-n spate ridica
 Şi dasupra se sălta,
 510 Şi ca peştele-nota
 Din vadul
 Scăpăului,

La cotul
 Crucerului.
 515 Foaie verde de sînger,
 Pe la cotul lui Crucer,
 Cine cîntă, cine plînge
 Tot cu lacrăme de sînge,
 La caice numărînd,
 520 Dunărea tot blestemînd?
 Iacă-i mîndra lui Vilcan,
 Că nu l-a văzut d-un an.
 Și cum sta
 De tot ofta,
 525 Iată, măre, se-ntîmpla
 Pe Vilcan că mi-l zărea
 Ca un pește înotînd
 Și cu greu abia suflînd.
 Iar mîndruța ce-mi făcea?
 530 Vreme multă
 Nu pierdea,
 Din briu furcă
 Arunca,
 Fuga-acasă
 535 Mi-alerga
 Și lui frate-su-i zicea:
 — Neică, neiculiț-al meu,
 Noroci-te-ar Dumnezeu,
 Ai milă de soră-ta
 540 Și-mi ascultă ruga mea!
 Niște negustori de boi,
 Ce trag în gazdă la noi,
 A vîndut cirezile,
 Dar și-a-necat pungile,
 545 Și mi le-a găsit Vilcan,
 Puișor de ortoman,
 Și Vilcan din fund le scoate,
 Dar el singur nu se poate
 Să le dea la mal pe toate!
 550 Sandul, măre, d-auzea,
 Drept la Dunăre pornea,
 În luntriță s-aranca
 Și, mîna ori nu mîna,
 Că sor-sa parc-o tîra,
 555 La Vilcan că-mi ajungea.

Abia mîna-i întindea,
 Dar să-l scoață nu putea :
 Bolovanu-n jos trăgea.
 Atunci Sandul ce-i zicea?
 560 — Las-o, vere, la naiba,
 Că te-neacă Dunărea !
 — Nu pot, Dunărea s-o bată,
 Că de mine e legată !
 Ado-ncoace paloșul,
 565 Să-i retez, vere, ștreangul !
 Sandul, măre, se pleca,
 Paloșul că-i întindea,
 Dar luntrița se clătea,
 Valurile o-mpingea,
 570 Să-l ajungă nu putea :
 Puținel, și se-neca !
 Atunci, mîndra, de vedea,
 Frumușel se repezea,
 Paloș în mîna lua,
 575 În Dunăre s-aranca,
 Voinicește că-nota,
 Funiele că-i tăia
 Și cu viața-l dăruia.
 Vîlcânaș, daca-mi ieșea,
 580 Tot mîndruții-i mulțumea
 Și cu dînsa se vorbea.
 La Sandul acas' mergea,
 Rasă și potcap punea,
 Într-o luntre se suia,
 585 Ziua bună că-și lua,
 După turci că se lua.
 Și mîna, măre, mîna
 Din vadul
 Crucerului
 590 Pînă-ntr-al
 Pistolului
 Și-ntr-al
 Negotinului.
 Foaie verde de pe lac,
 595 La cîrciuma cu ceardac,
 Unde beau
 Agalele
 Pînă-și dau

Pistoalele,
 600 S-oprește
 Călugărul
 Ca să guste
 Rachiul,
 Pelinașul
 605 Și vinul.
 Gust-o dată și de două,
 Gustă, mare, pîn' la nouă;
 Iar cînd fu d-a zecea oară,
 Cheam-afar' din cîrciumioară
 610 P-a dalbă cîrciumăriță,
 Rumeioară
 La guriță,
 Negriioară
 La cosiță,
 615 Și din gură ce-i zicea?
 — Ia fii bună dumneata
 De nu-mi da
 Cu ocaua;
 Cară vinul
 620 Cu vadra,
 Pelinul—
 Cu donița,
 C-am sfințit d-o leturghie
 Cu părintele Ilie
 625 Ș-am rugat pe Dumnezeu
 Ca să-mi dea pe gîndul meu!
 Cîrciumăreasa scotea,
 Vin cu vadra că-i dedea
 Și la dînsul se uita.
 630 El la gură d-o ducea,
 Tocma-n fund îi răsuffla,
 Și cînd fundul îi vedea,
 Cît colo c-o arunca,
 Cercurile
 635 De-i plesnea,
 Doagele
 I se dogea.
 Cîrciumăreasa ieșea:
 Vadra doage de-și vedea,
 640 De foc mare s-aprindea,
 Și din gură-l blestema,

Și cu vorba-i tot zicea :
 — Moș călugăr, de ești beat,
 Du-te de te culcă-n sat,
 645 Ori te du la mînăstire
 De-ți citește pe saltire,
 C-am p-aci niște băieți,
 Ieniceri, turlaci și beți,
 Și dacă-i vei deștepta,
 650 O să dai din rasa ta
 Și mai mult cît vadra mea !
 Moș călugăr, d-auzea,
 Și mai mult se-nveselea :
 Rasa-n briu își ridica,
 655 Mînicile-și sumetea
 Și-ncepea
 De chiuia
 Și pe turci mi-i deștepta.
 Ienicerii, d-auzea,
 660 Pe mînică o băga,
 Să creadă nu le venea,
 Cînd ius-bașa le zicea :
 — A înviat ghiaurul !
 El este, balaurul !
 665 Bine vorba nu sfîrșea,
 Și Vilcan ce mai făcea ?
 Paloș mare că scotea,
 După ei se repezea :
 Cînd pe unii-i reteza,
 670 Cînd pe alții-i spinteca,
 Și din cincizeci, cîți era,
 Nici unul nu rămînea.
 Foaie verde ș-o lalea,
 Vilcănaș mi se-ntorcea,
 675 În luntriță că intra,
 Dunărea-n două tăia,
 Pe malul stîng că trecea
 Și poteca-mi apuca
 Înspre casa lui Nedea,
 680 Prin șesul motrenilor,
 Sub munții oltenilor.
 Și umbla
 Din vale-n vale,
 Cu dăsaga

685 La spinare,
 Și umbla
 Din stîină-n stîină,
 Cu măciuca
 După mîină.
 690 Colo, märe,-ntr-o vâlcea,
 Chiar cu Nedea se-ntîlnea.
 Grecu,-ndată:
 Ce-l vedea,
 Ca o stană
 695 'Ncremenea.
 Vîlcănaș, dacă-l oprea,
 Din guriță-l judeca:
 — D-alei, Nedeo, fiară rea,
 Asta-ți fuse credința?
 700 De cîți ani tu m-ai slujit
 Simbrioara ți-am plătit
 Și cu cinste te-am cinstit,
 Iar tu, Nedeo, om spurcat,
 M-ai vîndut și m-ai legat,
 705 La păgîn dormind m-ai dat,
 Fără teamă de păcat.
 Nu știai tu, fătul meu,
 Că din cer un dumnezeu
 Vede fapta și-o pîndește
 710 Ș-apoi dă și răsplătește?
 Bine vorba nu sfîrșea:
 Paloșul
 Cînd aducea,
 Capul
 715 Lui Nedea sărea,
 Trupu-n sînge se bătea.
 Dar p-atît nu se lăsa:
 Bucățele mi-l tăia,
 Cincizeci de părți că-l făcea,
 720 Că cincizeci fusese turcii,
 Tot cincizeci să fie corbii.
 Vîlcănaș mi se-ntorcea,
 La mîndruța se ducea,
 Tot lu Sandu-i mulțumea
 725 Și pe sor-sa i-o pețea.
 Apoi nuntă
 Că făcea,

Cu popă
Se cununa,
730 Iar chiulhanul
Cît ținea?
Cîte zile-s într-un an,
Că nu-i altul
Ca Vîlcan,
735 Puișor de ortoman !

Teodorescu, pp. 550—558;
inf. moș Nițul, «lăutar de origină cîn
Teleorman»,
1880.

47 (52) BADIUL

Frunzuliță mărăcine,
Mărăcine cu gheorghine,
Ascultați, boieri, la mine,
Să vă spui pe *Badiul* bine!
5 Foaie verde și-o lalea,
Îmi umbla, mare, umbla,
Umbla turcii d-aiurea,
D-aiurea prin plaiurea.
De-mi umbla cît îmi umbla
10 Și-mi căta cît îmi căta,
Ei de cine-mi întreba?
Tot de Badiul cîrciumarul,
Tot de Badiul măcelarul:
Cîrciumarul
15 Frîncilor,
Măcelarul
Turcilor
Și gazdul holteilor.
Badiul ce-mi agonisește?
20 El ziua
Cîrciumărește,

Seara bea
 Și chiuiește,
 Iar noaptea
 25 Măcelărește,
 Cu cincizeci de măcelari,
 Tot agale și turci mari.
 Badiul tot măcelărește,
 Gălbenet
 30 Că dobîndește,
 Cu bănet
 Se-mbogățește,
 Mulți dușmani agonisește.
 Foicică ș-o lalea,
 35 Turcii, mare, că umbla,
 Tot umbla pe aiurea,
 Măre, tot din sat
 În sat,
 Măre, tot din vad
 40 În vad,
 Și de Badiul întreba,
 Pînă, iată, se-ntîmpla
 Că la casă-i nemerea,
 Peste cîrciumă-i dedea.
 45 Turcii, dacă nemerea,
 Înăuntru de intra,
 Pe Bădiuleasa găsea.
 Dar pe ea unde-o găsea?
 La surcele,
 50 'N bătătură,
 La cepele
 Din grădină,
 De ridichi cu poala plină.
 Și la dînsa se ducea,
 55 Și la dînsa-nainta,
 Temenele că-i făcea
 Și din gură mi-i zicea:
 — Bună ziua,
 Bădiuleasă,
 60 Cu port
 De cîrciumăreasă,
 Cu stat
 Ca de jupîneasă,
 Cu ochi mari

65 De puic-aleasă !
 Bădiuleasa, de-i vedea,
 Cu gurița răspundea :
 — Mulțumim, agalelor,
 Cinstiți caimacaniilor,
 70 Vouă, ienicerilor,
 Și vouă, spahiilor.
 Dar ceaușul ce-mi făcea ?
 Dintre turci se alegea,
 Bădiulesei că-i vorbea
 75 Și din gură mi-o-ntreba :
 — Bădiuleasă
 Mult frumoasă,
 Cu port
 De cârciumăreasă,
 80 Cu stat
 Ca de jupîneasă,
 Cu ochi mari
 De puic-aleasă,
 Unde este Badiul tău,
 85 Șavai, frățiorul meu ?
 De e-n târg, la carne grasă,
 Zi-i să vie iute-acasă ;
 De e dus Badiul la vie,
 Trimite ca-n pas să vie,
 90 C-avem sfat de sfătuit
 Ș-avem vorbe de vorbit !
 Bădiuleasa se uita
 Și din gură răspundea :
 — Turcilor,
 95 Agalelor,
 Și voi, caimacaniilor,
 Turcilor, spahiilor,
 Și voi, ienicerilor,
 De-l cățați
 100 Cu răutate,
 Nu v-ar face sfântul parte ;
 De-l cățați cu bunătate,
 Să vă dea gânduri curate !
 Iar ceaușul răspundea,
 105 Bădiulesei că-i zicea :
 — Ba-l cătăm cu bunătate,
 Că ne-i Badiul ca un frate :

La negoț negustorim
 Și cu el măcelărim,
 110 Gălbenet
 Agonisim,
 Cu bănet
 Îl bogățim !
 Bădiuleasa, mult frumoasă,
 115 Cu port
 De cârciumăreasă,
 Cu stat
 Ca de jupîneasă,
 Cu ochii
 120 De puic-aleasă,
 Pe turci daca-i auzea,
 În cuvinte se-ncredea
 Și din gură le zicea :
 — Turcilor,
 125 Agalelor,
 Cinstiți caimacanilor,
 Și voi, ienicerilor,
 Și voi toți, spahiilor,
 De-l cățați pentru vrun bine,
 130 Aflați lucru de la mine :
 Nu e-n târg la carne grasă,
 Ca să vie Badiu-acasă,
 Nu e dus Badiul la vie,
 Ca d-acolo-n pas să vie,
 135 Ci aseară, pe-nnoptat,
 Bădișorul s-a-mbătat,
 Somnul greu l-a apucat
 Și-acum șade răsturnat,
 Numai singur într-un pat.
 140 Turcii, dac-o auzea,
 Ceaușul o ispitea
 Și din gură o-ntreba,
 Și cu vorba-i tot zicea :
 — Bine că se odihnește,
 145 Că destul
 Măcelărește,
 Că destul
 Se-mbogățește,
 Dar de ce e Badiul beat,
 150 Ce-a băut de s-a-mbătat?

Bădiuleasa le spunea,
 Cu gurița le zicea :
 — A băut vin hermîsiu,
 Cu răvac și baș-rachiu,
 155 Ș-acum doarme
 Într-un pat
 Pe trei perne
 Răsturnat,
 Cu arme
 160 Pline la cap,
 Cu pistoale
 La picioare
 Și cu paloș gol pe piept,
 De mi-e frică să-l deștept !
 165 Dar ceaușul mărunțel,
 Mărunțel și ochieșel,
 Bădiulesei răspundea
 Și din gură mi-i zicea :
 — Lasă, că s-o deștepta
 170 Cînd om deschide ușa !
 Și turcii se grămădea,
 La iatac i se ducea,
 Ușa casei deschidea,
 Dar pe Badiul cînd vedea
 175 Pe pistoale
 Cum dormea,
 Paloșe
 Cum strălucea,
 Îndărăt că se trăgea,
 180 Ușa la loc închidea
 Și de frică tremura.
 Ceaușul, dacă vedea,
 Cumpătul că nu-și pierdea :
 Mîna-n pozunar băga,
 185 Scul de mătase
 Scotea,
 Vița-n șase
 Că-mpletea,
 Sfoara-n nouă că-ndoia,
 190 Cu arcanul
 O-nnoda
 Și ca lanțul
 O făcea,

Și la Badiul alerga,
 195 După gît i-l arunca,
 Iară turcii mi-l trăgea.
 Badiul somnul că-și dormea,
 Vis frumos că mi-și visa.
 Rece la gît cînd simțea
 200 Și puțin de se mișca,
 Sfoara de pe gît sărea,
 Turcii cu dînsa cădea,
 Mare spaimă că-și făcea.
 Dar ceaușul, de vedea
 205 Că tot nu se deștepta,
 Înc-o dată se ducea,
 Laț
 Pe gît îi potrivea,
 Nod
 210 Mai bine că-i strîngea,
 Sfoara de turci o lega,
 Pe umeri le-o rezima :
 Cu toții
 Se opintea,
 215 De frica morții
 Trăgea.
 Badiul mi se deștepta
 Și-ntr-o clipă se trezea,
 Dar să strige nu putea,
 220 Că turcii
 Unde-l trăgea,
 Că turcii
 Unde-l ducea,
 Că turcii
 225 Unde-l lega ?
 De piciorul
 Hornului,
 La dogorul
 Focului,
 230 Unde-i păs voinicului ;
 Și-l lega
 Tot cu mătase,
 Cu sfoara
 'Pletită-n șase,
 235 Cu arcanul
 Cît otgonul,

Să nu se mai miște omul.
 Iar pe Badiul de-l lega,
 Masă mare că-ntindea
 240 Și la chefuri se punea.
 Foicică solz de pește,
 Turcul
 Bea,
 Se veseleşte,
 245 Badiul
 Țipă
 Și răcnește,
 Bădiuleasa
 Mi-l privește,
 250 La nimica
 Folosește
 Și nimica
 Nu-ndrăznește.
 Badiul, măre, de-mi vedea,
 255 Semn cu ochiul că-i făcea
 Și din gură mi-i zicea:
 — Bădiuleasă, soața mea,
 Ce-mi stai, neică,
 De privești
 260 Și nimica
 Nu-ndrăznești,
 La nimica
 Folosești,
 La nimica
 265 Nu gîndești?
 Vezi că turcii mă căznesc,
 Mă căznesc, mă chinuiesc,
 La focuri mă dogoresc
 Și de moartea mea vorbesc!
 270 Ia intră-n odaia mea,
 Uplete cu galbeni poala,
 Tot cu galbeni venetici,
 De cîte-o sută și cinci,
 Cu mahmudele
 275 Turcești,
 Cu rubiele
 Arăpești,
 Cu groșe
 Lipovenești,

280 Cu dinari
 Moldovenești
 Și cu grivne
 Muntenești ;
 În casă cînd ăi intra,
 285 Să te faci a mătura,
 Bani prin casă că-i vărsa,
 Bani prin colțuri că-i lăsa !
 Bădiuleasa
 L-asculta,
 290 În odaie
 Că intra,
 Poală
 De bănet umplea,
 Și-n casă
 295 Daca intra,
 Mătura
 'N mîină lua,
 Se făcea
 Că mătura,
 300 Bani prin casă
 Presăra,
 Bani prin colțuri
 Că lăsa,
 Dar nimic nu folosea :
 305 Turcii banii că vedea,
 De la chef nu se clinea,
 Nici pe Badiul dezlega,
 Ci mai tare mi-l bătea
 Cu sfîrcul
 310 Paloșului
 Pe creștetul
 Capului,
 Unde-i greu voinicului.
 Foicică solz de pește,
 315 Turcul
 Bea,
 Se veselește,
 Badiul
 Țipă
 320 Și răcnește,
 Bădiuleasa
 Mi-l privește,

Dar nimica
 Folosește
 325 Și nimica
 Nu-ndrăznește.
 Atunci Badiul, de vedea,
 Bădiulesei semn făcea
 Și din gură mi-i șoptea:
 330 — Bădiuleasă, soața mea,
 Nu mai sta
 De te uita,
 Negîndind la nimica.
 Vezi că turcii mă muncesc,
 335 Mă muncesc, mă chinuiesc
 Și de moarte mă gătesc!
 Fă-te că mai ieși p-afară
 Și te du în chilioară:
 Pune față
 340 La nălbeală,
 Buze moi
 La rumeneală,
 Unghiele
 La chileală,
 345 Sprîncenele
 La negreală;
 Ia-ți o iie
 Dintr-o mie
 Și roche de coroftie,
 350 D-ale cum îmi place mie,
 Cotul cincii galbeni luat,
 Cu papuci
 De Țarigrad,
 Cum de Paști
 355 Te-am îmbrăcat!
 Bădiuleasa l-asculta,
 În chilie că intra
 Și frumos mi se gătea:
 Punea față
 360 La nălbeală,
 Buzele
 La rumenelă,
 Sprîncenele
 La negreală,
 365 Unghiele la chileală;

Lua iie
 Dintr-o mie
 Și roche de coroftie,
 Cu papuci
 370 De Țarigrad,
 Cum de Paști
 S-a îmbrăcat,
 Ș-afară daca-mi ieșea,
 La turci de se arăta,
 375 Turcilor că le plăcea,
 Cu galbeni o dăruia,
 Dar de rugă n-asculta,
 Pe Badiul nu-l dezlega:
 La flacăre-l dogorea
 380 Și de moarte mi-l gătea.
 Foicică solz de pește,
 Turcul
 Bea,
 Se veselește,
 385 Badiul
 Țipă
 Și răcnește,
 Bădiuleasa
 Mi-l privește,
 390 Că nimica
 Nu-ndrăznește,
 La nimic
 Nu se gîndește,
 La nimic
 395 Nu folosește.
 Badiul, dac-așa vedea,
 Semn cu ochiul îi făcea,
 Cu gurița îi șoptea
 Și cu vorba mi-i zicea:
 400 — Bădiuleasă, soața mea,
 Nu mai sta
 De te uita,
 Că se duce viața mea.
 Sumete-ți mînicile
 405 Și-nhață cofițele:
 Cofele,
 Garoafele,
 Cobilița

Ca creița ;
 410 La Dunăre să te duci,
 Apă rece să aduci,
 Apă rece pentru turci.
 Cobilița d-ăi lua,
 Cofele d-ăi atârna,
 415 S-o iei, dragă, d-a razna.
 Să iei târgul
 Tot d-a lungul
 Și uliți d-a curmezișul.
 Dreapta târgului s-apuci
 420 Și tu, dragă, să te duci
 La căsuța mititică,
 Care-ți pare de nimică,
 P-afar' c-o sută de uși,
 Și-n pivniță, mii de buți,
 425 Cu ușile
 Mititele,
 Ferestrele
 Cu zăbrele,
 Buțile
 430 Mai mărișoare,
 Umbli pe ele-n picioare.
 Acolo, dacă-i sosi,
 Pe Neculcea l-ăi găsi,
 Fecioraș de sîrb bogat,
 435 Mare veste-n Țarigrad.
 Pe Neculcea să-ntîlnești,
 Cu Neculcea să vorbești,
 Că Neculcea s-o scula
 Și pe mine m-o scăpa !
 440 Bădiuleasa, d-auzea,
 Cofele că apuca,
 Cobilița că lua,
 Ienicerilor spunea
 Că se duce la cișmea,
 445 Dar în târg dac-ajungea,
 Ea la dreapta c-o lua,
 Toate casele-mi căta,
 Toată lumea că-ntreba,
 Pînă, mare, c-ajungea
 450 La casa cu multe uși
 Și la pivnița cu buți.

Înăuntru de intra,
 Toate casele-mi căta,
 Pe Neculcea nu-l găsea.
 455 Dacă vedea și vedea,
 Bădiuleasa ce-mi făcea?
 Îndărăt nu se-ntorcea,
 Seama bine
 Că lua
 460 Și-n pivnițe
 Că intra,
 Iar acolo ce vedea?
 Pe Neculcea mi-l găsea
 În pivnița mititică,
 465 Mititică și pitică,
 Țiind cada la o bute
 De vro șapte palme-n fruntă,
 Și de dînsa rezimat,
 Rezimat, cam aplecat,
 470 Cu trei-patru brăilence,
 Cu cinci-șase gălățence
 Și cu zece selinence:
 Una tace,
 Alta-i place;
 475 Una-l mișcă,
 Alta-l pișcă;
 Una
 Cu vin îl stropește,
 Alta
 480 Din buze-i zîmbește;
 Una bea
 Și chiuieste,
 Alta stă
 De mi-i vorbește
 485 Și-i tot spune, și-i tot zice:
 — Strînge-ți punga, măi voinice,
 Că banii ți-or face price!
 Iar Neculcea le vorbea,
 C-o mîină
 490 Le mîngîia,
 Cu alta
 Pahar le da,
 Ori să guste, ori să bea.
 Bădiuleasa, de-l vedea,

495 Bădiuleasa ce-mi făcea?
 Pînă-n suflet se mîhnea,
 Pîn' la dînsul se ducea,
 Seama nimeni nu-i lua,
 Iar la el cînd ajungea,
 500 Palma bici că mi-o făcea,
 Ca sfîrcul mi-o aducea,
 Pe Neculcea-l nemerea,
 În ochi negri că-l lovea,
 Din beție că-l trezea
 505 Și din gură mi-i striga:
 — Fecioraș de sîrb bogat,
 Veste mare-n Țarigrad,
 Stai de bei
 Și de cinstești,
 510 Cu femei
 De chefuiești,
 De noi nu te sinchisești
 Și la Badiul nici gîndești.
 Sai, nepot al Badiului,
 515 Că se duce viața lui!
 Dar Neculcea ce făcea,
 Ce făcea și ce zicea?
 Palmă bună de mînca,
 Din beție se trezea,
 520 Bădiulesei că-i zicea:
 — Aferim, cumnata mea,
 Grea mai e și palma ta,
 Dar îți mulțumesc de ea,
 Că mi-o prinde la ceva.
 525 Pe la noi de ce-ai venit,
 Unchiul Badiul ce-a pățit?
 Bădiuleasa, d-auzea,
 Toate i le povestea:
 Ieniceri
 530 Cum au venit,
 Turcii
 Cum au poposit
 Și pe Badiul l-au găsit,
 Și pe Badiul l-au legat
 535 La piciorul
 Hornului,
 În dogorul

Focului,
 Unde-i păs voinicului;
 540 Cum bănet
 A risipit,
 Gălbenet
 A răspîndit
 Și cu roche s-a gătit,
 545 Turcii nu s-au domolit;
 Cum cu apa i-a mințit
 Și la dînsul c-a venit,
 Să mai lase
 Paharul
 550 Și să scape
 Pe Badiul,
 Că se află la vîlvoare,
 La vîlvoare, la păs mare.
 Iar Neculcea, d-asculta,
 555 Bădiulesei răspundea:
 — D-alelei, cumnata mea,
 Nu-ți mai frămînta firea,
 Că-i p-ai cea Neculcea.
 Apă la turci
 560 Tot să duci
 Și pe prispă
 Să te culci.
 Io, cumnată,
 O să viu
 565 Cum mă vezi, așa chefliu,
 Și din gură chiuind,
 Buzduganul
 Azvîrlind
 Și paloșul
 570 Răsucind.
 Turcii, de s-or spăimînta,
 Pe tine
 Te-or întreba:
 « Ce e, bre, cine-i ăla? »
 575 Tu selamalîc le-i da
 Și le-i zice
 Cu gura:
 « Ia, un grec, neguțător,
 De vite cumpărător;
 580 Cumpără cirezi de boi

Și vine-n gazdă la noi ! »
 Buzdugan
 D-oi azvîrli,
 Și mai mult
 585 Oi chiui,
 Turcii iar s-or speria
 Și pe tine te-o-ntreba :
 « Ce e, bre, cine-i ăla ? »
 Al doilea d-o-ntreba,
 590 Selamlîc nu le-i mai da,
 Ci le-i spune cu gura :
 « E un grec neguțător,
 De vite cumpărător ;
 A vîndut cirezi de boi
 595 Și trage-n gazdă la noi ;
 Îmi vine cam veselior,
 C-astăzi a fost vînzător :
 A vîndut cirezile,
 Și-o fi scos capetele
 600 Ș-acum bea dobînzile,
 De nu-l țîn drumurile.
 Știți-mi, voi, agalelor,
 Cinstiți caimacaniilor,
 Cu grecul ce s-a-ntîmplat
 605 Într-o vară pe-nserat ?
 A băut pîn' s-a-mbătat
 Colo-n cîrciuma din sat,
 Și d-acolo s-a luat
 Din cîrciume-n cîrciumioare,
 610 Să-ncerce vînul de-i tare,
 Cercurile
 La buți groase,
 Cîrcimărițele
 Frumoase.
 615 Daca grecul beat o fi,
 Rîndul mie mi-o veni :
 Vai de mine ce-oi păți ! »
 Auzi tu, cumnata mea ?
 Pîn' de vorbă i-ei ținea,
 620 O sosi și Neculcea,
 Că tot mai e p-aicea !
 Bădiuleasa, d-auzea,
 Iute d-acolo pleca,

Pe Dunăre se ducea,
 625 Pe Dunăre, la cişmea;
 Cofe cu apă umplea,
 Cobiliţa-şi ridica,
 Ap-acasă că ducea.
 Dar acas' pîn-ajungea
 630 Şi pe prispă le punea,
 Iată chiot s-auzea,
 Buzduganul vîjiia,
 Drept în uşă că pocnea.
 Turcii, unde-l auzea,
 635 De la masă
 Se scula
 Şi cu vorbă
 O-ntreba;
 Ea din gură răspundea
 640 Cum zisese Neculcea.
 Turcii-n casă
 De intra,
 Chioatele se-nteţea,
 Buzduganul duduia,
 645 Tot în uşă
 Că pocnea.
 Turcii iar se speria,
 Turcii-afară că ieşea,
 Al doilea că-ntreba,
 650 Ea d-al doilea vorbea
 Şi de vorbă mi-i ţinea;
 Iar cînd vorba
 Isprăvea,
 Iacă sosea
 655 Neculcea,
 Cam băut şi cam chefliu,
 Cu cheful de zurbagiu.
 Foicică ş-o lalea,
 Bine, mare, n-ajungea,
 660 Şi din drum că se răstea
 Şi d-aproape că răcnea:
 — Ia ascultă, Bădiuleasă,
 Ascultă, cîrciumăreasă,
 Cu port
 665 De cîrciumăreasă,
 Cu stat

Ca de jupîneasă,
 Cu ochi
 Ca de puic-aleasă,
 670 Scoate-mi o cupă
 De vin,
 Să-ți dau o grivnă
 De plin,
 Și-o vedriță
 675 De răvac
 Să-ți dau leiță
 Cu drag,
 C-am vîndut cirezile
 Și mi-am scos capetele
 680 Și-am să beau dobînzile
 Cu nea Badiul, cîrciumarul,
 Cu nea Badiul, măcelarul,
 Măcelarul
 Frîncilor,
 685 Prietenul
 Turcilor!
 Bădiuleasa, d-auzea,
 În pivniță c-alerga,
 Vorba, măre, că știa;
 690 Cofă mare ea lua,
 Cincisprecî oca vin turna,
 Lui Neculcea i-aducea
 Și-nainte i-o punea,
 Iar Neculcea, d-o vedea,
 695 'N gura mare striga:
 — Cară vin cu vedrița,
 Să-mi potolesc inima!
 Apoi, măre, ce-mi făcea?
 Mîna pe cofă
 700 Punea,
 De toartă
 C-o apuca,
 La gură
 Mi-o ridica,
 705 Jumătate mi-o sorbea,
 Jumătate că mi-o bea
 Și-n pămînt goal-o trîntea,
 Ceartă turcilor căta.
 Neculcea se răcorea,

710 Neculcea se îndârjea,
 Dar tot el se înfrîna
 Şi cu turcii că-mi vorbea.
 Cu binele se lua,
 Pîn' la Badiul se ducea,
 715 Şi turcilor le zicea :
 — Turcilor,
 Spahiilor,
 Cinstiţi
 Caimacanilor,
 720 Şi voi,
 İenicerilor,
 Io mă plec
 Pîn' la pămînt,
 Ca să-mi trec
 725 Doar un cuvînt :
 Nu vă-i omul
 De iertare,
 Nu vă-i robul
 De vînzare ?
 730 Că dau galbeni şi parale,
 Ca să-l iau cu mine-n sat,
 Să-mi slujească de argat
 Cînd oi fi şi io-mbătăt.
 Turcii, dacă-l auzea,
 735 Lui Neculcea răspundea :
 — Nu ne-i omul
 De iertare,
 Nu ne-i robul
 De vînzare,
 740 Cîr ne-i numai de pierzare,
 Că-i prieten
 Frîncilor
 Şi măcelar
 Turcilor :
 745 Ziua
 Este cîrciumar,
 Noaptea
 Este măcelar,
 Măcelar de turci d-ăi mari !
 750 Neculcea, de-i auzea,
 În genuchie le cădea
 Şi cu lacrimi se ruga,

Și cu lacrimi li-l cerea
 Să le fie
 755 De iertare
 Și să-l facă
 De vânzare,
 C-o da galbeni și parale
 Ca să-l aibă de argat
 760 Când o fi prin târguri beat.
 Dar turcii nu se-ndura,
 Ci din gură-i răspundea
 Că nu-i omul
 De iertare,
 765 Că nu-i omul
 De scăpare,
 Că nu-i robul
 De vânzare,
 Ci le-i Badiul
 770 De pierzare.
 Dar Neculcea, de-mi vedea
 Că turci' nu se-ndupleca,
 A treia oară-ncerca,
 D-a treilea-ngenuchea
 775 Și cu vorba le zicea:
 — Turcilor,
 Agalelor,
 Și voi, caimacanilor,
 Turcilor,
 780 Spahiilor,
 Și voi,
 Ienicerilor,
 De vă-i omul
 De pierzare,
 785 De nu-i robul
 De vânzare,
 O să-ngenuchi la pământ,
 Să-mi iertați înc-un cuvânt:
 Cum e Badiul pus la chin,
 790 Să-i dau un pahar cu vin,
 De certuri
 Să ne-mpăcăm,
 De greșeli
 Să ne iertăm,
 795 Că la el am fost băgat

Și mi-o fi mare
Păcat:
Piine, sare
I-am mâncat
800 Și m-a plătit cu dreptate
Nouă ani și jumătate!
Foicică de pelin,
Turcul, märe, e hain,
Turcul, märe, e păgîn,
805 Pe urmă, milostivit,
De Dumnezeu potolit.
În genuchie de-l vedea,
Slobozenie că-i da,
Și Neculcea ce-mi făcea?
810 Paharul
De vin turna,
Lîngă Badiul
Se ducea
Și la gură
815 I-l punea,
Iar cu vorbă
L-îmbia:
— De certuri
Se ne-mpăcăm,
820 Păcate
Să ne iertăm!
Pînă Badiul
Vinul
Bea,
825 Neculcea
Se căuta,
Mîna sub brîu
Că băga,
Cuțitașul
830 Că scotea,
Sfori de mătase tăia,
Badiul că se desfăcea,
Badiul că se dezlega.
Iar dacă se dezlega,
835 În picioare
Drept sărea,
'N gura mare
Că striga,

'N gura mare că răcnea :
 840 — D-alei, frate Neculcea,
 Acu-mi scapă viața mea !
 Propțește-ți spatele ușii,
 Ca să nu mai iasă turcii,
 Că oricare mi-o scăpa,
 845 Șapte bucăți l-oi tăia !
 Foicică ș-o lalea,
 Neculcea ușa proptea,
 Zid cu spatele făcea,
 Pe toți turcii-i închidea,
 850 Iar Badiul, de se scula,
 Drept la cofă c-alerga,
 Apă rece că turna,
 Cu apă se răcorea,
 Cu apă gura
 855 Și-uda,
 Arsură
 Și-o potolea,
 Apoi Badiul ce făcea ?
 Mîna-n paloșe puneă,
 860 P-âl tăios mi-l alegea,
 Ușa mare deschidea,
 În pragul ei se oprea
 Și pe turci că suduia,
 Cîte unul că-i chema.
 865 Turcii se cutremura,
 Cîte unul se ducea,
 Iar Badiul, de-l ajungea,
 Numai de păr l-apuca,
 În bătătură-l ducea,
 870 Pe tăietor îl puneă,
 Cu paloș îl reteza,
 Capul
 Că i-l arunca,
 Trupul
 875 Jos că rămînea.
 Tăia un cap, tăia două,
 Tăia nouăzeci și nouă,
 Că e Badiul măcelar,
 Măcelar de turci d-ăi mari.
 880 După ce mi-i omora,
 După ce mi-i isprăvea,

Cu Neculcea se cinstea,
Lui Neculcea-i mulțumea,
Lui Neculcea dezbătat,
885 Fecioraș de sîrb bogat,
Mare veste-n Țarigrad.
Iar Neculcea ce făcea?
Ziua bună că-și lua
Și la pivniți se-ntorcea,
890 Buzduganul azvîrlind
Și din gură chiuind.
Badiul, dacă rămînea,
Puse turcii d-a căra
Și prin poduri d-a-i urca.
895 Nu fuse greu la tăiat
Cum era greu la cărat.
Cară Badiul cîte doi,
Bădiuleasa cîte trei,
Capetele
900 Cu cealmale,
Trupurile
Cu pistoale.
Nici puțin că nu căra,
Podul casei se umplea,
905 Turcii nu mai încăpea.
Dacă vedea și vedea,
Badiul, măre, se oprea
Și pe gînduri se punea,
Bădiulesei că-i vorbea
910 Și cu ea se sfătuia,
Apoi, măre, ce-mi făcea?
Armele că-și aduna,
Tot bănetul că-și scotea,
Lîngă horn că se ducea,
915 Un cărbune că lua,
Foc la case că dedea,
Să arză zalhanaua,
Cu toată turcimea-n ea.
Focul mare s-aprindea,
920 Flăcările pîlpîia,
Carnea grasă se frigea,
Iar pe drum cine trecea
Tot pe Badiu-l sărăcea,
Tot pe Badiul mi-l căia

925 Și din gură tot zicea :
 — Vai, sărace
 Badiule,
 Cum îți arde
 Casele,
 930 Casele, averile
 Și toate strînsurile ;
 Vai, săracă Bădiuleasă,
 Cu port
 De cîrciumăreasă,
 935 Cu stat
 Ca de jupîneasă,
 Cu ochi
 Ca de puic-aleasă,
 Cum îți arde
 940 Biata casă
 Și te vezi
 Pe drum rămasă !
 Badiul, mare, d-auzea,
 La drumeți că răspundea :
 945 — Las-o să se facă scrum,
 C-o pusesem cam la drum,
 Tot pe placul frîncilor
 Și-n poșida turcilor.
 Mulți galbeni am cheltuit,
 950 Multe buți am risipit,
 Dar fie, că mi-a plătit !
 Astă noapte, pe-nserat,
 Cu turcii
 M-am îmbătat
 955 Și-n poduri
 Că i-am culcat,
 Dar turcul
 Tot turc, ursuz,
 Foc la case că mi-a pus,
 960 Să-și facă cheful
 De sus.
 Arde casa, ori nu arde,
 Dar de foc au turcii parte !
 Daca focul se sfîrșea,
 965 Turcii scrum că se făcea
 Și Badiul se apuca
 Cu lopata de-i strîngea :

Oasele, cîte găsea,
 Tot doparte le punea;
 970 Scrum negru,
 Cît rămînea,
 Tot cu ciur
 Îl ciuruia.
 Bădiuleasa scrum lua,
 975 Badiul oasele-ncărca,
 La Dunăre le ducea
 Și-n Dunăre le-arunca.
 Oase-n Dunăre
 Cădea,
 980 Scrum pe vînturi
 Se ducea,
 Tocmai dincolo cădea;
 Pe cîmpuri
 Se semăna,
 985 În cîrduri
 Că răsărea,
 Turci la loc că se făcea,
 De mergea, măre, mergea,
 De mergea și pomina
 990 D-aici pînă-n Ianina,
 Din Ianina-n Țarigrad
 Și d-acolo la Bagdad,
 Că Badiul
 I-a semănat
 995 Și pămîntul
 I-a-nviat.
 Foaie verde ș-o zorea,
 Apoi Badiul ce-mi făcea?
 De cîrciumă se lăsa,
 1000 Măcelar nu mai erea,
 Pe Bădiuleasa
 Lua,
 La Neculcea
 Se ducea
 1005 Și pe chefuri se punea,
 Și tot bea și chiuia
 Lîngă pită
 Voinicească,
 În grădină
 1010 'Mpărătească,

Vestea-n lume să pornească,
Numele să-i pomenească
Tot la cruce de voinici,
Ca boierii dă p-aici.

Teodorescu, pp. 538—550;
inf. Petrea Crepuț Șolcan
(Lacul-Sărat — Brăila — Galați),
11. V. 1884.

48 (53) KIRA

În vadul Brăilii,
'N scursul Dunării,
Printre caicele,
Mai în jos de schele,
5 'Carcă-mi-se, ncarcă,
Două-trei sandale,
Nouă galioane.
Dar ce mi se-ncarcă?
Fir și ibrișin
10 Cu postav d-ăl bun.
Și cine le-ncarcă?
Un arap buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
15 Parcă sînt de crap,
Cu solzi mai pe burtă,
Parcă sînt de știucă,
Și cînd îmi strănută,
Cîinii că-ntărită.
20 Pînă le-ncărca,
Pînă le umplea,
Vin de unde bea?
Tot din Brăila,
Și de la Kira,
25 Kira Kiralină,

Floare din grădină,
 Rumenă călină,
 Fata Chițului
 Din Kara-ghiusele,
 30 Nume frumușele.
 După ce-mi tot bea
 Până se-ncălzea,
 Arap ce-mi făcea?
 Pe Kira-mi privea
 35 Și mi-o-ndrăgostea,
 Din gură-i zicea :
 — Kiră Kiralină,
 Floare din grădină,
 Rumenă călină,
 40 Ia-mă tu pe mine
 Ca să trăiești bine,
 Că mi te-oi purta
 Oricum ți-o plăcea,
 Bine ți-o ședea !
 45 Dar Kira-mi rîdea
 Și nici n-asculta,
 De vin își vedea.
 Arapul buzat,
 Negru și ciudat,
 50 Iar vin mai cerea,
 Vin ca să mai bea,
 Vin și pe Kira,
 Și iar o ruga,
 Și iar îi zicea :
 55 — Kiră Kiralină,
 Floare din grădină,
 Rumenă călină,
 Ia-mă tu pe mine
 De vrei să fii bine,
 60 Că io mi ți-oi face
 Briie
 Și marama,
 Roche
 Și năframe,
 65 Paftale
 De aur,
 Cu zolzi
 De balaur,

Și haine
 70 De aur,
 Cu pene
 De graur,
 Și te-oi dezmierda
 Ziua
 75 Și noaptea !
 Dar Kira-mi rîdea
 Și nu-l asculta,
 De casă-și vedea.
 Arapul buzat,
 80 Negru și spurcat,
 Iar vin mai cerea,
 Vin ca să mai bea,
 Vin și pe Kira ;
 Și iar o privea,
 85 Și iar o ruga,
 Și iar îi zicea :
 — Kiră Kiralină,
 Floare din grădină,
 Rumenă călină,
 90 Haide-mi tu cu mine
 De vrei să fii bine,
 Că io mi te-oi duce
 'N țara arăpească,
 Să se pomenească,
 95 Și io ți-oi așterne
 Trei rînduri de perne :
 Așternutul tău,
 Parale mărunte,
 Pe sîrmă țesute ;
 100 Coperișul tău,
 Galbeni venetici,
 Care sînt mai mici,
 D-o sută și cinci,
 D-o sută cincisprece,
 105 Stă inimii rece !
 Kira tot rîdea,
 Nici că-l asculta,
 De treabă-și vedea.
 Așa de-mi vedea,
 110 Arapul buzat,
 Negru și ciudat,

Cu solzi după cap,
Parcă sînt de crap,
El se repezea,
115 Măre, la Kira,
Și mi-o-mbrățișa
'N brațe cu sila;
'N caic o ducea
Și mi-o arunca
120 Șus, peste sandale
Și pe bolozale,
Pe vraf de nafele
Și pe malotele.
Apoi mi-o lega
125 Cu plete din cap
De vîrf de catarg,
Și cu ea-mi pleca,
Iute se ducea
Tăind Dunărea.
130 Iar daca-mi pornea,
Iar daca-mi mergea
Pîn' se depărta,
Ciubuc aprindea,
Lîngă ea venea
135 Și iar o privea,
Și iar îi vorbea,
Și iar o ruga,
Și mi-o săruta
Pînă-și adormea
140 În poală la ea.
Foaie ș-o lalea,
Mult că nu trecea,
Soare scăpăta,
Cînd iată sosea
145 Și frații
Kirii,
Hoții
Brăilii,
Șerpii
150 Dunării.
Ei, daca sosea,
La poartă bătea,
Și unul din trei,
Puișiori de zmei,

155 Pe Kira striga,
 Din gură zicea :
 — Kiră Kirioară,
 Kiră surioară,
 Kiră Kiralină,
 160 Floare din grădină,
 Rumenă călină,
 A neichii copilă,
 Descuie
 Poarta,
 165 C-aduc
 Avereă,
 Deschide
 Ușea,
 Să bag
 170 Haznaua !
 Kira nu răspunde,
 Că n-are de unde,
 Făr' de răspundea
 Numai maică-sa :
 175 — Dine,
 Costandine,
 Kira nu răspunde,
 Că n-are de unde.
 Arapul buzat,
 180 Negru și spurcat,
 Cu solzi după cap,
 Pe Kir-a luat,
 Pe Kir-a furat,
 Și-n sandal a pus-o
 185 Și cu el a dus-o !
 Unde-mi auzea,
 Din
 Și Costandin
 Mă-sii ce-i zicea
 190 Și cum o ruga ?
 — Maică, maica mea,
 Ieși tu pîn-afară
 De spune cu gura
 Și-arată cu mîna
 195 'Cotro a luat Kira ?
 Mă-sa răspundea,
 Din gură zicea :

— Pe Dunăre-n jos
 S-a dus de folos!
 200 Trei frați
 Ai Kirii,
 Hoții
 Brăilii,
 Șerpii
 205 Dunării,
 Unde mi-auzea,
 Ei se necăjea,
 Vreme nu pierdea.
 În apă sărea,
 210 Afund că se da,
 Din coate-nota,
 Dunărea tăia,
 Iute se ducea.
 Mult că nu mergea,
 215 Și se-mpiedica,
 Și mi-și întîlnea
 Un cin de alamă,
 De nu-i bagi de seamă,
 Cu vîsle d-argint
 220 Cum n-am mai văzut,
 Boieri, de cînd sînt;
 C-un arap buzat,
 Negru și ciudat,
 Cu solzi după cap,
 225 Parcă sînt de crap,
 Cu solzi mai pe burtă,
 Parcă sînt de știucă,
 Și cînd îmi strănută,
 Cîinii că-ntărită.
 230 Iar frații
 Kirii,
 Hoții
 Brăilii,
 Șerpii
 235 Dunării,
 Unde l-ajungea
 Și sora-și vedea,
 Din
 Și Costandin
 240 Mi-o tot întreba,

Din gură-i zicea :
 — Kiră Kiralină,
 Floare din grădină,
 Rumenă călină,
 245 A neichii copilă,
 Cum de mi-ai plecat
 Cu-arapul buzat ?
 Kiră, sora mea,
 E cu voia ta
 250 Ori e cu sila ?
 Și ea, vai de ea,
 Din gură-i zicea :
 — Nene Costandine,
 Crede-mă pe mine :
 255 De-mi erea voia,
 Nu mă mai lega
 Cu plete din cap
 De vîrf de catarg,
 Cu sfori de mătase,
 260 Împletite-n șase,
 Cu sfori de bumbac,
 Strînse de catarg !
 Din și Costandin,
 Unde-o auzea,
 265 Iar îi răspundea
 Și iar îi zicea :
 — Dacă e așa,
 Dă-ne dovada :
 Ia tu
 270 Hangerul,
 Să tai
 Arapul,
 Să-i iei
 Ierchezul,
 275 Să-i rezezi
 Capul !
 Ea, cînd auzea,
 Ce le răspundea,
 Sărmana de ea ?
 280 — Dine,
 Costandine,
 Nu pot, vai de mine,
 S-apuc

Hangerul,
 285 Să-i tai
 Ierchezul,
 Să-i retez
 Capul,
 C-arapul e beat,
 290 În poală-mi culcat,
 Și el mi-a legat
 Pletele din cap
 De vîrf de catarg.
 Voi v-apropiați
 295 De mă dezlegați,
 C-acum arapul,
 C-acum buzatul
 Îmi doarme prea bine
 Aci, lîngă mine!
 300 Trei frați
 Ai Kirii,
 Hoții
 Brăilii,
 Șerpii
 305 Dunării,
 Unde-o auzea,
 Iar se arunca,
 Din coate-nota,
 Din gură-mi striga,
 310 P-arap deștepta.
 Arapul buzat,
 Negru și ciudat,
 Cu solzi după cap,
 Mi se deștepta,
 315 Paloș c-apuca,
 Pistoale trăgea;
 Dar geaba trăgea,
 Că nu nemerea.
 Iar daca vedea
 320 Că-l apropia,
 Caicul lăsa,
 În apă sărea,
 Din coate-nota,
 Ca vîntul fugea.
 325 Trei frați
 Kirii,

Hoții
 Brăilii,
 Șerpilor
 330 Dunării,
 Apa cunoștea,
 Și când s-arunca,
 Iute-l ajungea,
 De păr l-apuca,
 335 La mal că-l trăgea.
 La mal d-ajungea,
 Ei mi-l judeca,
 Ei mi-l osîndea;
 Paloșe scotea,
 340 Bucăți îl făcea,
 La câini îl dedea;
 Dar câini nu-l mânca,
 De negru ce-erea,
 Și-n foc l-arunca,
 345 Focul de-l topea.
 Trei frații
 Kirii,
 Hoții
 Brăilii,
 350 Șerpilor
 Dunării,
 Lua
 Pe Kira,
 Lua
 355 Pe sor-sa,
 Ș-acas-o ducea,
 Tot la maică-sa.
 Mă-sa, d-o vedea,
 Bine că-i părea.
 360 Nu mai zăbăvea,
 Vreme nu pierdea:
 Nunta-i pregătea,
 Lăutari tocmea,
 Lume c-aduna,
 365 Flăcăi că chema,
 Hori de-mi întindea,
 Hori de-mi învîrtea.
 Atunci maică-sa
 Pe Kira scotea,

370 Din gură-i zicea :
— Kiră, fata mea,
Seama la toți ia
La cîți or juca,
Și cin' ți-o plăcea,
375 Bărbat ți l-oi da !
Kira, d-auzea,
Kira ce-mi făcea ?
Ochii-și arunca,
Seama că lua
380 La toți cîți juca,
Și din cîți vedea,
Unul că-i plăcea,
Unul c-alegea,
Un voinicel nalt,
385 Nalt și sprîncenat,
Avînd semnișor,
Numit Nenișor.
Așa de-mi vedea,
Frații și mă-sa
390 De mînă-i lua
Și mi-i cununa
'N grădina crăia : că,
Să se pomenească
La cruci de voinici,
395 La boieri, p-aici.

Teodorescu, pp. 643—647;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galati),
9. VIII. 1883.

Frunzulița bobului,
 Sus, pe malul Oltului,
 La casele Sandului,
 Sandului bogatului
 5 De pe malul Oltului,
 Nemerit-a,
 Poposit-a
 Lume multă
 Și mărunță,
 10 Pe picioare
 Și călare.
 Dar ce e, ce s-a-ntîmplat
 Lumea de s-a adunat?
 Foaie verde salbă moale,
 15 Are Sandul fată mare,
 Frumoasă cum nu e-n lume,
 Ș-o cheamă, mare, pe nume,
 O cheamă tot Ilinca:
 Seacă la turci inima!
 20 De frumoasă ce-mi erea,
 Se ducea vestea de ea,
 Și vestea și pomina,
 De la Olt la Orava,
 Din Orava-n Țarigrad,
 25 La feciorul de-mpărat.
 Frunzuliță lemn uscat,
 Feciorașul de-mpărat
 Toată lumea a-ntrebat,
 Toată lumea a cătat,
 30 A cătat ș-a ispitit,
 Dar ca dînsa n-a găsit
 Mai chipoasă,
 Mai frumoasă,
 Mai cu chip de puic-aleasă,
 35 Ca fata de Sănduleasă.
 El la Dunăre pornea,
 El la Dunăre-mi sosea,
 Pe Ilinca c-o vedea,
 Și unde mi-o întîlnea,

40 Chipul ei îl săgeta,
Dragostea îl coprindea.
La Țarigrad se-ntorcea,
Tot lui tat-su că-i spunea,
Iară tat-su porunca,
45 Porunca lui beșleaga
Și lui caimacam-aga,
De colo din Orava,
S-aducă pe Ilinca.
Foicică izmă-creață,
50 Într-o joi de dimineață
Tuturor le-i cu dulceață,
Dar Ilinchii-i cade greață,
Și greața
De dimineață
55 E scurtare de viață.
Dimineața s-a sculat,
Curțile c-a măturat,
Pe ochi negri s-a spălat,
Cosița
60 Și-a pieptănat,
Cobilița
Și-a luat,
Cobilița
Ca creița,
65 Cofele,
Garoafele.
Cobilița de-și lua,
La Dunăre
Se ducea,
70 Apă-n cofe
Că lua,
Pe ochi negri se spăla,
Cruce dalbă că-și făcea,
La Dumnezeu se ruga.
75 Ochi negri de-și arunca,
De departe ce-mi vedea?
Pe luciul Dunării,
În scursurile apei,
Tare-mi vine d-un caic,
80 Cu postav verde-nvălit,
Prin năuntru zugrăvit,
Prin afară șinuit,

Cu covoare-mpodobit.
În caic cine mi-și sînt,
85 Duși pe apă, duși de vînt?
Vro cincizeci de brăileni,
Șaizeci de turci gălățeni,
Cu optzeci țarigrădeni
Și c-o sută giurgiueni,
90 Adunați de beșleaga,
Beșleaga din Orava.
Foaie verde foi de treste,
Dar mai mare cine-mi este?
Turculețul
95 Mărunțel,
Feciorul
Lui Ciupăgel,
Se teme Giurgiul
De el.
100 Ei pe Dunăre-mi sosea,
Și la mal
Dac-ajungea,
Caicul
De mal lega,
105 La fîntînă
Se ducea,
Pe Ilinca
C-o vedea:
De frumoasă
110 Ce erea,
Inima
Le săgeta.
Și ei, măre, ce-mi făcea?
După dînsa se lua,
115 Pîn-acasă că mergea,
Pîn-acasă c-ajungea,
La casele Sandului,
De pe malul Oltului.
Foicică
120 Ș-o lalea,
Cînd Ilinca
Ajungea,
Turci așteamăt se vedea.
Sănduleasa,
125 De-i simțea,

Nici o clipă
 Nu pierdea;
 Pe Ilinca
 Ascundea
 130 Și-nainte le ieșea.
 Unde turcii mi-ajungea,
 Bună ziua nu-i dedea,
 Ci din gură se răstia:
 — Să ne dai pe Ilinca,
 135 Pe Ilinca, fică-ta,
 Că a secat inima
 Feciorului de-mpărat,
 De-mpărat din Țarigrad.
 Să ne dai pe Ilinca,
 140 C-o poștește beșleaga,
 Beșleaga din Orava,
 C-așa este porunca!
 Sănduleasa, d-auzea,
 Tot din gură le grăia:
 145 — Turcilor,
 Agalelor,
 Pe Ilinca nu v-aș da
 O dată cu viața mea;
 Dar nu mai e Ilinca,
 150 Căci Ilinca
 Ne-a murit,
 Inimioara
 Ne-a pîrlit.
 Dacă nu-mi credeți
 155 Cuvîntul,
 Haide de-i vedeți
 Mormîntul!
 Turcii,
 Dac-o auzea,
 160 Unii
 L-alții se uita.
 Sănduleasa ce-mi făcea?
 Vreme multă nu pierdea:
 Înainte
 165 C-apuca,
 La morminte
 Că-i ducea
 Și-un mormînt le arăta.

Rău la turci
 170 Că le părea :
 Crezământul
 Toți îi da ;
 Numai unul
 Nu credea :
 175 Turculețul
 Mărunțel,
 Feciorul
 Lui Ciupăgel,
 Se teme Giurgiul
 180 De el.
 Turculețul se gîndea
 Și, de sta pînă mai sta,
 Șabia-n mîină lua,
 În mormînt că înțepa,
 185 Din mormînt că dezgropa,
 Oase și pietre găsea,
 Săndulesei că-i striga :
 — Nu-i aicea fică-ta !
 Să ne dai pe Ilinca
 190 O dată cu viața ta !
 Sănduleasa ce făcea ?
 Sănduleasa cea frumoasă,
 Cu statul de jupîneasă,
 Cu ochi mari de puic-aleasă ?
 195 La mormînt că-ngenuchea,
 Pe Ilinca de-mi plîngea.
 Dară turcul n-o credea,
 Pe ea mîina că punea,
 Cot la cot că mi-o lega,
 200 Paloș, mare, că scotea,
 Țițele că-i despica
 Și cu sare le săra,
 Iar din gură ce-i zicea ?
 — Să ne dai pe Ilinca
 205 O dată cu viața ta,
 Că a secat inima
 Feciorului de-mpărat,
 De-mpărat din Țarigrad !
 Sănduleasa
 210 Suspina,
 Pe Ilinca

Nu spunea,
 Ci le arăta
 Mormîntul,
 215 Doar i-or asculta
 Cuvîntul.
 Turcii, dac-aşa vedea,
 Iar acasă se-ntorcea,
 La casele Sandului,
 220 De pe malul Oltului.
 Pretutindenii căuta,
 Dar nimica nu găsea.
 De cătară
 Cît cătară,
 225 Zi de vară
 Pînă-n seară,
 Drumul turcii că-şi luară.
 Dar ăl turc cam mărunţel,
 Feciorul
 230 Lui Ciupăgel,
 Se teme Giurgiul
 De el,
 Nici p-atît nu se lăsa,
 Ci cu mîna mi-i oprea,
 235 D-o scăriţă căuta,
 D-o scăriţă că găsea,
 Tocma-n pod că se suia.
 Căuta
 Ce căuta,
 240 Pe Ilinca
 N-o găsea ;
 Fierea-ntr-însul se umfla !
 Foicică ş-o lalea,
 Iată ce se întîmpla :
 245 Turcul, jos cînd se dedea,
 Mai colo se-mpiedica
 D-o lădiţă
 'Ncuietoare,
 Înelită
 250 Cu fuioare.
 El lădiţa cît vedea,
 'N braţ degrabă c-o lua,
 Jos pe scară c-o dedea,
 Şi-n pămînt cînd o trîntea,

255 Lată, mare, se spârgea
 Și dintr-însa ce-mi ieșea?
 Frumoasa
 De Ilinca.
 Unde turcii mi-o vedea,
 260 Inimioară le venea,
 La obraz se-nveselea
 Și din gură suduia :
 — Anasîni Ilinca,
 Mult ne-ai secat inima !
 265 Ei în brațe c-o lua,
 C-o tîrsînă mi-o lega,
 Spre Dunăre c-o ducea ;
 În caice c-o suia
 Și pe Dunăre pornea,
 270 C-așa erea porunca
 Beșlegii din Orava.
 Dunărea se despica,
 Drum caicului lăsa
 Și pe apă îl ducea,
 275 Cînd Ilinca ce făcea?
 Cu gurița se ruga
 Și mereu le tot zicea :
 — Turcilor,
 Agalelor,
 280 Soarele m-a dogorit,
 Față
 Albă
 Mi-a pîrlit,
 Părul mi s-a despletit.
 285 Dezlegați-mi mîinile,
 Să-mi dreg cosicioarele,
 Să-mi potrivesc florile.
 Turcii, unde-o auzea,
 Milă că li se făcea,
 290 Mîinile că-i dezlega,
 Să-și facă
 Cosițele
 Și să-și dreagă
 Florile.
 295 Ilincuța ce făcea?
 Cosicioare
 Și-împletea,

Floricele
 Potrivea
 300 Și la Domnul se ruga.
 Dumnezeu o asculta,
 Duh din cer îi trimetea
 Și ea-n minte se gîndea :
 « Decît roabă
 305 Turcilor
 Și slugă
 Cadînelor,
 D-o masă
 Morunilor,
 310 Cină
 Bună
 Peștilor
 Și mîncare
 Racilor ! »
 315 Cum ședea
 Și se gîndea,
 Jos în apă
 Că sărea :
 Dunărea
 320 Se despica,
 Dunărea
 C-o înghițea.
 Turcii-n apă
 Că sărea,
 325 Turcii-n pripă
 Că-nota,
 Dar s-o prinză
 Nu putea :
 Numai moartă
 330 C-o găsea.
 Apoi, măre, de-mi vedea,
 Frumos capul că-i tăia
 Și în suliță-l punea,
 La-mpăratul îl ducea,
 335 C-așa erea porunca
 Beșlegii din Orava.
 Dar feciorul de-mpărat,
 De-mpărat din Țarigrad,
 Numai capul de-i vedea,
 340 Pe hanger mîină

Punea
Și din teacă
Mi-l scotea,
Singur seamă
345 Că-și făcea
Numai pentru Ilinca,
Frumușica Sandului,
De pe malul Oltului.
Foicică ș-o lalea,
350 Capul unde-i îngropa?
În grădină la Baccea,
În grădina-mpărătească,
Tot de ea să pomenească
Pe la cruce de voinici,
355 La boierii de pe-aici!

Teodorescu, pp. 635-639.

50 (56) MARCU

Cărpiniș, pădure deasă,
Mărculeț s-a dus de-acasă,
Și Turcu a d-oblicit
Și la el d-a drept a vint
5 Și rău l-a batjocorit:
Cetatea prădatu-i-a,
Măicuța călcatu-i-a
Cu copita calului
Tocma-n capu pieptului.
10 Foaie verde lemn sucit,
Și păgînul încînit
Cu-atît nu s-a-ndestulit,
Mai rău l-a batjocorit:
Nevasta robitu-i-a,
15 Departe pornitu-o-a.
Marcu, biet, o auzit

De potopul cel cumplit
Ce casa i-a pustiit.
El acas' s-a repezit,
20 Ş-acasă cum a sosit,
Țipat-a haină mărcească
Ş-a luat călugărească,
Nime' să nu mi-l cunoască,
Şi pe murg a-ncălecat
25 Şi în grabă c-a plecat
Chiar colo, la Țărigrad.
Şi s-a pus Mărcuț în silă
Să ceară mereu la milă,
Precum cer călugării
30 Pe seama mănăstirii.
Astăzi ici, mîne colea,
Vreme bună, vreme rea,
La Țărigrad ajungea
Şi la Turc că să ducea,
35 Sub fereastră să punea
Şi din gură cuvînta :
— Hai de dă, Turcule, dă,
Hai de dă şi milă-ți fă
De sufletu Marcului,
40 Marcului, bogatului ;
Hai de dă, Turcule, dă,
Hai de dă şi milă-ți fă,
Nu din averea turcească,
Ci din avere mărcească.
45 Dă, Turcule, sărindare,
Să-i facem slujba cea mare,
Că murgu mi s-a venit
Pentru că l-am prohodit !
Turcu-n uşă că ieşea
50 Şi din grai așa grăia :
— Alelei, măi părințele,
D-auzi cuvintele mele :
Murgulețu tare-mi place,
Spune-mi mie cîți bani face?
55 Marcu bine-mi auzea,
Dar surduț mi să făcea
Şi iar Turcului zicea :
— Hai de dă, Turcule, dă,
Hai de dă şi milă-ți fă

60 De sufletu Marcului,
 Marcului bogatului;
 Hai de dă, Turcule, dă,
 Hai de dă și milă-ți fă,
 Nu din avere turcească,
 65 Ci din avere mărcească!
 Turcu mi s-apropia
 Și Marcului că-i grăia:
 — Părințele, părințele,
 D-auzi cuvintele mele,
 70 Că nu grăiesc vorbe rele!
 Morți cu morți și vii cu vii,
 Noi murguțu vom tocmi,
 Și pînă ne-om învoi,
 Amîndoi că vom cinsti,
 75 Vinișor vom gustări:
 Vinișor
 Dă-l roșior,
 Vinișor de nouă ai,
 Cum e mai bun pentru trai,
 80 Nouă ai și nouă luni,
 Cum e bun pentru bătrîni!
 Turcu-afară că ieșea
 Și-n pivniță să ducea,
 Iar Mărculeț rămînea
 85 Și prin casă să primbla
 Și jur-împrejur căta,
 Și căta și prea căta,
 Căci deodată ce vedea?
 Vedea mîndră soțioară,
 90 Cu jeliță fețișoară;
 Sînișoru-i suspina,
 Ochișorii-i lăcrima.
 Marcu, biet, să-nduioșa,
 Inima îi să sfîrșea,
 95 Dar îndat' să stăpînea
 Și durerii nu să da,
 Ci din grai așa grăia:
 — Alelei, tu, nevestică,
 Nevestică mîndrulică,
 100 Cum creștinii ai urît
 Și păgîn ai îndrăgit?
 — Eu creștinii n-am urît

Și păgîn n-am îndrăgit,
 Că-s nevasta Marcului,
 105 Marcului viteazului;
 Eu creștinii n-am urît
 Și păgîn n-am îndrăgit,
 Dară turcii m-au robit!
 Marcu iar să-nduioșa,
 110 Dar de nou să stăpînea.
 Turcu-n casă că tuna
 Și vin roșu aducea,
 O ploschiță
 De-o vedriță;
 115 Plosca pe masă punea,
 Pe divan să așeza
 Și murgulețul tocmea.
 Turcu bea și să-mbăta,
 Marcu bea și nu prea bea,
 120 Căci amar grija-l rodea;
 Turcu bea și să-mbăta
 Și din gură cuvînta:
 — Părințele, părințele,
 D-auzi cuvintele mele,
 125 Că nu grăiesc vorbe rele!
 Ian aruncă-te la joc,
 Dar la joc colea cu foc,
 S-o aduci tot la soroc,
 Că de cînd pe lume sînt,
 130 N-am văs't călugăr jucînd!
 Mărculeț să ridica
 Și din grai așa grăia:
 — Alelei, măi Turcule,
 Turcule, hainule,
 135 Eu joc ție ț-oi juca,
 Dar mi-e că te-i supăra,
 Că jocu nostru-i ciudat
 Și cu dracu mestecat!
 Și-ncepu Marcu-a juca
 140 Și cîte-o hain-a țîpa,
 Pîn' să zări sabia.
 Turcu rău încremenea,
 Și-n fire dacă-și venea,
 El de Marcu să ruga:
 145 — Alelei, măi Mărcule,

Marcule, vicleanule,
 Ian aruncă ochii tăi
 Tot de-a lungul celei văi
 Și privește-a mea cetate,
 150 Că-i plină de bogătate.
 Ție toată ț-o voi da
 Zilele de-mi vei lăsa!
 Mărculeț nu mai glumea,
 Ci Turcului că-i grăia:
 155 — Cetatea-i pe mîna mea,
 Ție ț-oi face ce-oi vrea,
 Ce făcut-ai maică-mea!
 Și vorba nu mai lungea,
 Ci la Turc să repezea
 160 Și capul îi reteza.
 Apoi nevasta-și lua
 Și-napoi cu ea pleca.

Jarnik-Bîrseanu, pp. 395-401.

51 (57) AGUȘ AL LUI TOPALĂ

Frunzuliță sălcioară,
 Cît fuse vara de mare,
 Aguș nici un lucru n-are,
 Cu trei hate la coșare,
 5 Puși de la Vinerea mare
 Pe grăunțe și pe sare:
 Unu-mi este Deleşul,
 I l-a dăruit nașul;
 Unu-mi este Murgu-nchis,
 10 De la vistierul trimis;
 Unul e Vînat rotat,
 De la pașa i-a fost dat.
 Ăst Aguș al lui Topală
 Mi-este voinic fără seamă:

- 15 Bate turcii de-i omoară
Și mi-i bagă
Prin harale
De mi-i dă
Pe Olt la vale.
- 20 Ȑst Aguș al lui Topală
A plecat la-nsurătoare,
Să ia fata lui Carale,
Cu cinci chile
De parale,
- 25 Cu cinci sute
De catane
Și cu cinci sute de turci,
Și-ncă pe atâți beșlii.
Unii-mi cîntă
- 30 Oltenește,
Alții îmi cîntă
Turcește,
Si beșliii,
Beșlegește,
- 35 Aguș pistoale
Trăsnește,
Nicopole
Se-ngrozește.
Muierile, d-auzea,
- 40 Muierile se-ngrozea,
Își încuia
Casele
Și înfunda
Tufele.
- 45 — Ce fugiți
Ca cobele
Și vă-ncuiați
Casele
Și izbiți voi tufele?
- 50 Că nu este vro răzbală
Ca să vă scoată din țară,
Ci-i Aguș al lui Topală,
A plecat la-nsurătoare,
Să ia fata lui Carale,
- 55 Cu cinci chile de parale,
Ș-așa face el prin țară!
Cu toată nunta mergea,

Fata lui Carale lua,
 Și acas' de se-ntorcea,
 60 Pîn' ce nunta o făcea,
 Nici mai mult că nu trecea,
 Nici mai mult, nici mai puțin,
 Numai trei zile trecea,
 Cărticică că-i sosea,
 65 Carte de la București,
 Cu pecețile domnești.
 Da-n carte ce mi-i scriia?
 « Ia, Aguşe dumneata,
 Să faci cum bine-i putea
 70 Și să vii pîn-aicea,
 Că te-a poftit domnia ! »
 Aguş atunci îmi grăia :
 — Hai, Drăghici,
 Tu, sluga mea,
 75 De țesală
 Și înșală,
 Pe Vînătul
 Scoate-afară,
 Lasă pe Murgul
 80 Acasă,
 Pe Deleşul lasă-l
 Să pască,
 Şeaua pe Vînăt aşează,
 Cu scări dalbe învîrtează,
 85 Cu poşilul
 Numai fluturi,
 La drum lung
 Să mi-i tot scuturi.
 Și mai intră în celar
 90 De scoate un mic cioltar,
 Cioltarul cel mohorît,
 Cu ciucurii de argint,
 Face dîră pe pămînt
 Cum n-au văzut de cînd sînt !
 95 Pe Vînătul i-l gătea.
 Aguş, măre,-ncălica
 Și cadişca că-i grăia :
 — Vai, Aguşe dumneata,
 Mă luaşi de sînt trei zile
 100 Și te și duci de la mine.

Ce ruşine, ce ocară,
 O să iasă vestea-n ţară!
 Aguş din gură-mi grăia:
 — Cadişco, nu zice-aşa,
 105 Că mă duc la Bucureşti
 Să-ţi cumpăr cimbiri şi fes,
 Şi dau pe la « Hanul mare »
 Să-ţi iau rochii şi pafale!
 Aguş, măre, că pleca,
 110 La Bucureşti că mergea.
 Frunzuliţă ş-o lalea,
 La domnie ajungea,
 Bună ziua că-i dedea,
 Mai frumos că-i mulţămea.
 115 Domnia că mi-i grăia:
 — Puneţi
 Cafea
 'N filigea
 Şi daţi
 120 Lui Aguş să bea!
 Din filigea
 Cafea
 Bea,
 Din ciubuc
 125 Tutun
 Trăgea,
 C-aşa-i erea
 Dragă lumea.
 Domnia că-l întreba:
 130 — Ia, Aguşe dumneata,
 Nu ți-e hatul de vînzare,
 Să-ţi dăm galbeni şi parale,
 Venetici
 De cîte cinci,
 135 Să-i tot schimbi şi să-i mănînci?
 — O, doamne, măria-ta,
 Nu-mi e hatul de vînzare
 Să-mi dai galbeni şi parale,
 Mi-e hatul de dăruială,
 140 'L dăruiesc măriei-tale.
 Domnul, daca auzea,
 Aşa din gură-i grăia:
 — Ia, Aguşe dumneata,

Ce boierie poftești?
 145 — Ghiulăria,
 Julăria,
 Caracalul jumătate,
 Că mai am și eu un frate,
 Mult mai mic
 150 Și mai voinic,
 Facem ș-aluia mertic!
 Frunzuliță ș-o lalea,
 Hatul, măre, că i-l da,
 Boieria că-și lua.
 155 Nici mai mult că nu trecea,
 Cărticică că-i sosea,
 Carte de la beșleaga,
 Și-n carte că mi-i scriia:
 Să facă cum o putea,
 160 Să meargă la beșleaga.
 El, măre, îmi și pleca,
 Hatul însă rămînea.
 Singur el cînd se vedea,
 O dată că-mi necheza
 165 De pămîntul tremura,
 Geamurile se spărgea,
 Pe doamna-n groază băga,
 Și de la domn ea cerea
 Drumul calului să dea.
 170 Porțile se deschidea,
 Drumul hatului că-i da.
 El slobod cînd se vedea,
 Tot dup-Aguș se lua.
 Aguș 'dărăt se uita,
 175 Hatul lui că mi-și vedea
 Și din gur-așa grăia:
 — Biata frică, și dînsa
 Ce mai poate, săraca!
 El pe hat încălica,
 180 La beșleaga că mergea,
 Bună ziua că-i dedea,
 Mai frumos că-i mulțamea.
 Beșleaga îmi porunca:
 — Puneți
 185 Cafea
 'N filigea

Și dați
 Lui Aguș să bea!
 Din filigea
 190 Cafea
 Bea,
 Din ciubuc
 Tutun trăgea,
 Că așa lui îi era,
 195 Îi era dragă lumea.
 Frunzuliță ș-o lalea,
 Beșleaga îl întreba:
 — Dar Aguşe dumneata,
 Ne vii de la București?
 200 Mă mir! Ce ne povestești?
 Aguș, măre, ce-mi făcea?
 Nici o vorbă nu zicea,
 Mîna-n dăsagi că băga,
 Mare firman că scotea
 205 Și pe masă că-l trîntea,
 Că el carte nu știa.
 Erea mare ca un domn
 Și n-avea minte de om!
 Beșleaga, daca citea
 210 Și ce e-n firman vedea,
 Din gură așa-i grăia:
 — Săraci oameni de pe vale,
 Cum ați trăit cu ocară
 Cu Agușul dintr-o țară;
 215 Săraci oameni de pe Olt,
 Cum ați trăit cu mult foc
 Cu Agușul dintr-un loc!
 Aguș, daca auzea,
 Paloș din teacă trăgea,
 220 Trei dește că-i crîmpota
 Lui beșleaga Mustafa.
 Și Aguș ce mai făcea?
 Avea niște șelvărei
 Făcuți cu cincizeci de lei,
 225 De umbla vara cu ei.
 În ei mi se-mpiedica
 Și jos, măre, că cădea.
 Beșleaga se repezea,
 Din ceafă gîtu-i tăia.

230 Aguș însă se scula,
 Mîna la cap își punea,
 Grumazul își îndrepta,
 Jos pe scară că se da,
 Hatul își încălica
 235 Și din gur-așa grăia:
 — D-alelei, mișel de ciine,
 D-oi mai avea niscai zile,
 Ca mîine
 Mă-ntorc la tine,
 240 Și, d-oi avea vrun noroc,
 Ca mîine
 Sînt iar la loc,
 Să te pîrlesc ca p-un porc!
 Apoi drumul și-l lua,
 245 Către casă se ducea,
 Tot pe Olt în sus, spre munți,
 Către munții cei cărunți.
 Frunzuliță ș-o lalea,
 El acas' cînd ajungea
 250 Și cadișca mi-l vedea,
 De mult drag ce îi erea,
 Nu mi-l săruta în gură,
 Ci-l săruta-n tăietură.
 Ea amar cînd se plîngea,
 255 Aguș tot o mîngîia.
 Ea plîngea,
 El îi vorbea,
 Cu glas de moarte-i lăsa
 P-al său frate mult mai mic,
 260 Mult mai mic și mai voinic,
 Ce-a rămas pustiu pe lume,
 Cu al tatălui lor nume.

Teodorescu, pp. 611—614
 (Bujoreni — R.-Vilcea — Argeș).

- Foaie verde micșunea,
 Începu primăvara-a da,
 Ierbulița-a se sălta,
 Călușeii-a se-ncură,
- 5 Oițile a-mi zbiera;
 Dar Stoian-bulibașa,
 Căpitanul de Craina,
 De cînd s-a bulibășit,
 Haznale n-a mai venit.
- 10 Bugeacul mi-a pustiit,
 Bugeacul pe jumătate
 Și Crîmul a treia parte.
 Pod pe Nistru mi-a făcut,
 Nici cu lemne, nici cu crîng,
- 15 Numai cu carne de turc.
 Ce turc era mai bogat,
 La Stoian — băgat argat;
 Ce turc era mai beșliu,
 La Stoian — arghelegiu;
- 20 Ce cadîină mai frumoasă,
 La Stoian —bucătăreasă,
 De-i pune bucate-n masă,
 Trăiește cu drag în casă.
 Cadîinile ce-mi făcea?
- 25 Copiii-n brațe-i lua
 Și-n Cladova că-mi trecea,
 La bai-hanul cel bătrîn:
 — Alei, doamne, han bătrîn,
 Cu hanger bogat la sîn,
- 30 Vezi, Stoian-bulibașa,
 De cînd s-a bulibășit,
 Turchia mi-a sărăcit,
 Haznale n-a mai venit!
 Dară hanu c-auzea,
- 35 D-un firmănaș că-mi scria,
 Cu slova ca furnica,
 Să i se crează vorba.
 Doi panțuri că mi-alegea,
 La Stoian că-i trimetea.

40 Cînd Stoian că mi-i vedea,
Mîna pe flint-o punea
Și de rugină-o scutura
Și-ndărăt mi-i întorcea.
Dar Chiran-hanul ce-mi făcea?

45 Alți panțuri că-mi alegea,
La Stoian că-i trimetea.
Cînd Stoian că mi-i vedea,
Caii din mîna le lua,
În grajd de piatră că-i băga,

50 Și la masă mi-i poftea.
Cînd la masă mi-i poftea,
Firmanul i-l arăta.
Cînd Stoian că mi-l citea,
Lăcrămile-l podidea

55 Și din gură că zicea :
— Scoal', nevastă, mă gătește,
Că nășicu mă pofteste,
Că nașu m-a cununat,
Doi copii mi-a creștinat,

60 Nici pă la el n-am mai dat.
D-o sta de m-o blestema,
Două-n tei n-oi mai lega !
Dar nevasta că-i striga :
— Măi Stoiene dumneata,

65 Eu aseară m-am culcat
Și-astfel vis că mi-am visat :
Visai pistolile tele
Puse-n cui făr' de oțele,
Scurtate-s zilele tele !

70 Visai pușculița ta
Pusă-n cui făr' de vergea,
Scurtată e viața ta !
Și-astfel vis că mi-am visat :
Șapte corbi într-un ciolpan,

75 Foaie verde micșunea,
P-un șarpe mic se-ntindea,
Aia este splina ta !
Dar Stoian ce mi-i zicea ?
— Scoal', nevastă, mă gătește,

80 Că nășicu mă pofteste !
Se scula de mi-l gătea,
Ză de argint îi da,

Şapte pistoale-i umplea,
 Băga iarbă cu mâna,
 85 Gloanţele, cu strachina;
 Le ungea cu untdelemn,
 Ca să lovească la semn.
 Cal din grajd că mi-ş' scotea
 Şi la naşă-său pleca.
 90 Din guriţă ce zicea?
 — Foaie verde avrămeasă,
 Rămii, casă, sănătoasă;
 Foaie verde mărăcine,
 Că pleacă Stoian din tine,
 95 Şi-oi să-mi urle cîinii-n tine!
 Dar Stoian ce mi-ş' făcea?
 C-un harap că se-ntîlnea,
 Cu dinţii ca teslele,
 Cu ochii ca sitile.
 100 Ziua bună că mi-i da,
 Şi harapu-i mulţumea,
 La naşu-său că-mi pleca.
 Naşu-său că mi-l vedea,
 Cal din mîină că-i lua,
 105 În grajd de piatră că-l băga,
 Şi la masă că-l poftea,
 Îi da vin de-l îmbăta.
 Şedea Stoian răsturnat,
 Ca un mare blestemat.
 110 Dar naşu-său ce-mi făcea?
 Pistoalile i le lua,
 De iarbă le dezumplea
 Şi cu vin i le umplea,
 Cu pîine le astupa.
 115 Voie la turci că-mi da,
 Toţi turcii că mi-i strîngea,
 Lui Stoian capu să-i ia.
 Turcii nu s-apropia,
 Aşa frică de l-erea!
 120 Dar naşu-său ce-mi făcea?
 Aşa frică că-i erea,
 La temniţă trimetea,
 Doi arestanţi că-mi scotea,
 Dar pe cine că scotea?
 125 Pe popa din Cladova,

C-a urît biserica
 Și-a-ndrăgit săbioara,
 Și la Stoian l-aducea.
 Da' popa ce mi-și făcea?
 130 Sama bine că-i lua
 Și din gură că zicea:
 — Țsta e Stoian-bulibașa?
 Iartă-mi, Doamne, păcatu,
 Pîinea, sarea i-am mîncat!
 135 Palma bici că mi-o făcea,
 Peste ochi că mi-l plesnea,
 Stoian drept în sus sărea.
 Cînd în turci mi se vedea,
 El pistoale nu avea,
 140 Cizma din picior scotea
 Și prin turci se repezea,
 Cîte cinci pe loc trîntea,
 Pînă cizma c-o rupea.
 La un gard se repezea,
 145 D-o proptea că s-apuca,
 Din pămînt că mi-o scotea,
 Din cuie nu se rupea,
 Și-atunci turcii că-l prindea.
 Vorba lor ce mi-o vorbea?
 150 Alții, frate, trimetea
 Tocmai la tîrgu d-afară,
 Și ei, frate, că-mi bătea
 Două furci ș-o cumpeioară,
 Să-l puie-n spînzurătoare,
 155 Pe Stoian să mi-l omoare,
 Unde trec mocani cu sare;
 Să mi-l bată vînt de vară,
 Să se usuce ca o poamă,
 Fie Stoian de mirare!
 160 Dar Stoian ce mi-ș' zicea?
 — Turcilor,
 Agalilor,
 Și mai-mari boierilor,
 Nu mă duceți noaptea la spînzurătoare,
 165 Să mă duceți ziua-n spînzurătoare,
 Ca să fiu ca de mirare!
 Stoian vorba n-o sfîrșea,
 Drept în sus că mi-ș' sărea

Și-ntr-o groapă că cădea,
 170 Peste-un turculeț cădea,
 Și-un topor în mînă-avea,
 Toporu din mînă-i lua
 Și pe turc că mi-l tăia.
 Afară la turci ieșea
 175 Și pe toți că mi-i toca,
 Și ce bruma rămînea,
 Pîn bordeie mi-i toca,
 Drumu la nașu-său lua
 Și din gură că zicea :
 180 — Măi nașule dumneata,
 Credeai să-mi scurtezi viața?
 O să-ți scurtez eu p-a ta,
 F. . . -ți crucea și legea
 Și d-alba-i lumînarea !
 185 — Aba, fine dumneata,
 Cum s-ar putea vorba-așa,
 Să se taie nășia,
 Să rămîie finia?
 Dar Stoian ce mi-ș' făcea?
 190 Nu-l tăia, nu-l omora,
 Numai, frate,-l canunea,
 De piele mi-l jupuia,
 Așa necaz că-i era !
 Pielea cu paie-o umplea,
 195 Pîn noroi c-o tăvălea,
 D-un paltin o atîrna
 Și din gură că grăia :
 — Măi nașule dumneata,
 Cască ochii-a te uita
 200 De-ți cunoști tu pielea ta ?
 Foaie verde avrămeasă,
 A plecat Stoian acasă,
 La copii și la nevastă,
 Foaie verde și-un bujor,
 205 De nevastă nu mi-e dor,
 Dar de copii mă omör,
 M-ajunge niște fiori
 Din tălpi pînă-n suptiori ! . .

Tocilescu, pp. 58—60;

inf. Ion Stancu

(Cucuietu — R.-de-Vede — București).

Pe șesul Craiovei
 Stau corturi ca lepedele,
 Și lumini ca stelele,
 Și sabii ca fulgerile,
 5 Și sulii ca trestiiile.
 În mijlocul corturilor
 Este-un cort mare rotat
 Și de vîrvuri rotundat,
 Cu țarușe de argint,
 10 Tot din stînjăni în pămînt.
 Dar în cort cine ședea?
 Ședea Din cu Constantin
 Și cu voinicel Roman,
 Care de zile-i mai mic
 15 Și din trup e mai voinic.
 Ei ședeau, la masă beau,
 Pe Dumnezeu pomeneau,
 Cu trei fete de-mpărat,
 Cari cu sabia le-au luat
 20 Din mijloc de Țerigrad.
 Una-i fata hanului,
 Alta-i fata banului,
 Și-alta-i a sultanului,
 Stăpîn Țerigradului,
 25 Ibovnica lui Roman.
 Cine-n pază că-i păzea?
 O babă cam bătrînea,
 Numai cu o cîrje-n mîină
 Și cu doi dinți slabi în gură.
 30 Ea-nlăuntru se băga
 Și din gură-așa zicea:
 — Ei, tu, Din și Constantin
 Și cu voinicel Roman,
 Voi ședeți, la masă beți,
 35 Și în seamă nu băgați—
 Că pe valea Nepușticească
 Vin turcii să ne robească;
 Vin turcii,
 Cresc ca spurcii,

40 Și tătarii,
 Că țințarii!
 Iară Din, cum auzea,
 Așa din gură striga:
 — Alei, tu, frate Romane,
 45 Căre-n zile ești mai mic,
 Dar din trup ești mai voinic,
 Iar tu bine să te sui
 Sus, în naltă de movilă,
 Să vezi turcii cîți or fi?
 50 De-or fi cinci sau șase mii,
 Numai bine ei ți-or fi,
 Iar mai mulți de vei vedea,
 De-or fi zece-cinsprezece,
 Numai veste de ni da,
 55 În ajutor noi ți-om sta,
 Păn' pe toți îi vom tăia.
 Cînd Roman că auzea,
 În picioare se scula,
 Fuga la grajd că el da,
 60 Grajdul că îl descuia;
 Scotea murgul țășălat,
 Țășălat și înșelat,
 Numai bun de-ncălecat.
 Sus pe murg încăleca,
 65 Pe movilă se suia,
 În vale mi se uita
 Și-ncepea a-i număra:
 Cam pe steaguri, pe șireaguri,
 Nu cinci-șase mii de turci,
 70 Nici zece sau cinsprezece,
 Ci douăzeci mii de turci!
 El în sine își zicea:
 « Înapoi m-aș înturna,
 Dar rușinea m-ar mânca
 75 De trei fete de-mpărat,
 Cari cu sabia le-am luat
 Din mijloc de Țerigrad.
 Fie ce-a da Dumnezeu,
 Plini-voi cu capul meu! »
 80 De pe murg se cobora,
 Mîna în dăsagi băga
 Și o ploscă își scotea,

O ploscă de rosolie,
 Ca voinicului să fie;
 85 Plosca la gură punea,
 Toată voinicul o bea.
 Și-ngenunchea la pământ,
 Se ruga la tatăl sfânt.
 Apoi sabia-și scotea
 90 Și-o dată o fluștura,
 Sus pe murg se arunca
 Și din gură-așa zicea :
 — Uită-te, murguțul meu,
 Fă-mi-ți după gîndul tău,
 95 Plește-te iepurește
 Și mi te cearcă cerbește,
 Zău, mi te-aruncă lupește !
 Și-apoi în turci se slobozea,
 Ca și un vînt, viorint,
 100 Cînd se lasă pe pământ,
 Într-un pom înflorit :
 Așa pica șelmile,
 Ca și toamna florile.
 Tot tăia, cît îmi tăia,
 105 Toată ziua păn'nopta,
 Și-alte trei zile și nopți,
 Și trei albe dimineți,
 Până fața-i gălbinea,
 Ochii negri-mpănginea,
 110 Săbioara-și otrăvea,
 Murgulețu-și 'nebunea.
 Dar cea babă mai bătrînă,
 Numai cu cîrja în mînă,
 Iar în cort mi se băga
 115 } Și din gură-așa zicea :
 — Ei, tu, Din și Constantin,
 Voi ședeți, la masă beți,
 Și seamă nu mai luați
 Că trei zile s-a-mplinit
 120 De cînd Roman n-a venit,
 Poate că va fi pierit !
 Dinu, cum o auzea,
 Cătră Constantin zicea :
 — Măi, tu, frate Constantine,
 125 Suie-te sus în movilă

De vezi, Roman oar' nu vine?
 Constantin, cum auzea,
 Zău, cu frica cam pleca,
 În movilă se suia
 130 Și în vale se uita.
 Iată, Doamnă, ce vedea?
 Venea Roman cucăind,
 Cu murguțul buieștrînd
 Și cu gura suduind,
 135 Cu sabia flușturînd,
 Că i se părea
 Că tot tăia.
 La Constantin ajungea
 Și din gură-așa-i zicea:
 140 — Ei, tu, frate Constantine,
 Genunche tu la pămînt,
 Ai grije să nu te stric,
 Că eu-s, frate, ciumărat,
 Prea mulți turci, frate,-am tăiat!
 145 Constantin, cum auzea,
 În genunchi se slobozea
 Și făcea cum el putea,
 De sabia-i apuca,
 Calul la frîu îi lua
 150 Și la cort că se ducea.
 Trei fete de împărat,
 Cînd baba mi le-a chemat,
 Lui înainte-i ieșea,
 Una-n brațe-l sprijinea,
 155 Una bine-i așternea,
 Una cu vin îl stropea
 Păn' la fire își venea,
 Ba mai frumos
 De cum a fost.
 160 Apoi începeau
 Și se gostau,
 Tot cîntau
 Și chioteau!
 Și fiți voi cu veselie,
 165 Cu un cîntec din vechime,
 Eu cu cîntecu-mi mă-nchin,
 Ca calul cu tropotul,
 Ca ogarul cu vînatul,

170 Ca un pușcaș cînd pușcărește
Și nimic nu dobîndește,
Țoalele își prăpădește,
Toată ziua flămînzește.

Corcea, pp. 9—14;
inf. Vichentie Micu
<Coștel—Banatul Sirbesc>.

54 (60) TĂTARII ȘI ROBII

Foaie verde, foaie de alun,
Pe vadul bătrîn,
Pe pod de mălin,
Vin tătarii, vin,
5 Foaie de usuc,
Și la robi aduc,
Tot o fată mare,
Ca o floare-n floare,
Și o nevăstică,
10 Albă, frumușică,
Și un voinicel,
Mîndru, tinerel.
Foaie ș-o lalea,
Flăcău zîcea :
15 — Foaie de pelin,
Măi tătar hain,
Că am și o mumă,
Și-am lăsat-o-n urmă
Tot spălînd la lînă,
20 Și-un tată bătrîn,
Tot strîngînd la fîn !
Foaie rămurea,
Tătaru zicea :
— Mîină, bre,-nainte,
25 Nu lua amintē,
Că mă-ta-o spăla

Făr-a te vedea,
 Și tat-to-o strîngea
 Făr-a te vedea,
 30 N-ai ajutora!
 Măre, mai mergea,
 Nevasta-i zicea:
 — Foaie de alun,
 Tu, tătar bătrîn,
 35 Lasă-mă de mîină,
 Să mă-ntorc în urmă,
 Că eu mi-am lăsat
 Pruncșor nescăldat,
 Tot neînfășat,
 40 Fără țîță dat!
 Foaie rămurea,
 Tătaru zicea:
 — Mîină, bre,-nainte,
 Nu lua aminte,
 45 Ploaia d-o pica,
 Pruncu ț-o scălda,
 Zăpada d-o ninge,
 Pruncu ți l-o unge,
 Vîntu d-o bătea,
 50 Ți l-o legăna,
 Țîță că i-o da
 Și l-o înfășa
 Maica Precista!
 Mergea ce mergea
 55 Și fata grăia:
 — Foaie de usuc,
 Măi tătar năuc,
 Lasă-mă de mîină,
 Să mă-ntorc în urmă,
 60 Că, măre,-am lăsat
 Cusătura-n pat,
 Fusu mi s-o pierde
 Cu mătasă verde,
 Ș-a da roua-n casă,
 65 Mătasa să-mi iasă!
 — Foaie bob de linte,
 Mîină, bre,-nainte,
 Nu lua aminte,
 Că măicuța ta

70 Bine a vedea,
 Mătasă ți-o lua!
 — Foaie colilie,
 Blestemat să fie,
 Capul să nu-ți ție,
 75 Umbră să rămii!
 Foaie pe răzor,
 Ș-al meu pruncușor
 Mi s-o face mare
 Și te-o prinde-n gheare,
 80 Ți-o face veleatul,
 Și mie, scăpatul!

Brăiloiu, pp. 110—112
 (Zlătărei—Drăgășani—Argeș).

55 (61) VIȘINA

În valea Galbenei
 Și p-a Gălbenușei
 Sînt trei sate iscusate,
 În vistirie nebăgate.
 5 Și zapcii sînt ca dracii,
 Bată-i Dumnezeu, săracii!
 Scrie cărți în toate părți,
 Și răvașe prin orașe,
 Și firman la-mpărăție,
 10 De toată lumea să știe:
 C-ăle trei sate iscusate
 Nu dau araci de domnie,
 Nici birul la-mpărăție,
 Spune că n-au datorie.
 15 Cînd ferman la București sosea,
 Domnul numaidecît să uita,
 Sus în sală să suia,
 Luă, frate, d-o hîrtie
 Și mi s-apucă să scrie.

- 20 Scrise vreo cinci-șase rînduri
Și-l apucă alte gînduri:
« Of! Ale sate de sînt bogate,
Să fie ele jurate,
C-am să le ar cu bucate!
- 25 Ș-ăle sate de sînt pline de miere, de unt,
Bunătăți de pe pămînt,
Cum sînteți așa bogate,
O să vă pui foc la toate
Ș-o să vă ar cu bucate! »
- 30 Dară domnul ce-mi făcea?
Numaidecît porunca
Să vie unzaru-ncoa',
Pîrcălabul, asemenea,
Ca s-aducă miria
- 35 Și toată datoria.
Unzarul, dac-auzea,
Cucioara o scotea,
Iute, frate, o gătea
Și la pîrcălab pleca.
- 40 Numaidecît îl găsea,
În bătătura lui trăgea
Și afară mi-l chema:
— Ieși, pîrcălabe, încoa',
Că te cheamă domnia,
- 45 Ca să-i aduci miria!
Pîrcălabul, d-auzea,
Afară iute ieșea
Și din gură cuvînta:
— Of! Săracul, vai de mine,
- 50 N-am strîns nici un ban de la mirie,
Că zic că n-au datorie
Să dea bani pentru mirie.
Și fac săbii fabricate,
La mănuchi îngenucheate
- 55 Și zic: n-au cu cini să bate!
Iar unzarul, d-auzea,
Numaidecît porunca,
Și-l luară de pulpană
Și-l aruncă-n cucioară.
- 60 Striga pîrcălabu-n gura mare:
— Ieșiți, copilași, afară,
Mai vedeți-mă pe mine

- Și dați taicului iertăciune,
Că mă duc la-mpărăție
65 Și de mine nu să știe
D-oi veni, de n-oi veni!
Copiii, când auziră,
Cu toții, frate, ieșiră,
Pe ta-său îl sărutară
70 Și cu lacrimi îl udară
Și îi deteră iertare.
Iute unzarul porunca
La surugii de pornea:
— Ridicați voi moșurile
75 Și băteți cu biciurile.
Bateți cu ale de curea,
Să curgă părul cu pielea,
Să mă uit pe cardarmale,
Să văd din obezi ieșind vîlvare,
80 Că-mi vine soarele-n chindie,
Și de noi, zău, nu să știe!
Cînd pe sub seară era,
Ei, frate, s-apropia.
Traseră clopotnița,
85 S-audă-mpărăția
C-a sosit cucioara.
Iar unzarul că striga:
— A venit cucioara,
Luați pîrcălabul d-aicea!
90 Și-l luară de pulpană
Și-l ridicară sus, pe scară,
Și pîrcălabul să văieta,
Și plîngea, și tot zicea:
— D-aici oi să cad bucăcioare,
95 Din deal la vale!
Sus îndată mi-l suia,
Și-mpăratul, de-l vedea,
Așa din gură striga:
— Cline, de ce-ai mîncat banii de pe mirie?
100 Și ține-ți firea prea bine,
Să nu plesnească fierea-n tine!
Bietul pîrcălab să văieta
Și din gură-așa grăia:
— O,-mpărate dumneata,
105 La cine mă duc să cer bani de mirie

Spune că n-au nici o datorie.
 Și fac săbii fabricate,
 La mănuchi îngenucheate,
 Strigă: n-au cu cin' să bate!
 110 Împăratul asculta
 Și din gură-așa zicea:
 — Aida, pîrcălabe,
 Ale sate-așa bogate
 Să fie ele jurate,
 115 C-oi să le ar cu bucate;
 Și sînt cu unt și cu miere,
 Oi să ar eu grîu în ele!
 Drumul pîrcălabului îi da
 Și la unzar că striga:
 120 — Vino, unzare, încoa'
 Și apucă d-a scria. —
 Și-mi scria și tot plîngea. —
 Să te duci și să strîngi
 Tătărimea Crîmului
 125 Și a Rosmalinului,
 Nadolii pămîntului.
 Să înceapă a prăda,
 Și ei, vedeți, să o ia
 Tocmai din Roșava-ncoa'.
 130 S-aud glas de fată mare
 Văietîndu-se cu jale!
 Unzarul atunci pornea
 Firmanul de risipea.
 Și porni tătărimea
 135 Ca frunza și ca iarba,
 De nu le mai dai seama.
 O luă din Roșava-ncoa'.
 Ardea focul flacăra
 Și plîngea fete mari cu jale
 140 Și striga în gura mare:
 — Au, nene și frățioare,
 Ce fuse și ăst păcat
 D-arde foc la noi în sat?!...
 Iar mîrzacul auzea
 145 Ș-așa din gură-mi zicea:
 — Să fie, neică, jurat
 Cine n-a dat supunere la-mpărat
 Și n-a vrut să dea miria,

Noi ne facem datoria !
150 Și a fost robie mare,
De la Roșava la vale.

Păsculescu, pp. 207—209;
inf. Petre Mirea Ioniță
(Orlea—Corabia—Oltenia).

56 (62) ȘIRET PÎRCĂLABUL

Foaie verde trei lalele,
Colea, măre, colea, vere,
Unde tufele rărește,
Unde sate îndeșăște,
5 Șapte sate neprădate,
Nici cu bani la zărăfie,
Nici plată la-mpărăție.
Dar tătarii, de-auza,
Scrisori în țară că da,
10 Tot scrisori di la ciocoi
Și răvașe pin orașe.
Toți tătarii mi-i strîngea,
Cînd, în vale, la cișmea,
O rușculiță găsa,
15 Cu fețișoara plăviță,
Surioara lu' Șiret,
Lu' Șiret pîrcălabu,
Care-a săcat bugetu.
Frumos, frate, e legat,
20 Scurt, cu mîinile-ndărăt,
De-i plesnea și chiept și tot,
Și mîinile până-n cot.
Rușculița că grăia :
— De ce, hane, tu mă legi,
25 Sau de bani, sau de comori,
Sau de dalbele puteri?
— Iar tu, frate, ca să spui

Tot cășile lui Șiret,
 Lu' Șiret pîrcălabu,
 30 Care-a săcat bugetu.
 — Dacă este, măre,-așa,
 Dezlegați-mi mîinile,
 Că mi-a plesnit țîțele;
 Că de-ați loa-o pe vîlcea
 35 Și, măre, că le-ați vedea
 Cum sclipesc ca stelele
 Cînd cad noaptea negurile.
 Dar tătarii, de vedea,
 Într-acolo mi-și pleca.
 40 Dar Șiret ce mi-și făcea?
 El puțin somn că-mi somna
 Și urît vis că visa,
 Pe Șiretiță-o chema:
 — Șiretiço dumneata,
 45 Eu puțin somn că somnai
 Și urît vis că visai;
 Visai un roi de albine,
 Geamăn să pune pe mine!
 Șiretița că-i spunea:
 50 — Măi Șirete dumneata,
 Alea nu sînt roi de-albine,
 Și vin tătarii la tine,
 Pe tine să te prăpădească,
 Pe mine să mă robească,
 55 Copilașii să-mi răpească!
 Da' Șiret ce mi-și făcea?
 Ochean la ochi așeza,
 Cînd departe să uita,
 Cam departe, di la vale,
 60 Încotro soare răsare,
 Pin cel verde răchitiș,
 Cum vin tătarii pitiș!
 Da' Șiret ce mi-și făcea?
 Jos în sală că să da
 65 Și la poartă s-așeza
 Cu puștile de săgeți.
 Avea săgeata
 Cît lopata,
 Arca—cît cobilița!
 70 Punea săgeți cîte doo,

Dobora tătari tot noo.
 Veni soarele la prînz,
 Îi fu bruşala cu rîs;
 Veni soarele-n amiaz',
 75 Nu măi ştia de năcaz;
 Cînd fu soarele-n chindie,
 Doborî optzăci de mie. . .
 Numai unu să găsa:
 Fecioru lui Ciupăgel,
 80 Cu cojocu scurticel,
 Cu cizmele novăceşti,
 Cu pintenii ungureşti,
 Dai cu glonţu, nu-l loveşti!
 Avea săgeata ca undreaua,
 85 Şi arcu, ca lingura.
 Pe-alături, pe-alătura,
 Pe lîngă poartă se-ndrepta,
 Pe Şiret mi-l doboră.
 Cura tătarii ca ploaia
 90 Şi păgîinii, ca bruma.
 Care peste zid sărea,
 Care porţi îmi doboră.
 Pe Şiretiţa o lega
 De ostreţi coşului,
 95 În bătaia fumului.
 Şiretiţa că zîcea:
 — De ce, hane tătărăsc,
 De ce, frate, să mă legi,
 Sau de bani, sau de comori,
 100 Sau de dalbele puteri?
 — Iar tu, frate, ca să spui
 Unde-i grajdu Negrului,
 Năzdrăvanu drumului,
 Carele pe drum cînd merge
 105 Din picioare azvîrlînd,
 Din pămînt brazde-aruncînd
 Şi cîte-un parcel zburînd!
 — Dacă este, măre,-aşa,
 Dezlegaţi-mi mîinile,
 110 Că mi-a plesnit ţiţele,
 Că-n paiştea boilor,
 În priveala soarelui
 Şi în locul mieilor

Este grajdu Negrului,
 115 Năzdrăvanu drumului !
 Dar tătarii, de-auza,
 Acolo că și pleca.
 Care cu sape că săpa,
 Care cu gheare zgîria,
 120 Păn' de stîlp de piatră da
 Și pe Negru mi-l găsa.
 Care tătar că intra,
 Cu dinți că mi-l rupea,
 Cu picioarele-l pisa !
 125 Veni soarele la prînz,
 Îi fu brușala de rîs ;
 Veni soarele amiaz',
 Îi fu brușala cu năcaz ;
 Cînd fu soarele-n chindie,
 130 Doborî optzăci de mie,
 Pedestrași, nu să mai știe. . .
 Sapa-n sînge înota,
 De nimini grije n-avea,
 Numai unu să găsa :
 135 Fecioru lu' Ciupăgel,
 Cu cojocu scurticel,
 Cu cizmele novăcești,
 Cu pintenii ungurești,
 Dai cu glonțu, nu-l lovești !
 140 El la Negru că mergea,
 Îi floiera haiducește,
 Răspundea pe novăcește,
 Inima lu' Negru crește.
 Tot pe spate mi-l bătea,
 145 Păn' la căpăstru-ajungea,
 Șapte frîne i-așeza,
 Șea pe el că arunca,
 Șapte chingi îl închinga,
 Picioru-n scară punea
 150 Și pe Negru-ncăleca.
 Cînd deodată că răcnea,
 Șapte hotare sărea,
 Iară el îmi și cădea
 La locu ocorului,
 155 În marginea drumului,
 Unde-i păs voinicului,

Cu Ciochin, bun de mînă,
 Fecioru lu' Şiret,
 Lu' Şiret pîrcălabu,
 160 Care-a săcat bugetu.
 Da' Ciochin, de mi-l vedea:
 — Sărăcuţ de maica mea,
 Tu pe tata l-ai tăiat,
 Tu pe Negru mi l-ai loat!
 165 Da' Ciochin pe cine ia?
 Tot pe mama Negrului,
 Năzdrăvana drumului.
 Dară Neagra, de-l vedea,
 Cînd o dată necheza,
 170 Negru din loc nu urnea!
 Da' Ciochin ce mi-şi făcea?
 Mîna în pozînar băga,
 Mică sabie scotea,
 Pe arcer că o trăgea,
 175 Un fir de păr că rupea,
 Pe guriţă că-l punea.
 Sufletu aburea,
 Drept în două spinteca
 Şi-i părea că nu tăia,
 180 Aşa de frică-i era,
 La Ciupag să sloboza.
 Cînd o dată fluştura,
 Capu lu' Ciupag sărea
 Cît dai cu zburătura,
 185 Şi pe Negru mi-l scotea,
 Tot mai bine îl strîngea
 Şi pe el încăleca,
 Pin oştire apuca.
 El tăia, nu prea tăia,
 190 Negru trei părţi doboră. . .
 Toată oştirea-o tăia
 Şi la-mpărat că mergea,
 Către împărat rostea:
 — Da-mpărate luminate,
 195 Fă-ne şi nouă dreptate:
 Toată oştire-ai ridicat
 Şi pe taica ai tăiat,
 Şi pe Negru mi l-ai luat.
 Să se taie împăratu,

200 Crez că ț-aș lua capu!
- Măi Ciochine bun de mîină,
Feciorelu lu' Șiret,
Fie, frate, di la mine,
Fie-ți, frate, dăruite
205 Șapte sate neprădate,
Nici cu bani la zărăfie,
Nici clacă la-mpărăție!
Da' Ciochin ce mi-și făcea?
El, de bine ce-i părea,
210 Pi la stupini să ducea,
Toată ceara o-aduna,
Tron de ceară că-i făcea,
Ținte de-aur căpăta
Și pe Șiret mi-l pornea,
215 La biserică-l ducea,
La biserica domnească,
Frate, să să pomenească,
Și, frate, s-o pomeni
Cît soare pe cer va fi!

*Monografia județului Dolj, v. I, partea II,
pp. 107-110.*

57 (63) MOLDOVEAN DOBROGEAN

Frunzuliță de lipan,
Pe cel deal, pe cel măidan,
Plimbă-mi-se d-un mocan
P-un cal negru dobrogean,
5 C-un galben de buzdugan
Atîrnat într-un găitan.
Se plimba cît se plimba,
Vremea prînzului venea,
La un tufan că trăgea,
10 După cal descăleca
Și calul îl priponea.

Îi dete iarbă cu palma,
 Să nu strice undeva,
 Să nu dea de vreo belea.
 15 Luă merinda de la șa,
 Și cînd întinse masa,
 Seama codrului lua.
 Văzu codrul ofilit,
 Toată frunza-a-ngălbenit,
 20 Pe pămînt s-a așternut,
 Parcă vîntul l-a bătut.
 Crăcile s-a ofilit,
 Parcă bruma a căzut
 Și coaja i-a înnegrit,
 25 Parcă focul l-a pîrlit!
 Așa din gură-mi striga,
 Codrului că mi-i zicea:
 — Dale, coadre, frate coadre,
 În tine m-am pomenit,
 30 În tine eu am crescut,
 Așa trist nu te-am văzut!
 Frunza de ți-a-ngălbenit,
 Pe pămînt s-a așternut,
 Parcă vîntul te-a bătut!
 35 Crăcile ți-ai ofilit,
 Parcă bruma te-a bătut!
 Dară codrul, d-auzea,
 Așa-mi sta și răspundea:
 — Foaie verde de lipan,
 40 Tinerel de Moldovean,
 P-un cal negru dobrogean,
 C-un galben de buzdugan
 Atîrnat într-un găitan,
 De stătuși de mă-ntrebași,
 45 Mai cu dreptul spune-ți-aș:
 Foițică tămăioară,
 Aseară, pe chindioară,
 Prin mine că mi-a trecut
 Trei singiruri de robii!
 50 Alea mi-a plătit cu foc,
 Că-n singirul dinainte
 Era juni fără mustață,
 Ce acum, frate, să-nvață
 Să strîngă copile-n brață;

- 55 Și-n singirul din mijloc
Era fete cu bani pe cap,
Unde le vezi, mori de drag;
La capul singirului
Era o fată smedișoară,
60 Cu costița gălbioară,
O trăgea tatar la scară,
O săruta-n gurișoară.
Striga fata-n gura mare:
« Lelea mea și măiculiță,
65 Cu milă și cu credință! »
Și-n singirul de pe urmă
Erau neveste tinerele,
Măritate de iarna,
De le e dragă viața.
70 D-aia mi-a căzut frunza! . . .
Voinicel puțin ședea,
Măre, de să odihnea
Și calul de mai păștea,
Și calul de-l adăpa,
75 Frumușel că-l închinga,
În catarămi îl strîngea
Și pe el încăleca,
Cruce cu dreapta-și făcea
Și din gură-așa zicea:
80 — Ajută-mi, Doamne, cu bine,
Acum sînt voinic în fire
Să scot robi de la robie,
Să mă-nsor, să-mi iau soție!
Un drumuleț apuca,
85 Și mîna, și iar mîna
Pe un mic drum părăsit,
Cu troscot verde-nvelit.
Dar pe ce, frate, mergea?
Pe chite de floricele
90 Și pe frînturi de inele,
Și pe boabe de mărgele. . .
Frunzulița nucului,
Cînd fu-n valea Dimanului,
Tătarii că îi sosea
95 Și prin ei că mi-și mergea
Și tot-nainte trăgea,
Toate singirurile privea.

Când la fată ajungea,
 Striga fata-n gura mare:
 100 — Dalea, nene, frățioare,
 Nu ți-e milă și păcat,
 Nu vezi tătarii cum ne-a legat?
 Scoate robi de la robie,
 Și să-ți fiu ție soție,
 105 Și să-ți dea tata moșie.
 Moldovean calu-și bătea
 Și-nainte tot ținea,
 În tătari că mi-și ieșea.
 Mai mîna o milă de loc
 110 Și-i ardea trupșoru-n foc.
 Jos după cal că să da,
 Puținel că răsufia,
 În trei chingi calu-nchinga,
 În catarămi îl strîngea
 115 Și pe el încăleca,
 Și-ndărăt că să-ntorcea,
 Și striga iortomănește,
 Săvai, ca Doamne ferește!
 Calul fugea iepurește,
 120 Voinicul da voinicește.
 Când în frunte le ieșea
 Și seama că le lua,
 Nu mai avea ce tăia.
 Parcă bātu un viforos,
 125 De vine vara din jos
 Și îmi bate florile
 De umple cărările,
 Așa stau celmelele.
 Dar voinicul ce-mi făcea?
 130 Îndărăt că să uita
 Și din gură-așa zicea:
 — Cată, bată-l Precista,
 Lesne fuse la tăiat,
 Anevoie de scurmat!
 135 Și la robi că mi-și striga:
 — Să trageți, copii, încoa',
 Să vă odihniți ceva
 Pîn-oi scorfoli de parale!
 Gălbiorii ce-i găsea
 140 Îi așeza pe la șea;

Paralele mărunțele
Le făcea grămăjele,
Le puneă pe la răspîntii,
Să le găsească ș-alți voinici
145 Ce or fi de bani lipsiți. . .

Păsculescu, pp. 265—266;
inf. Fănică Radu
(Siliștraru—Brăila—Galați).

58 (66) CORBAC

Corbac zace la-nchisoare
De trei ani lipsiți de soare,
În oraș la Țarigrad,
În beci la sultan Murad.
5 El oftează și jălește
Și prin gratii tot privește
Cînd la nori purtați de vînt
Care ploă pe pămînt,
Cînd la cîrduri de cucoare
10 Ce mereu zbor cătră soare.
Iată, mări, că-ntr-un nor
El zărea un corbușor
Ce pe sus tot cronconea
Și din aripi tot bătea.
15 — Alelei — Corbac zicea —
Căci n-am d'urdă, pui de corb,
Sîngele să mi ți-l sorb!
Ce tot zbori și cronconești?
Ori pe mine mă jălești,
20 Ori de mine tu-ți bați joc?
Rămîneare-ai fără cioc,
Și ți-ar cădea unghile,
Să n-acați cu dînsele!
Corbul, cît îl auzea,
25 Din cel nor se repezea,

Pe fereastă se lăsa
 Și pe limbă-i cuvînta :
 — Corbăcele, dragul meu,
 Ce mă blestemi așa rău?
 30 Că îmblu de rîndul tău
 De trei ani fără-ncetare,
 De cînd zaci la închisoare.
 Maică-ta mi-a poruncit
 Să tot zbor neobosit
 35 Pe spinarea vîntului,
 În giurul pămîntului,
 Să te aflui, ca să știu
 De ești mort, sau de ești viu !
 — Alei, Corbi, de-i așa,
 40 Eu nu te-oi mai blăstema,
 Ci cu lacrimi te-oi ruga
 Ca să faci pe gîndul meu,
 Să-mi aduci cu pliscul tău
 Cinci fuioare de mătășă
 45 De la mama, de acasă,
 Și-încă iarba-fierului
 Din codrul Neferului !
 Corbul iute-n zbor sărea,
 Cît pe cer el se zărea
 50 Mai întîi ca un porumb,
 Apoi numai cît un plumb,
 Pîn' ce-n zare agiungea
 Și din zare se ștergea.
 Doă zile nu trecea,
 55 Corbușorul se-ntorcea
 Și cu pliscul aducea
 Cinci fuioare de mătășă,
 Cea mai bună și aleasă,
 Și-încă iarba-fierului
 60 Din codrul Neferului.
 — Alei, Corbușorul meu,
 De-a vrea sfîntul Dumnezeu
 În cea lume să scap eu,
 Giur să mi te înfrățesc
 65 Și să mi te tot hrănesc,
 Nu cu carne păsărească,
 Ci cu carne păgînească,
 Nici cu sînge păsăresc,

Dar cu sînge păgînesc !
70 Corbea timpul nu pierdea,
El mătasa o torcea,
Lungă funie-o făcea
Și de gratii o prindea.
Apoi cînd noaptea cădea,
75 El cu iarba cea de fier
Atingea gratii de fier ;
Gratiile, ca de foc,
Se topea toate pe loc.
Numai una rămînea,
80 Care funia ținea.
Dacă videa și videa,
Corbac timpul nu pierdea.
Funia și-o apuca,
Pe funie luneca,
85 Legănat mereu în vînt,
Pînă ce da de pămînt.
Apoi el se depărta
Și din gură cuvînta :
— Corbi, Corbi, frățior,
90 Mergi la maica cea cu dor
Și-i du veste c-am scăpat
De la loc întunecat,
Și de-acum, ca să mă-mpac,
Eu din funie-am să fac
95 Colan mîndru pentru turci,
Ca să mi-i rădic în furci !

Alecsandri, pp. 141-142.

Pen mijloc de Țarigrad,
 La ceșmeaoa lui Murad,
 Primblă-mi-se Serb-Sărac
 Pe-un cal negru din Bugeac,
 5 Voinicel și sprintinel,
 Dar sărac ca vai de el!
 Cu saia îmbăirată,
 Cu șalvari de ciorcă lată,
 Cotul cinci galbini luată;
 10 Cu cămeșa de mătasă,
 Vițele-mpletite-n șase;
 Cu picioarele-ncălțate
 În opinci înhîrzobate:
 Hîrzobul
 15 Și galbinul,
 Nojița
 Și leița,
 Curaua
 Și paraua.
 20 Primblă-mi-se-n sus și-n gios
 Pe fugaru-i cel frumos.
 Unde Negrul nechezea,
 Țarigradul se trezea,
 Turcii toți că alerga
 25 Și pe Serbu-l întreba:
 — Copilaș de Serb-Sărac,
 Nu-ți e Negrul din Bugeac?
 De-ți e Negrul vînzător,
 Eu îți sînt cumpărător,
 30 Că vreu bine să-l plătesc,
 Cu aur să-l cumpănesc!
 — Nu-mi e Negrul de vînzare,
 Nici mi-e Negrul de schimbare,
 Că-i voinic, și-i pui de zmeu,
 35 Și-i fugar pe placul meu!
 Nepoata sultanului,
 Copilița hanului,
 Hanului tătarului,
 Pe Serb iată că-l zărea

- 40 Din sarai, de la zăbrea,
 Și din gură-așa grăia :
 — Copilaș de Serb-Sărac,
 Mult ești mîndru și pe plac !
 Vin' colea, lingă zăbrea,
- 45 Să-ți dau iuzluci cît îi vrea,
 Negrul tău să-l priminești
 Și pe mîni să-l potcovești,
 Cu potcoave de argint
 Ce sînt spornici la fugit.
- 50 Că știi, frate, pe la noi
 Azi e mercuri, mîni e gioi,
 Mîni ies turcii la halca,
 Sus, în Haidar-Pașa,
 Și oricine-a cîștiga,
- 55 Roabă lui hanul m-a da !
 — Floricică din zăbrea,
 Răsărită-n calea mea,
 De-ți sînt drag, de-ți sînt pe plac,
 Mîni vîrtej am să mă fac,
- 60 Să vin turcilor de hac !
 — Copilaș de Serb-Sărac,
 Mult mi-ești drag și-mi ești pe plac,
 Dar eu, frate, mult mă tem
 De căzlariul din harem,
- 65 Cel cu chipul de arap,
 Buzat, negru, ras pe cap
 Și cu solzii mari de crap.
 El că-și are-un bidiviu
 Cu sînge de argint-viu,
- 70 Un fugar neîntrecut,
 Care soare n-a văzut
 De cînd mă-sa l-a făcut !
 — De ținut unde și-l ține?
 — De trei ani e ținut bine
- 75 Într-o boltă-ntunecată,
 Sub pămînt, în grajdi de piatră !
 — De hrănit cu ce-l hrănește?
 — De doi ani îl întărește
 Cu floarea trifoiului,
- 80 Hrana dulce-a roiului !
 — De-adăpat cu ce-l adapă?
 — Tot cu lăpteșor de iapă,

De și-l face lat pe sapă.
 Și-așa, frate, mult mă tem
 85 De căzlariul din harem
 Și de mîndru-i bidiviu
 Cu sînge de argint-viu;
 Că pe el de-a-ncăleca
 Mîni, la jocul de halca,
 90 Roabă lui hanul m-a da!
 — Floricică din zăbrea
 Răsărită-n calea mea,
 Să n-ai frică
 De nimică,
 95 Că nu-i cal împărătesc
 Ca Negrul ist voinicesc!
 Orice-alung,
 Cu el agiung;
 Oricînd plec,
 100 Pasări întrec!
 Trecea mercuri, venea gioi,
 Turcii mergea cîte doi,
 Ca să gioace la halca,
 Sus, în Haidar-Pașa,
 105 Și deodată toți pleca,
 La fugă se arunca,
 Pe cîmp luciu se-nșira.
 Iar sultanul, stînd pe cal,
 Sub un verde cort de șal,
 110 Barbă neagră-și netezea
 Și cu ochii urmărea.
 Alalah! cai arăpești,
 Alalah! cai tătărăști!
 Cum mișca copitele
 115 Ca șoimii aripele!
 Dar căzlariul se-ncrunta,
 Bidiviu-și întărta,
 Pe toți turcii-i întrecea
 Și-nainte se ducea.
 120 Vai de fata hanului,
 Hanului tătarului,
 Nepoata sultanului!
 Iată, iată Serb-Sărac
 Pe-un Șoimuș de la Bugeac,
 125 Că venea, mări, venea

Cuvîntul de-și împlinea.
 Pe căzlariu-l agiungea,
 Agiungea și întrecea!
 Iar căzlariu-l viclenea
 130 Și din urmă-i tot răcnea:
 — Copilaș cu cal de foc,
 Oprește Negrul pe loc,
 Că-i pică potcoavele
 Și-ți răpune zilele!
 135 Șerb-Sărac descăleca,
 Potcoavele cerceta. . .
 Nici un cui nu le cădea!
 Dacă videa și videa,
 Bici de sîrmă el scotea
 140 Și pe Negrul opintea,
 Șapte stînjini că sărea,
 Pe arapu-l urmărea.
 Punea scară
 Lîngă scară,
 145 Și oblînc
 Lîngă oblînc,
 Și dărlog
 Lîngă dărlog,
 Și din fugă cum venea,
 150 El în scări se-nțepenea,
 De căzlari s-apropia,
 Doă palme-n ceafă-i da,
 De pe cal îl rădica
 Și pe cîmp îl arunca!
 155 Se ducea bietul arap
 Rostogolul peste cap,
 Și pe cîmp se răstigneă,
 Și în urmă rămînea,
 Buzat, negru, părăsit,
 160 Tocmai ca un ciung pîrlit!
 Iar Serbul se tot ducea,
 De halca s-apropia
 Și din fugă azvîrlea
 Djeridul său chiar prin ea.
 165 Apoi vesel se-nturna
 La sultan de se-nchina
 Cu adîncă temena.
 Iar copila hanului,

Hanului tătarului,
170 Nepoata sultanului,
Cu ocheana prin zăbrea
Pe voinicu-l urmărea,
Și cînd Serbul se-ntorcea,
Ea nainte-i se ducea,
175 Cu năstrapa mi-l stropea,
Cu năframa-l răcorea.
Apoi nunta se făcea,
Și la nuntă petrecea
În cîntări și veselie,
180 Cum e rîndul la domnie. . .
Faceți-mi parte și mie!

Alecsandri, pp. 105-108

60 (68) COPILAȘUL LUI ROMAN

Foaie verde-a bobului,
La capul pămîntului,
Cînd oi zice-a murelor,
În dosul pădurilor,
5 Multe cortulețe sînt,
Multe sînt,
Mărunte sînt.
Da-n mijloc de cortulețe
Este-un cort mare, rotat,
10 Cu creștetul nărînzat.
Dar în el cine ședea?
Ședea Cerchez viteazul,
Care-a speriat Diul.
Da răvașe
15 Prin orașe
Și hîrtii
Prin primării,
Care-o fi și s-o afla,

Cu el la luptă să ia?
 20 Nimenea nu se găsea.
 Cînd oi zice de-un lipan,
 Copilaşul lui Roman
 Numai de cinsprece ani,
 El, dragă, cînd auzea,
 25 Lacrimile-l podidea,
 Într-un păr că se suia,
 De-acolo că fluiera,
 Herghelia şi-o strîngea,
 De-un cal bun că-şi alegea
 30 Şi pe el încăleca:
 Tot pe Albul, bătrînul,
 Care fuge cu anul
 Şi răsufă cu ceasul.
 El bine că se-narma
 35 Şi pe cal încăleca,
 Drumul spre Cerchez că-şi lua.
 Îndemna ce mi-şi-demna,
 Unde-i iarba necălcată
 Şi roua nescuturată.
 40 La masă cînd îl găsea,
 Să vezi, Cerchez că-l vedea,
 Îi pica pîinea din mîină
 Şi bucătura din gură.
 Şi din gură că-i zicea:
 45 — Măi băiete,-ascultă-ncoa',
 Cine naiba ți-a şoptit,
 Tu la mine de-ai venit?
 La luptă să ne luăm,
 Ori în cai să ne-ntrecem?
 50 Rămăşagul rămînea
 La-ntrecere să se ia.
 Să vezi Cerchez ce făcea:
 La vizir el comanda,
 Calul din grajd că-i scotea.
 55 Şapte inşi că mi-l ținera
 Pîn' Cerchez încăleca!
 La-ntrecere se lua:
 Fugea Cerchez ca dracul,
 Că-l întrece copilul!
 60 Copilaş îl întrecea,
 Sabia că mi-o scotea,

Capul lui Cerchez tăia.
 Toată lumea de vedea,
 Pe copilaş mi-l cinstea.
 65 Dar Roman, cînd auzea,
 El, de mare bucurie,
 Făcea mare veselie.
 Dar Roman ce mai făcea?
 Trei săptămîni petrecea,
 70 Cu copilul că-mi vorbea:
 — Ia ascultă, taică,-ncoa',
 Ia sui-te tu-n păru-ăl mare
 Şi uită-te mai la vale,
 Vezi, bujorul mi-a-nflorit,
 75 Ori turcii ne-au cotropit?
 Dar băiatul ce făcea?
 El în păr că se suia
 Şi la vale se uita,
 Şi turcii că-i năzărea,
 80 Şi lui ta-său că-i spunea:
 — Dar n-auzi tu, taică,-ncoa'?
 Bujorul nu ți-a-nflorit,
 Dar turcii ne-au cotropit!
 Dar Roman ce mai zicea?
 85 — Ia-ascultă tu, taică,-ncoa',
 Ia numără steagurile;
 De-or fi, taică, şapte mie,
 Abi' ți-ajung numai ție.
 Dar de-or fi cincizeci de mie,
 90 Să-ți dau ajutor și ție!
 Copilaşul ce făcea?
 Steagurile număra,
 Cincizeci de mii că găsea.
 Lui ta-său nu-i mai spunea,
 95 De-acolo că fluiera,
 Herghelia și-o strîngea,
 De-un cal bun că-și alegea:
 Tot pe Albul, bătrînul,
 Care fuge cu anul
 100 Şi răsufală cu ceasul,
 Şi bine că se-aşeza,
 Cu turcii se-amesteca.
 Dimineată pînă-n prînz,
 Tăia copil tot cu rîs;

105 De la prînz pîn' la namiaz,
Tăia copil cu necaz;
Cînd soarele scăpăta,
Copilașul termina.
Dar Roman, cînd auzea,
110 Mare bucurie-avea,
Petrecere că făcea
Cu boierii tîrgului,
Cu vizirii Iașului.
Mă plății cu cîntecul
115 Ca lupul cu urletul;
Și mai dați cu băutura,
Să-și ude și Petre gura. . .

Balade populare, pp. 202—205;
inf. Petre Matei
(Craiova),
23. XI. 1951.

61 (69) IBRAIM

Bate vîntul tufele,
Tufele și sălcile,
Să-mi pornească șăicile;
Bate-mi vîntul salcia,
5 Salcia și trestia,
Să îlțină papura,
Să-mi pornesc cu șaica mea,
Să mă duc la Cladova,
La lelița Stăncuța,
10 Ce femeie, sîrmana!
De vede călătorul,
Degrab' ia cîrpătorul,
Sumete rochița-n brîu,
Frămîntă piine de grîu,
15 Și așterne rochița,
Pune capăt televechia,

M-acopere cu gheorghia.
 Gheorghia cu flori mărunte,
 Nu-mi ajunse pe la frunte;
 20 Gheorghia cu floricele,
 Nu-mi ajunse la picioare.
 Foaie verde bob năut,
 Când fu soarele la răsărit,
 Văzui șaicile venind,
 25 Ibraim n-a mai sosit.
 Verde floare, flori mărunte,
 Dar venea și șaiți mai multe.
 Când oi zice ș-o lalea,
 Și Ibraim că-mi sosea.
 30 Foițică lemn de sus,
 Și nu-mi vine cum s-a dus:
 Că s-a dus c-o șaică veche
 Și c-o floare la ureche,
 Și-mi venea cu una nouă
 35 Și cu flori la amîndouă.
 Cum în schelă el trăgea,
 Parul șaiții îl bătea
 Și la Stăncuța trăgea,
 Și la poartă că bătea,
 40 Și din gură-așa striga,
 Pe Stăncuța mi-o chema:
 — Stanco, Stanco Ardeleanco,
 Ia ieși, Stanco, pîn-afară,
 C-am să-ți spun d-o vorbișoară,
 45 Să o pui la inimioară!
 Stanca din cas-auzea
 Și din gură cuvînta:
 — Nu poci, nu poci, Ibraime,
 Că sînt cu mîinile-n pîne.
 50 Mai învîrtește șaița-n loc
 Pîn-oi băga turta-n foc!
 Ibraim iar că striga,
 Către Stăncuța grăia:
 — Stanco, Stanco Ardeleanco,
 55 Ieși, Stăncuțo, pîn-afară,
 Ca să-ți spun d-o vorbișoară,
 Să o pui la inimioară,
 Atît te rog, surioară!
 Stanca iar îi răspundea:

60 — Frunzuliță mărăcine,
 Nu poci, nu poci, Ibraime.
 Frunzuliță foi de tat,
 Că e bărbatu-meu beat
 Și este culcat în pat!
 65 Ibraim, dac-auzea,
 El din gură iar zicea:
 — Stanco, Stanco Ardeleanco,
 Ia ieși, Stanco, pîn-afară,
 C-am să-ți spun d-o vorbișoară,
 70 Să o-nnozi în batiscioară,
 Să o bagi la inimioară!
 Iar Stanca să văieta
 Și din gură-așa zicea:
 — Sărăcuț de maica mea!
 75 Frunzuliță trei căline,
 Nu poci, nu poci, Ibraime,
 Ca să ies afar' la tine.
 E-o boldeică lătrătoare,
 O ușă scîrțăietoare
 80 Și o soacră simțitoare,
 Nu poci, nu poci, frățioare!
 Dar Ibraim că-mi striga,
 Pe Stăncuța c-o-nșela:
 — Stanco, Stanco Ardeleanco,
 85 Pune mîna sus pe grindă,
 Ia un codru de slănină,
 Unge ușa la țîțînă,
 Să nu scîrțîie o lună.
 Pune mîna pe corlată
 90 Și ia o coajă uscată
 Și mi-o-moie-n lapte dulce,
 Dă boldeicei să mănînce!
 Așa pe Stanca-nșela,
 Ușa nu mai scîrțîia,
 95 Boldeica nu mai lătra,
 Soacră-sa nu o simțea,
 Stanca afară ieșea,
 Sus pe schelă să suia
 Și în șaică că intra.
 100 Foițică ș-o lalea,
 Ibraim ce mi-și făcea?
 Drumul șăiceii el că da.

Verde, verde de rogoz,
Mergea Ibraim în jos,
105 Mergea, frate, cu folos,
Căci bătea ș-un vînt în jos.

Păsculescu, pp. 294—295;
inf. Iordache Mirea Ioniță
(Orlea—Corabia—Oltenia).

62 (70) NICULCA

Foaie verde-a bobului,
Jos, la lunca Giurgiului,
La odaia turcului,
Turcului lui Mustafa,
5 Care-mi ține Palanga
Și din Oreava ceva,
C-a poftit la Niculca.
Foaie verde porumb verde,
Și-are Sîrba două fete,
10 De frumoase,-ncondeiete,
Dar pe nume cum le cheamă?
P-a mai mare — Rădița,
P-a mai mică — Niculca,
C-a poftit turcu la ea,
15 Să se iubească cu ea.
Că vezi, turcul Mustafa,
Tot de foc de Niculca,
Bani pe sapă slobozea.
Cîte fete-n Cîrtojani,
20 Toate primiră la bani;
Dar Niculca nu primea,
Că Niculca bani avea.
Dar Niculca ce-mi făcea?
Șapa-n mîină c-o lua,
25 Lua sapa și coada
Și da dosul în Năprîsca,

Pîn' la unchiu-său Oprea,
 Și sapa că i-o ascuțea,
 Și coada că i-o punea,
 30 Și la clacă se ducea.
 Claca toată cît mi-era
 Se punea p-o lătura;
 Dar Niculca singurea
 Se punea p-o lătura,
 35 Naintea clăcii erea;
 Mergea cu săpătura
 Cît dai cu zburătura.
 Dar vezi, turcul Mustafa,
 Tot de foc de Niculca,
 40 La paharnic trimetea,
 De tot omul un pahar îi da,
 Dar Niculchii două-i da:
 — Ține, fa, Niculco, fa,
 Că mi-ai secat inima
 45 Tot de dor de dumneata!
 Fa, Niculco, dumneata,
 Ia năstrapa de coala
 Și dă dosul la ceșmea.
 Dar Niculca ce-mi făcea?
 50 Năstrapa-n mîină lua,
 Dosul la ceșmea că-mi da
 Și de apă c-o umplea,
 Pă căpăcel că mi-o punea,
 Pă picere se spăla.
 55 Iară turcu ce-mi făcea?
 El pe cal că-ncăleca,
 După Niculca-mi pleca,
 La ceșmea că mi-o-ajungea,
 Năstrapa că mi-o cerea.
 60 Niculca-n mîină i-o da,
 Și bea turcul, nu prea bea,
 Mai mult în gură-o oprea,
 Pe Niculca c-o stropea;
 Și Niculca se rîdea,
 65 Voia turcului făcea.
 Dară turcu ce-mi făcea?
 Mîina-n brîu că i-o-nfigea
 Și pe cal că mi-o punea,
 La Dunăre că mi-o ducea

70 Și-n caic că mi-o punea,
 Cu opt curele-o lega.
 Dar Niculca ce-mi făcea?
 Fața albă-și zgîria,
 Păr galben dărăpăna,
75 Pînă turcu mi-o vedea
 Și din gură că-i zicea:
 — Ce ți-e, fa, Niculco, fa?
 — Măi turcule dumneata,
80 Săruta-ți-aș mustața,
 Mai slăbește-mi cureaua,
 Să-mi revenesc țîțica!
 Iar Niculca se gîndea
 Și din gură cuvînta:
 — Decît slugă turcilor
85 Și vătrai cadînilor,
 Mai bine, frate, să fiu
 Tot bătaie peștilor,
 Și răceală pietrilor,
 Și ciupeala racilor,
90 Și masă cosacilor!
 Iară turcu ce-mi făcea?
 Curelile i le lua.
 Dar Niculca ce-mi făcea?
 Drept în Dunăre sărea.
95 Dar vezi, turcu Mustafa,
 Tot de foc de Niculca,
 D-un burghiaș că-mi căta,
 Gaură-n caic că da,
 Apa-n dînsu că intra,
100 Toți turcii că-i îneca.
 Dară Sîrba ce-mi făcea?
 Ea-n sus, frate, se scula,
 Năstrapa-n mîină-o lua,
 P-o potecuță o-apuca,
105 Din guriță ce-mi zicea?
 — Asta e potecuța
 Pe care-a mers Niculca.
 Drept la Dunăre-mi trăgea
 Și năstrapa o-arunca,
110 Pîn Dunăre mi-o trăgea
 Și afar' că mi-o scotea
 Și acas' că mi-și venea,

Pe laviță c-o puneă.
 Niculca jos că-mi sărea,
 115 Frumoasă, nu prea frumoasă.
 Dar de ce nu prea frumoasă?
 De bătaia peștilor,
 De răceala pietrilor,
 De ciupeala racilor.
 120 Dară ele ce-mi făcea?
 Niculca-n sus se scula,
 Pe bordei sus se suia,
 Spre răsărit se uita.
 Niculca nu-ș' ce vedea,
 125 De ea, frate, se-ngrozea?
 Dosu la mă-sa-n cas' da:
 — Mamă, măiculița mea,
 Încotro soare răsare,
 Nu știu, soare răsărit,
 130 Nu știu, bojor înflorit,
 Nu știu, capete de turci?
 Dară mă-sa c-auzea,
 Păn-afară că ieșea,
 Spre răsărit se uita
 135 Și din gură că zicea:
 — Aba, fa, Niculco, fa,
 Nu e soare răsărit,
 Nici bujor nu e-nflorit,
 Ci sînt capete de turci!
 140 — Mamă, măiculița mea,
 Ia sapa și lopata
 Și mă-ngroapă la fereastră,
 Să v-ascult vorba din casă!
 Floare verde micșunea,
 145 Iată turcii că-mi sosea,
 De Niculca că-ntreba.
 Dară mă-sa ce-mi zicea?
 — Foaie verde matostat,
 Niculca mi-a răposat!
 150 Floare verde și-o lălea,
 Toți turcii că se-ncredea.
 Cînd fu unu mititel,
 Cu căciula de cinci piei,
 De pe cal descăleca,

155 La fereastră că-mi trăgea,
Pe Niculca mi-o scotea
Și pe cal că mi-o punea,
Pe Dunăre că-mi pleca.

Tocilescu, pp. 36—37;
inf. Ion Stancu
(Cuculeți—R.-de-Vede—București).

63 (71) GHEORGHITĂ ZĂTREANU

Foaie trei agude,
Pe picior de munte,
Pe dealuri mărunte
Cu păduri cărunte,
5 De ani mii și sute,
Pe deal și pe vale
Plimbă-mi-se, plimbă
Un om c-o leliță,
Un domn c-o domniță,
10 Din oameni de viță.
Și ei mi se plimbă
Pe doi cai voinici,
De nu sînt pe-aici;
Pe doi cai de munte,
15 D-ei țintați în frunte
Și cu pete-n frunte.
Unu-i cal bugean,
Unu-i degiughean,
Al mai ortoman,
20 Cumpărat de-un an
De la un itean,
Fără nici un ban.
În mijloc de plai,
Verde, tot să stai
25 Ca-n mijloc de rai,
Este-mi de-o bolțiță,

Făcută de viță
De-un pui de leliță,
Frumos la peliță,
30 Pe nume Gheorghică,
Gheorghică Zătrean,
Fecior de mocan,
Pui de moldovean,
Pripășit de-un an
35 De dor și alean.
Și el de-mi avea
De-o zână tretină,
De-o puică dulce
Ca poama de vie,
40 Tînără copilă,
Frumoasă mezină,
Floare de grădină
De pus la inimă.
Și ea se chema,
45 Și ea se striga:
Mezina Dobrița,
De la Ialomița,
Fată de frunțaș
De la Călărași.
50 Și ea mi-a lăsat
Fetele din sat
Și s-a depărtat
De mamă, de tată,
De frați, de surori,
55 De era jurată!
A lăsat mamă plîngînd,
A lăsat tată jelind,
Frate gemînd
Și surată suspinînd,
60 Pe gură pară ieșind.
În mijloc de plai,
Vere, tot să stai
Ca-n mijloc de rai,
La umbră de viță,
65 Sub neagră bolțiță,
Ei descălecau,
Pagii slobozeau;
De ospăț le da
Ovăz de la șes,

70 Finațuri de munte,
 Din poieni tăcute,
 De vânturi bătute,
 De nimeni păscute.
 Și ei mi se da
 75 Sub neagra bolțiță,
 Făcută din viță
 De-l voinic Gheorghită,
 Fecior de leliță.
 Și nici mai gîndea,
 80 Ci mîna-și băga
 În ăl buzunar,
 Scoase-un amînar
 Și un cremînar.
 De cremeni izbea,
 85 Scînteii răsărea,
 Iasca-mi aprindea,
 Foc de-mi ațîta,
 Lemne mi-și trîntea,
 De te îngrozea!
 90 Și cine vedea
 Cruce își făcea!
 Para se nălța,
 Lozbele sărea,
 Lemnele-mi ardea,
 95 Jar că rămînea,
 Groază te-apuca!
 Iar, mări, Zătrea,
 Feciorel bălan,
 Pui de moldovan,
 100 Deoparte se da,
 În dăsagi căta,
 Căta și nu prea,
 De-un purcel afla,
 De-un purcel grijit,
 105 Grijit, curățit,
 De ospăț gătit.
 Și mi-l ciopățea,
 Și mi-l înfîngea,
 Pe jar îl punea,
 110 Carnea sfîrîia
 Și se ruminea.
 Friptă de-mi era,

Zătrean de-mi vedea,
 Căta și nu prea,
 115 Și scoase de-o pită,
 Coaptă, rumenită,
 De ospăț gătită.
 Și el mai căta
 Prin neagra bolțiță,
 120 Prin desis de viță,
 Găsi de-o ploscuță,
 Nu așa micuță,
 Și, mări, de-o vedriță.
 Marama-ntindea,
 125 Masa pregătea
 Și se ospăta,
 Din pită rupea,
 Din purcel mușca,
 Vin din ploscă bea.
 130 Și, mări, de ce bea,
 De ce să mai bea!
 Fața-nveselea,
 Cheful că venea,
 Corași că făcea
 135 Și-odată zicea:
 — Hai, dragă fetiță,
 Drăguță Dobriță,
 Floare de crăiță,
 Bună de domniță,
 140 De când te-am luat,
 Tu nu mi-ai cîntat;
 De când te-am adus,
 Cîntec nu mi-ai spus,
 Viersul ți-ai ascuns
 145 Și n-am ascultat
 Cîntec dezmiardat
 De la voi din sat.
 Acuși mi-a venit
 Haz de chefuit,
 150 Coraj de cîntat,
 Mai mult de-ascultat!
 Ia-mi cîntă de-un cîntec,
 De-un cîntec de-a tale,
 De-un cîntec de jale,
 155 Să stea om pe cale

Și apa din vale !
 Fetița Dobrița
 De la Ialomița,
 De mi-și pricepea,
 160 Sta și se gîndea,
 Viersul de-l dregea,
 Cîntec începea,
 Cîntec de-mi cînta ;
 Un cîntec de jale,
 165 De sta om pe cale.
 Apele săltau,
 Valuri ascultau,
 Codrul răsuna,
 Frunza șoșotea,
 170 Cîntec de-aieva :
 — « Foaie de bujor,
 Mult mi-i dor, mi-i dor,
 De frate, de sor',
 De maică, de taică,
 175 De surata mea,
 Vai de viața mea !
 Lega-te-aș cu ea,
 Toată viața mea !
 Să trăim surori,
 180 Ca și două flori,
 Două lămuriță
 Tot dintr-o crănguță.
 Și fusem jurate,
 Și fusem legate
 185 Să fim tot surate,
 Surate și-un sînge
 Pînă ce ne-om stînge.
 Foaie de alice,
 Inimioara-mi plînge,
 190 Cugetul îmi zice
 Că făcui păcat,
 Păcat neiertat,
 De m-am lepădat
 Și m-am depărtat,
 195 Surat-am lăsat !
 De ea-am fost jurat ! »
 Mezina Dobrița
 De la Ialomița

Cîntecul curma,
200 Din ochi lăcrăma
Și se tot gîndea,
Și se frămînta,
Și tot asculta,
Î se năzărea
205 Cai din bătătură
Din tain stătură,
Urechi că ciuliră,
Capul sus săltau
Și tot nechezeau.
210 Zătrea, de vedea,
Dobrinei zicea :
— Dobriță, Dobriță,
Dalbă copiliță,
Tînără fetiță,
215 Bună de domniță,
Au tu ce-ai zărit,
Sau s-a năzărit,
Cîntec de-ai sfîrșit?
Ori eu ți-am căzut,
220 Dobrițo, urît?
Io-ți dau cuvîntu,
Spune-ți cîntecu
Și spune-ți păsu ;
Spune-ți păsul tău,
225 Ca să-l știi și eu !
— Bădiță, bădiță,
Bădiță Gheorghită,
Fecioraș bălan,
Fecior de mocan,
230 Ce-mi ești drag de-un an !
Cîntec n-am sfîrșit,
Nici nu mi-ai căzut
Leliței urît,
Ci am auzit,
235 Sau mi s-a părut
Tot la Stînca-mare,
La apus de soare,
Glas de fată mare ;
Și-un glas răgușit,
240 Glasul unui turc,
Și-un nechez de murg !

Zătreaan bănuia,
 Tăcere dădea,
 Urechi aținea
 245 Și tot asculta;
 Iată c-auzea
 Și nu-nțelegea
 Vorba aieva:
 — Turcilor haini,
 250 Turcilor păgîni,
 Vouă mă închin
 Cu glas și suspin,
 Să nu mă luați
 Și să nu mă dați,
 255 Și să nu mă duci
 Unde-s numai turci
 Și capete mici
 De turci bazbuzuci!
 Voiniceii mei,
 260 Voinici feciorei,
 Nu mai ascultau,
 Nici mai ospătau,
 Nici masă strîngeau,
 Pe cai s-aruncau,
 265 Fără friu și șea,
 Căii îndemna:
 — Dea, murgule, dea,
 Cîinii v-ar mînca!
 Și călușii pagi
 270 Fug ca niște draci;
 Dealul părea șes,
 Codrul — drum frumos;
 Tot la Stîncă-mare,
 La apus de soare.
 275 Ei din mers mi-și stau,
 Urechi le lungeau,
 Ochii înroteau,
 Și zăreau, zăreau,
 Și vedeau, vedeau
 280 Ce mi-și căutau:
 Din mijloc de crîng,
 Din dos de colnic,
 Doi turci se ridic',
 De mijloc mi-și strîng

285 Și tot mi-și sărut
De-o dalbă fetiță,
Dalbă copiliță,
Floare de crăiță
De la Ialomiță,
290 Tot din Călărași,
Fată de frunțaș,
De boierănaș.
De mijloc mi-o strîng,
Pe cal mi-o ridic,
295 Nimica nu-i zic.
Voiniceii mei,
Voinici feciorei,
Ei de mi-și vedea,
Mila-i cuprindea,
300 Ochii-și lăcrămau,
Pinteni le dădeau,
Păgîinii soseau.
Și de mi-i soseau,
Din drum îi opreau,
305 Samasalîc dau;
Dar turcii stăteau,
Nici nu mulțameau,
Cuvînt nu rosteau,
Vorbă nu scoteau,
310 Ci-mi încremeneau
Cu ciubucu-n gură,
Cu friul pe mîină.
Mezina Dobra,
Voinica de ea,
315 La ochi se ștergea,
Bine se uita,
Vedea și vedea,
Vedea aieva
În tînăra fată,
320 Vedea pe surată,
Slabă și uscată;
Uscată de chin,
Slabă de suspin.
Și de mi-și vedea,
325 De mi-o cunoștea,
Nimic nu zicea,
Numai doar fierbea

De-a o răzbuna.
Lîng-un turc se da,
330 Bine că-i venea,
Paloșul scotea
Și mi-și izbîndea:
Un cap dohora,
Capul mi-și pica,
335 Trup se prăvălea;
Trupușor de turc,
Cît era de lung,
Pica jos sub murg.
Iar, mări, Zătreaan,
340 Fecior de mocan,
El de mi-și vedea,
Bine nu-i părea,
Din gură zicea:
— Leleo, draga mea,
345 Oprește arma,
Nu-mi fă voie rea,
Că, pe legea mea,
De n-ai asculta,
Capul ți-oi tăia!
350 Dobra, de-auzea,
Nu se-mpotrivea,
Deoparte se da,
Sora-și dezlega
Și mi-o mîngîia
355 Și-o tot întreba.
Iar, mări, Zătreaan,
Voinic moldovan,
Turcului grăia:
— Turcule hain,
360 Străin și păgîn,
Tu, mări,-ai picat
În negru păcat,
În țar-ai intrat,
Sora mi-ai furat
365 Și mi v-ați gătat
Pentru Țarigrad.
Dumnezeu a vrut
Și v-am găbuit,
Și-ai văzut acuș
370 Un cap sub tăiuș,

Și-a trece și-al tău
Dacă ești om rău.
De te ții curat
Și fără păcat,
375 Să te dai legat,
Că noi ne-om lupta
Luptă cu dreptate,
Fără strîmbătate,
Cum scrie la carte.
380 Și zicînd cuvîntul,
Lepădă armîntul,
Brațele-ntindea,
Pe turc cuprindea
Și îl apuca,
385 Și vînt că-i făcea.
Și turcul voinic
Nu-i păsea nimic.
Și el s-apuca
La trînta dreapta,
390 C-așa Domnul vrea
Și cu Precesta.
Bine s-apuca,
Bine că-i venea,
Brațele-ncorda,
395 Pe Zătreaan lovea
Cît ce mi-și putea.
Zătreaan, de vedea,
Nu se sinchisa;
Cruce că-și făcea,
400 Brațele-ncorda,
Bine s-anina
Și se tot lupta.
Soarele lucea,
Și ei se lupta;
405 Soarele apune,
Zătreaan mi-l răpune.
Bine că-i venea
Și se opintea,
Și cînd mi-l izbea,
410 Țărnă mi-l făcea,
De nu mai sufla!
Zătreaan, de vedea,
Paloșul scotea,

Capu-i râteza,
415 C-aşa Domnul vra !
Groapă că-i făcea,
Şi mi-l îngropa,
C-aşa-i datina !
Foaie trei crăiţă,
420 Sub neagra bolţiţă,
Făcută din viţă
De-l voinic Gheorghişă,
Fecior de leliţă,
Masă mare-mi este,
425 Masă ca-n poveste,
Dar cine-mi cinsteşte ?
Tot Gheorghe Zătrean,
Fecior moldovan,
Cu dalba Dobriţa
430 De la Ialomiţa,
Cu dalba surată
De la turci luată,
De moarte scăpată !
V-am cîntat cîntec deplin,
435 Să ziceţi, boieri, amin.
Eu mă-nchin cu sănătate,
Să vă facă Domnul parte
Şi la mic, ca şi la mare,
Şi la slab, ca şi la tare !

Pamfile, pp. 43-48
(Tepu—Tecuci—Galaţi).

64 (72) A LUI ŞOIMĂNEL

Puişorul Şoimănel
Vineri mă-sa l-o făcut,
Şi mulţi turci că i-o venit,
Şi pe crai mi l-o robit,
5 De viaţă l-o gătit.

Pe băieţel l-o luat,
 În lădiţă l-o turnat
 Şi în marea că l-o dat.
 Pe maică-sa o robit
 10 Şi-n temniţă mi-o vîrit,
 Țiţele că-i spinteca,
 Tot cu sare le săra,
 De la inimă ofta,
 La Dumnezeu se ruga
 15 Ca să-i stingă viaţa,
 Că nu mai putea răbda
 Usturimi şi bătăi mari,
 Mai rău decît pe tilhari.
 Băieţelu-n marea
 20 Mergea-n jos şi nu mai sta,
 Pîn-ajungea la beşleaga,
 La fata-mpăratului.
 Fata la scăldat mergea,
 Un lemn pe apă vedea,
 25 Către slugi așa zicea :
 — Alelei, slugile mele,
 Oare-acel' ce lemn se vede?
 — Alei, fată de-mpărat,
 Acela nu-i lemn curat,
 30 Ci-i lădiţă, şi-nfundat' !
 Dar fata așa zicea :
 — Doamne, ce-a fi în lădiţă,
 Dărui al meu să fie :
 De-i flăcău, fie-mi soţie ;
 35 De-i fată, soră să-mi fie !
 Lădiţa pe mal venea,
 Chiar încuiat-o vedea.
 Ea lăcata mi-o strica,
 Pe băiat jucînd găsea.
 40 Ea-n braţe că mi-l lua
 Şi la-mpărat alerga.
 Împăratul o-ntreba :
 — Ce-aduci, fiică, dumneata?
 — Ah, babacă, ce-am găsit,
 45 Chiar în ap-ò fost zvîrlit :
 Un copil așa frumos,
 Ca luna de luminos.
 Of, babacă, dărui,

Pentru el mor în pământ!
 50 — Alei, fiică, nu fi proastă,
 Că holteiu vi s-a crește
 Și-n mîna ta ți s-a da,
 Și tu-i fi soția sa!
 Fata, ea, cînd auzea,
 55 Cinci dădace mi-i tocmea,
 Patru mance de sugea.
 Apoi băiatul creștea
 Într-o lună ca-n trei ani,
 Și-n trei ani ca-n cinsprezece.
 60 Dar de ce elu creștea,
 Nici frumusețe ce-avea,
 Vestea-n lume se ducea.
 Dar fata așa zicea:
 — Of, babacă, fătul meu,
 65 Să-mi gătești și să-mi faci nuntă,
 Că eu vreau să mă mărit,
 Nu să mă spurc pe pămînt!
 Tată-său, cînd auzea,
 Multe muzici că-i tocmea,
 70 Nuntă pe plac îi făcea.
 Băietanu-așa zicea:
 — Alelei, cucoana mea,
 Îmi pare bine de-aiasta,
 Că cu tin' m-am cununat.
 75 Eu fecior de crai am fost,
 A mea maică n-o venit,
 La-a mea nuntă n-o fos' poftit'!
 — Unde-ți este maică-ta?
 — În țara Vidinului,
 80 În mîna străinului.
 Trei luni de zile-i răbda,
 Pîn' ce peste maica-oi da!
 Atunci ea așa zicea:
 — Ah, iubite, fătul meu,
 85 Tu vrei ca să mă lași, zău;
 Cînd am plăcere de tine,
 Tu vrei să mă lași pe mine?
 Dar el nici mult nu vorbea,
 Mîna pe paloș punea
 90 Și-n Dunăre se trîntea,
 Prin țări străine mergea,

Pîn' la Vidin ajungea,
 Turci mulți-nainte-i ieșea.
 Chiar care cum turc ieșea,
 95 Capul repede-i tăia,
 Tot Vidinul mi-l tăia,
 Nici un turc nu rămînea.
 Apoi pe mă-sa găsea
 În cămară, spintecată,
 100 Și cum îi un ciung uscată.
 Din ce loc că mi-o văzut-o,
 El prea bine-o cunoscut-o.
 Ea, cum îndat' l-o văzut,
 La rugăminte-o picat,
 105 În genunchi o-ngenuncheat
 Și o prins a se ruga:
 — Cuconaș, măria-ta,
 Faceți-vă voi o milă
 Și nu mă prea tot munciți
 110 Și mai bine mă pierdeți,
 Chiar mare poman-aveți!
 Atunci el, cînd auzea,
 Numa-n brațe-o cuprindea,
 Sforile i le tăia
 115 Și din gur-așa zicea:
 — Of, mămuică, draga mea,
 Că din ce ceas m-ai făcut
 Eu țîța nu ți-am mai supt,
 Făr' turcii m-o aruncat,
 120 Chiar în marea m-o dat.
 Să vezi cît am necăjit. . .
 Ș-amu chiar împărat sînt
 Ș-am venit și te-am găsit,
 Dar pe turci i-am mîntuit!
 125 Apoi mă-sa ce făcea?
 Îl prindea și-l cuprindea:
 — Dragul mamii, chiar așa?
 — De-amu, hai, mamă, cu mine,
 Să te duc să-ți fie bine.
 130 Mi te-o muncit păgînii
 Și te-o mai gătit cîinii.
 Eu Vidinul l-am tăiat
 Și de turci l-am despuiat!
 Din ce cale s-o pornit,

- 135 La soața lui o venit.
 Pe ea-n ce stare-o găsea?
 Așa plînsă și scîrbită
 Și la straie ponosită.
 Deodată cînd s-o uitat,
 140 Nu-l cunoștea de bărbat.
 Bine, bine-o priceput,
 Pe vorbă l-o cunoscut.
 Plîngeri multe, jale mare,
 Apoi bucurie iară.
 145 Cu gura mi-l întreba:
 — Asta-mi este soacră-mea?
 — Asta-ți este soacră ție,
 Dreaptă mamă mi-o fost mie!
 Atunci ea, de bucurie,
 150 Iară masă că punea,
 Muzicile le-aducea.
 Tot cînta și ospăta,
 De chiar lumea se mira. . .

Vasilie, pp. 36-37;
 inf. Toader Mihai Buchilă
 (Tătăruși - Pașcani - Iași),
 29. IX. 1897.

65 (74) SAVETCUȚA

- Frunză verde de bujor,
 Fost-a fost un bădișor,
 El de tînăr s-a-nsurat,
 Mîndră fată și-a luat.
 5 Cînd fu după cununat,
 Lui o carte i-a picat,
 Carte mare,-mpărătească,
 În tabără să pornească.
 El din grai așa zicea:
 10 — Savetcuțo, dulcea mea,

Eu în tabără pornesc,
 De tine mă despărțesc,
 Dar de-o fi ca să nu vin,
 Fă-ți o bîtă de pelin
 15 Și te suie-ntre Muncei,
 Unde beau apă doi zmei,
 Și-ți dă ochișorii roată
 Și te uită-n lumea toată;
 De-i vedea codrul ciungit,
 20 Să știi, mîndro, c-am murit!
 Frunză verde mătrăgună,
 Mulți voinici frumoși s-adună
 Și-ntr-o ceată se-mpreună.
 Toți plecară la bătaie
 25 Între sunet de cimpoaie:
 Cîte opt alătura,
 Cîte șese-asemena,
 Și Lascu mergea cu ei,
 Pe cai murgi și porumbei.
 30 Savetcuța îl ochea
 Pîn' ce-n codru s-afunda
 Și-apoi grabnic a-ncingat
 Un cal negru, nenvățat,
 Și pre Muncei a plecat.
 35 Cînd zorile s-au ivit,
 Ea pe Muncei a sosit
 Și de-acolo a zărit
 Codrul veșted și ciungit;
 Iară murgul, singurel,
 40 Obosit, ca vai de el,
 Venea-ncet și rîncezînd,
 Din copite scăpărînd,
 Cu tarnița pe sub foale,
 Cu frîu galbîn în picioare.
 45 — Ho, ho, ho, murguțul meu,
 Unde-ai lăsat domnul tău,
 Spune-mi, murgule, curat,
 Badiul unde mi-ai lăsat?
 — Eu pe dînsul l-am lăsat
 50 La hotarul încrunțat,
 Din pușcuță împușcat,
 Din paloșe demicat.
 El de-acol' ți-a poruncit:

55 Din partea lui de iosag
Să-i faci o masă de fag,
Iar din partea-i de moșie
Să-i faci masă pe vecie!

B u g n a r i u, pp. 16—18
(Coșbuc—Năsăud—Cluj).

66 (76) STRIGĂ IACOB

Strigă Iacob viteazul
Cătră Turcul bogatul:
— Turcule,
Bogatule,
5 Ce vii așa tulburat,
Chepeneagul rourat
Și murguțul asudat?
— Știi tu bine,
Ca și mine,
10 Calea mi-e de nouă zile
Și-am călcat-o în trei zile:
Una-n mers, una-n venit,
Un-am șăzut și-am peșit
Pe fata-mpăratului
15 Din Țara Hașegului!
Strig-o fată
Dintr-o poartă.
— Taci, tu, fată, nu striga,
Că ți-oi tăia cosița
20 Și-oi-gropa-o-n Turnumele,
Să ți-o scurme păsărele,
Să ți-o bată gânduri grele,
Ca pe ficiori de-nsurat
Și fete de măritat!

R u s u, pp. 18—19
[Transilvania].

Pe ulița armenească,
 La o casă țigănească,
 Voina calu-și potcovește,
 Iar mîndruța mi-l pîndește :
 5 — Dali, bade, dragul meu,
 Unde găți tu murgul tău?
 Doar ți-i dor de pribegit,
 Ori ți-i dor de cătănit?
 — Ori mi-i dor de pribegit,
 10 Ori mi-i dor de cătănit,
 Eu trebuie să mă duc,
 Cale lungă să apuc!
 — Dacă e, bade, să mergi,
 Dar pre mine cui mă leși?
 15 — Șezi acasă, puiul meu,
 Că pe unde mă duc eu
 Să ferească Dumnezeu,
 Nu-i nici apă,
 Nu-i nici iarbă,
 20 Numai, mîndră, piatră sacă!
 — Decît, frate, să rămîi
 Ca o pasăre-n pustiu,
 Fă cu mine-atîta bine
 De mă ia pe cal cu tine,
 25 Căci singură, vai de mine!
 — Te-aș lua, dar mi-i rușine!
 — De ți-i rușine de mine,
 Fă-mă brîu pe lîngă tine;
 De ți-i rușine de brîu,
 30 Fă-m-o lumină de său
 Și mă pune-n sînul tău,
 Că sara, unde-i cîna,
 Mîndru eu ți-oi lumina;
 Bade, de ți-a fi rușine
 35 Și-ntr-acesta chip de mine,
 Fă-m-o lumină de ceară
 Și mă pune susuoară,
 Că ți-oi prinde tare bine
 Unde-a fi mai rău de tine,

40 Că sprîncenuțele mele
 Vor fi două cîmpurele
 De va paște murgu-n ele,
 Iar, frate, gurița mea
 Se va face-o fîntînea
 45 De va bea murgul din ea !
 Frunză verde de alună,
 Mulți feciori frumoși s-adună
 Și-ntr-o ceată se-mpreună ;
 Toți îmi pleacă la bătaie,
 50 Între sunet de cimpoaie,
 Cîte șasă-alătura,
 Cîte patru-asămînea,
 Și Voina mergea cu ei,
 Pe cai iuți și porumbei.
 55 Iară mîndra-i rămînea,
 Rămînea ca vai de ea !
 Supărată, amărită,
 Ca o floare dogorită,
 Tinăreața ei pierea,
 60 Ca lumina se topea,
 Ca lumina cea de ceară
 Cînd bate vîntul de-afară.
 Se bocea, se tînguia
 Și din ochi amar plîngea,
 65 La fereastă se punea,
 Toată ziua se uita,
 Doară Voina s-a-nturna.
 Dimineața, pe răcoare,
 Cînd răsare sfîntul soare,
 70 Pe cel plai, pe cea vîlcea,
 Toți voinicii se ivea,
 La hotar se-nțepenea
 Și de luptă s-aprindea,
 Tunurile duruia,
 75 Săbiile îmi sclipea
 Și de sînge se roșea,
 Corbii grămadă buia,
 Peste taberi se-nvîrtea
 Și cu groază croncănea,
 80 Mulți voinici frumoși cădea,
 Numai Voina rămînea ;
 Amărît în loc ședea,

Pe spatele murgului,
 În sîngele turcului,
 85 Tot în sînge pînă-n brîu,
 Că cura sînge pîrîu!
 Cîți oșteni au mai scăpat,
 Toți acasă mi-au plecat,
 Numai Voina rămînea,
 90 El acasă nu mergea,
 Numai calu-și trimitea.
 Voinicii cari se duceau,
 Cînd acasă ajungeau,
 În căile lor ieșeau
 95 Fete albe, tinerele,
 Pe obraz cu lăcrămele,
 Pre feciori mi-i apuca
 Și în brațe mi-i strîngea.
 Toată fata cunoștea
 100 Pre drăguțul ce iubea,
 Pe sclipetul armelor,
 Pe bumbii doloamelor,
 Pe schinteaua cailor,
 Dar cea fată, albă, blîndă,
 105 Cu inima de dor frîntă,
 În deșert în cale sta,
 Căci drăguțu-i nu sosea,
 Numai murgul singurel,
 Obosit, ca vai de el,
 110 Vine-ncet și șchiopătînd
 Și din gură rîncezînd,
 Cu șeuța pe sub foale,
 Cu frîu galbăn în picioare.
 — Dai, murgule, dragul meu,
 115 Ce rău-i pe capul tău?
 Coama-i cruntă,
 Șaua-i ruptă,
 Vai, cum vii tu de la luptă!
 Spune-mi, murgule, curat,
 120 Badiul unde mi-ai lăsat?
 — Eu stăpînul mi-am lăsat
 La hotarul încruntat,
 Tot în sînge pînă-n brîu,
 Că sîngele me' pîrîu!
 125 Mîndruța se jeluia,

Din suflet adînc ofta
 Și din grai așa grăia :
 — Fă-mă, Doamne, -n mila ta,
 Fă-mă-o roică,
 130 Păsăroică,
 Ca să zbor cu dorul meu
 Unde trage Voina-n rău,
 Să-l mai poci vedea o dată,
 Căci mi-i irima săcată,
 135 De jele nestîmpărată!
 Bine vorba nu găta,
 În pasăre se schimba
 Și pe sus se rădica,
 Și ca gîndul se ducea,
 140 Și la bade-i ajungea.
 Voinicul, cum o vedea,
 Cu glas de dor îi zicea :
 — Dali, dragă pasărea,
 Doară ești din țara mea?
 145 Doară glasul tău mi-aduce
 De la mîndra vorbă dulce?
 Mitutica pasărea
 Peste cap se întorcea,
 Fată albă se făcea
 150 Și pre Voina mi-l scotea
 Din sîngele închegat
 În care zăcea-mplîntat,
 Apoi ei se sărutau
 Și acasă se-ntorceau.

Pompiliu, pp. 75—81
 (Stej — Beiuș — Crișana).

- Colo josu, măi din jos,
 Iăst-on vad mare, frumos,
 Dar în vad cine spăla?
 Spală Ana Ardeleana.
 5 Ea tăt spală și izbește,
 Tabără de turci sosește:
 — Înceată-ți, fată, lacrimile
 Până trecem iazurile!
 — Lesne, turcule,-a-nceta,
 10 Da' a silă m-oi zoita,
 Num-on frate am d-avut,
 Și ala că l-am pierdut.
 P-one, turcule,-ai trecut,
 Știu că nu li-i fi văzut!
 15 — Noi și de l-om fi văzut,
 Noi tăt nu l-am cunoscut!
 — Da' fratile, dragu miău,
 Că-i înalt și îmbrăcat:
 Tăt în dosu fratelui,
 20 Scrisă-i peana codrului;
 Și d-în fața fratelui,
 Scrisă-i raza soarelui;
 Și-n umerii fratelui,
 Scriș' is doi luceferei;
 25 Și pă mînicele-n jos,
 Scrisă-s stele mărunțele!
 — Dacă-i, fată, lucru-așa,
 Să-s faci podu păstă codru,
 Să-s faci scară păstă țară,
 30 Să te duci la frati-to,
 C-ala-i îngropat în sînge.
 — Frate, nu măi tăia,
 Că sabia-i taie tare
 Și pă tine te-o tăia!
 35 — Apăi dacă m-oi tăia,
 Tu, soro, mi-i îngropa
 În merjocu drumului:

- Cîți drumari pă drum trecea,
Ei tăt bine-așa zicea :
40 — Asta-i milă de la sor'
Și dor de la frățior !

Popovici, pp. 14—15;

inf. *Oprița Rădos*

(*Poiana-Răchițelii—Hunedoara—Hunedoara*),
1903.

69 (80) MANUILĂ ȘI MUSTAFA

- Sus la munte ninge, plouă,
Jos la țară cade rouă,
Roua cade peste flori,
Pe feciori îi prind flori,
5 Că-n Moldova-i vremea rea,
Și la toți viața grea !
Moldova-i țară creștină
Și de turci n-are odihnă,
Că de Vrancea mai la vale
10 Strigă turcii-n gura mare :
« Aida, frate, la vînzare,
Toată roaba cinci parale,
Și doi robi cu șapte lei,
C-am gătat din cheltuieli ! »
15 Cînd fu joi de dimineață,
Inima Moldovei-ngheață,
Că feciorii pe deal, sus,
Răsuna un glas de plîns ;
Iar cînd fu de cătră seară,
20 Se găta cu toți să piară,
Coborînd din deal în vale,
Răsunînd un plîns cu jale :
« Vai de noi, de moldoveni,
Că-n zadar sîntem creștini,
25 C-acum turcii ne robesc,

Tîlhăresc și prăpădesc,
 Că ne mîncă vitele,
 Ne culeg bucatele,
 Și ne duc paralele,
 30 Și ne iau și fetele,
 Și ne taie capetele!
 Cît e lumea lungă, lată,
 Ca robia nu-i spurcată! »
 Duba bate pe uliță,
 35 E război în Cameniță;
 Cîtu-i lumea de romîni,
 S-alunga după păgîni.
 Manuilă sta în frunte,
 Cu feciorii de la munte,
 40 Cine casa n-a găsi
 Nici un bine nu i-a fi!
 Manuilă,
 Bun de mîină,
 Gros la vîină,
 45 Stăjăr drept,
 Tare-n piept,
 Bun de scafă,
 Lat la ceafă,
 Gros în dos,
 50 Făcut de os,
 La Anița se ducea
 Și din grai așa zîcea:
 — Să-mi dai casă de-un voinic
 Și staul de un murg mic!
 55 Dar Anița îi grăia:
 — Nu te pot, frate, lăsa,
 Că la mine a venit
 Și s-a pus de-a odihnit
 Mustafa, pașă spurcat,
 60 Și cînd el mi s-a culcat,
 Așa vorbă mi-a lăsat,
 Că cine l-a pomeni
 Nici un bine nu i-a fi!
 Manuilă, ca voinic,
 65 Nu se spărie de nimic,
 Ci în casă se băga
 Și pe turc mi-l deștepta,
 Turcul tare se mînia.

— Alelei, turc blestemat,
 70 Bine că te-am apucat!
 Și de piept că mi-l luva,
 Și de pământ îl trîntea,
 Și lui capul îi tăia,
 Pe fereastă-l arunca,
 75 La feciori îl arăta,
 Pace-n țară îmi făcea,
 Pe romîni el îi scăpa
 Și de turci, și de robie,
 De dușmani, de păgînie!

Marienescu, II, pp. 112—115.

•

70 (82) IONEASA CÎRCIMĂREASA

Sub poale de codru verde,
 Care prin văi mi se pierde,
 Fuge-un voinic călărește.
 În goană cine-l gonește?
 5 Iaga-al mare cu tătarii
 Și Neaga cu ienicerii.
 Pentru cine îl goneau,
 Pentru cine-l urmăreau?
 Pentru-o fată de tătar,
 10 Care-i la voinic pe cal.
 Voinicul așa striga:
 — Murgule, nu te lăsa,
 Că ne-ajunge potera,
 Și-i poteră necurată,
 15 Tare-i rea și blăstămată,
 De la pașa e mînată.
 Dar ce-i, murgule, cu tine,
 De-mi poticnești tu sub mine,
 Au ți-s grele potcoavele,
 20 Au ți-s grele scările,

Au ți-e greu pocladul tău,
 Au ți-e greu trupșorul meu ?
 — Nu mi-s grele potcoavele,
 Nici mi-s grele scările,
 25 Nici mi-e greu pocladul meu,
 Ci mi-e greu năravul tău,
 Și nu-mi place nicicît mie
 Unde-ți place tare ție,
 La Ioneasă
 30 Cîrcimăreasă,
 Că-i fată de jupîneasă,
 Cu ochii de mîndră-aleasă,
 Golitoarea bușilor,
 Săcătoarea pungilor,
 35 Dragoste voinicilor.
 Tu în birt o să te bagi,
 Și pe mine-o să mă lași
 Pe-o proptă a gardului,
 De povestea satului,
 40 De flămînd
 Potcoave-mi mînc,
 În loc de zob
 Zăbale-mi rod,
 În loc de-apă
 45 Bale-mi beau !
 Nici vorba nu și-o sfîrșea,
 La Ioneasă ajungea,
 Bună ziua că îi da
 Și din gură-așa zicea :
 50 — Ei, Ioneasă
 Cîrcimăreasă,
 Ai grajd bun
 De-un cal nebun ?
 — Am grajd bun
 55 De mulți cai buni !
 — Dar ai vin bun
 De-un voinic bun ?
 — Am vin bun
 De voinici buni,
 60 Dară vinul s-a scumpit,
 Prețul lui tare-a sărit,
 Picătura-i
 Potora,

Dar sălicu-i
 65 Florintu,
 Toată olba —
 Doi florinți!
 Voinicul se pricepea
 C-avea-n birt pe cineva,
 70 Și din gură-așa-i zicea:
 — Ei, Ioneasă
 Cîrcimăreasă,
 Adă-mi vin cu vedrița,
 Ți-oi plăti cum voi putea!
 75 Ioneasă așa zicea:
 — Ei, voinice, voinicele,
 Să ai trup de floricele,
 Iubi-s-ar doica cu ele,
 Multe vedre eu ți-oi da,
 80 Dar în birt nu te băga,
 C-am un turc și-i mort de beat,
 Șede în birtu-mi culcat,
 Cu coatele-ntins pe masă,
 Cu mâni albe-n berberi grase,
 85 Hangeru-i înfipt în masă;
 Și turcul s-a pomeni
 Și pe tine te-a zări,
 Și s-a pune, te-a tăia,
 Făr' de tine-oi rămînea,
 90 De-mi va rupe inima!
 Voinicul, cum auzea,
 Tare se mai mînia
 Și din gură-așa striga:
 — Ei, Ioneasă
 95 Cîrcimăreasă,
 Adă-mi vadra tu de vin,
 Până la turc eu să-ți vin,
 Să beau să mă zămoresc,
 De turcului să-ndrăznesc,
 100 Că știu taina turcului,
 Că doară io-s popa lui!
 Ioneasă se cam trecea,
 Voinicul mi se răstea,
 O vadră de vin scotea,
 105 Voinicu-n mâni o lua
 Și la gură o ducea,

Nici un pic nu răsufila
 Până vinul tot îl bea.
 De pe murg se cobora,
 110 Săbioara îmi trăgea
 Și în birt mi se băga,
 Afla turcul adormit,
 Adormit și zămosit,
 Cu coatele-ntinse pe masă,
 115 Cu mâni albe-n berberi grase;
 La turc mi se slobozea,
 Cu o mână îl boldea,
 De turcul se pomenea,
 Ochii abia-i deschidea,
 120 Voinicul napoi se da,
 Cu sabia în turc da,
 Capul turcului tăia,
 Trupul i se răsturna,
 Limba-n gură tot vorbea.
 125 Ioneasă, dacă vedea,
 Așa din gură grăia:
 — Ei, voinice, voinicele,
 Să ai trup de floricele,
 Iubi-s-ar doica cu ele,
 130 Mai bine că l-ai tăiat,
 De trei zile-a tot mâncat,
 De trei nopți e mort de beat,
 Atîta s-a veselit,
 Și nimic nu mi-a plătit!
 135 Voinicul mi se-ntorcea,
 Mîna la brîu își punea,
 Buzduganul își trăgea,
 Și unde-n Ioneasă-mi da,
 O mână că îi frîngea,
 140 Iar Ioneasă jos cădea;
 Și voinicul se punea,
 Tot birtul că îmi scobea,
 Multă blagă el strîngea,
 În desagi că mi-o băga
 145 Și la gură mi-i lega,
 Sus pe cal îi arunca.

150 Pleca apoi şuierînd,
Cu murguţul buiestrînd,
Pe mîndruţa-şi sărutînd
Şi cu banii zdrîncînd.

Corcea, pp. 60—64:
inf. Vichentie Micu
<Coştei—Banatul Sîrbesc>

71 (83) SORA ŞI FRATELE

Mă suii la codru verde
Cu puşchiţa d-întă spete:
— Coadre, coadre, dragu-mi coadre,
Ce vîrvuri ți-or gălbenit,
5 Rădăcini ți s-or dripit?
— Da' vîrvuri or gălbenit
De doru surori-ta,
Cum să duc turcii cu ea!
— Coadre, coadre, şi-a meu frate,
10 Da' fi-or tare departe?
— Ba nu mi-or fi baş departe,
D-în cîmpu oimacului,
Inde-i prînzu turcului!
D-acolo mi să ducea:
15 — Da' fi-o slobod o ba
Să-mpart blaga cu sora?
— Alele, voinicele,
Dacă ție Ț-o trebui,
Da' şi noi că te-am cinsti!
20 — Da' fi-o slobod o ba
Să mă iert io cu sora?
— Slobozenie, voinicele,
Iar cu tăta voia mele!
Şi de ea s-apropia,
25 Mîna-n brîu că i-o punea
Şi pe murg o d-arunca

Și cu ea că mi-ș' pleca.
 — Frate, frate, dragu-mi frate,
 Lasă-mă pe mine jos,
 30 Că cură turcii ca și spurcii,
 Și tătarii ca ogarii,
 Și lătîinii ca și cîinii.
 Și pe noi ne or d-ajunge,
 Pe mine m-or d-omori
 35 Și pe tine te-or robi!
 — Nu-s fie, soro, d-aia,
 Că de cînd murgu mi-l țin,
 Nici un pinten nu i-am dat,
 Dar acum pinteni i-oi da,
 40 Și noi codru l-om zbura!

Popovici, pp. 51—52;
 inf. Maria Popescu
 (Cliciova - Făget - Banat),
 1898.

72 (84) IANCU ȘI TURCU

Frunză verde și iar verde,
 Vede-mi-se, mi se vede
 Pe drumul mare venind
 Voinici mîndri, călărind.
 5 Cei voinici cine-mi era?
 Era Iancu
 Cu turcu.
 Iancu fugea
 Cu Murgu,
 10 Turcu curea
 Cu Suru.
 Iancu fugea pîn-acasă,
 Să-și vadă de jupîneasă,
 Și din grai așa-i zicea:
 15 — Auzi, Leno, doamna mea,

Ian deschide-mi portița!
 Iară Lena-i răspundea:
 — Iancule, Iancuțul meu,
 Să-ți ajute Dumnezeu,
 20 Porțile nu pot deschide,
 Că nu-s cheile la mine!
 El ședea cît mai ședea,
 Și-napoi se întorcea
 Și din grai așa grăia:
 25 — Turcule, vină-napoi,
 Să ne batem amîndoi!
 Turcu-napoi se-ntorcea,
 Ca să-l bată Precesta.
 Iancul paloșul scotea,
 30 Capul turcului tăia,
 De pe cal se cobora,
 Țoale turcești îmbrăca
 Și pe Suru se suia,
 Acasă așa venea,
 35 Cătră Lena cuvînta:
 — Auzi, Leno, curva mea,
 Ian deschide-mi portița,
 Că pe Iancu l-am tăiat,
 Colo, d-alături de sat!
 40 Lena, cînd îl auzea,
 Porțile le deschidea
 Și din grai așa-i grăia:
 — Du-te, turcule, în casă
 Și te pune după masă,
 45 Bea rachie ustuită,
 Că-i de Iancu-al meu prefriptă!
 Iară Lena cînd venea
 Și în casă că-mi întra,
 Pe Iancu mi-l cunoștea
 50 Și din gură cuvînta:
 — Iancule, tu, domnul meu,
 Să te rabde Dumnezeu!
 Fie asta trecătoare,
 Că mi-a fi de-nvățătoare!
 55 Iară Iancu ce făcea?
 El în podrum o ducea,
 Cu reșină o ungea
 Și foc din jos îi dădea.

- Iară Lena îi grăia :
- 60 — Iancule, Iancuțul meu,
Să te ierte Dumnezeu,
Nu ți-a fi ție păcat?!
Te uiți la mine cum ard,
Cum arde trupșorul meu,
65 Care te iubeai cu el!...
Dară Iancu îi grăia :
— Las' să ardă, draga mea,
Nu arde pe vina mea,
Arde pentru fapta ta!

Hodos, pp. 46—48
(Drăgoiești—Lugoj—Banat)

73 (87) PĂTRU DI LA IZVOR

- Cînd oi zice di-un bujor,
Venea carte din Stambol
La Pătru di la Izvor.
Carte albă, slove negre,
5 Ce spunea inime rele:
Îl chema la miliție,
Slujească la-mpărăție,
Să slujească pe dreptate
Nouă ai și jumătate,
10 La poarta-mpăratului,
Proptă Țaligradului.
Iacă Pătru cînd pleca,
Și acasă că-mi lăsa
Nevastă cu doi copii,
15 Și copiii mărunțai,
Își bat sătenii joc de ei.
Da' la el în sat venea
Un arnăut mai bogat,
Să scoată biru din sat.
20 Dușmanu-n sat cînd venea,

Toată lumea-n sat venea
 Și la horă, zo, juca ;
 Toată lumea premenită,
 D-a lu Pătru e cernită ;
 25 Tot plînge și să gîndește
 Unde Pătru să căznește.
 Arnăutu o vedea,
 Pe toți oaminii-ntreba :
 — Ce șede mîndruța-așa,
 30 Toată lumea premenită,
 Numa ea șede cernită ?
 Dară cîinii-ai de săteni,
 De săteni și vameci mari,
 Că sînt oameni toți de-ai tari,
 35 Pe nevastă o spunea :
 — Măi arnăut al bogat,
 Ce ne scoți biru din sat,
 Asta cea bună nevastă
 Are doi copii în casă,
 40 Și copiii mărunțai,
 Își bat sătenii joc de ei.
 Că bărbatu i-o plecat,
 A plecat el la armată,
 La-mpăratu să o facă ;
 45 La-mpăratu, la Stambol,
 Pătruță di la Izvor,
 Să slujească pe dreptate
 Nouă ai și jumătate !
 Arnăutu, de-auza,
 50 Azi așa și mîne-așa,
 La nevastă să ducea
 Și din gură-așa-i zîcea :
 — Vai, nevastă cea curată
 Ce stai așa lăcrămată,
 55 De purtare te cernești,
 Or' pe care mi-l jelești ?
 Să te duci, te premenești,
 Să pui fața pe albeală,
 Buză moi la rumineală,
 60 Că de-oi sta, de nu oi face,
 N-ai face porînca mea,
 Capu di la trup Ț-oi lua !
 Nevasta să speria,

Ea acasă să ducea,
 65 Nici la horă nu ieşea.
 Arnăutu mi-o căta,
 Mi-o căta şi n-o găsa,
 Să dusă-n casă la ea.
 Cînili mi-o năcăjea
 70 Şi-şi făcu voia cu ea.
 Da' nevasta rău plîngea,
 Arnăutu di colea,
 El cu sîla că o lua
 Şi cu nevasta pleca,
 75 Îi lua şi copiii cu ea.
 Unde cu ea să ducea?
 Unde-i codru-ncocîrlat,
 Cînili s-a scufundat.
 În poală de codru-avea,
 80 Avea turcu o băştea;
 Da' nevasta, sărmana,
 Toată zîua suspinînd,
 Pe-al ei Pătruţă dorind.
 Îl dorea azi, şi-l dorea mîne,
 85 Păn' la nouă ai de zile.
 Pe-al de zece-a povîrnit,
 Pătruţă-acasă-a venit.
 Găsa casa părăsîită,
 De porci toată rîmată.
 90 Cum tăbăra, să văita,
 Multă lume-l asculta,
 El mi să văita aşa:
 « Oi, sărac de maica mea,
 Unde mi-e nevastă mea?
 95 Nevasta cu doi copii,
 Că, zo,-mi pare rău de ei ! »
 Fămeiili povestea:
 — Măi Pătruţă, făt-frumos,
 Care-n lume n-ai mai fost
 100 Aşa voinicel frumos,
 Băiete, nevasta ta
 'Ntotdeauna plîngea,
 Şi pe tine te-a jelit,
 Tu mi-te-acuşa-ai venit.
 105 Dar pe dînsa mi-a sîlit
 Un arnăut bogat,

Și nevestica ți-a luat;
 Nevestica cu copii,
 'Și bate el joc de ii.
 110 Arnăutu mi-a vorbit,
 Și pe-aici n-a mai venit,
 Unde mi s-a scufundat,
 Domnu știe știrea lui,
 Și nevasta cu copii!
 115 Cum tăbăra de plîngea,
 O săcure-n mîină lua
 Și cu săcurea pleca.
 Călca ici, călca colea,
 Unde-i codru-ncîrligat,
 120 Cînili s-a scufundat,
 Arnăutu al bogat.
 Pe su' codru că-mi avea
 O micuță de băștea;
 Iacă Pătru mi-l găsa.
 125 Arnăutu unde sta?
 La umbrița nucului,
 El ședea și-mi odinea,
 Da' nevasta, zo,-mi săpa,
 Arnăutu cucăia.
 130 Pătruță din crîng ieșea,
 Cu săcurea cînd măi da,
 Capu di la trup îi lua,
 Nici nevasta nu vedea.
 Sărea capu ici, colea,
 135 Trupu mătăanii făcea,
 Da' Pătruță, zo, striga:
 — Aoleo, nevasta mea,
 Vino pîn' la mine-ncoa',
 Văd turcu bolborosăște,
 140 Vino cu el de vorbește,
 Că nu știu de loc turcește!
 Nevasta, cînd auza,
 La Pătruță să uita
 Și pe gură-l cunoștea.
 145 Cînd vorbi vorba cu ea,
 Tocma-atunci să pricepea
 Că Pătruță a venit,
 Arnăutu-a prăpădit.
 Ea din gură-așa zîcea:

150 — Bată-l Dumnezeu de turc,
 Lasă-l să bolborosască,
 Bărbatu meu să trăiască!
 Țsta cîne m-a robit
 Și sîngili mi l-a supt,
 155 M-am făcut neagră pămînt!
 Copilu o-ntreba:
 — Care, mumă, e ăsta?
 — Muică, copilașii mei,
 Țsta este taica-l tău
 160 Și e bărbățul meu,
 Cu care m-am cununat
 Și pe voi v-am căpătat.
 Arnăutu al din sat
 Pe cîstrie ne-a robit,
 165 Ne-a ținut aici, la crîng!
 Pătruță, dacă-auza,
 Își lua mîndra și pleca.
 Să dusă iar la Izvor,
 Casăli și le dregea
 170 Și-mi ierna cu nevasta.
 Cînd veni primăvara,
 El de muncă s-apuca;
 Și muncește vara toată,
 Umplea curtea de bucate
 175 Și trăia pe țară-n pace,
 N-are turcu ce-i mai face!

S a n d u T i m o c, pp. 63—68;
 inf. Sima Prunaru
 <Alexandrovăț—Serbia>.

2. HAIDUCII

74 (88) CORBEA

Foicică mă răcine,
Ascultați, boieri, la mine,
Să vă spui pe *Corbea* bine!
Frunză verde peliniță,
5 Zace-mi, zace în temniță,
Pus de vodă Ștefăniță,
Zace-mi *Corbea* viteazul,
Zace-mi *Corbea* haiducul.
În temniță la Opriș,
10 Unde-mi zace *Corbea-n*chis,
Șade-n apă
Pînă-n sapă,
Și-n noroi
Pînă-n țurloi,
15 Cu lacăte pe la ușe,
Cu mâni dalbe în cătușe,
Iar la gît pecetluit
Cu cinci litre de argint,
Cum n-am văzut de cînd sînt.
20 Frunzuliță trei foi late,
De ce în temniță-mi șade?
Pentr-un paloș ferecat
Numa-n aur îmbrăcat,
De nu știu cine furat;
25 Pentr-un roșiu bidiviu,
Cal nebun, roșiu zglobiu,
Ce-a fost prins de prin pustiu.
Și-n temniță de cînd șade?
De nouă ani jumătate

30 Ş-alte trei zile de vară:
Numele-i merge prin țară.
Frunză verde de cicoară,
Tot mai zace-n temnicioară
Nouă ani și jumătate
35 Și alți nouă îmi mai șade:
De trei ori tot cîte nouă
Îmi fac douăzeci și șapte
De cînd în temniță șade.
Azi e sfînta sîmbătă,
40 Mîine mi-e duminică,
Chiar duminica cea mare,
Zi de sfîntă sărbătoare.
Ies din sfînta mînăstire,
De la sfînta leturghie,
45 Toți boierii la plimbare,
Și vodă, la vînătoare.
Frunzuliță lemn uscat,
Iacă, măre, s-a-ntîmplat
Că chiar măiculița Corbii,
50 Fugită-n țara Moldovii,
Babă
Slabă
Și-nfocată,
Dar la minte
55 Înțeleaptă,
La cuvinte
Propiată
Și-n zarafir îmbrăcată,
Vro trei-patru oușoare
60 Duce Corbii la-nchisoare
Și-n temniță de mîncare.
Lua tîrgul
Tot d-a lungul,
Și uliți, d-a curmezișul.
65 Pe unele
Se-ndrepta,
P-altele
Se rătăcea,
Pîn' la temniță-ajungea.
70 Iar dacă mi-și ajungea,
Baba
Slabă

-

Și-nfocată,
 Dar la minte
 75 Înțeleaptă,
 La cuvinte
 Propiată,
 Cu zarafir îmbrăcată,
 La fereastră s-așeza
 80 Și din gură tot striga :
 — Corbeo, maică, aici ești?
 Corbeo, maică, mai trăiești?
 Spune-mi, maică, de ești viu,
 Spune maichii, ca să știu ;
 85 Că, d-ai fi, măicuță, mort,
 Să dau la popa d-un ort,
 Cu popă să te citesc,
 De pomeni să-ți îngrijesc !
 Corbea, dac-o auzea,
 90 Glasul că-i înțelegea
 Și din gură-i răspundea :
 — Maică, măicuțița mea,
 Maică, parcă tot sînt viu,
 Dar numai sufletu-mi țiu.
 95 În temniță m-am uscat,
 Că-n ea, de cînd am intrat,
 Din chica ce mi-a crescut
 Mi-am făcut
 De așternut,
 100 Cu barba m-am învelit,
 Cu mustăți m-am ștergărit.
 Aicea cînd am intrat,
 Ce-am văzut cînd m-am uitat?
 Bijbîiau
 105 Șerpoaicele
 Și erez
 Ca acele,
 Broaștele —
 Ca nucile,
 110 Năpîrci — ca undrelele.
 Acum sînt șerpoaicele,
 Maică, sînt ca grinzile,
 Broaștele —
 Ca ploscile,
 115 Și năpîrci — ca buțile.

De cînd, maică, am intrat,
 Pic de vin n-am mai gustat,
 Somn nu m-a mai apucat.
 Pe toate că le-am răbdat
 120 Și pe toate le-aș răbda
 De n-ar fi una mai rea,
 C-o drăcoaică
 De șerpoaică,
 Bat-o Maica Precista,
 125 S-a-ncuibat în barba mea.
 Ea, maică, că mi-a ouat,
 Ouăle și le-a lăsat
 În fundul șalvarului,
 Fundul pozunarului;
 130 În sînul meu c-a clocit
 Și puii și-a colăcit;
 În sînul meu că și-i crește
 Și de coaste mă ciupește.
 Unde, maică, se zgîrcește,
 135 Inimioara mi-o răcește;
 Unde, maică, se întinde,
 Inimioara mi-o cuprinde!
 Mă-sa, dacă-l auzea,
 Mă-sa, măre, ce-mi făcea?
 140 Nici o clipă nu pierdea,
 Ci degrabă că-mi pleca,
 La cîrciumă se ducea,
 Mîna p-o cofă punea,
 Cincisprecî oca vin turna,
 145 Iute-napoi se-ntorcea,
 La fereastră c-o ducea
 Și-n mîna Corbii c-o da.
 Corbea, dacă mi-o vedea,
 Tocmai din adînc ofta.
 150 Ochii la cer îndrepta,
 La Dumnezeu se gîndea,
 La Dumnezeu se uita.
 Dumnezeu că se-ndura,
 Dumnezeu l-învrednicea
 155 Și putere că-i dedea.
 El, dacă se odihnea,
 Cu ochi negri se uita,
 Cofa cu mîna lua,

Într-o parte se lăsa,
 160 Cam într-o rîină
 Se da,
 Cofa la gură
 Ducea,
 Buze pe cofă
 165 Punea,
 Și din cofă cînd șorbea,
 Tocma-n fund că-i răsufă.
 Și cînd cofa arunca,
 Peste cap cofa cînd da,
 170 Paisprece hoți doboră
 Și pe loc îi omoră,
 Apoi cu mă-sa vorbea
 Și din gură ce-i zicea?
 — Maică, măiculița mea,
 175 Nu-i păcat de viața mea?
 Stau în temniță băgat
 Pentru un paloș ferecat,
 De nu știu cine furat,
 Pentru Roșul bidiviu,
 180 Pentru Roșul meu zglobiu;
 Altă vină nu mai știu.
 M-am gîndit,
 M-am răzgîndit
 Și iată ce-am plănuit:
 185 Azi e sfînta sîmbătă,
 Mîine e duminică,
 Chiar duminica cea mare,
 Zi de sfîntă sărbătoare,
 Cînd ies domni la vînătoare
 190 Și boierii la plimbare.
 Tu, măicuță, să te duci
 Și pe vodă să-l apuci,
 De departe să-ngenuchi,
 Mîna, poala să-i săruți,
 195 De d-aproape să te rogi
 Și din gură tu să-i zici:
 « Iartă, doamne Ștefan-vodă,
 Iartă, doamne, pe Corbea,
 C-o da bir ca birnicii,
 200 Găleata ca nemeșii,
 Bănetul ca vameșii

Ş-o fi-n rînd cu boierii ! »
 Du-te, maică, şi te-ntoarce,
 Doar mînia i s-o-ntoarce.
 205 Baba, unde-l auzea,
 Baba nu mai aştepta :
 Chiar atuncea se ducea,
 Drumul lui vodă-i ţinea,
 De departe-ngenuchea,
 210 Mîna, poala-i săruta,
 De d-aproape se ruga
 Şi din gură mi-i zicea :
 — Iartă, doamne Ştefan-vodă,
 Iartă, doamne, pe Corbea,
 215 Sărăcuţ de maică-sa,
 C-o da bir ca birnicii,
 Găleata ca nemeşii,
 Bănetul ca vameşii
 Ş-o fi-n rînd cu boierii !
 220 Ştefan-vodă-nţelegea
 Unde baba-l atingea,
 Şi-n gura mare-i zicea :
 — Babă
 Slabă
 225 Şi-nfocată,
 Dar la minte
 Înţeleaptă,
 La cuvinte
 Propiată,
 230 Ascultă, babo, la mine,
 C-o să-ţi spui de Corbea bine.
 Azi e sfînta sîmbătă,
 Mîine e duminică,
 Chiar duminica cea mare,
 235 Zi de sfîntă sărbătoare,
 Ş-ai să fii d-o soacră mare.
 Lui Corbea, pecetluit
 Cu cinci litre de argint,
 Fată mare i-am găsit,
 240 Frumoasă cum nu e-n lume,
 Ş-o cheamă, babo, pe nume
 Jupîneasa
 Carpena,
 Adusă

245 Din Slatina,
 Numai din topor cioplită
 Și din bardă bårduită,
 Pe la vîrf cam ascuțită,
 Pe la mijloc e strujită,
 250 La tulpină văruiată,
 Pentru Corbe-al tău gătită.
 Babo, am mai îngrijit
 Lăutari de i-am tocmit,
 Lăutari de București,
 255 Pe galbeni împărătești,
 Cu papucii
 Gălbiori,
 Cu ceacșirii
 Roșiori,
 260 Cînd îi vezi, te înfiori
 Și te cutremuri să mori !
 Cît erea ea de bătrînă,
 Sărea mai ca o copilă:
 Într-o fugă alerga
 265 Și la Corbea se ducea,
 La temniță ajungea,
 De fereastră se lipea,
 Toate i le povestea.
 Corbea, daca-mi asculta,
 270 Corbea greu se necăjea
 Și oftînd îi răspundea:
 — Ci taci, maică, la naiba,
 Că așa e femeia:
 Poale lungi și minte scurtă,
 275 Judecată mai mărunță,
 Cap legat, inimă-ncinsă,
 Și de minte necoprinsă.
 Eu ți-am zis duminică,
 Tu mi te-ai dus sîmbătă.
 280 Jupîneasa
 Carpena,
 Adusă
 Din Slatina,
 Nu mi-e, maică, soția,
 285 Ci-mi este, maică, țeapa,
 Să mă cunune cu ea,
 Sărăcuț de viața mea.

Lăutarii
 Cine-mi sînt?
 290 Vulturii,
 Ce zboară-n vînt
 Cu penele zugrăvite,
 Cu boturi de pietre scumpe,
 Cu picioare
 295 Gălbioare
 Și de sînge roșioare.
 Ei pe mine s-or lăsa,
 Cu carnea-mi s-or sătura,
 Cu sînge s-or adăpa:
 300 Iacă, maică, nunta mea!
 Mă-sa, unde-l auzea,
 Îmi ofta
 Și îmi plîngea,
 Cu pumnii-n cap se bătea,
 305 Iar Corbea ce mi-i zicea?
 — Lasă, maică, bocetul,
 Ca să nu-ți pierzi cumpătul,
 Că de păcatele mele
 Oi da seama eu de ele.
 310 Văz că nu vrea Dumnezeu
 Ca să scape Roșul meu:
 D-o scăpa el, mă duc eu.
 De vrei, maică, eu să scap,
 Du-te iute și degrab',
 315 Du-te-n țara Moldovii,
 Du-te la grajdul Corbii,
 La groapa cu șapte nuci,
 Pe Roșul să mi-l aduci,
 Deseșlat
 320 Și deseșlat,
 Ca păunul nerotat;
 Dar să nu uiți, maica mea,
 O perniță de subt șea,
 Nici prea lungă,
 325 Nici prea scurtă,
 Cusută
 Cu pietre multe,
 Bîcsită
 Cu pietre scumpe,
 330 Și cioltarul de argint,

Face diră pe pământ
 Cum n-au văzut de cînd sînt.
 Și, cu el de te-i întoarce,
 Să vii la oraș încoace,
 335 Cu Roșul
 Legat de frîu,
 Cu frîul
 Legat de briu.
 Pe vodă, de l-o vedea,
 340 La suflet l-o săgeta:
 El pe mine m-o chema,
 Să-i încalec pe Roșul,
 Ca să-i vază umbletul.
 Du-te, maică, și să vii,
 345 Că tot oi fi printre vii.
 Unde baba l-auzea,
 Tistimel îmbrobodea,
 Cărăruia-și apuca
 Și mergea, măre, mergea
 350 Pînă colo-n Moldova,
 Cum îi zisese Corbea.
 Acolo de-mi ajungea,
 Sapa-n mîină că lua,
 Tot gunoiul răscoala,
 355 Și trei ceasuri de-mi săpa,
 Grajd de piatră că găsea
 Și pe Roșu-l destupa.
 La ușe cînd ajungea,
 Lacăt la ușe găsea,
 360 Lacăt mare cît cofa.
 Pe cheier, măre, chema,
 Douăsprece chei căta
 Pînă cînd le pōtrivea,
 Lacătul că-i deschidea.
 365 Baba ușea deschidea,
 Și pe Roșul cînd vedea,
 Ochii i se-ntuneca.
 Cu jeratec îl hrănea,
 Cu apă îl adăpa,
 370 Cu vinișor îl spăla.
 Baba, măre, că-mi lua
 Și pernița de subt șea,
 Cusută

375 Cu pietre multe,
 Bîcsită
 Cu pietre scumpe,
 Și cioltarul de argint,
 Face dîră pe pămînt.
 Roșul din gură-i zicea :
 380 — Șterge-mă, bătrîna mea,
 Că v-o fi, babo, păcat
 Aici de cînd m-ați băgat ;
 Că mi-am intrat tretior,
 Ș-acum ies bătrîior.
 385 De căpăstru de-l lua
 Ș-afară de mi-l scotea,
 Vînt de vară
 Mi-l bătea,
 Vînt de seară
 390 L-adiia.
 Roșul mi se-nviora,
 Ochii roată că-și făcea,
 Pretutindeni se uita,
 Toată țara coprîndea,
 395 Și-n tafturi
 De se umfla,
 Pămînturi
 Cutremura,
 Și-ncepea
 400 De rînceza,
 Casele că răsuna,
 Casele se dărîma,
 Numai stîlpii rămînea.
 Rînceza
 405 Și se uita :
 Căta, măre, pe Corbea !
 Baba pe Roșu-l lua,
 De căpăstru-l aducea,
 La oraș că-mi ajungea.
 410 Cînd pe uliță intra,
 Roșul, măre, rînceza :
 Negustori se spăimînta,
 Boieri afară-mi ieșea,
 Toți de Corbea că-mi vorbea
 415 Și din gură mi-și zicea :
 — Parc-ar fi scăpat Corbea !

Cine pe babă-ntîlnea,
 Cine pe Roşul vedea,
 Tot mereu că-mi întreba :
 420 — Nu ți-e Roşul de vînzare,
 Să-ți dăm galbeni și parale,
 Ori să faci d-un schimb cu noi,
 Pentru unul să-ți dăm doi,
 Ți-om plini pînă la trei?
 425 Dar baba ce răspundea,
 Dar baba ce le grăia?
 — Nu mi-e Roşul de vînzare,
 Nu mi-e Roşul de schimbare,
 Ci-mi este de dăruială
 430 Cui o da pe Corbe-afară !
 Negustori, cînd auzea,
 Boieri, cînd înțelegea,
 Babei, măre, răspundea :
 — Du-te, babo, la naiba,
 435 Nu ți s-ar plini vorba !
 Cînd erea
 Corbea prin țară,
 Ne făcea
 Și de ocară,
 440 Că daca ne jăfuiă
 Și daca ne înmuia,
 Cînd îi mai ziceam ceva,
 Măciuca că-mi scutura
 Și de spete
 445 Ne-ndoia,
 Și neveste
 Ne răpea,
 Și cu ele
 Se plimba !
 450 Ea la temniță mergea
 Și lui Corbea-l arăta,
 Iară Corbea mi-o-nvăța
 Ce să facă maică-sa.
 Foicică ș-o lalea,
 455 Baba ici, baba colea,
 Baba-mi bate ulița
 Tot cu Roşul după ea,
 Pe Roşul
 Trăgînd de frîu,

460 Cu frîul
 Legat de briu.
 Și mergea, măre, mergea,
 Pîn' la curte mi-ajungea.
 Dar la curte ce erea,
 465 Dar la curte ce găsea?
 Vodă-n palme că bătea,
 Divan mare c-aduna:
 Toți boierii că-și chema,
 Toți boierii că-mi venea
 470 Ca să-nsoare pe Corbea
 Cu mireasa
 Carpena,
 Adusă
 Din Slatina,
 475 Și să-i facă nuntă mare
 Ca-ntr-o zi de sărbătoare.
 Iacă, măre, se-ntîmpla
 Că și baba mi-și trecea,
 Pe Roșul
 480 Trăgînd de frîu,
 Cu frîul
 Legat de briu.
 Ștefan-vodă, de-l vedea,
 De fereastră
 485 Se lipea,
 Barba-n gură
 Sumetea,
 La boieri că-l arăta,
 Rîvna-n suflet le intra.
 490 Și ei, măre, ce-mi făcea?
 Slugulițele ce-avea,
 Călărașii ce-i slujea
 Ei la babă-i trimitea
 Ca să-ntrebe pe baba
 495 De-i e Roșul de vînzare,
 Tot pe galbeni și parale,
 De-i e Roșul de schimbare,
 Pentru unul să-i dea doi,
 Să-i plinească pîn' la trei.
 500 Dar baba ce răspundea?
 Baba una c-o ținea:
 — Nu mi-e Roșul de vînzare,

Nu mi-e Roşul de schimbare,
 Ci-mi este de dăruială
 505 Cui mi-o sta pe el călare.
 Vodă, dac-o auzea,
 Boierii, dacă vedea,
 Pe slujbaşi că trimetea
 Să-ncalice pe Roşul,
 510 Să le-arate umbletul,
 Că le-a rîmnit sufletul.
 Slugi la Roşul se ducea,
 Slugi la el năvală da,
 Mîna pe dîrlogi punea,
 515 Pe spate mi-l netezea,
 De şea că se sprijinea.
 Roşul nimic nu făcea,
 Făr' de numai c-aştepta
 Călăreţul cînd sărea,
 520 Ş-atunci bine că-i venea,
 Numa-n tafturi se umfla
 Şi departe-l azvîrlea,
 Fierea-ntr-însul cătrănea,
 Mort pe jos îl aşternea.
 525 Trînti o dată, de două,
 Trînti, mare, pîn' la nouă,
 Cînd baba, daca-şi vedea,
 Milă că i se făcea,
 La Ştefan-vodă mergea
 530 Şi din gură mi-i zicea :
 — D-alei, doamne Ştefan-vodă,
 Copil eşti,
 Ori tot mai creşti?
 Nu-ţi mai fărîma oastea,
 535 Că nimeni n-o-ncălica,
 Afar' numai de Corbea !
 El singur l-o-ncălica,
 Să v-arate umbletul
 Cum n-a mai văzut omul !
 540 Ştefan-vodă mi-auzea
 Şi din palme că-mi bătea,
 Poruncă la slugi dedea
 Ca s-aducă pe Corbea,
 Că-l aşteaptă şi curtea,
 545 Şi curtea şi mireasa.

Slujitorii că-mi pornea
 Și pe Corbea că-l scotea,
 Și pe Corbea-l aducea
 Pe două roate de plug,
 550 Cu lăntușul pus la gît
 Și la piept pecetluit
 Cu cinci litre de argint,
 Cum n-am văzut de cînd sînt.
 Corbea-n curte cînd intra,
 555 Coccoane se spăimînta,
 Boierii cruce-și făcea
 De urît ce mi-l vedea:
 Barba
 'I bate genuchiul,
 560 Chica
 'I bate călcîiul;
 Barba și mustățile
 I-acopere mîinile;
 Genele,
 565 Sprincenele
 I-nfășoară brațele.
 Atunci vodă, de-l vedea,
 Ce din gură că-i zicea?
 — Corbea, nu mai suspina,
 570 C-a sosit și ziua ta;
 Că azi mi te-om cununa,
 Ca să joci la nunta ta.
 Pîn' s-o găti mireasa,
 Ia-n calică pe Roșul,
 575 De ne-arată umbletul,
 Că ne-a secat sufletul.
 Dar Corbea ce-i răspundea
 Și din gură ce-i zicea?
 — Cum o vrea măria-ta,
 580 Dar să-n calic n-oi putea,
 Că mi-e legată mîna;
 Iar d-ai frică c-oi scăpa,
 Zi să-mi lege
 Pe dreapta,
 585 Să-mi dezlege
 Pe stînga.
 Și cînd vorba-și isprăvea,
 Ștefan-vodă poruncea

Și pe stînga-i slobozea.
 590 Corbea, märe, ce făcea?
 Iar la vodă se-ntorcea
 Și din gură-i mai zicea:
 — Să-ncalic, măria-ta,
 Teamă mi-e că n-oi putea.
 595 Cînd pe Roșu-ncălicam,
 Mîinile-n cătuși n-aveam,
 Nici eram pecetluit
 Cu cinci litre de argint
 De la piept și pîn' la gît.
 600 Ștefan-vodă, d-auzea,
 Ștefan-vodă poruncea,
 Pe toate le fărîma.
 — Încalică! îi zicea.
 Corbea, märe,-i răspundea:
 605 — De ți-e frică c-oi scăpa,
 Leagă-mi, doamne, pe dreapta,
 Dar să-ncalic n-oi putea.
 Cînd pe Roșu-ncălicam,
 Frumușel că mă tundeam:
 610 Rădeam
 Barba
 Voinicește,
 Lăsam
 Chica
 615 Haiducește,
 Dar acum nu mă cunoaște
 Și la mine nu se lasă!
 Ștefan-vodă ce făcea?
 Ștefan-vodă poruncea
 620 Și pe Corbea că-l tundeam,
 Și pe Corbea că-l rădea,
 Că cu mintea judeca
 Că tot l-așteaptă țeapa.
 Corbea se mai învîrtea,
 625 Corbea pe Roșu-l privea
 Și din gură ce zicea?
 — Gata sînt, măria-ta,
 Dar știi, doamne, au nu știi,
 Cînd pe Roșu-ncălicam
 630 Ce fel de haine purtam?
 Pe Roșul, doamne, puneam

635 Ăst cioltar, tot de argint,
 Lat și lung pînă-n pămînt,
 Ș-astă pernă tescuită,
 Cu pietre scumpe-mbîcsită,
 Și mă armam
 Soldățește,
 Și mă-mbrăcam
 Chip domnește:
 640 Roșul că mă cunoștea,
 Roșul singur se pleca.
 Ștefan-vodă, d-auzea,
 Și mai mult se-nfierbînta,
 Și mai mult la cal poștea.
 645 Hainele
 Că-și dezbrăca,
 Armele
 Că mi-și scotea
 Și lui Corbea le-arunca.
 650 — Ci-ncalică! îi zicea.
 Corbea, măre, se pleca,
 Corbea, măre, le-mbrăca,
 De Roșul s-apropia,
 Cruce mare că-și făcea
 655 Și-n minte că mi-și zicea:
 « Mulțumesc lui Dumnezeu
 Și de bine, și de rău!
 De-ncalic pe Roșul meu,
 Acu-mi scapă capul meu! »
 660 El la Roșul se ducea,
 Frumușel că-l netezea,
 Haiducește-i fluiera,
 Iar Roșul că-i rînceza.
 Picioru-n scară punea,
 665 Dar piciorul
 Nu-ncăpea,
 Ș-atunci semnul
 Că-i făcea:
 Roșul, măre,-ngenuchea
 670 Pînă Corbea
 'Ncălica.
 Toată curtea
 Se mira!
 Dar Corbea ce mai făcea?

675 Către vodă se-ntorcea
 Și din gură-i mai zicea :
 — D-alei, doamne Ștefan-vodă,
 De ți-e frică c-oi scăpa,
 Zăvorește-ți
 680 Curțile
 Și închide-ți
 Porțile,
 De la poarta cea mai mică
 Pîn' la poarta cea mai mare,
 685 Fiindcă Corbea e călare ;
 Mai armează-ți
 Slugile
 Și-ntărește-ți
 Strejile,
 690 Să te lase grijile ;
 Pune, doamne, dorobanți,
 Mai mărunți și mai înalți,
 Unii
 Tot cu pușcă
 695 Plină,
 Alții
 Cu sabie
 'N mână,
 Să dau Roșului drumul,
 700 Să v-arate umbletul,
 De ți-e drag ca sufletul !
 Ștefan-vodă se-ntorcea,
 Cu boieri se sfātuia,
 Și boierii ce-i zicea ?
 705 — Dac-ăi face, doamne,-așa,
 N-are pe unde scăpa,
 Că nu-i Ucigă-l-crucea !
 Ștefan-vodă i-asculta
 Și poruncă porunca :
 710 Strejile
 Că întărea,
 Porțile
 Că încuia,
 Curțile
 715 Că zăvora
 Și cu mintea cugeta :
 « N-are pe unde scăpa,

Că nu-i Ucigă-l-crucea ! »
 Iată Corbea că-ncerca,
 720 Iată Corbea că-mi pornea.
 Drumul Roşului cînd da,
 Brazdă neagră răvârşa ;
 Cînd pe Roşu-l frîncuia,
 Cu copita cînd lovea,
 725 Pietrele că scăpăra,
 Brazdă roşie vârşa :
 Cît e brazda plugului,
 Atît e a Roşului !
 O dată curtea-nvîrtea,
 730 Iar cînd fu d-a doilea,
 Printre lume se băga,
 De mă-sa s-apropia,
 Nimeni seamă nu-i băga ;
 Iar dacă s-apropia,
 735 Mîna pe mă-sa punea,
 D-a-ncălare-o arunca,
 Lîngă el c-o aşeza.
 Şi-mi pornea, măre, pornea,
 Curtea mare de-nvîrtea,
 740 Curtea mare ocolea,
 Ocolea d-a doilea.
 Dar pe cînd se învîrtea,
 Ochii-şi negri d-arunca,
 Zid d-a curmeziş îmi sta.
 745 Şi cînd bine că-i venea,
 Unde zidul
 Nalt era,
 Pe Roşul
 Că-l sprijinea,
 750 Pe Roşul că-l repezea,
 Şi Roşul că-mi sforăia,
 Dincolo de zid sărea
 Cu Corbea şi cu mă-sa :
 Toată curtea-nmărmurea !
 755 Atunci Corbea se oprea,
 Cu Ştefan-vodă vorbea
 Şi din gură-l judeca :
 — D-alei, doamne Ştefan-vodă,
 Ce ți-am fost eu vinovat
 760 De-n temniţă mai băgat ?

Telegari nu ți-am furat,
 Cucoana nu ți-am luat,
 Copiii nu ți-am prădat:
 Tu-n temniță m-ai băgat
 765 Și m-ai ținut nemîncat,
 Nemîncat, neadăpat,
 Ca p-un mare vinovat,
 Să stau cu șerpoaicele
 Și să-mi cînte broaștele,
 770 Să hrănesc năpîrcile.
 Acum, doamne Ștefan-vodă,
 Ai oameni
 Ca să-ndrăznească
 Cu cai buni
 775 Să mă gonească,
 Ca să mă mai logodească
 Cu mireasa cea domnească,
 Cu mireasa
 Carpena,
 780 Adusă
 Din Slatina?
 Cum zicea
 Și cum vorbea,
 Pînteni Roșului că da
 785 Și, măre, dacă-mi pleca,
 Înc-o dată-i mai zicea:
 — Rămîi, doamne, sănătos,
 Că la bune mîini ți-am fost!
 Iară vodă-i răspundea:
 790 — Nu este din vina ta,
 Ci mi-e chiar greșeala mea.
 Umblă, Corbeo, sănătos,
 Ca un trandafir frumos,
 Că la bune mîini mi-ai fost!
 795 Și cînd Corbea se ducea,
 Corbea, măre, tot zicea:
 — D-alei, doamne Ștefan-vodă,
 D-o da bunul Dumnezeu
 Să facă pe gîndul meu,
 800 Știu că bine ți-ar mai fi
 Și de mine-ai pomeni,
 Numai eu să mi te-apuc
 De vro doi-trei pași la cîmp!

Corbea, mare, ce-mi făcea?
 805 El p-atît nu se lăsa.
 La temniță se ducea,
 O oca de vin umplea,
 Pe vâtaf că mi-l chema
 Și din gură mi-i zicea:
 810 — Poftim, vere, vin de bea,
 Că și eu m-am îmbătat,
 Fiindcă vodă m-a iertat!
 Vătaful, cînd auzea,
 Vătaful se bucura:
 815 Oca din mînă-i lua
 Și la gură c-o ducea.
 O ducea, ori n-o ducea,
 Că Corbèa nu-l adăsta!
 Mîna-n păr că mi-i punea,
 820 Cu gura mi-l judeca:
 — Nu ți-a fost, măi, de păcat
 Că de viu tu m-ai mîncat?
 Douăzeci și șapte ai
 Știi cum mă mai chinuiai!
 825 Cum din gură-l judeca,
 Paloșul domnesc scotea:
 Șapte bucăți îl făcea,
 Și de păr îl apuca,
 Capu-n temniță-i zvîrlea,
 830 Trupu-afară rîmînea
 Și la cîini, mare, că-l da,
 Iar din gură-i mai zicea:
 — Măi vâtaf, minte să ții,
 L-altul de hac să nu vîi
 835 Și să-nvețe de la mine
 Cine-o mai face ca tine!
 Iar d-aci daca pornea
 Și pe Roșu-ncălica,
 Tot la curte se-ntorcea:
 840 Drept pe poartă că intra,
 Că nimeni nu-l aștepta.
 Ștefan-vodă ce-mi făcea?
 Cu boieri se sfātuia
 Și la masă-i ospăta.
 845 Corbea, daca-mi ajungea,
 De pe cal descălica,

Tocma-n casă că-mi intra.
 Ștefan-vodă tremura,
 Boierii încremenea.
 850 De frică ce le erea,
 Ei la masă că-l poftea.
 Dar Corbea ce mi-și făcea?
 El la masă nu ședea,
 'N pragul
 855 Ușii se punea,
 Paloșul
 În mîini lua,
 Mînecele-și sumetea,
 Pe boieri că mi-i tăia:
 860 Sînge la glezne erea.
 Apoi Corbea se scula,
 Iar pe Roșu-ncălica,
 Și pe Roșu-l repezea,
 Ș-apuca de mi-și mergea
 865 Tot în țara ungurească,
 Acolo să haiducească.

Teodorescu, pp. 517—527;
 inf. Petrea Crepul Șolcan
 (Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
 9. VIII. 1883.

75 (89) TOMA ALIMOȘ

Foicica fagului,
 La poalele muntelui,
 Muntelui Pleșuvului,
 În mijlocul
 5 Cîmpului,
 La puțul
 Porumbului,
 Pe cîmpia verde,-ntinsă,
 Și de cetine coprinsă,

10 Şade Toma Alimoş,
 Haiduc din Țara-de-Jos,
 Nalt la stat,
 Mare la sfat
 Și viteaz cum n-a mai stat.
 15 Şade Toma tolănit
 Și cu murgul priponit
 În pripoane de argint,
 Și mănâncă frumușel,
 Și bea vin din burdușel,
 20 Și grăiește în ast fel:
 — Închinar-aș, și n-am cui!
 Închinar-aș murgului,
 Murgului sirepului,
 Dar mi-e murgul vită mută,
 25 Mă privește și m-ascultă,
 N-are gură să-mi răspundă!
 Închinar-aș armelor,
 Armelor drăguțelor,
 Armelor surorilor,
 30 Dar și ele-s fiare reci,
 Puse-n teci
 De lemne seci!
 Închinar-oi codrilor,
 Ulmilor
 35 Și fagilor,
 Brazilor,
 Paltinilor,
 Că-mi sînt mie frățiori,
 De poteri ascunzători;
 40 D-oi muri,
 M-or tot umbri,
 Cu frunza m-or învăli,
 Cu freamătul m-or jeli!
 Și cum sta
 45 De închina,
 Codrul se cutremura,
 Ulmi și brazi
 Se cletina,
 Fagi și paltini
 50 Se pleca,
 Fruntea
 De i-o răcorea,

Mîna
 De i-o săruta ;
 55 Armele din teci ieșea,
 Murgulețu-i rînceza.
 Pînă vorba-și isprăvea,
 Burdușelul
 Ridica,
 60 Vinișorul
 Că gusta
 Și-n picioare se scula.
 Ochii-și negri d-arunca,
 Peste cîmpuri se uita
 65 Și departe ce-mi zărea ?
 Că-mi venea, măre, venea
 Stăpînul
 Moșiilor
 Și domnul
 70 Cîmpiilor,
 Manea, slutul
 Și urîtul ;
 Manea, grosul
 Ș-artăgosul ;
 75 Venea, măre, ca vîntul,
 Ca vîntul și ca gîndul,
 Cu părul lăsat în vînt,
 Cu măciuca de pămînt.
 Pin' la Toma cînd sosea,
 80 Din guriță mi-i grăia :
 — Bună ziua, verișcane !
 — Mulțămescu-ți, frate Mane !
 — D-alei, Tomo Alimoș,
 Haiduc din Țara-de-Jos,
 85 Nalt la stat,
 Mare la sfat,
 Pe la mine ce-ai cătat ?
 Copile
 Mi-ai înșelat,
 90 Florile
 Mi le-ai călcat,
 Apele mi-ai turburat,
 Livezi
 Verzi
 95 Mi-ai încurcat,

Păduri
 Mari
 Mi-ai dărîmat.
 Ia să-mi dai tu mie seamă,
 100 Ia să-mi dai pe murgul vamă!
 Toma, märe, d-auzea,
 Din guriță-i cuvînta:
 — Ce-ai văzut
 Om mai vedea,
 105 Ce-am făcut
 Om judeca;
 Pîn-atuncea, măi fîrtate,
 Dă-ți mînia la o parte
 Și bea ici pe jumătate,
 110 Ca să ne facem dreptate!
 Toma, pîn'să isprăvească,
 Îi da plosca haiducească
 Pe jumate s-o golească,
 Mînia să-și potolească,
 115 Ca c-un frate să vorbească.
 Manea stînga
 Și-ntindea,
 Să ia plosca
 Și să bea,
 120 Iar cu dreapta
 Ce-mi făcea?
 Paloș mic că răsucea,
 Pîntecele
 I-atingea,
 125 Mațele
 I le vărsa
 Și pe cal încălica,
 Și fugea, nene, fugea,
 Vitejia
 130 Cu fuga!
 Foicică de rogoz,
 Savai, Toma Alimoș,
 Haiduc din Țara-de-Jos,
 Nalt la stat,
 135 Mare la sfat
 Și viteaz cum n-a mai stat,
 Cumpătul că nu-și pierdea,
 Mîna

La rană
140 Punea
Și din gură cuvînta :
— D-alelei, fecior de lele
Și viteaz ca o muiere,
Nu fugi, că n-am dat vamă,
145 Nu fugi, c-o să-mi dai seamă !
Vreme multă nu pierdea,
Maștele că-și aduna,
Cu brîu lat se încingea,
Mijlocelul că-și strîngea
150 Și la murgul se ducea,
Și pe murg încălica,
Iar din gură mi-i grăia :
— Murgule, murguțul meu,
Datu-mi-te-a taică-tău
155 Ca să-mi fii de ajutor
La nevoie și la zor,
Să te-ntreci cu șoimii-n zbor
Pîn-o fi ca să nu mor.
Tinerel că m-ai slujit,
160 Dar ș-acum, îmbătrînit,
Să te-ncerci la bătrînețe
Cît puteai la tinerețe.
Azi te jur pe Dumnezeu
Să mă porți ca gîndul meu
165 Și s-ajungi p-ăl ciine rău,
Că mi-a răpus zilele,
Zilele, ca ciinele,
Pentru tine, murgule !
Pînă Toma se gătește,
170 Murgul coama-și netezește
Și din gură mi-i grăiește :
— Lasă șeaua, sai pe mine,
Și de coamă țin-te bine,
Ca s-arăt la bătrînețe
175 Ce-am plătit la tinerețe !
Pînă Toma se ținea,
Murgul, märe, și zbura ;
Și zbura tocmai ca vîntul,
Fără s-atingă pămîntul.
180 Cît o clipă de zbura,
Mult pe Manea-l întrecea,

Iară Toma, de-l vedea,
 Îndărăt se întorcea
 Și din fugă-i cuvînta :
 185 — Maneo, Maneo, fiară rea,
 Vitejia ți-e fuga,
 Că, de m-ai junghiat hoțește,
 Mi-ai fugit și mișelește.
 Ia mai stai ca să-ți vorbesc,
 190 Pagubele să-ți plătesc,
 Pagubele
 Cu tăișul,
 Faptele
 Cu ascuțișul !
 195 Bine vorba nu sfîrșea,
 Murgulețu-și repezea
 Și cu sete mi-l lovea ;
 Capu-n pulbere-i cădea,
 Iar cu trupul sus, pe șea,
 200 Calu-n lume se ducea.
 Foicică micșunea,
 Vreme multă nu trecea
 Și pe Toma-l ajungea
 Moartea neagră, moartea grea.
 205 De pe cal descălica,
 Ochiul
 Se-mpăiejena,
 Capul
 I se învîrtea
 210 Și-n des codru se pleca,
 Iar din gură ce-mi grăia ?
 — D-alelei, murguțule,
 D-alelei, drăguțule,
 Ce-am gîndit
 215 Am izbîndit,
 Dar și ceasul mi-a sosit.
 Săpă-mi groapă din picior
 Și-mi așterne fînișor,
 Iar la cap și la picioare
 220 Pune-mi, pune-mi cîte-o floare :
 La cap, floare
 De bujor,
 Să mi-o ia mîndra cu dor,
 La picioare,

225 Busuioc,
 Să mă plîngă mai cu foc.
 Apoi, măre, să te duci,
 Drumu-n codri să apuci
 Pîn' la paltinii trăzniți,
 230 Unde-s frații poposiți.
 Nimeni friul să nu-ți puie,
 Nici pe tine să se suie,
 Făr' d-un tînăr sprîncenat
 Și cu semne de vărsat,
 235 Cu păr lung și gălbior,
 Care-mi este frățior,
 Frățior de vitejie,
 Tovarăș de haiducie.
 Numai el friul să-ți puie
 240 Și pe tine să se suie;
 Tu să-l porți și pe el bine,
 Cum m-ai purtat și pe mine!
 Bine vorba nu sfîrșea,
 Suflețelul că-și dedea:
 245 Codrul se cutremura,
 Ulmi și brazi
 Se cletina,
 Fagi și paltini
 Se pleca,
 250 Fruntea
 De i-o răcorea,
 Mîna
 De i-o săruta,
 Și cu freamăt îl plîngea.
 255 Murgul jalnic rînceza,
 Cu copita că-mi săpa,
 Groapă mică că-i făcea,
 Fînișor îi așternea,
 Floricele că-i sădea,
 260 Cu trei lacrimi le stropea,
 Drumu-n codri c-apuca
 Și mergea, măre, mergea
 Pîn' la paltinii trăzniți,
 La voinicii poposiți.

Teodorescu, pp. 581—584

(« Scris în București, la 1867, după repausatul meu tată »).

Frunză d-alunică,
 Cine se-ntunică
 Și nu mai mînică ¹
 Sfînta duminică?
 5 Miul
 Cobiul,
 Ȃla zglobiul.
 Foicică creață,
 Joi de dimineață,
 10 Pe nor și pe ceață,
 El mi s-a sculat,
 Fața și-a spălat,
 Murgul și-a-nșeuat,
 Tot pentru vînat,
 15 Și el mi-a plecat
 Pe murgul călare,
 Cu durda-n spinare,
 'N codrii Mielului
 Ș-ai Muscelului.
 20 Și el mi-a vînat
 Codrii-n lung și-n lat,
 Zi mare de vară
 Pînă în deseară.
 După ce-mi umbla,
 25 După ce-mi vîna,
 Soare scăpăta,
 Murgului păsa;
 Voinic aromea,
 Friul
 30 Că slăbea,
 Pe cal
 Adormea,
 Greu somn
 Că-l fura.
 35 Murgului păsa,
 Semn i se făcea

¹ Am transcris *mînică*, în loc de *mănică*, eroare evidentă a textului original.

Și drumul cotea,
 Drumul că lăsa,
 Cîmpul apuca,
 40 Cîmpul
 D-a lungul.
 Foaie ș-o lalea,
 Miul ce-mi făcea,
 Miul ce-mi dregea,
 45 Că se deștepta,
 Din gură-mi grăia :
 — Călișorul meu,
 Becherașul meu,
 Ce ție că-ți pasă?
 50 Au șeaua
 Te-apasă,
 Au iarba
 Nu-i grasă,
 Pajiștea
 55 Frumoasă?
 Cînd te-am cumpărat,
 Mulți galbeni am dat,
 Galbeni venetici,
 D-o sută și cinci.
 60 De nu te luam,
 De nu te-ngrijeam,
 Furi te-ar fi furat,
 Cîini te-ar fi mîncat;
 Ș-acum, fătul meu,
 65 Mergi pe placul tău,
 Nu cum te mîn eu,
 C-ai lăsat
 Drumul
 Ș-ai luat
 70 Cîmpul,
 Cîmpul d-a lungul.
 Murgul ce-i vorbea,
 Murgul ce-i zicea?
 — Stăpîne, stăpîne,
 75 Drag stăpîn al meu
 Dat de Dumnezeu,
 Șeaua
 Nu m-apasă,
 Iarba

80 Mi-este grasă,
 Pajiștea
 Frumoasă,
 Dar știi, au nu știi
 Drum că se-ndefunda
 85 Și-n codru intra,
 Soare scăpăta?
 Miul ce-mi făcea?
 Miul că-i vorbea,
 Iar mi-l întreba:
 90 — Murgule, ce-ți pasă?
 Ori șeaua,
 Ori zeaua,
 Ori dalbii podlînci,
 Ori armele mele
 95 Ți se par cam grele,
 Ori trupșorul meu
 Ți pare prea greu,
 Că e nensurat,
 De nimic stricat?
 100 Murgu-i răspundea
 Și iar îi zicea:
 — Stăpîne, stăpîne,
 Drag stăpîn al meu
 Dat de Dumnezeu,
 105 Măre, nu m-apasă
 Nici șeaua,
 Nici zeaua,
 Nici dalbii podlînci,
 Nici armele tele
 110 Nu mi se par grele,
 Nici trupșorul tău
 Nu-mi pare prea greu,
 Că e nensurat,
 De nimic stricat,
 115 Dar soare sfințește,
 Umbra se-ndesește,
 Drumul se oprește,
 Prin codru cotește
 Și-aici se numește
 120 La Vadul
 Săpat,
 La Malul

Surpat,
La Teiul
125 Plecat,
De arme-ncărcat.
Și p-aici s-așin,
Calea că mi-ți țin
Patruzeci și cinci,
130 Cincizeci fără cinci
De voinici
Levinți,
Străini de părinți
De cînd ereau mici.
135 Și e-n capul lor,
Pornit pe omor,
Ianoș Ungurul,
Ianoș bătrînul,
Barba cît briul,
140 Bată-l tunetul!
Miul
Cobiul,
Ăla zglobiul,
Daca-mi auzea,
145 Murgului vorbea,
Din gură-i zicea:
— Hai, murgule, hai,
Grija mea să n-ai!
Și daca-i vorbea,
150 Pinteni că-i dedea,
Friul că-i lăsa.
Murgul că-mi pornea,
Murgul că-mi zbură,
Pasul ca vîntul,
155 Fuga ca gîndul.
Iar Miul striga,
Din gură-i zicea:
— Hai, murgule, hai,
Grija mea să n-ai!
160 Hai la Malul
Spart,
La Vadul
Săpat,
Din ciocane fapt;
165 La Teiul-plecat,

De arme-ncărcat ;
 La poteca strimătă,
 Strimătă și cotită,
 Cu frunză boltită,
 170 Unde mi s-aține,
 Calea că mi-și ține
 Ianoș Ungurul,
 Ianoș bătrînul,
 Barba cît briul,
 175 Cu cincizeci voinici,
 Cincizeci fără cinci,
 Patruzeci și cinci,
 Tot voinici
 Levinți,
 180 Străini de părinți
 De cînd ereau mici,
 Mult mai buni
 De gură,
 Mult mai lungi
 185 De mîină,
 Buni tot de pricină !
 Miul nu-mi sfîrșea,
 Murgul că-mi sosea
 Și-n loc se oprea,
 190 Iar Miu-i striga :
 — Hai, murgule, hai,
 Grija mea să n-ai !
 Miul
 Cobiul,
 195 Ălă zglobiul,
 Măre, ce-mi făcea
 Daca-mi ajungea ?
 Bine se-ncingea,
 Bine se-narma,
 200 'N mîină
 Că-mi lua,
 'N gură
 Că-mi punea
 Ăl cobuz de soc,
 205 Mult zice cu foc ;
 Ăl cobuz de os,
 Mult zice duios ;
 Ăl cobuz cu fire,

Mult zice subțire.
 210 Lin pe cal mergea,
 Dulce că-mi cînta,
 Frunza țiuind,
 Codrul ispitind.
 Ianoș Ungurul,
 215 Ianoș bătrînul,
 El se deștepta
 Și mi-l auzea
 Pe la miez de noapte,
 Cu sudori de moarte,
 220 Și mi se ducea
 De mi-și deștepta
 Patruzeci și cinci,
 Cincizeci fără cinci
 De copii levinți,
 225 Străini de părinți
 De cînd erau mici.
 El mi-i deștepta
 Și mi-i judeca :
 — Voi, d-aseară-ncoace,
 230 Toți dormiți în pace,
 De nimic grijiți,
 La nimic gîndiți.
 Ia vă deșteptați
 Și mi-vă sculați,
 235 Că, d-o vreme-ncoa',
 Zău, pre legea mea,
 Eu nu pot dormi,
 Nici pot ațipi
 D-un nichez de cal,
 240 Dincoace de Mal,
 D-un mîndru cîntic,
 Cîntic de voinic :
 Din cobuz de soc,
 Mult zice cu foc ;
 245 Din cobuz de os,
 Mult zice duios ;
 Din cobuz cu fire,
 Mult zice subțire,
 Frunza țiuind,
 250 Codrul ispitind.
 Doi-trei să-mi plecați,

Drum să-i astupați,
 Calea să-i tăiați
 Și să-l întrebați,
 255 Și să-l cercetați.
 D-o fi vrun drumeț
 Prost și nătăfleț,
 O palmă să-i dați,
 Drum să-i arătați,
 260 Slobod să-l lăsați.
 D-o fi vrun bețiv
 Sec și guraliv,
 Palmă să mi-i dați,
 Drum să-i arătați,
 265 Slobod să-l lăsați.
 D-o fi vrun holtei,
 Căpiu de femei,
 Ori vrun fermecat
 De vinuri stricat,
 270 De babe vrăjit,
 De duhuri muncit,
 Drum să-i arătați
 Și să mi-l lăsați.
 D-o fi vrun viteaz
 275 Chipeș, viu și treaz,
 Palmă să nu-i dați,
 Ci să mi-l legați
 Frumușel și bine
 Pîn-aici la mine!
 280 Ianoș cît vorbea,
 Toți se deștepta
 Și toți se scula:
 Patruzeci și cinci,
 Cincizeci fără cinci,
 285 Tot voinici levinți,
 Străini de părinți
 De cînd ereau mici.
 Doi-trei s-alegea,
 Doi-trei că-mi pornea.
 290 Căii-și repezea,
 Iute c-ajungea,
 Drumul că-i tăia.
 Ei dac-ajungea,
 Ei mi-l cunoștea,

295 Vorbe că-i vorba :
 — D-alei, Miule,
 Măi Cobiule,
 Știi cin' ne-a-ndemnat,
 Știi cin' ne-a mînat?
 300 Ianoș Ungurul,
 Ala bătrînul,
 Barba cît brîul :
 Iute să venim,
 Calea să-ți oprim ;
 305 D-ăi fi vrun stricat
 Ori vrun fermecat,
 Vrun sec de drumeț,
 Vrun bețiv semeț,
 O palmă să-ți dăm,
 310 Drumul să-ți lăsăm ;
 D-ăi fi vrun viteaz
 Chipeș, viu și treaz,
 Noi să te legăm,
 Bine, frumușel,
 315 D-aici pîn' la el !
 Unde-i auzea
 Și unde-i privea,
 Miul le zicea :
 — Voi, măre, de-mi vreți,
 320 Măre, de-mi puteți,
 Voi să vă-ncercați
 Durda să-mi luați
 Și s-o ridicați,
 Că-i greu murgului
 325 Drumul codrului !
 Ei că mi-și rîdea
 Și s-apropia
 S-apuce durda,
 Dar geaba-ncerca,
 330 Că nici n-o mișca.
 Miul, de-mi vedea,
 Miul ce-mi făcea ?
 Cal descălica,
 Friu-i apuca,
 335 La levinți că-l da
 Și pe jos pleca
 'N spate cu durda.

Iar de-mi ajungea,
 Jos că mi-și ședea.
 340 Ianoș se-nrunta
 Și mi-l întreba
 Cine e, ce va?
 Și Miu-i vorbea,
 Din gură-i grăia :
 345 — Iaca sînt Miul,
 Miul Cobiul,
 Ȃla zglobiul,
 Ș-am venit p-aici
 Să-mi gălesc voinici
 350 Mîndri și spătoși,
 Nu moșnegi fricoși.
 D-aud cobuzul,
 I-apucă plînsul ;
 De mișcă frunza,
 355 Își lasă buza ;
 D-aud ninchezul,
 Le trece somnul !
 Ianoș Ungurul,
 Ȃla bătrînul,
 360 Barba cît briul,
 Bată-l tunetul,
 Unde-l auzea,
 Din barbă-și rodea
 Și se năcăjea,
 365 Și mi-i răspundea :
 — Nu te lăuda
 Tu cu gura ta,
 Că viteji mai sînt
 Ș-alții pe pămînt,
 370 Ce nici știu să plîngă,
 Ce nici știu să fugă,
 De nimeni n-au frică !
 Și Miu-i zicea,
 Din gură-i grăia :
 375 — Frică de n-aveai,
 Singur tu veneai ;
 Nu mai trimeteai
 Copii făr' de minte
 Să-mi iasă-nainte
 380 Cu proaste cuvinte !

Ianoș, d-auzea,
 Iar se necăjea
 Și mi-l suduia.
 În grab' se ducea,
 385 Briul că-ncingea,
 Buzdugan lua
 Și mi-l opintea,
 Și mi-l învîrtea,
 Și mi-l azvîrlea,
 390 Și din grai zicea :
 — D-alei, Miule,
 Măi Cobiule,
 Măi zglobiule,
 Na, și ține bine
 395 Țst dar de la mine !
 Și cînd l-azvîrlea,
 Vîntul vîjia,
 Frunza șuiera,
 Codrul răsuna ;
 400 Iar Miul rîdea,
 Mîna că-ntindea,
 Buzdugan prindea,
 'N palmă-l sprijinea,
 Și, unde-l sălta,
 405 Șus că-l azvîrlea,
 Pe Ianoș lovea :
 Nu știu, mi-l lovea,
 Ori mi-l amețea,
 Că Ianoș cădea,
 410 Barba-i tremura,
 Greu se văieta.
 Miul ce-mi făcea ?
 El s-apropia,
 Cu apă-l uda,
 415 Cu vin că-l stropea
 Pînă mi-l trezea ;
 Iar dacă-l trezea,
 Lîngă el ședea,
 La vorbă se da
 420 Mai toată noaptea.
 Vorbe ce-și vorbea,
 Glume ce-și spunea,
 Că iată-nspre zori,

După cîntători,
 425 Miul aromea,
 Miul adormea,
 Somnul că-l fura.
 Ianoș Ungurul,
 430 Ȃla bătrînul,
 Barba cît briul,
 Bată-l păcatul,
 El, daca-mi vedea
 Că Miul dormea,
 Pe brînci se tîra,
 435 Paloș c-apuca
 Și s-apropia
 Să-i ia suflarea,
 Să-i curme viața.
 Măre, se-ntîmpla
 440 Că murgul păștea,
 Și murgul vedea
 Ce Ianoș făcea.
 Murgul că sărea,
 Murgul sforăia,
 445 Murgul nîncheza,
 Miul se trezea,
 Și, de se trezea,
 Miul ce-mi făcea?
 Vorbă nu zicea,
 450 Pe Ianoș lua,
 În sus l-azvîrlea,
 În mîini îl prindea,
 Și cînd îl trîntea,
 Zorbit că-l lăsa;
 455 Paloș că scotea,
 Capul că-i tăia,
 Trup bucăți făcea,
 Pe foc le-arunca,
 Voinici speria,
 460 Pădurea-mi umplea.
 Foaie ș-o lalea,
 Miul se scula,
 Ȃl cobuz lua
 Și din el cînta.
 465 Levinți că-mi chema,
 Din gură vorbea,

Pe toți întreba :
— D-alei, măi levinți,
Cincizeci fără cinci,
470 Patruzeci și cinci,
Străini de părinți
De când ereați mici ;
D-alei, măi voinici,
Duși pe la potici
475 De când ereați mici,
Care vă-ți găsi
Și vă-ți bizui
Ca să-mi ajutați,
Șea să-mi ridicați ?
480 Că cine-o putea,
Zău, pre legea mea,
Cu mine-o pleca !
Vorba nu sfîrșea,
Șeaua c-apuca,
485 Jos că mi-o punea,
Și toți se-ncerca,
Doar d-o ridica ;
Geaba se-ncerca,
Că nici n-o mișca.
490 Patruzeci și cinci,
Cincizeci fără cinci
De voinici levinți,
Toți se încerca
Și nimeni putea
495 Să miște șeaua.
Unul rămînea
Să-ncerce ș-ala.
Dar cine-mi erea ?
Un fost bucătar,
500 Negru și pîrlit,
De pirostriei fript !
El mîna punea,
Șeaua că mișca,
Șeaua că muta,
505 Dar n-o ridica,
Că nu mi-și putea.
Miul, de-mi vedea,
Bine că-i părea
Și de atîta.

510 Cal îi dăruia,
Cu el îl lua
Și mi se-ntorcea,
La ăilalți zicea :
— Voi, neputincioși
515 Și nepricopsiți,
Codru-l părăsiți,
Vii ca să pliviți,
Porumb să prășiți,
Fîn ca să cosiți,
520 Iarna
Să-mi tușiți,
Vara
Să-mi ihniți !
Și daca zicea,
525 Murgu-ncălica,
Durda-și apuca,
Cobuz își lua,
Drumu-și îndrepta,
Iar, în urma lui,
530 Frunza codrului
Dulce-mi răsuna
D-un dulce cântic,
Cântic de voinic,
Din cobuz de soc,
535 Mult zice cu foc ;
Din cobuz de os,
Mult zice duios ;
Din cobuz cu fire,
Mult zice subțire.

Teodorescu, pp. 490—496 ;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat — Brăila — Galați),
6. VIII, 1883.

În oraș în București,
 La casele mari domnești,
 În curte la Ștefan-vodă,
 Mare masă mi-e întinsă
 5 Și de mari boieri coprinsă,
 De boierii
 Sfatului,
 Stîlpii
 Țarigradului,
 10 Sfetnicii
 'Mpăratului.
 Ei la masă ce mănîncă?
 Numai știucă
 Și păstrungă,
 15 Și galbenă caracudă,
 Cu pește d-ăl mărunțel,
 Mor boierii după el.
 Din pahare ce-mi înghit?
 Vinul alb și rumenit
 20 De la vii
 Moldovenești,
 Din podgorii
 Muntenești
 Și din pivnițe domnești.
 25 Dacă vorba
 Contenește,
 Foamea
 Se mai potolește
 Și mîncarea
 30 Se sfîrșește,
 Iară vodă ce-mi grăiește?
 — Beți, boieri, vă ospătați!
 Mîine-n zori să vă sculați
 Și frumos să vă armați,
 35 Pe la brîne cu pistoale,
 După mîini cu iatagane,
 La picior cu sulicioare,
 C-o să facem vînătoare

D-un voinic ce seamăn n-are :
 40 Pin' la fagul Miului
 Din codrii Cobiului,
 Să-i vedem fagu-ncărcat
 Și de arme-mbrebenat,
 Cu sulii și cu pistoale
 45 Ce lucesc frumos la soare,
 Iar pe Miul spînzurat
 Unde-o fi fagul mai nalt,
 Că-mi bate poterile
 Și-mi scurtează zilele.
 50 Beți, boieri, vă ospățați :
 Mîine-aici să vă aflați !
 Foicică salbă moale,
 Iată Calea, fată mare,
 Surioara Miului,
 55 Ce slujește domnului,
 Ea, pe dată ce-auzea,
 Printre slugi se furișea,
 La picior că mi-o lua
 Și din fugă potrivea
 60 Cîte-un deal, cîte-o vâlcea,
 Pin' la codru d-ajungea ;
 Iar în codru cînd intra,
 Mîna dreaptă ridica,
 Frunză de la fag rupea
 65 Și-n guriță c-o punea,
 De șuiera voinicește,
 Ca s-o-nțeleagă frățește.
 Miul, unde-o auzea,
 Înainte că-i ieșea
 70 Și din gură mi-i grăia :
 — Dar tu, surioara mea ?
 Neica nu te aștepta !
 La mine de ce-ai venit ?
 Au haine ți-ai ponosit,
 75 Au vodă mi te-a gonit,
 Au ție ți-o fi sosit
 Vremea de căsătorit ?
 Calea vremea nu pierdea,
 Ci din gură mi-i grăia :
 80 — Nici haine n-am ponosit,
 Nici vodă nu m-a gonit,

Nici mie nu mi-a sosit
 Vremea de căsătorit.
 Ascultă de ce-am venit:
 85 Aseară, la Ștefan-vodă,
 Fost-a sfat cu mare vorbă.
 Masă mare-a fost întinsă
 Și de mari boieri coprinsă,
 De boierii
 90 Sfatului,
 Stîlpii
 Țarigradului,
 Sfetnicii
 'Mpăratului,
 95 Trimiși la domn cu solie
 De la nalta-mpărăție;
 Ș-au să facă vînătoare
 Pîn' la fagul dumitale,
 D-un voinic ce seamăn n-are,
 100 Să-ți vază fagu-ncărcat
 Și de arme-mbrebenat,
 Iar pe tine spînzurat
 Unde-o fi fagul mai nalt!
 Miul, unde-o auzea,
 105 Din guriță-i răspundea:
 — D-alei, surioara mea,
 Nu știi că-s bală de drac
 Și viu domnilor de hac?
 Potecuța să-ți apuci,
 110 Îndărît să mi te duci
 Și-n curte de mi-ei intra,
 Să te faci a mătura;
 Nimeni seama să nu-ți ia
 C-ai lipsit pe undeva,
 115 Și las', că sîntem știuți
 Pentru turci și arnăuți!
 Calea drumu-și apuca,
 La domnie se-ntorcea,
 Iar Miul se-mpodobeia,
 120 Cărăruia c-apuca,
 Ciobănaș că-mi întîlnea
 Și din gură mi-i grăia:
 — Ferice de cin' te-a fapt
 Și de cin' te-a legănat,

125 Că mult o să-ți fie bine
 D-ăi asculta tu de mine.
 Să-mi dai gluga
 Ciobănească,
 Ca să-ți dau saia
 130 Domnească;
 Să-mi mai dai cioarecii tăi,
 Ca să-ți dau șalvarii mei,
 Verzui ca foaia de tei,
 De nu trece glonț prin ei;
 135 Dă-mi opinca
 Țărănească,
 Cu tîrsîna
 Mocănească,
 Și na-ți cizmele-mi de țap,
 140 De țap de la capră stearpă,
 Ce la apă mult mai rabdă;
 Dă-mi căciula
 Țurcănească,
 Ca să-ți dau cuca
 145 Domnească;
 Și mai dă-mi cața
 Pîrlită,
 Să-ți dau pușca
 Ghintuită,
 150 Că mi-am pus în gînd și eu
 Să-nvăț meșteșugul tău.
 Ciobănașul, d-auzea,
 Din guriță mi-i grăia:
 — D-alei, doamne Miule,
 155 Miule voinicule,
 Da-ți-oi toate țoalele,
 Țoalele și oile,
 Să nu-mi scurtezi zilele!
 Foaie verde ș-o lalea,
 160 Miul mi se ciobănea,
 Cu oițele-mi pornea
 Și-n pășune le mîna,
 Tot prin albă
 Colilie,
 165 Unde fir de iarbă
 Nu e.
 Ștefan-vodă, cînd sosea,

Cu oastea,
 Cu liota,
 170 Pe voinic îl întâlnea
 Și din gură-i cuvînta :
 — Bună ziua, flăcăiaș,
 Bună ziua, ciobănaș !
 Ciobanul, cu blîndă vorbă :
 175 — Mulțumescu-ți, Ștefan-vodă !
 — De unde știi cum mă cheamă ?
 — După oaste luai seamă
 Că ești domn la București,
 În mulți ani să-l stăpînești ;
 180 Numele-ți l-am auzit
 La biser'că pomenit,
 Că m-am dus la-nchinătoare
 În zile de sărbătoare !
 Vodă-n Miul se-ncredea,
 185 De cioban îl socotea
 Și frumos îl întreba :
 — Spune-mi mie, flăcăiaș,
 Spune-mi mie, ciobănaș,
 Știi tu drumul
 190 Codrului
 Pîn' la fagul
 Miului,
 Miului
 Zglobiului,
 195 Miului
 Haiducului ?
 Iar ciobanu-i răspundea :
 — Îl cunosc, măria-ta,
 Dar să merg
 200 N-oi cam putea,
 Că nu-mi pot
 Lăsa turma.
 Ștefan-vodă-i poruncea,
 Dar ciobanu-i răspundea :
 205 — Dacă vrei, lasă-ți oastea
 Să-mi păzeasc-aici turma,
 Că sînt oile turcești,
 Cu nimic nu le plătești,
 Și-apoi codrul se-ndesește,
 210 Oastea nu-ți mai trebuiește,

Că prin codru nu răzbește !
 Ștefan-vodă s-amăgea,
 Pe cioban că-l asculta,
 După dînsul se lua :
 215 El pe jos, vodă călare,
 Pe potecă la strimtoare.
 De mergea ce mai mergea,
 Pîn' de oaste-l depărta,
 Prin rărișe
 220 Mi-l sucea,
 Prin cotișe
 Mi-l cotea,
 Prin răchite
 Mi-l băga,
 225 Și din gură
 Mi-i grăia :
 — D-alei, doamne Ștefan-vodă,
 Să mai ridici
 Scările,
 230 Să nu bați
 Smicelele,
 Că d-or simți cetele,
 Ne scurtează zilele !
 Ștefan-vodă, d-auzea,
 235 De groază se îngrozea :
 Limba-n gură că-și mușca,
 Sînge roșiu că-mi curgea,
 Pe caftan verde pica.
 La fag, măre, d-ajungea,
 240 Fagul de i-l arăta,
 Ce vedea, se spăimînta,
 Că Miul ce mi-și făcea ?
 Mîna dreaptă
 Că punea,
 245 Din tulpină
 Că-l scotea,
 Ca tulpina din pămînt
 Să-i fie de șezămînt,
 Apoi sta cu el de vorbă :
 250 — D-alei, doamne Ștefan-vodă,
 Asear-ai fost la beție,
 Acuma ești la trezie.
 Ai plecat la vînătoare

D-un voinic ce seamăn n-are,
 255 Ca să-l arăți spînzurat
 Unde-o fi fagul mai nalt.
 Că sînt voinic, ai văzut;
 Că sînt Miul, n-ai știut,
 Dar la mîină mi-ai căzut!
 260 Apoi Miul ce-mi făcea?
 Numai o palmă că-i da,
 Paloș din teacă scotea,
 Bucățele-l bucătea,
 În dăsagi le așeza,
 265 Dăsagii pe cal punea,
 Una bună că-i dedea
 Și din gură mi-și grăia:
 — Poartă-l și mort, bidiviu,
 Pe undè l-ai purtat viu:
 270 La slugile turcilor
 Ș-ale arnăuților,
 Nu-n calea voinicilor
 Și-n codrul haiducilor!
 Calul fuga c-apuca,
 275 Pe potecă se-ntorcea,
 Și la oaste cînd ieșea,
 Boierii
 Se minuna,
 Sfetnicii
 280 Se îngrozea,
 Solii
 Se cutremura
 Și din gură ce-mi zicea?
 — Lucrul nu prea e curat:
 285 Calul lui vod-a scăpat!
 Ia cătați în desăgiori,
 C-or fi plini de gălbiori. . .
 În dăsagi de se uita,
 Ciozvîrți de carne vedea,
 290 Și pe fugă se pornea,
 Dunărea de nemerea,
 Peste Dunăre trecea,
 Vestea-n Țarigrad ducea.

Teodorescu, pp. 500—503;
 inf. Șerban Mușat
 (București),
 27. XII. 1884.

— Frunzuliță foaie lată,
 Vine vîntul după baltă,
 Cu viscol și cu zăpadă,
 Ieși, Dumitre, de te pradă!
 5 Dumitre, ciocoi turcit,
 Ce te porți așa urît,
 Numai aur și argint?
 Foițică salbă neagră,
 Ieși, Dumitre, de te pradă!
 10 — Decît carte de predare,
 Mai bine-ntr-o vale mare,
 Cu capu-n spînzurătoare,
 Cu mîinile pe pistoale,
 Să fiu la lume de jale,
 15 La fetițe de mirare!
 Bate vîntul salcia,
 Salcia și trestia,
 Să hălțînă papura,
 Și Surdanul se gătea
 20 Ca să treacă Dunărea
 La Baba Sîrba, colea.
 Dunărea unde-o trecea?
 Pe la moara lui Mola,
 Că i-a luat șastina
 25 Ca să treacă Dunărea.
 Dunărea că o trecea,
 La Baba Sîrba mergea,
 În scăpătatul soarelui,
 În intratul vitelor,
 30 În sunatul clopotelor,
 În stinsul bobotărilor.
 La Baba Sîrba mergea,
 Doi la coș streajă punea,
 Căpitanu-n casă-ntra,
 35 Tocmai la masă era,
 Bună seară că îi da.
 Baba Sîrba mulțamea
 Și la masă că-l poftea.
 Căpitanul sta, zicea :

40 — Nu scrie pravila mea
 Să mănînc la masa ta,
 Bată-te-ar crucea, căţea!
 Cîte haznale-au trecut,
 Tot tu că le-ai chirdosit,
 45 Şi Stanciu le-a cheltuit.
 Ado bani cu chivăra,
 Ca să umplu haznaua!
 Baba Sîrba, d-auzea,
 Aşa, frate, răspundea:
 50 — Mă puteţi pune pe foc,
 Eu parale n-am de loc!
 Căpitanul sta, striga,
 La gealapi le poruncea.
 Unii la teie scotea,
 55 Alţii teile muia,
 Alţii la teie-mpletea,
 Alţii pe baba lega,
 Cu baltagul o bătea
 Pe cărarea capului,
 60 Pe faţa obrazului,
 Cu capul zgîrbaciului.
 Curgea sîngele-nchiegat,
 Cu creieri amestecat!
 Atunci baba sta, striga:
 65 — Nu ţi-i, Surdane, păcat
 Şi frică de blestemat?
 Apoi iarăşi se ruga
 Şi plîngînd aşa zicea:
 — Căpitane Surdule,
 70 Trăi-ţi-ar catanele,
 Toate surioarele,
 Mai lungeste-mi zilele,
 Să-ţi spun eu paralele,
 Toate legăturile.
 75 Zi-i o dată de căpuşă,
 Cată colo, după uşă,
 Într-un coscior cu cenuşă,
 Că este o căldăruşă
 Cu cîteva părăluşe.
 80 Căpitanul mi-auzea,
 La gealaţi le poruncea,
 Coscioarele de lua,

În bătătură le trîntea,
 Căldăruşa mi-o găsea
 85 Şi-n hazna că mi-o trîntea,
 Nici fundul nu-l cutropea.
 Atunci la baba mergea
 Şi pe baba mi-o lega,
 Mi-o lega, mi-o fereca,
 90 Şi mi-o lega cot la cot,
 De-i plesnise pieptul tot!
 Baba Sîrba greu ofta,
 La căpitan să ruga:
 — Căpitane Surdule,
 95 Trăi-ţi-ar catanele,
 Toate surioarele,
 Mai slăbeşte-mă din tei,
 Să-ţi dau o mie de lei,
 I-am luat pe nişte viţei.
 100 Că mai am un putinei
 Cu vreo cinci mii de lei,
 I-am luat pe nişte miei,
 Ştiam bine că sînt ai tăi:
 Căpitanul, d-auzea,
 105 La gealaţi că porunca,
 Căzmăluţele lua,
 Şi ei, frate, să ducea,
 Să ducea în joc de miei,
 Ca să scoată mii de lei.
 110 Ş-o lălea, ş-o catifea,
 Putineiul mi-l scotea
 Şi-n hazna că mi-l trîntea,
 Abia fundu-i cutropea.
 Atunci la baba mergea,
 115 Cu baltacul mi-o bătea,
 Mi-o bătea, mi-o chinuia,
 De parale-o suduia.
 Căpitanul sta, zicea:
 — Bată-te crucea, căţea,
 120 Cîte haznale-au trecut,
 Tot tu că le-ai sprijinit,
 Şi Stanciu le-a chirdosit.
 Baba Sîrba, d-auzea,
 Ea din gură răspundea:
 125 — Căpitane Surdule,

Trăi-ți-ar catanele,
 Toate surioarele,
 Mai lungește-mi zilele,
 Să-ți spun eu paralele,
 130 Să-ți umpli haznalele.
 Căpitanul, d-auzea,
 Și firea i se strica,
 Ochii-n cap i se turbura.
 Atunci pe baba lega,
 135 Și mi-o lega cot la cot,
 Cu mâinile dindărăt.
 Ș-o lalea, ș-o catifea,
 Țițele-i le despica,
 Cu sare le presăra,
 140 Perdaf cu piper le da
 Și la foc că le pripea,
 De-i secase inima!
 Baba Sîrba sta, zicea:
 — Căpitane Surdule,
 145 Trăi-ți-ar catanele,
 Toate surioarele,
 Că mi-ai secat zilele!
 Zi-i o dată de arșar,
 Cată colo,-n bălegar,
 150 Că este un poloveac,
 Poloveacul costorit,
 Numai aur și argint,
 În lume nu s-a pomenit!
 Căpitanul, d-auzea,
 155 La gealapi că porunceea,
 Poloveacul de-l scotea
 Și-n hazna că-l răsturna,
 D-abia o-njumătățea.
 Apoi verde foi de tei,
 160 O strînsă bine-n curmei,
 De-i plesnise coastele,
 De-i pîriia oasele.
 Verde floare ș-o lalea,
 Ș-o lalea, ș-o micșunea,
 165 Iar Sîrboaica sta, zicea:
 — Oh, căpitane Surdule,
 Trăi-ți-ar catanele,
 Toate surioarele,

Nu ți-e frică de păcat,
 170 De păcat, de blestemat?
 C-am trei fete ca ulcelele,
 Ş-a umplut vâlcelele,
 Ce păcat, sărmane!

Când oi zice ş-altă floare,
 175 Jur pe piine şi pe sare
 Că eu nu mai am parale,
 Decît trei sălbi de la fete,
 Care sînt ici, pe părete.

Biata Sîrba, cum era,
 180 Drumul din teie că-i da,
 Punea băieţi şi căuta,
 Sălbiţele le găsea.
 Verde floare castravete,
 Luă sălbi de la trei fete,

185 Intră-n codru, nu să vede.
 Foicică ş-o lalea,
 Miez de noapte cum era,
 Feciorii Sîrbei venea
 Şi la geamuri că bătea,
 190 Şi la mamă-sa striga :
 — la ieşi, mamă, d-acilea,
 De ne deşchide uşa,
 Ca să băgăm haznaua,
 Că ne apucă ziua,

195 Că am spart noi Brăila
 Şi dăm de vreo mascara,
 De s-o rîde şi lumea!
 Baba Sîrba auzea,
 Prea bine îi cunoştea

200 Şi astfel le răspundea :
 — Bunii maicăi fraţi,
 Geaba, surda alergaţi!
 Verde floare de năut,
 Că Surdanul a venit,

205 Toţi banii mi-a scotocit ;
 Verde floare ş-o lalea,
 Mi-a scurtat şi viaţa.
 Băieţii, dac-auzea,
 Haznaua pe coş lăsa,

210 Fuga-n codru alerga,
 După Surdan să lua ;

Cînd zorile să vărsa,
 Pe Surdan îl ocolea.
 Iar Surdanul că dormea,
 215 Cu capul pus pe hazna,
 Grijă de nimeni n-avea.
 Da-n streajă cine-l păzea?
 Verde floare bob năut,
 Dumitru, ciocoi turcit.
 220 Cum pe fii că îi simțea.
 Și o pușcă slobozea,
 Ei-nainte năvălea,
 De pușcă nu să ferea.
 Dumitru la ei sărea,
 225 Pușca de țavă lua,
 Cu feciorii să-nfurcea,
 Pe Dumitru-l cutropea
 Și o dată că răcnea.
 Cînd Surdanul c-auzea,
 230 Așa din somn că sărea,
 Și turbat cum el mergea,
 Pe cîte trei că-i tăia;
 D-abia Dumitru scăpa.
 Și sta și îngenunchea,
 235 Poală, brațe-i săruta,
 De Surdanul să ruga,
 Că turbat cum el era,
 Pesemne nu-l cunoștea:
 — Căpitane Surdule,
 240 Mai lungește-mi zilele,
 Că eu sînt Dumitru, ciocoi turcit,
 Ce mă port așa urît,
 Din creștet pînă-n pămînt
 Numai aur și argint!
 245 Nu-mi e frică de pierit,
 Iată că te-am strejuit,
 Iată eu te-am pricopsit,
 Întinde epingelele,
 Ca să vărs haznalele,
 250 Să-mpărțim paralele.
 Verde floare bob năut,
 Surdan că s-a socotit,
 Adevărul c-a-implinit
 Și toamna că a venit,

- 255 Frunza-n codru-a-ngălbinit,
Pe pămînt mi s-așternut,
Iar haiducii și-a-mpărțit,
Vezi, frate, ce-au haiducit.
Și îndată au pornit
260 Fiecare l-a lui vatră,
La copii și la nevestă,
La blîndele copilițe,
La grasele cîrciumărițe.
Și cînd vine-a primăvară,
265 Să intre în codru iară,
Zi și noapte să haiducească
Și moșia să-și păzească.
Mă plătii cu cîntecul,
Ca lupul cu urletul. . .

Păsculescu, pp. 247—250;
inf. Petre Mirea Ioniță
(Orlea—Corabia—Oltenia).

79 (93) GOLEA

- În joia
Joimarilor,
În vinerea
Ouălor,
5 În sîmbăta
Paștilor,
Stan al Bratei s-a sculat
Cu capul de somn umflat
Și la minte cam turlac,
10 Să facă d-un bairac,
Să viie la turci de hac.
Foicică ș-o lălea,
Bairacul cum făcea?
Cincizeci voinici că strîngea,
15 Cincizeci, mare, fără cinci,

Tocmai patruzeci și cinci,
 Tot voinici
 D-ai Oltului,
 Cum îi place
 20 Codrului,
 Cum nu-i vine
 Cîmpului:
 Lungi
 De mîină,
 25 Tari
 De vîină,
 Tot porniți pentru pricină;
 Lungi
 În coate,
 30 Lați
 În spate,
 Cu hangere
 Ferecate;
 Cu mustața-n barbaric,
 35 Cum stă bine
 La voinic;
 Cu mustață
 Cît o coadă,
 Două la ceafă
 40 Le-nnoadă,
 Și face nodul cît pumnul,
 De se sperie păgînul,
 De-și face cruce creștinul.
 Foaie verde ș-o lalea,
 45 Stan al Bratei se scula
 Și pe gînduri se punea,
 Că pe voinici îi strîngea,
 Dar un harabaci n-avea.
 Se gîndea, se răzgîndea,
 50 Harabaci că nu-și găsea,
 Și puse gînd la Golea.
 Stan al Bratei ce făcea?
 Vreme multă nu pierdea,
 Pe voinici că-i aduna,
 55 Între ei se sfātuia
 Și din gură le grăia:
 — Hai să mergem
 La Golea,

Să-ntîlnim
 60 Pe maică-sa
 Și să-i facem
 Roche nouă,
 Pe Golea să ni-l dea nouă,
 Roche nouă-n patru foi,
 65 Golea să meargă cu noi,
 Să ne fie harabaci,
 Bun la minte și dibaci!
 Stan al Bratei le zicea,
 Cu voinicii că pornea,
 70 Și mergea, mare, mergea
 Pîn-acasă la Golea.
 Acolo, de-mi ajungea,
 Pe muma Golii-ntîlnea;
 Cu cinste i se-nchina,
 75 Bună ziua
 Că-i dedea
 Și din gură
 Că-i zicea:
 — Bună ziua, muma Golii
 80 Tocmai din țara Moldovii!
 Iar dînsa le răspundea
 Și din gură le zicea:
 — Îți mulțămesc ție, Stane,
 Și ție, și cetei tale,
 85 Te știu din țara Moldovei,
 Fecior al mătușii Bratei.
 Pe la noi ce-mi căutați,
 Ce-mi cătați și ce-mi umblați
 Unii
 90 Pe cai înșelați,
 Alții
 Pe cai deșelați,
 Care mai bine-ntoliți,
 Care rupti și jerpeliți?
 95 Au nu vă mai merge bine,
 Ș-ați înemerit la mine,
 Ca să vă dau demîncare,
 Parale de cheltuială
 Și haine de premeneală?
 100 Dar ce stau eu de vorbesc
 Și-n casă nu vă poftesc?

Drumul v-o fi obosit,
 Soarele v-o fi pripit;
 Hai la masă să ședem,
 105 Hai să bem
 Și să mîncăm!
 Stan al Bratei, d-auzea,
 Tapinos îi mulțamea
 Și din gură-i răspundea:
 110 — Nici drumul ne-a ostenit,
 Nici soare nu ne-a pripit,
 Nici la tine n-am venit
 Ca să ne dai demîncare,
 Parale de cheltuială
 115 Și haine de premeneală,
 Ci-am venit, măre, să-ți dăm,
 Măre, d-o rochiță nouă,
 Pe Golea să ni-l dai nouă,
 Roche nouă, n patru foi,
 120 Să lași pe Golea cu noi,
 Ca să-l avem harabaci,
 Bun la minte și dibaci,
 Pentr-un pui de bairac
 Să venim la turci de hac!
 125 Baba, daca mi-asculta,
 Ea lui Stan îi răspundea
 Și din gură mi-i zicea:
 — De n-aș purta roche nouă,
 Pe Golea nu vi-l dau vouă,
 130 C-a mai avut șapte frați,
 Șapte frați ca șapte brazi,
 Ș-a murit toți într-o marți,
 Care de pușcă
 'Mpușcați,
 135 Cari de sabie
 Tăiați.
 De n-aș purta roche nouă,
 Pe Golea nu vi-l dau vouă,
 Că numai el mi-a rămas
 140 De la tat-su ca miras,
 Mititel
 Și-nfășățel,
 Mor fetele după el.
 De n-aș purta roche nouă,

- 145 Pe Golea nu vi-l dau vouă,
Că și turci, și arnăuți
Tot de Golea sînt bătuți,
Și cu Golea învrăjbiți,
Și pe Golea îndirjiți;
- 150 Voi s-aduc o noră-n șatră,
Să-mi aprinză foc pe vatră
Și să-mi facă
Șubt firidă
Cîte-o turtă
- 155 Nedospită !
Stan al Bratei, d-auzea,
Trist pe gînduri se punea
Și cu baba mai vorbea,
Și pe baba mai ruga.
- 160 Foicică micșunea,
Golea-n casă că-mi dormea,
Îmi dormea, ori nu-mi dormea,
Ori așa se prefăcea,
Că pe Stan cînd auzea,
- 165 Din somnat se deștepta,
Cu urechea mi-asculta
Cîte vorbise
Mă-sa,
Cîte sporise
- 170 Ceata ;
Ș-afară daca-mi ieșea,
Pe lîngă mă-sa trecea,
'N grajd de piatră că intra,
Cu trei dește fluiera,
- 175 Pe roibul și-l deștepta
Și pe roibul că-l lua,
Înșelat
Și înfrînat,
Cum e bun de-ncălicat,
- 180 Lung
În trup
Și scurt
În gît,
Cum e bun de zurbalic.
- 185 Golea mi-l încălica,
Ș-afară daca ieșea,
Mă-sei din gură-i grăia :

— Maică, măicuța mea,
 Maică, orice-i vrea să zici,
 190 Io nu rămii de voinici,
 De aști cincizeci fără cinci,
 Tocmai patruzeci și cinci,
 Ci mă duc la bairac,
 Să mai viu la turci de hac,
 195 Lui Stan cheful să i-l fac,
 Să-mi fiu și mie pe plac!
 Și după ce cuvînta,
 Vorba mă-sei n-aștepta,
 Pinteni roibului că da
 200 Și ca vîntul se ducea,
 De se vedea
 Pulberea
 După ceata de voinici,
 Cincizeci, mare, fără cinci,
 205 Ce-mi fac patruzeci și cinci,
 De copii d-ai Oltului,
 Cum îi place codrului,
 Unii
 Pe cai înșelați,
 210 Alții
 Pe cai deșelați,
 Care mai bine-nțoliți,
 Care rupți și jerpeliți.
 Baba, dac-așea
 215 Vedea,
 Că nu-i asculta
 Vorba,
 Că nu-i aștepta
 Ruga,
 220 Baba din cap cletina,
 La Dumnezeu se uita,
 Cruce sfîntă că-și făcea
 Și din gur-așea grăia
 Și cu foc îl blestema:
 225 — Goleo, maică, să n-apuci
 Mult departe să te duci,
 Decît numai pîn' la turci,
 Nici mai mult să haiducești,
 Nici mai mult să zăbovești
 230 Decît șase săptămîni!

Foaie verde ș-o lălea,
 Golea, după ce pornea,
 Haiducia că-ncepea :
 Turci
 235 Bogați
 Că sărăcea,
 Și veste
 Mi se ducea
 De cete
 240 Și de Golea.
 Sangiacul, cînd auzea,
 Cinci sute de turci pornea,
 Numai turci și arnăuți,
 Tot de Golea greu bătuți,
 245 Tot cu Golea învrăjbiți,
 Tot pe Golea îndîrjiți.
 Dincolo de Valea-Rea,
 La Nedelea
 Văduva,
 250 Golea-mi sta
 Și petrecea,
 Bînd la vin
 Și la pelin,
 Bînd la vin cu vedrile,
 255 Pelin cu ocalele,
 Și iar bea
 Și chefuia,
 Pîn' la unul se-mbăta,
 Iar cînd potera sosea,
 260 Nici unul n-o mai simțea,
 Afar' numai de Golea.
 Gole-afară că-mi ieșea,
 Cu turci
 Se încăiera,
 265 Pe arnăuți
 Că-i tăia,
 Și unul, care scăpa,
 Veste la sangiac ducea
 Că nu-i glumă cu Golea !
 270 Sangiacul, dacă vedea,
 Sangiacul se necăjea,
 Altă poteră strîngea,
 Și mai mulți turci trimetea ;

Dar nici ei nu izbîndea,
 275 Tot bătută se întorcea.
 Şase săptămîni trecea,
 Şi blestemul se-mplinea.
 Iată, mare, se-ntîmpla
 Că Dumnezeu se-ndura
 280 De Golea şi de mă-sa.
 Ce-i erea,
 Ce nu-i erea,
 Că Golii i se ura,
 Haiducia că lăsa,
 285 Ziua bună că-şi lua,
 Pe roibul încălica
 Şi la mă-sa se-ntorcea.
 Iar cînd potera venea,
 Pe voinici că mi-i găsea,
 290 Gazda le împresura,
 De nici veste că prindea.
 'Nainte cin' le ieşea?
 Stan al Bratei cu voinicii,
 Ca să se lupte cu turcii,
 295 Cu turcii, cu arnăuţii.
 Se lua
 Şi se bătea,
 Dar turcii mi-i biruia,
 Pîn' la unul că-i tăia.
 300 Golea, mare, de-mi scăpa,
 După urma mîni-sa,
 Mai şedea
 Ce mai şedea,
 O fată
 305 Că-şi alegea,
 Nuntă mîndră
 Că făcea,
 Şi mă-sii că-i aducea,
 I-aducea o noră-n şatră,
 310 Să-i aprinză foc pe vatră
 Şi să-i facă subt firidă
 Cîte-o turtă nedospită.

Teodorescu, pp. 584—588;
 inf. Vasile Moscu
 (Bucureşti),
 1869.

Foicica bobului,
 Sus, la plaiul muntelui,
 La hotarul Branului,
 Subt cetina bradului,
 5 Mi-e cerdacul Stanciului,
 Stanciului d-al Bratului.
 Nu-i cerdacul Stanciului,
 Ci mi-e cuibul dracului.
 Mai la vale de cerdac,
 10 Mi-e d-un molift, zău, plecat
 Și de arme încărcat.
 La umbra moliftului,
 Frumoasă masă e-ntinsă
 Și de mulți haiduci cuprinsă.
 15 Dar la masă cine-mi șade?
 Șade Stanciu-al Bratului,
 Mărin al Șelarului,
 Cu Dobre-al Ploscarului,
 Și cu Niță Comăniță,
 20 Și-mi bea vin dintr-o ploschiță,
 Săvai, mică mititea,
 D-o vadră și cinci oca.
 Și-nchina Stanciu cu ea,
 Să nu-l prinză potera.
 25 Stanciu bea și mi-și mânca
 Cu haiducii-alătura;
 Strajă bună că-și d-avea
 Pe soră-sa Ilinca,
 Bat-o Maica Precista
 30 Și Sfînta Duminica,
 Că bună strajă ținea.
 Stanciu bea și mi-și mânca,
 Dar Ilinca ce-mi făcea?
 În căfas mi se urca,
 35 Lua ochean și se uita,
 Șapte poteri că-mi vedea,
 Fuga la Stanciu că-mi da
 Și Stanciului că-i spunea.
 Dară Stanciu ce-mi făcea?

- 40 Mîna pe ploscă punea,
Un păhar de vin umplea
Și Ilincăi că mi-l da.
Dete unu,
Dete două,
- 45 Dete patruzeci și nouă.
Dar cînd fu despre beție,
Despre dalba veselie,
Ilinca că mi-și zicea :
— Alei, neică Stanciule,
- 50 Tu mi-ți bei și-mi chefuiеști,
De poteră nici gîndești.
Ia mîncîncă, nu prea bea,
Că fusei mai cît-colea
Ș-auzii d-o vorbă rea,
- 55 Că te-a prinde potera ;
Potera lui Oprian,
Te caută de-i un an.
Așa Stanciu mi-auzea
Și din gură că-mi grăia :
- 60 — Ai, tu, surioara mea,
M-ai văzut la băutură
Cu mulți frați d-adunătură,
Nu-mi veniși c-o vorbă bună ;
M-ai văzut la refenea
- 65 Cu mulți frați de seama mea
Și-mi veniși c-o vorbă rea.
Ai, Ilinco, soră-mea,
De nu poți în haiducie,
Du-te-acasă și-ți ia iie,
- 70 Nu umbla în haiducie,
Că ea nu ți-e dată ție,
Ci mi-e dăruită mie
Din mica-mi copilărie.
Du-te-acasă, ia-ți bărbat,
- 75 Să-ți fie ciocan în cap.
Eu nu-s muiere cu concii,
La poteră să nu poci ;
Nu sînt femeie fricoasă,
Ca de poteră să-mi pasă.
- 80 Ilincuța că-mi zicea :
— Alei, neică Stanciule,
Nu m-oi duce să-mi iau iie,

Ci-oi să stau în haiducie ;
 Nu m-oi duce la bărbat,
 85 Să-mi fie ciocan în cap,
 Ci-oi să-mi pun d-un comănac,
 Verde ca foaia de fag,
 Să intru-n codru cu drag.
 Nici mai mult că nu trecea,
 90 Șapte poteri că-mi sosea,
 Cu Oprian alătura,
 Și la Stanciu îndrăznea,
 Și Stanciu că mi-i vedea,
 Așa Stanciu că-mi zicea :
 95 — Căpitane dumneata,
 Cheamă-ți ceata să mîncăm
 Ș-un pahar de vin să bem,
 Că-i fi tare ostenit
 Tot umblînd și căutînd
 100 Și de Stanciu întrebînd.
 Căpitanul ce-mi zicea ?
 — Ai, Stanciule dumneata,
 N-am venit ca să mîncăm
 Și-mpreună vin să bem,
 105 Ci-am venit să te legăm,
 Că spătarul ne-a mînat
 Și-așa poruncă ne-a dat,
 Să te ducem, mări, legat.
 Dară Stanciu ce-mi zicea ?
 110 — Căpitane dumneata,
 Mai încet cu potera,
 Că d-oi sta a mă mînia,
 Pune-oi mîna pe durda,
 Pe durda, pe nebuna,
 115 Că-i bag praful cu mîna,
 Gloanțele, cu chivăra,
 Fierul, cu zburătura.
 Și mi-oi lua-o la obraz,
 Și mi-oi trage cu năcaz,
 120 Nici pe unul nu vă las.
 Așa Stanciu că zicea :
 — Căpitane dumneata,
 Mai așteaptă puțintel,
 Ca să spui și eu nițel :
 125 Ce-am furat și ce-am mîncat,

Să mă dau ție legat?
 Ia dă tu cu gloanțe-n mine,
 Să ai la spătar ce spune.
 Căpitanul ce-mi făcea?
 130 La poteră poruncea,
 Cura gloanțele ca ploaia.
 Așa, Stanciu ce-mi făcea?
 Gura, frate, că-și căsca,
 Gloanțe-n gură sprijinea
 135 Și-n palmă le aduna,
 Și-ndărăt le azvîrlea,
 Și rîzînd așa grăia:
 — Ține-ți, frate, gloanțele,
 De vă umpleți puștile,
 140 Că sînt tari pădurile
 Și vă-or mînca holile.
 Așa Stanciu ce zicea?
 — Căpitane dumneata,
 Mai încet cu potera,
 145 Că mi-ai stricat mescioara
 Și toată refeneaua;
 Că d-oi sta a mă mînia,
 Pune-oi mîna pe durda,
 Pe durda, pe nebuna.
 150 Nici mai mult că nu trecea,
 Mîna pe durdă punea,
 La obraz o-alătura,
 Tot în carne că nu da,
 Ci prin frunze-o slobozea,
 155 Crăci din copaci doboră,
 Pe poteră că-mi cădea.
 O cracă că mi-și venea,
 Pe căpitan mi-l lovea
 Tocma-n furca pieptului,
 160 Văzu lucru dracului.
 Căpitanul ce-mi zicea?
 — Fraților, ne pierdem capu,
 Lăsați pe Stanciu la dracu.
 Am auzit, n-am crezut,
 165 Acu cu ochii-am văzut.
 Vinele mi s-a muiat,
 Ochii mi s-a tulburat,
 Mîinile mi s-a legat.

170 Poteraşii că-mi fugea,
 D-a-ndaratele-mi fugea,
 Joc de fugă nu-şi bătea.
 Haiduceii că-mi rîdea,
 De rîs mi se prăpădea,
 De ce fuge potera,
 175 Că n-a păţit nimica.
 Dară Stanciu ce-mi făcea?
 Mai tare masă-ntărea.
 El la masă că-mi şedea
 Cu haiducii-alătura,
 180 Şi mi-şi bea şi mi-şi mînca,
 Şi tare se veselea.
 Dar cînd fu despre beţie,
 Despre dalba veselie,
 Aşa Stanciu că-mi grăia:
 185 — Fa Ilinco, fata mea,
 Bagă mîna-n scorburea
 Şi scoate-mi pe durda mea,
 Să-i mai auz guriţa,
 Să îndemnăm potera,
 190 Cînd s-o întîlni cu alta,
 Să spuie de noi ceva,
 Să se ducă pomina!

Mateescu, pp. 79—85
 (Albeşti—C-de-Argheş—Argheş).

81 (94) VOICA BĂLACA

Foiţic-a bobului,
 Sus, în plaiul muntelui,
 La cîrciuma Radului,
 La otacul Stanciului,
 5 Şăd băieţii Bratului
 Şi-ai Dobre Ploscarului,

Ion al Sărarului,
Copilașii dracului!
Ei bea și să-nveselesc,
10 Din pistoale slobozesc
Și din pahare plesnesc,
De nimica nu grijesc!
Foițică ș-o lalea,
Streaja cin'le strejuia?
15 Săvai, Voica Bălaca,
Care-a-mprăștiat țara
Și-a speriat domnia.
Să vezi, Voica, fată mare,
De umblă pe hat călare,
20 Înconjorată de pistoale
De lucesc ca sfântul soare,
Cu șapte coade pe spinare,
Înțasate de parale,
Tot parale turalii,
25 Luate de la agii,
Socotite de zapcii.
Ea la Stanciu că mergea
Și din gură îi zicea:
— Dale, neică Stanciule,
30 Stanciule haiducule,
Voi beți și vă veseliți
Și de nimeni nu grijiți.
Foaie verde trei smicele,
Eu, de la un cîrd de vreme,
35 Visez niște vise rele,
Vai de păcatele mele!
Să vezi, neică Stanciule,
Nu aseară, alalteri seară,
În flintă m-am rezemat,
40 Puținel somn m-a furat,
Grele vise-am mai visat.
Să vezi, neică Stanciule,
Stanciule, bujorule,
Pușculița ta cea nouă,
45 Frîntă, neică,-n trei și două;
Neică, pistoalele tele
Șede-n cui fără oțele,
Scurtate-s zilele mele!
Și eu, neică,-am mai visat

50 Trei ciolpani și trei curcani;
 Și nu sînt, neică, curcani,
 Ci sînt boieri de divan;
 Și eu, neică,-am mai visat
 Într-un ciolpan
 55 Înc-un curcan,
 Un curcan c-un maț în gură;
 Nu-i curcan cu mațu-n gură,
 E gîdea cu ștreangu-n mîină;
 Și-încă, neică,-am mai visat
 60 Trei viguri de pînză lată,
 Calea noastră depărtată.
 Bine vorba n-o sfîrșea,
 Potera că-i ocolea;
 Potera de București,
 65 Unde-i vezi, te îngrozești.
 Dar căpitan Balaura,
 El din gură că striga:
 — Dă-te, Stanciule, legat,
 Ca un mare vinovat.
 70 Nu știi tu ce ai stricat,
 Așa ordin ni s-a dat,
 Să te ducem la-mpărat.
 Dar Voica că răspundea
 Și din gură că-mi zicea:
 75 — Căpitan Balaura,
 Cum să se dea Stanciu legat
 Ca un mare vinovat?
 Că nu-i femeie cu cîrpă-n cap,
 Și e voinic cu comănac,
 80 Verde ca frunza de fag,
 De dă puterii de cap!
 Căpitan Balaura,
 Dacă este vorba așa,
 Să împuști tu rața mea,
 85 P-aceea care ți-oi da,
 Eu pe Stanciu ți l-oi da
 Nelegat, neveregat,
 Numai călare pe hat,
 Ca să-l duceți la-mpărat
 90 Cum e bun de judecat,
 Frate, și de spînzurat!
 Dară Voica ce făcea?

D-o rățișoară prindea,
 Într-o chilie intra,
 95 Mașele i le scoțea,
 Cu iarbă că mi-o umplea,
 Cu cartușe mi-o bătea,
 Afară cu ea ieșea,
 Căpitanului striga:
 100 — Căpitan Balaura,
 Ia pune tu oastea ta
 Ca să-mpuște rața mea.
 Dar căpitan Balaura
 Puterea Voicăi n-o știa,
 105 Și cu Voica să prindea.
 Să vezi Voica ce făcea?
 Rața-n brațe că lua,
 Drumu-n poteră că-i da,
 Toți cu puștile trăgea.
 110 Cura gloanțe ca ploaia,
 Nimenea că n-o pica.
 Rața pe pământ umbla,
 Din guriță măcănea,
 Din aripi că filfăia,
 115 De nimic grijă n-avea.
 Potera că să punea,
 Toți cu puștile că da,
 Cura gloanțele ca ploaia,
 Nimenea că n-o pica,
 120 Nici un fulg că nu-i strica,
 Așa putere mi-avea.
 Dară Voica, de vedea
 Că putere ei n-avea,
 La Stanciu ea că striga:
 125 — Nea Stanciule dumneata,
 Ad-o tu pe durda mea,
 C-oi să-i fac de mascara.
 Foaie verde măr creșesc,
 Nu pot să mă odihnesc.
 130 Pe durda că-i aducea,
 Cu untdelemn o ungea.
 Ș-o ungea cu untdelemn,
 Să bată bine la semn.
 Tot la falcă mi-o punea,
 135 Deget la trăgaci punea.

Când o dată că-mi trăgea,
 Rața-n patru c-o făcea
 Și pe toți că-i omora.
 Care din ei că scăpa,
 140 Pe sub tufe să băga,
 Ca să nu-i prindă Voica.
 Căpitan Balaura
 Numai cu capul scăpa,
 Și la-mpărat să ducea
 145 Și din gură-așa-mi grăia :
 — Împărate luminate,
 Trupușor fără păcate,
 Verde foaie tiriplic,
 Stanciu nu mi-a fost nimic,
 150 Voica — sîrmă de haiduc !
 Cîte haznale-a pierit,
 Tot Voica le-a sprijinit
 Și Stanciu le-a chirdosit !
 Împăratul, d-auzea,
 155 Sta, din gură cuvînta :
 — Căpitane dumneata,
 Căpitan Balaura,
 Ia fă tu cum oi putea
 Să-mi aduci pe Voica-ncoa',
 160 Ne-a făcut de mascara,
 Ne-a prăpădit oștirea !
 Căpitan Balaura,
 El pe cal încăleca
 Și la Voica că-mi pleca.
 165 Când în codru că intra,
 La bordeiaș că mergea,
 Voica la masă ședea.
 Dacă pe el îl vedea,
 Mîna pe durda punea
 170 Să-i scurteze viața.
 Căpitan Balaura,
 Dacă astea le vedea,
 Către Voica el striga :
 — Și stăi, Voico, de nu da,
 175 Că nu sînt cu vreo zurba,
 Ci m-a trimis domnia,
 Că te poștește la ea.
 Dară Voica, d-auzea,

Inima-n ea că creștea,
180 Loc la masă că-i făcea,
Bune bucate punea,
Tot bucate șofrănite,
Ca la domnie gătite.
Apoi Voica ce-mi făcea?
185 Șeaua pe hat că punea;
Punea șea moldovenească,
Cu scări dalbe în vârteajă,
Pofilul numai fluturi;
Dar cioltarul de pe cal,
190 Aur și mărgăritar,
Plătea șapte pungi de bani!
Cu căpitanul pleca,
La-mpăratul să ducea.
Cînd la poartă că-mi intra
195 Și-mpăratul mi-o vedea,
El din gură-așa-mi zicea:
— Cată, bată-l mama sa,
Singur detei de belea,
Băgai pe dracu-n casa mea,
200 Să-mi răpuie viața!
Voica la-mpărat mergea,
Bună ziua îi zicea,
Mîna cu-mpăratul da.
Împăratul că-i zicea
205 Și cu blîndețe-i vorbea:
— Să vezi, Voico dumneata,
Foițică mîndălac,
Te-am chemat să-ți dau bărbat.
Voica, d-auzea așa,
210 Ea-mpăratului zicea:
— Ba, împărate dumneata,
Bărbatul cere cămașă,
Fi-i-ar sufletul în oasă,
Voica nu știe să țasă.
215 Decît Voica cu bărbat,
Mai bine c-un comănac,
Verde ca frunza de fag;
Decît cu picioare-n ițe,
Mai bine c-o flintuliță,
220 Că mult mi-este drăguliță
De cînd eram copiliță;

Decît Voica în argea,
 Mai bine cum o putea,
 Să comande la haiduci
 225 Peste o sută și cinci;
 Să-mprăștie potera
 Și să ia cîte-o hazna!
 Împăratul ce-mi făcea?
 Într-o chilie o-nchidea,
 230 D-un arnăut mi-aducea
 Și la Voica că-l băga.
 Dară Voica de-l vedea,
 Ea din gură că zicea:
 — Ia vin' tu la daica-ncoa',
 235 Pupu-ți crucea și legea,
 Foaie verde de-avrămeasă,
 Să te satur de nevestă!
 Și de păr că mi-l lua,
 Bune palme că-i trăgea,
 240 Cu dinții de blană-l da,
 Scăpat pe ușă-l făcea,
 Foaie verde usturoi,
 Cu părul făcut vilvoi.
 Dar armeanul ce-mi făcea?
 245 La-mpăratul să ducea
 Și-mpăratului spunea:
 — Împărate dumneata,
 Biata Voica ce mi-a fapt,
 Cu dinții-n blană m-a dat.
 250 Frunză verde sămurastră,
 M-a săturat de nevestă.
 Oasele mi le-a sdroșit,
 Dinții din gură mi-a rupt!
 Dară Voica că-mi striga
 255 Și-mpăratului zicea:
 — Mă-mpărate dumneata,
 Ado oaste să mă bat,
 C-oi să-ți tai și p-al tău cap!
 Dar Stanciu ce mi-și făcea?
 260 La brutărie mergea
 Și d-o pită că-mi lua,
 Miezul din ea că scotea,
 Cu galbeni că mi-o umplea;
 El prin gunoaie-mi pleca,

265 Petecele d-aduna,
 Din ele haină-și făcea,
 El milog să prefăcea
 Și la-mpăratul mergea,
 La Voica voie-și cerea
 270 Și la fereastră mergea,
 Unde Voica-nchisă sta,
 Întinse mîna pit-a-i da,
 Din gură Voică-i zicea:
 — Ține, Voico, pit-asta,
 275 Să-ți mai ții tu inima.
 Dară Voica răspundea
 Și Stanciului ea zicea:
 — Bre, măi neică Stanciule,
 Ține-ți tu paralele,
 280 Te strîmtează vremile.
 Eu pe mîine ori poimîine,
 Cînd oi zice mîndălac,
 Eu d-aicea oi să scap
 Și-oi să-ți tai și pe-mpărat,
 285 Că prea mult m-a supărat!
 Așa Stanciu că-mi pleca
 Și-n codri că mi-și intra.
 Voica, frate, ce-mi făcea?
 Ea la-mpărat că striga
 290 Și din gură-așa zicea:
 — Mă-mpărate dumneata,
 Ado oaste să mă bat,
 C-am să-ți tai și p-al tău cap!
 Împăratul, de vedea,
 295 El, frate, ce mi-și făcea?
 Scria cărți în toate părți
 Și răvașe prin orașe,
 Toți vitejii s-adunase.
 Cînd fu joi de dimineată,
 300 Cu Voica sta față-n față.
 Dară Voica ce-mi făcea?
 Un ostaș din ei lua,
 De-o sută de pași îl da,
 Un ou în creștet îi punea,
 305 Toți cu puștile că da,
 Nici unul nu-l nemerea.

Să vezi, Voica ce-mi făcea?
 Mîna pe durdă punea,
 Cu untdelemn mi-o ungea,
 310 La crăcan mi-o așeza,
 Patul la falcă punea.
 Cînd durda o slobozea,
 În patru ou-l făcea,
 Chipiul nu mi-l smintea.
 315 Nici p-aia că nu-i lăsa,
 Ou-n praștie lua
 Și-n slavă că-l arunca,
 Cu sulița ca să-l ia,
 Niminea că nu-mi putea,
 320 Numai singură Voica.
 Dar Voica să necăjea,
 Unde-i lua la stînga,
 Cînd să-ntorcea la dreapta,
 N-avea Voica ce tăia.
 325 Și-mpăratul, de-mi vedea,
 În chilie să-nchidea,
 Zăvoarele le-ntărea.
 Voica la ușă mergea,
 Cînd cu piciorul că da,
 330 Mergea ușile sunînd,
 Balamale trăncănind,
 Și-mpăratul, speriat,
 Tocmai sub pat s-a băgat.
 Voica, dacă mi-l vedea,
 335 Ea din gură mi-i zicea:
 — Ia ieși, cîine, d-acilea!
 Spune-mi, Stanciu ce-a stricat?
 Cucoana nu ți-a pupat,
 Telegari nu ți-a furat,
 340 Cîte-o hazna ți-a luat,
 Ca să aibă ce mînca,
 Să-și susție viața.
 Foițică bob areu,
 Ție de ce-ți pare rău?
 345 Foițică bob secară,
 Ție-ți curge-n gură-o țară,
 Și de ăst bine al tău
 Nouă nu ne pare rău.

De urechi că îl lua,
 350 Afar' tîriş îl trăgea,
 Şi de sub pat îl trăgea.
 Împăratul tremura
 Şi de Voica să ruga:
 — Să-mi ierţi, Voico, greşeala,
 355 Nu ți-am știut puterea.
 Foaie verde colelie,
 Să fii cu mine tovarăş pe moşie.
 Dar Voica că mi-i zicea:
 — Pişu-mă-n moşia ta,
 360 Să mai am grijă de ea;
 Că cît iei tu într-o vară,
 Beau cu băieţii-ntr-o seară;
 Dar cît iau eu într-o seară,
 Beau cu băieţii-ntr-o vară!
 365 Împăratul, d-auzea,
 Către Voica să ruga
 Şi din gură-aşa grăia:
 — Să-mi ierţi, Voico, greşeala,
 Nu ți-am știut puterea!
 370 Voica sta şi răspundea:
 — Bine,-afurisitule,
 De iertat o să te iert,
 Dar la catastif te trec.
 Cînd n-oi avea eu parale,
 375 Tu să-mi dai de cheltuială!
 Ziua bună că-şi lua
 Şi-n codru că mi-şi intra.
 Cînd în codru că intra,
 De-o frunză de fag lua,
 380 Începea Voica a şuiera
 Şi Stanciu mi-o auzea.
 El prea mult că să mira
 Şi din gură că-mi zicea:
 — Cată, bată-l mamă-sa,
 385 Că mi-a scăpat Voichiţa
 De la dalba-mpărăţie
 Şi de la neagra urgie!
 La bordei că să ducea
 Şi lui Stanciu că-i spunea:
 390 — Dale, neică Stanciule,

Haiducește-ți țara-n pace,
N-are nimica ce-ți face;
Pe-mpăratul l-am supus
Și l-am jucat ca p-un urs!

Păsculescu, pp. 239—243;
inf. Petre Mirea Ioniță
(Orlea—Corabia—Oltenia).

82 (95) BOGATUL ȘI SĂRACUL

Foaie verde ca spanacu,
În cârciumă la firtatu
Sta bogatu cu săracu.
Bogatu bea, chefuiă,
5 Și săracu se uita,
Că n-avea chioară para.
Dar bogatu ce făcea?
Pe sărac îl dojenea
Și din gură că-i zicea:
10 — Măi sărace, sărăcilă,
Nu-ți pune mintea cu mine,
Că n-ai cămașă pe tine.
Eu am vii și am moșii,
Buzunarele cu mii,
15 Și am care ferecate,
Numai cu fiare legate!
Dar săracu ce făcea?
Vai, amar se necăjea,
Către bogat cuvînta:
20 — Măi bogate dumneata,
Nu face-mpotriva mea,
Că mă scoți din balamale
Și-ți pui măciuca pă șale.
Și-apăi, neică,
25 Cît fier e pe roata ta,
N-am să-mi leg măciuca mea,

Ruptă pă spinarea ta!
 Foaie verde colelie,
 Mi-a venit rîndu și mie,
 30 Alelei, ciocoi, ciocoi,
 Să mă răfuiesc cu voi,
 Că m-ați pus să trag la plug,
 M-ați luat cu prăjina-n lung,
 V-am muncit, v-am alergat,
 35 Nebeut și nemîncat.
 Venea soar'le-n prînzul mare,
 Și nu mai puteam de foame.
 Mă uitam pe drum la vale,
 Vedeam stăpînu călare
 40 Aducîndu-mi demîncare.
 Demîncare ce-a adus?
 Niște mălai necernut,
 Stricat și mucigăit,
 Niște lapte oțetit.
 45 Și cînd fu să stau la masă,
 Văzui mucigaiu-n lapte,
 Cum să mai mănînc eu, frate?
 Dacă văzui și văzui,
 Îmi luai drumul codrului.
 50 Eu ochesc, durda pocnește,
 Ciocoiul se zvîrcolește. . .
 Las' să moară ca un cîine,
 Că i-am zis mereu: « Jupîne,
 Nu-ți mai bate joc de mine,
 55 C-o veni ziua de mîine
 Și m-oi răfui cu tine! »

200 cîntece și doine, pp. 37–38;
 inf. I. Sima
 (Stroiești—Horezu—Argeș),
 1951.

Foaie verde foi trifoi,
 Pe deal pe la Barlaboi
 Trece-un car cu șase boi;
 Caru-i plin de păpușoi,
 5 Iar pe urma carului,
 Arîndașul satului.
 — Bună ziua, măi țărane!
 — Mulțumim ție, cocoane!
 — Mă țărane, tu ești beat?
 10 — Sictir, ciocoi gulerat,
 Tu mă faci pe mine beat?!
 Trei pogoane ți-am arat,
 Boii nu i-am dejugat,
 Demîncare nu le-am dat!
 15 Iar ciocoiu,- al dracului,
 Nu-și lăsa năravu lui,
 Trage biciu calului
 Și-i trage țăranului,
 Și-i trage-o sută și cinci,
 20 De căzu țăranu-n brînci.
 Iar țăran, sărac de el,
 Taie-o tufă cam tufoasă
 Și la cap căpățînoasă,
 Și-i trage-o sută și șapte,
 25 De cade ciocoi pe spate.
 Iar ciocoiu ce-mi făcea?
 El pe cal încăleca
 Și la Barlabon mergea:
 — Ioane, Ioane,
 30 Barlaboane,
 Deschide poarta mai tare
 Ș-aprinde d-o lumîinare,
 Și te uită la spinare
 De vezi că-i o vargă mare,
 35 Aolică, rău mă doare!
 Ia te du la han în vale
 Și ia spirt de cinci parale

- Și mă udă pe spinare,
M-a bătut țăranu-n șale.
40 — Bine ți-a făcut, cucoane!

To c i l e s c u, pp. 136
(Novaci—Gilort—Oltenia).

84 (96.II) ȚĂRANUL ȘI ZAPCIUL

- Frunzuliță de nalt plop,
Peste mine-a dat potop.
Am sfîrșit orice parale,
Tot plătind la angarale.
5 Îmi intră în casă zbirul,
Vîndui vaca, plătii biru
Vătășelu cu turbare
Îmi luă donița cu căldare.
La zapciu, pîntru dreptate,
10 Geaba mă dusei, măi frate.
Și d-acolo,-ntr-o mînie,
Mă dusei pîn' la domnie,
Credeam c-acolo să fie
Oameni mai dă omenie.
15 Cînd în ușă, la pălat,
Ședea un grec gulerat:
— Ce cați tu, măi opincare?
— Cat dreptate, boier mare!
— Păi tu, dăscuț și dăzbrăcat,
20 Cum să intri în pălat?
Vodă acum chefuieste,
Șade la masă, prînzește!
— Atunci mîine voi veni,
Doară timpul oi găsi!
25 — Ba p-aici să nu mai vii
Dacă vrei viu să mai fi!
— Arz-o focu de dreptate,

Nici p-aicea nu-i, măi frate!
Poate n-aveam nici o vină
30 De vineam cu vo găină.
Da' pentru că-mi lipsea ploconu,
N-avea vreme nici coconu!

Tocilescu, pp. 734;
inf. Stancu Ioan
(Cucuieți—R.-de-Vede—București).

85 (97) IANCU JIIANUL

Foicică trei gutui,
Trei gutui, trei alămii,
Iancule, de unde vii?
— Ia, d-aci, de peste Jii!
5 — Iancule, ce-ai târguit?
— Dat-am aur și argint
Pe vro cinci oca de plumb,
Să duc la băieți în crîng;
Că băieții, făr' de minte,
10 Risipesc la gloanțe multe,
Nu le stă nimeni-nainte
Și nu știu trage la ținte;
Că băieții, cam zglobii,
Trag la naiba, prin pustii,
15 Nu ca mine,-n cărnuri vii!
Pînă vorba nu-mi sfîrșea,
Iacâte-mi și potera,
Bat-o Maica Precista!
Iar ceaușul poterii,
20 Slujitorul domniei,
De-l vedea,
Îi tot zicea:
— Iancule,
Jiiianule,
25 Ado-ncoace povara,

C-o să-ți vie greu cu ea,
 Și dă-te de voia ta,
 Să ne scapi de vro belea!
 — Ba de voie nu m-oi da,
 30 Nici povara nu mi-ăți lua,
 Că mi-am dat bănuți pe ea!
 — Iancule, romîn turcit,
 Ce te porți așa gătit,
 Numa-n aur și argint
 35 Din creștet pînă-n pămînt?
 — De mă port așa gătit,
 Dumnezeu m-a dăruit!
 — Iancule, romîn turcit,
 Lasă-te de haiducit,
 40 Lasă-ți nebuniele,
 Lasă-ți haiduciele,
 Să-ți dau boieriele!
 — Ba eu, zău, nu m-oi lăsa:
 Tu cu boieria ta,
 45 Eu cu haiducia mea;
 Că ce cîștigi tu-ntr-o vară,
 Eu cîștig numa-ntr-o seară
 Și beau cu mîndra-ntr-o toamnă!
 M-a făcut maica voinic,
 50 Să n-am frică de nimic;
 M-a făcut maica fecior,
 Să dau taichii ajutor:
 Să mă țiu pe la strimtori,
 Pe la munți, în trecători,
 55 În drum, pe la negustori,
 Cînd se-ntorc din Rîureni
 Cu punga de gălbiori
 Și cu murgii sprinteori!
 Și cum sta,
 60 Și cum vorbea,
 Bine vorba nu-mi sfîrșea,
 Pinteni murgului că da,
 Trei pistoale slobozea,
 Nevăzut că se făcea,
 65 Și gonea, märe, gonea,
 Pîn' la Olt că-mi ajungea,
 Dincolo de Slatina;
 Pînă-n malul Oltului,

La capătul podului.
 70 — Foicică de lipan,
 Măi podar,
 Măi cârciumar,
 Trage podul,
 Să trec Oltul!
 75 — L-oi trage
 De mi-ei da ortul!
 — Măi podar,
 Măi cârciumar,
 Ai auzit d-un Jiian,
 80 D-un pușor de oltean
 Și d-un hoț de căpitan
 Ce căznește pe podari,
 Bea vin de la cârciumari,
 Ia mieii de la ciobani
 85 Și pâinea de la brutari,
 Bea, mănîncă, nu dă bani?
 Că d-oi sta să tot plătesc,
 Geaba că mai haiducesc!
 Măi podar,
 90 Măi cârciumar,
 Trage podul,
 Să trec Oltul,
 C-aicea te caică focul
 Și te prăpădesc cu totul.
 95 Trage podul mai d-a drept,
 Că-ți trimet un plumb în piept;
 Trage podul mai la vale,
 Că-ți trimet un plumb în șale!
 Dar decît para la pod,
 100 Mai bine cu murgu-not,
 Că mi-e murgul nescăldat,
 Astăzi l-am încălicat,
 Trec prin Olt ca pe uscat;
 Că mi-e murgul scurt în gît,
 105 Scurt în gît și lung în trup,
 Trec prin Olt de nu mă ud!
 Foicică trei granate,
 Trecu Oltu d-aia parte,
 Ciocoi l-întreabă de carte,
 110 El i-arată pușca-n spate,
 Și din ochi dacă-l privește,

Pleacă și mi-l spovedește :
 — Floricică usturoi,
 Usturoi în patru foi,
 115 Bată-te crucea, ciocoi,
 De te-oi prinde-n sat la noi,
 Să-ți dau măciuci, să te-moi !
 Unde văz ciocoi pe drum,
 Și mi-l văz mai albăstrin,
 120 Mă fac broască pe pământ,
 Numai cât un pui de cuc,
 Și iau pușca să-l împușc,
 Să-l lovesc unde mi-l doare,
 La netezul părului,
 125 Unde-i păs ciocoiului,
 Unde-i greu voinicului,
 În calea sufletului.
 Frunzuliță lemn uscat,
 Aoleo, ciocoi bălțat,
 130 Sînt trei ani de cînd te cat,
 Sînt trei ani ș-o săptămînă,
 Pîn' te-oi dobîndi la mînă,
 Să-ți iau pielea de pe cap,
 Să-mi fac toc la mazărac,
 135 Și pielea de pe picioare,
 Să-mi fac tocuri la pistoale !

Teodorescu, pp. 291—293;
 inf. Petrea Crețul Șolcan
 (Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
 1883.

86 (98) CÎNTECUL LUI TUNSU

Foaie verde bob năut,
 O veste-n țară-a ajuns
 De un hoț ce-i zice Tuns,
 Care-n codru a ieșit .

- 5 Cu șapte întovărășit,
 Tot tineri, aleși panduri,
 Tîlhari neaoși dă păduri.
 Und' cu gîndu nu gîndești,
 Cu ei în drum te-ntîlnești
- 10 Și te-ntreabă binișor,
 C-un cuvînt blînd, dulcișor :
 — De unde vii, creștinaș,
 Boieraș, negustoraș,
 Din ce sat, din ce oraș?
- 15 Ori birul unde ți-l dai?
 Luat-ai de drum răvaș?
 Jură-te p-arma din piept
 Și să-mi spui mie cu drept
 De ai bani mai multicei,
- 20 Dă-mi jumătate dîn ei ;
 Dar de ai mai pușintei,
 Dă-mi-i toți, să fie-ai mei,
 Că-ți dau la mîină răvaș
 Să nu rămîi păgubaș,
- 25 Că d-oi trăi,
 Îți voi plăti ;
 De cumva oi muri eu,
 Îți va plăti Dumnezeu !

Tocilescu, p. 1071
[Ploiești].

87 (99) GHEORGHÎȚĂ

- Foaie verde ș-o crăiță,
Cine-mi urcă la Istreț,
Săvai, căpitan Gheorghîță,
Feciorul lui Negoiță,
- 5 Negoiță din Cislău,
 Că i-a ieșit nume rău.
 Foaie verde ș-o lalea,

- N-avu Gheorghe ce lucra !
De tinerel să-nsura,
10 Frumoasă mîndră-și lua.
De frumoasă ce era,
Macovei că mi-o-ndrăgea,
Și pe Gheorghe mi-l scria,
Și la cislă-l așeza.
- 15 Pe-o sudulă de cinci lei,
N-avea nimica-n bordei,
Făr' d-o miță ș-un cotei,
Căpătii, un val de tei ;
Mai avea el și o gîscă,
20 Și p-aia-a pus-o la cislă ;
Avea numai un cocoș,
Ș-ala-l puse la răboj ;
Mai avea el și o oaie,
Și p-aia o puse-n foaie.
- 25 Iar Gheorghilaș ce-mi făcea ?
El, mări, că să scula,
Și de frica birului,
De groaza zapciului,
Băjenar să ridica
30 Și la Moldova trecea.
Macovei că rămînea,
La București să ducea,
Armășia cumpăra.
Unde lua armășia,
35 Parcă lua zapcieria !
După Gheorghe se lua,
Pe hotar că mi-l prindea,
Mai frumos că mi-l lega
C-o curea verde de vacă.
- 40 Cînd soarele că lucea,
Curelușa se zbîrcea,
Pieptul lui Gheorghe plesnea.
S-apleca el să bea apă,
Îi dedea cu cizma-n ceafă,
45 De da cu dinții de piatră
Și bea apă sîngerată,
Cu măsele-amestecată.
Verde foaie izmă-creață,
Cînd fu joi de dimineață,
50 Făcea Gheorghe cum putea,

Din legături el scăpa,
 Codrilor să limpezea.
 Dar Macovei rămînea,
 Lui semne i se făcea,
 55 În grajd de piatră intra
 Și pe murgul că-l scotea.
 Trei foarfeci că-mi alegea,
 La disagi le așeza,
 Și-apuca de pribegea
 60 La stîna din Padina,
 Acolo avea turma,
 Foaie verde d-o răsură,
 La moș Radu, barbă sură,
 La cîrlani să mițuiască,
 65 La galbeni s-agonisească.
 Cînd mițele le-a vîndut,
 Negustorii i-au sosit.
 El acolo c-ajungea,
 El din gură ce-mi zicea?
 70 — Moș Radule, barbă sură,
 Ia ia-ți, frate, bîta-n mîină
 Și-mi apucă prin dumbravă,
 Și strînge, mări, cîrlanii
 Și mi-i bagă la ocol,
 75 Să m-apuc de mițuit,
 Că mițele le-am vîndut.
 Moș Radu, dac-auzea,
 Bîta-n mîină că lua,
 Toți cîrlanii aduna,
 80 La ocol că mi-i băga,
 Frumușel îi număra,
 Și Macovei să scula,
 De mițuit s-apuca.
 Mițuia cît mițuia,
 85 Toți cîrlanii isprăvea,
 Numai unul rămînea,
 Și p-acela-l isprăvea,
 Numai la coadă avea.
 Dar el, măre, ce-mi făcea?
 90 Ochi negri că-și arunca
 Prin gardul saielelor,
 Prin teiul ciobanilor,
 Drumul Penteleului,

Zări ceata lui Gheorghită,
 95 Nepotul lui Negoită,
 Încărcat numai de arme
 Ce lucesc ca sfântul soare!
 Chica-n vînt îi filfiește,
 Paloșul îi trîncănește!
 100 Dar Macovei că-l vedea,
 Pe moș Radu că-l chema
 Și așa că mi-i grăia:
 — Moș Radule, barbă sură,
 Ia te uită pe Sireu,
 105 Parcă-i Gheorghe-Gheorghilaș!
 Moș Radu îi răspundea
 Și din gură cuvînta:
 — Nu e Gheorghe-Gheorghilaș,
 Ci e stăpînul moșiii,
 110 Să ia seama stînilor,
 Avaietul oilor;
 Și-umblă din perdea-n perdea,
 Să-și aleagă de-o pielcea,
 De-o pielcea cam brumărea,
 115 Să-și facă cușmă din ea,
 C-așa-i cere inima;
 Și umblă din stîină-n stîină,
 S-aleagă brînză de-a bună
 Și-urdă, mări, din zăghirlă.
 120 Îl lăsa, s-apropia,
 Foarte bine-l cunoștea.
 Dar Macovei ce-mi făcea?
 Foarfeci din mîină scăpa,
 Vinele nu-l mai ținea.
 125 D-a bușele să tîra
 Și-n stîină că s-ascundea,
 Trei putini mi-alătura
 Și-ntre ele să băga,
 Și-acolo că să pitea,
 130 Să nu-l vază cineva.
 Iacă Gheorghe că sosea
 Și din gură că-mi zicea:
 — Moș Radu, bărbuță sură,
 Să n-ai pe cineva-n stîină,
 135 Să-mi fac eu vreo pricină.
 Dar moș Radu sta, zicea:

— Ale, Gheorghe-Gheorghilaș,
 Frumos ca un năsturaș,
 La inimă om vrăjmaș,
 140 N-am pe niminea în stîină,
 Făr' d-un mic de ciobănaș,
 A mîncat aseară jaņ,
 A mîncat, i s-aplecat,
 Ș-acuma șade culcat!
 145 Dar Gheorghe ce mi-și făcea?
 Murgu-ntr-un loc că băga,
 În ușa stîinii venea
 Și-n stîină că să uita,
 Numai moțul că-i zărea
 150 Și din gură că-i zicea:
 — Bine, frate Macovei,
 Cin' te scoase-n ochii mei?
 Cine naiba ți-a șoptit
 D-ai venit la mițuit?
 155 Păcatele mele fuși,
 Zilele ți le răpuși!
 Dar Macovei ce-mi zicea?
 — Ale, frate Gheorghelaș,
 Frumos ca un păunaș,
 160 Na calul cu armele,
 Și lungește-mi zilele,
 Să-mi scot datoriile
 Și să-mi văd copilele,
 Să trăiesc cu dînsele.
 165 Gheorghilaș îi răspundea
 Și frumos îl judeca:
 — Ale, frate Macovei,
 Cum eu, frate, te-aș ierta,
 Cînd tu ai vrut moartea mea?
 170 Foițică mere dulci,
 Dar aminte nu-ți aduci
 Cînd tînăr voinic eram,
 Nici un lucru nu aveam,
 De tinerel mă-nsuram,
 175 Frumoasă mîndră-mi luam?
 Tu pe mîndra îndrăgeai,
 Și pe mine mă urai
 Și la cislă mă puneai.
 Bată-te Domnul, păgîne,

180 Dă-te-aproape, lângă mine,
 Să mi te-mpuşc ca p-un ciine,
 C-ai mâncat carne din mine!
 Dacă vedea şi vedea,
 Jos de pe murgul să da
 185 Şi de chică mi-l lua,
 La prepeleag mi-l trăgea,
 Din guriţă-l judeca,
 Din paloş mi-l ceoşvirţea.
 Dar moş Radu nu venea,
 190 După stîină apuca.
 Gheorghilaş, măre,-i zicea :
 — Moş Radule, barbă sură,
 Fă-te-ncoace de pe stîină,
 Să-mi dai cinci sute de lei,
 195 Să nu paţi ca Macovei!
 Dar moş Radu sta, zicea :
 — Ale, Gheorghe-Gheorghilaş,
 Frumos ca un năsturaş,
 Acum n-am două parale,
 200 Rog bunătatea matale
 Ca să vii la casa mea,
 Te-oi milui cu ceva.
 Să bagi mîna-n putinei,
 Să-ţi iei cinci sute de lei,
 205 Că sînt bănişorii tăi.
 Gheorghilaş că-i răspundea
 Şi din gură că-i zicea :
 — Dacă este vorba-aşa,
 Na calul cu armele
 210 Ş-arată-mi potecele,
 Ca să-mi văd prăşilele.
 Gheorghilaş, frate, pleca,
 Dară el ce mai făcea?
 La perdea că se ducea,
 215 Ochii-n cîrd că-şi arunca
 Şi o oaie că-şi vedea.
 Lui moş Radu că-i spunea :
 — Prindeţi cea oaie oacheşă!
 El, frate, că o prindea,
 220 În mîna lui Gheorghe-o da.
 Dară Gheorghe se scula,
 În guriţă că-i sufla,

Peste ea în piez sărea,
 O vrăjea, o fermeca,
 225 Și drumul în cîrd îi da
 Și din gură el zicea :
 — Moș Radu, bărbuță sură,
 Să nu mă dai de pricină.
 Dac-o veni potera,
 230 Și ea că s-o apuca,
 După mine s-o lua,
 Tu să nu spui nimica.
 Gheorghilaș, frate, pleca,
 Cu potera să-ntîlnea,
 235 La moș Radu că venea,
 Pe moș Radu întreba
 De Gheorghită-Gheorghilaș,
 Tînăr, mîndru păunaș.
 Moș Radu le răspundea
 240 Și din gură le zicea :
 —.Poterași, copii iubiți,
 De la mine voi să știți
 Că Gheorghe, cînd a plecat,
 Cuvînt mie mi-a lăsat
 245 Că dacă oaia-ți împușca,
 După el vă veți lua.
 Unde potera-auzea,
 Oaia-n țintă-o așeza,
 Gloanțele-n ea pîrîia,
 250 Oaia numai să scutura,
 Nimica că nu-i păsa.
 Potera nu să lăsa,
 Toți dupe Gheorghe pleca.
 Gheorghe ici, Gheorghe colea,
 255 Gheorghe este-n Valea-Rea,
 La mumă-sa Rusanda.
 Iată potera sosea,
 Și casa mi-o ocolea,
 Și la ușă că striga,
 260 Și din gură că-mi zicea :
 — Ale, Gheorghe-Gheorghilaș,
 Frumos ca un fluturaș,
 Ia să te dai tu legat,
 Să nu te ducem stricat,
 265 Vezi, stricat și vătămat.

Gheorghilaş, unde-auzea,
 Drept în picioare sărea
 Şi puterii răspundea:
 — Ba eu legat nu m-oi da
 270 O dată cu viaţa mea;
 Că nu-s femeie cu cîrpă-n cap,
 Să nu pot ca să mă bat;
 Şi-s voinic cu comănac,
 Verde ca frunza de fag,
 275 Cu şapte puteri mă bat!
 Potera nu-nţelegea,
 Armele le încărca
 Şi-n Gheorghe, frate, trăgea.
 Gheorghe că să supăra,
 280 Punea mîna pe durda,
 Pe durda, pe nebuna.
 Turna praful cu mîna,
 Zburături cu chivăra,
 Şapte gloanţe dasupra,
 285 Şi-ndesa cu măciuca.
 D-un genunchi îngenuchează,
 La obraz o-alătura.
 Cînd o dată drum îi da,
 Potera mi-o-mprăştia,
 290 Numai unul rămînea:
 Harambaşă de haiduci,
 Peste patruzeci şi cinci.
 Vreo trei palme i-aşeza
 Şi vreo cinci asemenea.
 295 Calea-napoi i-arăta,
 Şi p-acilea că-mi pleca,
 Ruşinat, de mascara,
 Că aşa i-a fost mintea.

Păsculescu, pp. 275—278;
 inf. Fănică Radu
 (Siliştraru—Brăila—Galaţi).

Lele verde de-un pelin,
 Ia s-ascultați la Călin,
 La Călin, sărdar Călin!
 Când oi zice peliniță,
 5 'Și lua drumul la Pleniță,
 Cu șase cai la căruță.
 În Pleniță de-ajungea,
 'N dealul viilor suia,
 Vinurile le-ncerca:
 10 Care vin că mi-i plăcea,
 Punea bivoli și-l trăgea,
 Cu slugile-l împărțea;
 Care vin că nu-i plăcea,
 Trăgea ieteganele
 15 Și-mi tăia cepurile
 Și spărgea dăogile
 Și-mi vărsa vinurile.
 Lele verde buruiană,
 'Și lua drumul la Poiană.
 20 'N Poiană la cin' trăgea?
 La logofătul Neța,
 Că cu el știa vorba
 Și toată socoteala.
 Dor pe poartă că-mi intra,
 25 Nici caii nu-i deshama
 Și-așa din gură grăia:
 — Logofete dumneata,
 Socotit-ai Poiana?
 — Măi Căline dumneata,
 30 Poiana c-am socotit,
 Trei calici că n-au plătit.
 Și de nu mă crezi pe mine,
 Ți i-oi spune
 Și pe nume:
 35 Când oi zice de-un lipan,
 Unul este Băldăran,
 N-a plătit claca de an,
 Bate-l-ai, Doamne, dușman!
 Altul e Ghiță Chiriș,

40 De an n-a mai dat pe-aici,
 Ține bănișorii-nchiși,
 De se uită cam chiordiș,
 Intră pe coș tăvăliș.
 Cînd oi zice trei migdale,
 45 Unul este Ion ăl Mare:
 Ion ăl Mare din Poiană,
 Car' n-a dat nici cinci parale;
 Ion ăl Mare din Popești,
 De-ncalecă cît clipești,
 50 Cu cizmele lectinești!
 — Logofete dumneata,
 Ia să mi-i aduci încoa',
 Ca să-i fac de mascara,
 Să-i afle mahalaua!
 55 Logofătul ce-mi făcea?
 Bastonu-n mîină și-l lua,
 La Băldăran că-mi pleca
 Și la poartă că-i bătea.
 Băldăran, cînd îl vedea,
 60 Bună ziua că mi-i da:
 — Logofete dumneata,
 Ce-o mai fi, frate, asta?
 — Băldărane dumneata,
 Hai, că te cheamă Călin,
 65 Să-ți dea un pahar de vin,
 Că prea ești al om din plin!
 — Dar la ce m-o mai chema?
 Că, nu știi, anul trecut
 De trei ori clac-am plătit,
 70 Nici nu m-ai mai socotit,
 Nici chitanță n-am primit!
 Lele verde viorea,
 La nevestă că-mi intra:
 — Fa nevestă dumneata,
 75 Ia dă punga-n mîina mea,
 C-oi încăpea
 'N freo belea,
 Oi da punga
 Și-oi scăpa!
 80 Punga la brîu c-o băga,
 La Călin că-mi ajungea,
 Acolo, cînd ajungea,

Bună ziua că mi-i da :
 — Bună ziua, măi Căline !
 85 — Mulțămincu-ți, porc-de-cîine !
 — Daleleo, sărdar Căline,
 De ce mă faci porc-de-cîine,
 Că sînt voinic ca și tine?
 Că, nu știi, anul trecut
 90 De trei ori clac-am plătît,
 Nici nu m-ai mai socotit,
 Nici chitanță n-am primit !
 Pentru-o oală de urzici
 Mi-ai luat vaca din gîrlici.
 95 Plîng copiii pe bordei
 Că n-au lapte-n putinei,
 Să te lucrez cu temei !
 Pe catastiv el căta,
 Patru galbeni mi-l găsea.
 100 Scotea banii și plătea :
 — Măi Căline dumneata,
 Bănișorii cari ți-i dau,
 Peste-un ceas iar să ți-i iau !
 Lele verde viorea,
 105 Sictir, pe ușă că-l da.
 — Logofete dumneata,
 Cînd oi zice de-un sporici,
 S-aduci pe Ghiță Chiriș,
 De an n-a mai dat pe-aici,
 110 Ține bănișorii-nchiși,
 Intră pe coș tăvăliș !
 Lele verde viorea,
 La Ghiță Chiriș pleca
 Și la poartă că-i bătea :
 115 — Frate Ghiță dumneata,
 Hai, că te cheamă Călin,
 Să-ți dea un pahar de vin,
 Că prea ești al om din plin !
 — Dar la ce m-o mai chema ?
 120 Că, nu știți, anul trecut
 De trei ori clac-am plătît,
 Nici nu m-ați mai socotit.
 Pentru trei oca de mei
 Mi-ați luat cinsprece lei !
 125 La nevastă că intra :

- Măi nevestă dumneata,
 Ia dă punga-n mîna mea
 C-oi încăpea
 'N freo belea!
- 130 Punga la brîu c-o băga,
 La Călin cînd ajungea
 Bună ziua că mi-i da:
 — Bună ziua, măi Căline!
 — Mulțămincu-ți, porc-de-cîine!
- 135 Daleleo, sărdar Căline,
 De ce mă faci porc-de-cîine,
 Că sînt voinic ca și tine?
 Lele verde viorea,
 Pe catastiv el căta,
- 140 Șase galbeni mi-l găsea,
 Scottea banii și plătea.
 — Măi Căline dumneata,
 Bănișorii cari ți-i dau,
 Peste-un ceas iar să ți-i iau!
- 145 Iar Călin, cînd auzea,
 Sictir, pe ușă că-l da.
 — Logofete dumneata,
 Cînd oi zice trei migdale,
 Să-mi aduci pe Ion ăl Mare,
- 150 Care n-a dat nici trei parale;
 Ion ăl Mare din Poiana,
 Ion ăl Mare din Popești,
 De-ncalecă cît clipești,
 Cu cizmele lectinești!
- 155 — Măi Căline dumneata,
 Dau în apă și mă-nec
 Și prin mărăcini de-a drept,
 Și la Ion că nu mai plec.
 Că Ion are-o pandara:
- 160 Cioplește cu securea,
 Vai de măiculița mea!
 Catastivele lua
 Și-n spinare mi-l lovea,
 'N pragul cășii-l doboră.
- 165 Logofătul ce-mi făcea?
 Bastonașul și-l lua,
 Cam cu strîmbul că era...
 Cînd oi zice bob năut,

- Mă dusei să-mi iau tutun,
170 Mă-ntîlnii cu Ion în drum,
Se uita ca un nebun.
— Frate Ioane dumneata,
Hai, că te cheamă Călin,
Să-ți dea un pahar de vin,
175 Că prea ești al om din plin!
— Dar la ce m-o mai chema?
Că, nu știți, anul trecut
De trei ori clac-am plătit,
Nici nu m-ați mai socotit!
180 Rău, neică, se necăjea,
La Călin cînd ajungea,
Bună ziua că mi-i da:
— Bună ziua, măi Căline!
— Mulțumincu-ți, porc-de-cîine!
185 Te-ai făcut un porc-de-cîine
De nu mai dai pe la mine?!
— Păi m-am ținut că sînt plătit,
Sînt plătit
De ierbărit,
190 De-aia, frate, n-am venit!
Pe catastiv el căta,
Nouă galbeni mi-l găsea.
— Nu ți-e, Căline, păcat?
Bani luați pe secerat,
195 Toată ziua cocoșat
Pe moșia lui Mucică,
Bani dați degeaba, domniță?
Ion ăl Mare ce făcea?
Nouă galbeni că plătea.
200 La Băldăran se ducea:
— Băldărane dumneata,
Hai să luăm cîinele,
Ne-a mîncat cu clăcile,
Plătim și urzicile;
205 Nu mai nojim car și boi,
Nici în obor patru oi!
Băldăran, cînd l-auzea:
— Frate Ioane dumneata,
Nu vezi c-am îmbătrînit,
210 Nu mai sînt bun de nimic?
Da-ți dau copiii-amîndoi,

Că știu seama la război !
 — Las' copiii, ca copiii,
 Haideți noi, ai mai bătrîni,
 215 Că știm bine să luptăm*!
 La Ghiță Chiriș mergea :
 — Frate Ghiță dumneata,
 Hai să luăm cîinele,
 Ne-a mîncat cu clăcile,
 220 Plătim și urzicile ;
 Nu mai nojim car și boi,
 Nici în obor patru oi !
 Lele verde viorea,
 Ghiță Chiriș răspundea :
 225 — Frate Ioane dumneata,
 Nu vezi c-am îmbătrînit,
 Nu mai sînt bun de nimic ?
 Da-ți dau pe Dobriș ăl mic,
 Face potera colnic ;
 230 Întîlnește omu-n drum,
 Îl cinstește,
 L-omenește,
 Și-n pungă mi-l scherbelește,
 Și-l dezbracă din zăbun,
 235 Îi trage vreo doi-trei pumni,
 L-îndreaptă pe drumu-ăl bun . . .
 Se ține după căruță,
 Neică, ca o boldeicută,
 Și sare din spiță-n spiță
 240 Pînă se suie-n căruță !
 — Las' copiii, ca copiii,
 Haideți noi, ai mai bătrîni,
 Că știm seama să luptăm !
 Pe-ai bătrîni că mi-i lua.
 245 Cînd oi zice fir mărar,
 Luau drumul la Tunari.
 Iar Călin ce mi-și făcea ?
 Cînd oi zice de-un sporici,
 'Și lua drumul la Ghidici.
 250 La Ghidici cînd ajungea,
 La Maria văduva,
 La Ilinca
 Țiganca,
 Că cu ea știa vorba

- 255 Și toată socoteala . . .
 Ion ăl Mare ce-mi făcea?
 Se ținea după căruță
 • Tomnai ca o boldeicuță.
 Cînd soarele scăpăta,
 260 La Ghidici că se afla.
 Se plimbau pe bătătură
 Tot cu lăncișoara-n mîină;
 Cînd oi zice viorea,
 Lancea pe sub iepîngea.
 265 Ion ăl Mare ce grăia?
 — Frate Ghiță dumneata,
 Intră tu, frate,-n bordei
 Și lucrează cu temei!
 — Frate Ioane, n-oi intra,
 270 Că sînt luat cu sila,
 Frate, tot de dumneata!
 Ion ăl Mare ce-mi făcea?
 El la ușă că trecea,
 Cu picioru-n ușă da,
 275 Sărea ușa și c-un stîlp,
 Că prea dete necăjit . . .
 Pe Călin că mi-l găsea,
 Tomnai la masă era.
 Ion ăl Mare ce grăia?
 280 Bună seara că mi-i da:
 — Bună seara, măi Căline!
 — Mulțumincu-ți, frate Ioane!
 Frate Ioane dumneata,
 Ia hai, frate, să cinăm
 285 Și-amîndoi să ne-mpăcăm!
 Ion ăl Mare de-auzea:
 — Arză-ți focul cina ta,
 Că-n mine crapă fierea
 Că n-am cînd te judeca!
 290 Ăle bucate rumenite
 O să le văz pîngărite!
 — Frate Ioane dumneata,
 Îți dau aur cît oi vrea,
 Numai lungește-mi viața!
 295 Nici vorba n-o isprăvea,
 Lancea-n burtă i-o-arunca,
 Pe Călin îl omora,

Frate, de se pomenea.
 Iar pe el cine-l plîngea?
 300 Tot Măria văduva
 Și Ilinca
 Țiganca:
 « Măi Căline dumneata,
 Din butcă, din telegari,
 305 Cum te duce pe doi pari!... »
 Îl plimba și prin Craiova,
 Parcă e venit din Iova...
 Iar Călin că mi-a murit,
 Ghidiciul c-a-mbobocit,
 310 Poiana c-a-ntinerit.
 Cînd oi zice trei văpăi,
 Poiana, numai dugăi.
 Are omul cinci parale,
 Bea-n cîrciumă pînă moare,
 315 Fără nici o supărare...

Vechi cîntece de viteji, pp. 108—113;
 inf. Mihai Constantin
 (Desa—Calafat—Oltenia),
 21. II. 1951.

89 (101) RADU LU ANGHEL

Frunză verde-a bobilor,
 Bobilor și-a teilor,
 Sus, pe Dealu
 Grecilor,
 5 Pîn dreptu
 Cîndeștilor,
 Dasupra
 Boteștilor,
 La coada
 10 Strîmptorilor,

Puterea
 Pădurilor,
 E hotacu
 Hoților,
 15 Locașu
 Voinicilor,
 Pieirea ciocoilor.
 La fagu cel mai rotat,
 Tot de arme încărcat,
 20 La fagu cu frunza
 Deasă
 Și cu umbrulița
 Groasă,
 Șed voiniceii
 25 Ca-n casă,
 Șed haiducii,
 Nu le pasă;
 Tot voinici
 Aleși,
 30 Panduri,
 Tîlhari
 Neaoși
 De păduri;
 Rași
 35 La falcă,
 Groși la ceafă,
 Cu mustăți în varvarichi,
 Cum stă bine la voinici,
 Cum stă bine la haiduci. . .
 40 Frunză verde trei dovleci,
 Radu lu Anghel din Greci,
 Cu Soare din Hulubești
 Și cu Udrea din Furești,
 Ioniță din Conțești
 45 Și cu Tudor din Frunzești,
 Cînd îi vezi,
 Te îngrozești,
 Te crucești
 Și-ncremenești,
 50 N-ai, frate, să mai trăiești,
 N-ai unde să te cîrmești!
 Sus, în cracii fagului,
 Carabina Radului;

55 Mai în josu fagului,
 Pistoalili Radului;
 La tulpina
 Fagului
 Este flinta
 Sirbului,
 60 Ajutoru Radului.
 Frunză verde și-o lalea,
 N-avea Radu ce lucra:
 Deștili-n gură băga
 Și-ncepea
 55 D-a șuiera,
 Doisprezece mi-aduna:
 Tot voinici
 Aleși,
 Panduri,
 70 Tîlhari
 Neaoși
 De păduri;
 Cînd îi vezi,
 Te îngrozești,
 75 Te crucești
 Și-ncremenești,
 N-ai, frate, să mai trăiești,
 N-ai să te mai odihnești...
 Dacă, frate,-i aduna,
 80 Să vezi Radu ce-mi lucra:
 Frumoasă masă-ntindea,
 De arme se descingea,
 Sus, pîn crăci mi le-atîrna,
 Apoi tovarăși chema
 85 Și la masă mi-i poftea,
 Plosca cu vin și-o scotea,
 D-o vadră și cinci oca
 Și-ncă mai trecea ceva,
 Da pe la voinici să bea;
 90 Bea
 Haiducii,
 Se-mbăta,
 Pîn păduri
 Că se culca.
 95 Singur Radu rămînea
 Și pe gînduri se punea.

Radu-un semn i se făcea,
 El bea, frate, nu prea bea,
 Apoi iute se pornea,
 100 Pe voinicei căuta,
 Pe voinicei ocolea,
 Pînă ei se deștepta,
 Și-atunci Radu le zicea :
 — Bine, voi, haiducilor,
 105 Și-ncă voi, femeilor,
 Eu, frate, că v-am cinstit,
 Voi de ce m-ați ocărit?
 Că fusei
 Pînă colea
 110 Și-auzii
 O vorbă rea,
 C-o să vie potera.
 Ați băut, v-ați îmbătat,
 Pîn păduri că v-ați culcat,
 115 Nu v-a fost, frate, păcat?
 Frunză verde viorea,
 Cînd așa
 Le cuvînta,
 Mîna-n dăsăgei băga,
 120 Cîte-o rubiea
 Le da,
 Drumu-n vale le-arăta.
 Singur Radu rămînea,
 Pîn păduri că se plimba,
 125 Cu armura se-ncingea,
 Tot pe gînduri se punea
 Și-ncepea
 D-a mi-și cînta :
 « Frunză verde trei sipici,
 130 Dintr-o ceată
 De voinici,
 Rămăsei singur p-aici ;
 Dintr-o sută
 De becheri,
 135 Fără griji, fără dureri,
 Rămăsei singur stingher ! . . . »
 Și-altă foaie de lalea,
 Radu, măre, s-amăra,
 Tot pe gînduri se punea,

140 Flintulița
 Și-o-ncărca,
 Băga
 Prafu
 Cu mîna,
 145 Fieru
 Cu zburătura;
 Drumu pîn crînguri îi da,
 Crăcile cleanuri venea.
 Lua drumu și mi-și pleca,
 150 Valea-n jos mi-și apuca,
 La Preda-n Furești trăgea.
 Prietenu-n casă-l primea,
 Omenește mi-l cinstea
 Pînă cînd Radu pleca.
 155 Peste deal, frate,-mi trecea
 Și-n Negrești că mi-ajungea,
 La Ghiocel se oprea.
 Ghiocel, cum mi-l vedea,
 Pe Răducan îl primea,
 160 Un purceluș îi tăia,
 Frumușel i-l mai frigea,
 De merinde i-l dedea,
 Cu vin dulce se cinstea.
 Apoi Radu ce-mi făcea?
 165 De la Ghiocel pleca,
 Peste deal că mi-și trecea
 Și-n Rîncăcirov mi-și sosea,
 Pe Căprar Ion găsea,
 El la fîn că mi-și strîngea.
 170 Radu, cum îl întîlnea,
 De bună vremea-i dedea
 Și Căpraru-i mulțumea:
 — Bună vremea, nea Ioane!
 — Mulțumescu-ți, căpitane,
 175 Căpitane
 Răducane!
 — Știi ce să-ți spui, nea Ioane?
 Nu-mi mai zice « căpitane »,
 Zi-mi pe nume: Răducane!
 180 Căpitanii
 Șed la tîrg
 Numa-n ciorap

Și-n papuc ;
 Eu sînt Radu cel din crîng,
 185 Care trăiesc amărit ;
 Noaptea
 Fur,
 Ziua
 Mănînc ;
 190 Degeaba
 Mă țiu
 Haiduc :
 La picere
 Cu curele,
 195 Și la piept
 Cu tapangele,
 Și la gît
 Cu iminele,
 De drag să te uiți la ele !
 200 La tîrg
 Îți zic :
 Domnule ;
 În crîng
 Îți zic :
 205 Omule !
 Frunză verde și-o lalea,
 Căpraru mi-l asculta
 Și Răducu mi-i zicea :
 — Știi ce să-ți spui, nea Ioane ?
 210 Găzduiești-mă desară,
 Că nu-ți cer de cheltuială .
 Nici barim o lăscăioară !
 Căpraru se mai gîndea
 Și din gură ce-i zicea ?
 215 — Căpitane
 Radule,
 Vestite
 Haiducule,
 Bucuros te-aș găzdui,
 220 Bucuros te-aș conăci,
 Nici o belea nu mi-ai fi ;
 Frate, mi-ai venit
 Ziua,
 Te-o fi văzut
 225 Cineva

Și te-o spune undeva
 Și te-o găsi-n casa mea,
 Ce folos de viața mea
 Și de haiducia ta?!
 230 Dacă vedea și vedea
 Că Răducu se-ntrista,
 Căpraru se mai gîndea,
 În altă casă-l ducea,
 La o casă
 235 Părăsită,
 Părăsită
 Și urită,
 Viața Radului
 Sfirșită
 240 Și zilili
 Amărîte,
 Amărîte,
 Isprăvite!
 Luni sară că se ducea,
 245 Marți la prînz se dovedea.
 Cine focu mi-l afla?
 Foicică usturoi,
 Dumitrache Gungunoi
 La Cîrstieni mi-și venea,
 250 La Sorica mi-și trăgea,
 Mîndra Radului era.
 Tot de Radu mi-și vorbea,
 Că Sorica cunoștea
 Unde Radu găzduia.
 255 Dumitrache ce făcea?
 Un răvășel mi-și scria,
 Pe jupîn Stan căuta,
 Răvășelu îi dedea;
 Jupîn Stan încălica,
 260 Peste deal că mi-și trecea,
 Potera o căuta;
 Potera-n Beleți era,
 Tot pe Radu-l căuta.
 Jupîn Stan, cum ajungea,
 265 Pe comandir căuta,
 Răvășelu îi dedea,
 Comandiru mi-și citea.
 Potera

Și-o ridica,
 270 Peste deal că mi-și trecea,
 De Radu s-apropia,
 În Călinești că mînea;
 Noaptea an li se părea
 Pînă ziuă se făcea!
 275 Frunză verde viorea,
 Comandiru ce făcea?
 Dimineața se scula,
 Pe ochi negri se spăla,
 Potera
 280 Și-o ridica,
 Valea-n sus mi-și apuca,
 Drept la Căprar mi-și trăgea
 Și din gură mi-i zicea:
 — Dă-ne pe Radu legat,
 285 Că noi aici l-am aflat,
 Degeaba n-am trepădat.
 De nu ni l-îi da legat,
 Să nu-l ducem noi stricat,
 Să te facem vinovat.
 290 Cu vorbili l-amețea,
 Îl bătea,
 Îl chinuia,
 El pe Radu nu-l spunea;
 Singur moarte-și aștepta,
 295 Tot gîndea
 Că l-o scăpa,
 L-o părăsi potera.
 Comandiru ce făcea?
 Dacă vedea și vedea
 300 Că nimic nu dezlipea,
 Potera o despărțea
 Și-o parte mi-o trimetea
 După fiu lui Căprar,
 După fiu-său Ioan.
 305 Poterașii se pornea,
 Cu Ioan mi se-ntîlnea,
 Mîna pe el mi-și punea
 Și frumușel mi-l lega,
 La nuiete trimetea;
 310 Nici o nuiă
 Nu-i dedea,

El de frică le spunea
 Unde Radu găzduia,
 Și-acolo mi-i aducea.
 315 Radu la masă era
 Și singur se chefuia
 Cu butoiu de rachiu
 Și cu purcelușu fript,
 C-așa Radu mi-a trăit
 320 Pe cît timp a haiducit.
 Potera cum o simțea,
 Cruce la piept își făcea,
 Pe fereastră se uita,
 Multă poteră vedea.
 325 Struțu-n mîină apuca,
 Pe ferestruie-l băga
 Și la lume s-arăta,
 Din guriță cuvînta :
 — La o parte, lume,
 330 La o parte,
 Eu din voi nu mai fac parte !
 Drumu struțului că-i da
 Să zgornească potera.
 Dumnezeu nu-i ajuta,
 335 Struțu praf că se făcea
 Și-n mîină-i se sfărîma ;
 Tocma-atunci Radu vedea
 Că i s-a scurtat viața !
 El pîn casă se plimba
 340 Și din guriță cînta :
 — Bat-o crucea
 Moartea
 Mea,
 Moartea
 345 Mea,
 Pieirea
 Mea,
 C-aici mă-ntîlnii cu ea !
 Am umblat
 350 Cît am umblat,
 Dar aici mi s-a-nfundat,
 M-o fi cărat
 Vrun păcat !
 Frunză verde și-o lalea,

- 355 Comandiru ce făcea?
În gura mare striga:
— Căpitane
Radule,
Vestite
- 360 Haiducule,
Ia lapădă-ți armili,
Sileaf cu pistoalili,
Să-ți mai lungim zilili,
Să nu-ți luăm păcatili!
- 365 Dară Radu ce-i spunea?
— Ah, domnule dumneata,
Eu armili-oi lăpăda
Cînd capu jos că mi-o sta
Și mi-ți răpune viața,
- 370 D-o vedea toată lumea!
Comandiru mai zicea:
— Dă-te, Radule, legat,
Să nu te dăm spintecat
Ca p-un mare vinovat!
- 375 Iară Radu-i răspundea:
— Cum o să mă dau legat
Unui ciocoi gulerat,
Care-l bag noaptea su' pat?
De frică-mi zice « cocoane »,
- 380 Mai degrab' îmi dă parale!
Și cum Radu cuvînta,
Mîna la brîu își băga,
Două pistoale scotea,
Drumulețu le dedea,
- 385 Pîn poterași apuca,
Peste-o vâlcea
Mi-și sărea;
Nimeni la el nu-ndrăznea,
Uliță că se făcea
- 390 Pînă cînd Radu trecea,
Către pădure-apuca.
Comandiru comanda,
Poterașii foc trăgea,
Ceață pe cer se făcea!
- 395 De Radu nu se lipea.
Comandiru se-ntrista
Și din gură mi-și zicea:

— Luați aminte, băieți, bine,
 Iar intră hoțu-n pădure
 400 Și-ncă de noi n-o fi bine:
 Nu zice
 Că e fugit,
 Zice
 Că ne-a mituit!
 405 Și-altă foaie de lălea,
 Un călăraș ce făcea?
 Al mai prost că mi-și era!
 Mîna
 'N pungă
 410 Mi-și băga,
 D-un sfântișor mi-și scotea,
 Dup-un ainine se da,
 P-o piatră mi-l așeza,
 Patru sferturi îl tăia,
 415 La comandir se ducea,
 La el voie mi-și cerea
 Ca să dea, sau să nu dea?
 Comandiru l-asculta,
 Comandiru voie-i da.
 420 Călărașu ce făcea?
 După Răducu se lua,
 Tot pe nume mi-l striga;
 Radu spre el se-ntorcea,
 Iar călărașu-l ochea,
 425 Tot pîn piept că mi-l căta,
 Drumu puștii că-i dedea
 Și prin spate răspundea.
 Radu pe spate pica
 Și din gurișă zicea:
 430 — Ia stați,
 Băieți,
 Nu mai dați,
 Armili jos le lăsați,
 Să vă cînt un cîntecel,
 435 S-ascultați cu drag la el.
 Șapte județe-am umblat,
 Eu pe nimeni n-am stricat,
 Numai parale mi-am luat.
 Voi, frate,-ați făcut păcat
 440 Că pe mine m-ați stricat!

Frunză verde trei smicele,
 Să vie fetili mele
 Ca să le spui din avere,
 Ascunsă pîn scorburele,
 445 Departe de potecele
 Și de drumurile rele,
 Strînsă pentru zile grele. . .
 Frunză verde viorea,
 Începea Radu-a cînta,
 450 Văili mi-și tremura,
 Și din guriță zicea :
 « Frunză verde matostat,
 Cîte case mi-am prădat,
 În Gorgani mi s-a-nfundat ;
 455 Cîți ciocoi
 Am jefuit,
 În Gorgani
 I-am isprăvit ;
 În satu Gorganilor
 460 Pierdui grija banilor !
 Și-o foiță trei smicele,
 Cîte văi, cîte vâlcele,
 Cinci sute de potecele
 Care mă plimbam pîn ele,
 465 Toate sînt suror'li mele
 Și-acu stau pustiu de ele !
 Și-o foiță de ghizdei,
 Cîte văi,
 Cîți copăcei
 470 Care mă plimbam pîn ei,
 Toți sînt frățiori d-ai mei,
 Și-acu stau pustiu de ei !
 Foaie verde salbă moale,
 Căpitane
 475 Radule,
 Radule
 Viteazule,
 Vestite
 Haiducule,
 480 Destul de viteaz mi-ai fost
 Dar la minte-ai fost cam prost ! »
 Comandiru ce făcea ?
 Vorba-n samă nu-i băga,

485 La poterași comanda,
 Cu patu puștii-l izbea,
 Ca p-un cîine-l omora.
 O căruță mi-aducea
 Și pe Radu-l așeza,
 Pe la Căprar s-abătea,
 490 Frumușel că mi-l lega
 Și-n căruță-l așeza
 Cu Răducu-alătura.
 Spre Cîmpulung îi pornea,
 Toți dorobanții cînta
 495 Și comandiru-i cinstea :
 « Frunză verde de dudău,
 Radule, sîngili tău
 A fost rînduit la rău,
 Să zacă pe Rîncăciiov ! »
 500 În Cîmpulung mi-i ducea
 Și potretu că-i făcea
 Precum Radu haiducea.
 Frunză verde de pelin,
 De pelin,
 505 De rosmalin,
 Mai ziceți, boieri, amin,
 Cîntecu mi-a fost deplin,
 Să vă fac altu mai bun,
 Că mai am vro două-n sîn,
 510 Păstrate de la bătrîni,
 Și mai dați cu băutura,
 Să ude Ioniță gura !

C o d i n, Din Muscel, pp. 210—229;
 inf. Ioniță Zamfir Manea
 (Beleți—Găiești—Argeș).

- Frunză verde sălcioară,
 La Focșani, între hotară,
 Iese Bolbocean în țară,
 Bate ciocoi la scară
 5 Cerind bani
 De cheltuială
 Și haine
 De premeneală.
 Foaie verde ș-un pelin,
 10 La cârciuma lui Călin
 Bolboceanul bea la vin;
 Foaie verde de susai,
 Bea cu Crețul
 Neculai;
 15 Ș-apoi verde de hamei,
 Bea cu tînărul
 Matei,
 Bea vinul
 Cu vedrița,
 20 Rachiul
 Cu ploschița.
 Dar maică-sa ce-mi grăia,
 Și din gură ce-i zicea?
 — Măi Vasile Bolbocene,
 25 Bolbocene
 Rîmnicene,
 Ia bea, maică, nu prea bea,
 Că vinul
 E-mbătător,
 30 Rachiul
 Amăgitor,
 Puitor
 De cap de om,
 Că, nu știu, să mi se pară,
 35 Ori potera vă-mpresoară!
 Bolbocean, dac-auzea,
 El la mă-sa se răstea
 Și din gură-i răspundea:
 — Taci, măicuță, gură rea,

- 40 Las' să viie potera,
Viie, bat-o sfînta cruce,
Că, cum vine,-aşa s-o duce.
Nu-s femeie, concii nu port,
Ca să zici că eu nu pot,
- 45 Ci-s voinic cu comănac,
Cu şapte poteri mă bat!
Bine vorba nu sfîrşea,
Şi potera că-mi sosea.
Cum sosea,
- 50 I-nconjura,
Zapciu din gură-i grăia:
— Măi Vasile Bolbocene,
Bolbocene
Rîmnicene,
- 55 Ia mai stai ca să vorbim,
Feţele să ne privim
Şi să-mi spui fără păcat
De eşti hoţ adevărat:
Ce nu te laşi
- 60 Tu de rele,
Să nu mori
În chinuri grele;
Ce nu te laşi
De furat,
- 65 Ca să nu mori
Împuşcat?
Bolbocean, de-l auzea,
Din guriţă-i răspundea:
— Cum o să mă las de rele,
- 70 Că-s de mic dădat cu ele:
Relele
Sînt pentru voi,
Iar bunele,
Pentru noi!
- 75 Zapciul iar îi grăia,
Lui Bolbocean îi zicea:
— Ia să mi te dai legat,
Să te ducem nestricat,
C-am poruncă de-implinit,
- 80 Poteră de hărţuit.
Bolbocean, de-l auzea,
Zapciului răspundea:

- Cum o să mă dau legat,
Cînd eu nu sînt vinovat?
85 Nu sînt femeie cu concii,
Să zic că-n luptă nu poci,
Ci-s voinic cu comănac,
Cu nouă zapcii mă bat!
Și, cînd astfel îi vorbea,
90 Mîna pe baltac punea,
Drept către zapciu pornea,
Binișor se lătura;
Cu baltac cînd aducea,
Mîna dreaptă
95 Că-i frîngea
Și p-a stîngă
Î-o scrîntea,
De pe cal jos îl trîntea,
Poterașii-ncremenea.
100 Apoi calul că-l lua
Și pe el încălica,
Drumul mare c-apuca.
Poterașii-ncremenea,
După dînsul lung privea.
105 Prin perdele s-abătea,
Pelcelușe cumpăra.
Pelcelușe brumării,
Le vindea la cazaclii;
Pelcelușe mai de soi;
110 Le vindea pe la ciocoi;
Pelcelușe de mieoare,
Le vindea pe la hotare.
Bolbocean negustorea,
Dar bănet ce cîștiga
115 Cu săracii-l împărțea,
De se ducea pomina
De la Rîmnicul-Sărat
Dincolo de Calafat
Și-n Brăila pe uscat,
120 De Vasile Bolboceanul,
De Vasile Rîmniceanul.

Teodorescu, pp. 602—604
(Bogza—R.-Sărat—Ploiești).

Frunză verde
 De sulfină,
 Botea doarme
 La stupină,
 5 Cu capul
 P-o rădăcină,
 Cu paloșul
 Pus pe mîină,
 Cu durda
 10 Pe lîngă rîină,
 Cu flinta
 Lîngă tîrsînă,
 Nu știu, goală,
 Ori e plină!
 15 Cine-l vede, nu-i d-a bună,
 Fuge potera neună.
 Potera mi-e spătărească,
 Fuge să se prăpădească,
 Locul să nu-și mai găsească,
 20 Botea să nu mi-o sosească!
 Botea, cînd se deștepta
 Și pe cal încălica,
 Vesel, măre, că-mi pleca
 Și-nainte se ducea
 25 Pînă colo,-n Valea-Rea;
 Cu trei poteri se-ntîlnea
 Și cu ele se lupta.
 Din cîți poterași era,
 Numai unul s-alegea
 30 Și cu Botea se vorbea,
 Și după ce se-nvoia,
 Și după ce isprăvea,
 Șapte sute lei îi da
 Și la săraci împărțea.

Teodorescu, p. 604
 (Bogza—R.-Sărat—Ploiești).

Foiliță păr uscat,
 Astă-noapte m-am culcat
 Într-un vîrf de munte nalt
 Și rău vis am mai visat:
 5 Buzduganul meu sfărmat,
 Pușca mea cea bună, nouă,
 Am visat-o ruptă-n două,
 Pistoalele subțirele
 Le-am visat făr' de oțele,
 10 Pușca mea cea ghintuită
 Am visat-o ruginită.
 Bine visul n-am visat,
 Poterași m-a-ncunjurat.
 În picioare m-am sculat,
 15 Ochii roată-am aruncat
 Și din gură am strigat:
 — Căpitane poteraș,
 Cu numele Toderaș,
 Du-te-napoi la oraș
 20 Și-ți mai strînge poterași,
 Că nu-s femeie cu cîrpă,
 Să-i știu puterii de frică,
 Da-s băietul Busuioc,
 Cu opt poteri stau pe loc!
 25 — Petre, Petre, Petrișoare,
 Fecioraș mîndrei fecioare,
 Dă-te de voie legat,
 Că de vodă ești iertat
 Și de lume lăudat!
 30 El cu vorba s-a-ngăimat,
 De voie s-a dat legat,
 Și la vodă cînd s-a dus,
 Din gură așa i-a spus:
 — Vodă, vodă, boier mare,
 35 V-aș pofti să am iertare!
 — Apoi, bine, te-oi ierta
 Cu trei lemne-a codrului,
 Frînghia Brașovului,
 Sus, pe dealul Oltului. . .

40 Ca să vadă toți muntenii
 Cum se spînzură oltenii !
 — Veniți, fete,-n calea mea,
 De-ți vedea de-o moarte grea,
 Și-aduceți-mi pe Surca,
 45 Să-mi răcoresc inima !
 Cînd pe Surca i-a adus,
 El picioru-n scară-a pus
 Și din gură-așa a zis :
 — Acum stați și judecați
 50 Și la Surca vă uitați :
 Cînd aruncă copita,
 Cum îi sare brăzdița,
 Trecem valea și-o luncuță,
 Hai, Surcuță, hai, drăguță,
 55 În codru cu iarbă verde,
 C-acolo nouă ni șade !

Furtună, pp. 125—127
 (Vlăsinești—Săveni—Suceava).

93 (105) PETRU PETRIȘOR HAIDUCUL

Petre spune, mă-sa plînge
 Cu lacrimi șiroi de sînge :
 — Aseară, de la o vreme,
 Visam niște vise rele :
 5 Păreau pistoalele mele,
 Ședeau-n cui fără oțele.
 — Petre, dragă Petrișor,
 Rupt dintr-al meu trupușor,
 Visul care l-ai visat
 10 O să-ți fie-adevărat !
 Petre-așa cînd auzea :
 — Maică, măiculița mea,
 Cînd am căta viselor,
 N-am sluji-mpăraților !

- 15 Eu, maică, am mai visat,
Cînd ziua s-a luminat,
Un val de pînză tot albă,
Pe la căpătiie arsă.
Maică-sa-i zicea cu jale:
- 20 — E scurtarea vieții tale!
— Maică, eu am mai visat,
Ziua cînd s-a luminat,
Șerpi negri se-ncolăceau,
Pe mine mă coprindeau.
- 25 — Alea sînt frînghieie
Ce-o să-ți curme brațele!
— Am visat iar, maică bună,
O pădure deasă-n urmă.
— Aia-i Țara Romînească
- 30 Ce la tine-o să privească!
Haideți, Petre, să fugim,
Că pe-aici nu mai trăim,
Că satu mi s-a mărit,
Dușmanii s-a înmulțit.
- 35 Unde este unul, doi,
L-este vorba tot de noi,
Ca să ne bage-n nevoi,
Sărăcuți, săraci de noi,
Și se uită ca la urs
- 40 Și vorbesc întru ascuns.
Petre-așa cînd auzea,
Mîna pe durdă punea,
Frumușel c-o încărca,
Băga iarba cu căciula,
- 45 Gloanțe cu pumnu turna,
Săraca, nimic lua!
Frumușel că o prindea,
Între spete-o așeza
Ș-apuca de se ducea,
- 50 Șapte potire-ntîlnea.
El, măre, cum le zărea,
Cizma din picior scotea,
D-azvîrlitele mi-o da,
Șapte colnice făcea.
- 55 Potera că-mi rămînea,
De el se apropia,

- Frumușel că mi-l lega.
 Iată maică-sa vinea
 Și din gură îl plîngea:
 60 — Uite-ți visul ce-ai visat
 C-a fost cu adevărat!
 Petre, cît ești tu de nalt,
 Tot mă mir, cum te-au legat?
 Și cît ești, Petre, de gros,
 65 Tot mă mir, cum te-au pus jos?
 — Ei, maică, m-au înșelat
 Pînă ce eu am fost beat
 Și atuncea m-au legat.
 El se făcea leu turbat:
 70 Din spete cînd se umfla,
 Legăturile plesnea,
 Dosul codrului că-mi da,
 Nime-n lume-i potrivea.
 Haiducește Petre-n pace,
 75 N-are nimeni ce-i mai face!

Vulpian, pp. 91-92.

94 (105) BUSUIOC

- « Busuioace, Busuioace,
 Busuioace, nu te-ai coace,
 Nici sămînță n-ai mai face! »
 Foai verde siminoc,
 5 Multă lume-i cu noroc,
 Dar nimeni ca Busuioc.
 Busuioc
 Șeade la foc
 De-și uscă obielele
 10 Și numără zilele
 Cînd sosesc poterile.
 Pîn-obielele

Usca
 Și zilele
 15 Șocotea,
 Iată potera sosea
 Și potera-l coprindea.
 Foicică ș-o lalea,
 Busuioc ce mi-și făcea?
 20 Cumpătul nu mi-și pierdea,
 În picioare se scula,
 Cizmele și le trăgea
 Și la durdă mi-alerga.
 Durda
 25 Cu stînga
 Lua
 Și cu dreapta
 Mi-o umplea,
 Mi-o umplea și mi-o-ncărca,
 30 Că numai gloanțe băga,
 Băga gloanțe cu mîna,
 Și iarba
 Cu căciula.
 Potera-l înconjura,
 35 Potera mi-l căuta
 Ca să-i scurteze viața,
 Dar Busuioc ce făcea?
 Mîna pe durdă punea,
 De amnare mi-o-ntindea,
 40 Cremenea că-i potrivea,
 Drept afară că-mi ieșea;
 Potera se spăimînta
 Pe Busuioc cînd vedea!
 Dar el, măre, nici vorbea,
 45 Nici vreme nu zăbăvea:
 Unde durda-și slobozea,
 Drum prin poteră făcea,
 Și dac-o mai încărca
 Ș-înc-o dată de mai da,
 50 Potera că-mi biruia,
 Drum bătut că-i arăta.
 Potera
 Din Mehedinți
 Fuge cu iarba
 55 Prin dinți,

- Potera
De la Gornet
Fuge cu mîna
La piept,
60 Şi care cum rămînea
De Busuioc pomenea
Şi lui Busuioc cînta :
« Busuioace, Busuioace,
Busuioace, nu te-ai coace,
65 Nici sămîntă n-ai mai face! »

Teodorescu, pp. 604—605;
inf. Petrea Creţul Şolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galaţi),
7. V. 1884.

95 (106) BUJOR

- Frunză verde de negară,
A ieşit Bujor în țeară!
Bate, pradă, nu omoară,
Pe ciocoi îi bagă-n fiare
5 Să-i dea bani de cheltuială
Şi haine de primineală.
Bujor iese, Bujor zice :
— Halal de tine, voinice!
Haideți, copii, după mine,
10 Că știu calea-n codru bine,
Şi știu turme de berbeci,
Îzvoare cu ape reci,
Şi neveste frumoșele,
Şi desagi cu rubiele!
15 Ici în vale, colea-n vale,
Sună-un glas duios cu jale,
Glas frumos de fată mare,
Bujor prinde-o sărutare!
Ici în vale, la pîrîu,

- 20 Două fete spală grâu,
Bujor le ține de brâu!
Ici în vale, la fântină,
Două fete spală lână,
Bujor le strânge de mână!
- 25 Ici, în valea lui Terinte,
Două fete culeg linte,
Bujor le scoate din minte!
Frunză verde de negară,
La Focșani, între hotară,
- 30 Este-un bordei cam plecat,
De copaci încungiurat.
Acolo-i Bujor culcat,
La Anița, văduvița,
Ce-i dă vin tot cu vădrița
- 35 Și-l îmbată cu gurița:
— Anițico, draga mea,
Mult mi-e dor de-o floricea,
Floriceică rumeoară,
Care-o porți în buzișoară!
- 40 — Ștefănică Bujoraș,
Floriceică da-ți-o-aș,
Na și na gurița mea,
De-o sărută cât îi vrea,
Iar de beut nu mai bea,
- 45 Că potira-i cât coala!
— Las' să vie, că nu-mi pasă
Cînd mi-e paloșul pe masă
Și mîndruța drăgăstoasă!
Sărutatul n-au sfîrșit,
- 50 Potira c-au și sosit.
Luptat-au Bujor, luptat,
De potiră n-a scăpat!
Frunză verde de negară,
Pe Bujor mi-l duc pin țeară,
- 55 De-l arată ca pe-o fiară!
Și mi-l pun la închisoare,
Fără arme, fără soare!
Oliolio! codru frunzos,
Cît ești vara de frumos,
- 60 Iarna putrezești tu gios!
Ca tine, Bujor, în gros,
Stă culcat cu fața-n gios.

Frunză verde de negară,
 Pe Bujor mi-l giudecară,
 65 La divan îl întrebară:
 Mulți creștini de-a omorît
 Cît pin țeară a hoțit?
 Iar Bujor cruce-și făcea
 Și cu dreptul răspundea:
 70 — Mort de om eu n-am făcut,
 Dar ciocoi mulți am bătut!
 — Ștefane Bujorule,
 Unde-ți sînt averile,
 Ca să-ți scapi tu zilele?
 75 — Le-am ascuns pe la copaci,
 De-agiutor la cei săraci,
 Să-și cumpere boi și vaci!
 Frunză verde de negară,
 Bujor se suie pe-o scară. . .
 80 Plîng săraci cu jale-amară,
 Că nu-i scara domnilor,
 Și e scara hoților,
 Calea neagră-a morților!

Alecsandri, pp. 156—157.

96 (107) ION PIETRARU

Frunzuleana bradului,
 Ionu Pietrarului,
 Din ținutul Neamțului,
 Bea la crișma bradului
 5 Cu fata Olteanului.
 Dar din gur-așa zicea:
 — Bea, bea, bea, Ioane, bea,
 Bea, bea, bea, dar nici prea,
 Că potera-i pe-acolea!
 10 Cine doarme-n cea grădină,

- Așternut-o rogojină,
Cu carabina pe mână?
— Scoal', Ioane, nu dormi,
Potera te-a-nconjurat!
- 15 — Ș-apoi, las'să vie, . . . t-o-n cruce,
Că cum vine, -așa s-o 'duce!
Potera-l înconjura.
Cînd carabina pocnea,
Poteraș nu rămînea;
- 20 Numai unu rămînea,
Ș-acel bolnav se făcea
De-o mîină și de-un picior,
Era pușcat de Ion.
Dar Ion așa zicea:
- 25 — Vai, sărace poteraș,
Na-ți, eu, galbeni cu mîina,
Mergi pîn' la femeia ta,
S-ai cu ce te comînda!
Ș-apoi cine trece lunca mare?
- 30 Ion Pietraru călare,
Înconjurat de pistoale
Și frică de nime n-are.
În codrii Birladului,
Ionu Pietrarului
- 35 Face sama banii lui
Pe poala mantălii lui.
Sama de banii făcea,
La oameni îi dăruia,
Că lui nu-i mai trebuia.
- 40 Cine trece pe la iaz?
Ionel cu calul breaz,
Și se pleacă de pe breaz
Și se spală pe obraz
Și se șterge de dulamă,
- 45 Să-i deie puicuța seamă
Că nu i-o cusut năframă . . .

Vasiliiu, pp. 56-57;
inf. Toader Mihai Buchilă
(Tătăruși - Pașcani - Iași),
1897.

Foaie verde iasomie,
 Dragoș pleacă-n haiducie
 Cu trei frățiori de-ai lui,
 Toți voinici de-ai codrului:
 5 Unu-l cheamă Mănăilă,
 Care poartă armă-n mină,
 Ce la poteră dărîmă;
 Unu-l cheamă Castravete,
 Umblă cu gloanțele-n bete;
 10 Unu-l cheamă Ivan Spînul,
 Care le arată drumul,
 Dă cu pușca ca cu tunul!
 Foaie verde salbă moale,
 Peste deal, în ceea vale,
 15 Se plimbă Dragoș călare,
 Cu cămeșă albă floare,
 Cusută de-o fată mare.
 Din țigară trăgea pale,
 De poteră habar n-are;
 20 Din țigară fum trăgînd
 Și cu murgul lui grăind:
 — Murgule, să mă porți lin,
 Să strîng bani cîte puțin;
 Să strîng zece miișoare,
 25 Ca să dau la surioare.
 Foaie verde măr mașcat,
 Murgul meu m-a ascultat,
 Și tot lin că m-a purtat,
 Părăluțe-am cîșligat,
 30 De băut și de mîncat,
 Cum și straie de purtat
 Și săraci de ajutat!

Pamfile, p. 68
 (Țepu—Tecuci—Galați).

Frunză verde foi rotate,
 Cîtu-s șaptezeci de sate,
 Toate-s de Darie-umbrate,
 Îmbrate și răzbătute;
 5 Șaptezeci, poate mai multe,
 C-are Darie drumuri multe,
 Are Darie treburi multe.
 Tot îmblă cărările
 Și păzește drumurile,
 10 Drumurile cele mari,
 Bătute de domni tîlhari,
 Cu bani mulți și cu pungi mari;
 Cu bani mulți, cu pungi bătute,
 Tot pe-nșelăciuni făcute,
 15 Pe-nșelăciuni și nedrept,
 Scoase-s de la noi din piept;
 Pe-nșelăciuni și prădare,
 Pe muncă și pe sudoare,
 Cît îi anu-ntreg de mare,
 20 Da' folos de ea îmi are
 Numai cel cu punga mare,
 Ce trece pe drumu mare
 Și-l are Darie-n păstrare.
 Ajunge la pod să treacă,
 25 Darie-l oprește-oleacă,
 Poftă de vorbă să-i facă,
 Vămuiala să i-o-ntoarcă,
 Inima să-i facă learcă
 De sudoare, de temut
 30 Că-l trimite Darie-n lut,
 În lutu de lîngă drum,
 Să nu iasă foc, nici fum;
 Să iasă numai un spin,
 C-o avut suflet hain,
 35 Nu inimă de creștin.
 Și iar verde măr crengos,
 Nu-i, ca Darie om frumos
 Cîtu-i țara-n sus și-n jos;
 Cîtu-i țara-n jos și-n sus,

- 40 Numele lui i s-o dus
Ori ca spin,
Ori ca venin,
Ori ca leac
La om sărac.
- 45 Din Straja pînă-n Hadic,
Nu-i ca Darie om voinic;
De la Dorna la Dornești,
Om ca Darie nu găsești.
Să mergi și să obosești,
- 50 Iar să mergi, să poposești,
Altu-n lume nu găsești,
Cu cuvînt
Ca frunza-n vînt,
Și cu glas
- 55 De suflet ars,
Cîntat vara printre brazi,
De-l auzi, la pămînt cazi.
Cîntă Darie haiducește,
Codru sună, clocotește,
- 60 Săracu inima-i crește,
Cel bogat încremenește —
Darie mi-l strîmtorește;
Und' nu s-așteaptă,-l păzește,
Îl prinde și-l spovedește,
- 65 Către pămînt îl smuncește
Și de rele-l lecuiește;
Și drumu el îi strîmtează,
Și zilele mi-i scurtează.
De Darie cel vestit
- 70 Și-mpăratu-o auzit.
Din Viana o pornit
Și-aici, la noi, s-o oprit,
Cu-armată — frunză și iarbă —
Și toți de Darie-ntreabă;
- 75 Cu-armată — iarbă și frunză,
Și cu arme pînă-n buză —
Pe Darie să-l găsească,
Ce-o făcut să-i pomenească,
Cu capu să-l pedepsească.
- 80 Și-o-mblat husarii prin munți,
Erau ca iarba de mulți,
O-mblat armate prin sate,

Erau ca apa de late,
 Și de lungi
 85 Să nu le-ajungi,
 Cîtu-s drumurile de lungi.
 O îmblat în sus și-n jos,
 Pe Darie nu l-o scos.
 Că l-o păzit cine-o vrut
 90 Și cine nici n-o crezut,
 Că li-i drag așa de mult:
 De la frunza codrului,
 Pîn' la casa omului,
 Și florile cîmpului,
 95 Și stîncile muntelui,
 Și sfatul săracului,
 Și apele codrului.
 Că frunza-l acoperea,
 Vîntul de plumbi îl păzea,
 100 Omu răii i-i spunea,
 Stîncă lîngă ea-l pierdea,
 Apele-n vale creștea,
 Pe dușmani îi îneca
 Și pe Darie-l scăpa.
 105 Și pe-mpăratu-l turba
 Și tare mi-l supăra,
 Că-n Viana se ducea,
 Ca din lupta cea mai grea,
 Fără de folos și ea.
 110 Împăratu, foc turbat,
 Ordin în țară o dat:
 Că cine i-a da legat
 Pe Darie, cel blestemat,
 Ce băncile i-o prădat,
 115 Averile i-o mîncat
 Și pe la săraci le-o dat;
 Obrazu i l-o pătat
 Și bătut nu s-o lăsat;
 Oștile i le-o rărit
 120 Ca dealu cu fîn cosit
 Și codru după rărit;
 Și i-o făcut de ocară
 Mare bucată din țară;
 Șapte ani bătuți ș-o vară
 125 De cînd pradă și omoară

Și pe cei nedreți îi zboară;
 Cin' l-a da pe Darie lui,
 Legat împăratului,
 Îi dă țară de domnit,
 130 Avere de stăpînit,
 Îi dă țară să domnească
 Și-averii să se-mbogățească,
 Și cinstire-mpărătească,
 Pe Darie să-l dovedească.
 135 Satele dac-auzea,
 Și mai mult îl ascundea,
 Și mai mult lumea-l păzea,
 Pe Darie să nu-l deie,
 Pe Darie să nu-l ieie
 140 Oștile-mpăratului,
 Oștile stăpînului,
 Pe Darie-a romînului.
 Da' un hoț din ceata lui,
 De dragul aurului
 145 Și golul sufletului,
 L-o dat împăratului
 Pe Darie și toți a lui,
 La marginea satului,
 La umbra paltinului,
 150 În plînsu norodului
 Și jelea oamenilor,
 Că le-o dat pe Darie-a lor
 Domnilor,
 Stăpînilor,
 155 Domnilor,
 Străinilor.
 Împăratu l-o cinstit
 Pe hoț, și l-o-mbogătit
 Cu averi, cum i-o juruit.
 160 Dar pe Darie l-o dus
 Pe cărare-n munte, sus,
 Și pe frații lui i-o pus
 Cu capetele prin stejari,
 Ca pe hoții cei mai mari,
 165 Și cu trupul pe cărări,
 Și-au trecut domnii călări
 Cu mîinile-n buzunări.
 Pe Darie-ncă-l lega,

Stîncă pe piept îi punea :
 170 Cînd Darie răsuflea,
 Stîncă se cutremura,
 În cei domni groază băga,
 Și de frică-l împușca,
 Și capul i-l răpunea,
 175 Ca să-i piardă suflarea,
 Să-l șteargă cu uitarea.
 Da' uitarea, basma neagră,
 N-a putut de loc să-l șteargă,
 Că toată lumea-l știa,
 180 Și toată luméa-l jelea,
 Și la alții povestea :
 Cît de bun Darie-era,
 Din frunză cum le cînta,
 La bine cum învăța.
 185 De rele cum îi scăpa,—
 Și lumea nu-l mai uita.

Muntean, pp. 40—46;
 inf. Varvara Muntean
 (Bilca—Rădăuți—Suceava).

99 (111) PINTEA VITEAZUL

Foaie verde-a nucului,
 La curțile Stupului,
 Stupului, bogatului,
 Cine oare că-mi slujea,
 5 Cine toate le făcea?
 Era Pinteă cel tăcut,
 Dar la minte priceput,
 Era Pinteă cel voinic,
 În năcaz trăit de mic.
 10 Și Stupul că-i poruncea :
 — Ce stai, Pinteo, degeaba?...
 Prinde patru boi la jug

Și te du cu ei la plug,
 Să-mi ari holdele din deal,
 15 Un' se face grîul rar;
 Să-mi ari holdele din șes,
 Un' se face grîul des.
 De arat dacă-i găta,
 Tu securea vei lua,
 20 În pădure vei pleca,
 Car de lemne vei tăia:
 Lemne verzi
 Pentru obezi,
 Și uscate
 25 Pentru roate,
 Car de lemne pentru foc,
 Și să mi-te-ntorci pe loc,
 Că apoi mai îndeseară
 Să duci car de grîu la moară,
 30 Car de grîu și de secară!
 Pinteaa toate le făcea,
 Nici o vorbă nu scotea,
 Făr-în gîndul lui gîndea:
 « Cine-i slugă la altul
 35 Multe rabdă, săracul;
 Las' să rabde, dacă șede,
 Codru-i mare și nu-l vede! . . . »
 Iată însă că-ntr-o zi
 Pinteaa la arat ieși,
 40 Și, zău, nu știu cum greși:
 Ori un bou că s-a smucit,
 Ori că plugul s-a izbit,
 Că din brazdă a sărit.
 Stupul rău se năcăji,
 45 Pe biet Pinteaa-l otigi
 Și amar mi-l sudui.
 Pinteaa meu se năcăjește,
 Boii-n brazdă că-i oprește,
 Cătră Stupul crunt privește
 50 Și așa că-i glăsuiește:
 — Hei, Stupule, stăpîn rău,
 Ascultă ce-ți grăiesc eu:
 Coderiștea de la bici,
 Vezi, o-implînt în brazd-aici;
 55 Coderiștea de-o-nfrunzi,

Eu atunci te-oi mai sluji,
 Zău atunci, și nici atunci,
 Pin' ce-o face mere dulci,
 Pin-or da din juguri
 60 Muguri,
 Din restele
 Vișinele,
 Să mînci, Stupule, din ele!
 Aste vorbe cum grăia,
 65 Coderiștea o-mplînta,
 Cătră codru se-ndrepta,
 Cătră codru cu frunziș,
 La voinici acoperiș;
 Cătră drag de codru verde,
 70 Unde urma ți se pierde;
 Cătră codru, lemne-o mie,
 Cuib de dalbă vitejie.
 Foaie verde iarbă moale,
 În deluț, lîngă cărare,
 75 Este-o pară de foc mare;
 În deluț, lîngă colnic,
 Este-o pară de foc mic.
 La focuri, la amîndouă,
 Sînt voinici o sută nouă,
 80 Voinici de-ai codrului,
 Puișori de-ai lotrului.
 Dintre ei, vreo doisprezece
 Tot frig carne de berbece,
 Dar n-o frige cum se frige,
 85 Ci mi-o-ntoarce cu cîrlige
 Ș-o-nvîrtește cu belciuge,
 Să fie carnea mai dulce.
 Și tot frig voinicii mei
 Un berbece și opt miei,
 90 Un juncan și cinci viței,
 Să se sature cu ei.
 Carne frig, vin încălzesc
 Și din gură chiuiesc:
 — Foaie verde siminic,
 95 Asta-i viața de voinic,
 Că n-ai teamă de nimic:
 Nici de nemeși, nici de dracul,
 Trăiască codru, săracul!

Dar vătaful cel mai mare,
 100 Cînd era carnea-n frigare,
 Se scăpă și adormi;
 Dar degrabă se trezi
 Și din grai așa grăi:
 — Alelei, feciorii mei,
 105 Toți voinici ca nește zmei,
 Beți voinici și ospătați,
 Traiul vostru vi-l cîntați;
 Iară cînd v-iți sătura
 Și cîntarea veți găta,
 110 Stați un pic și m-ascultați,
 Bine seamă să luați:
 Ziua Crucii nu-i departe,
 Frunza de pe ramuri cade,
 Codru prinde-a se rări,
 115 Ș-așa, voi nu-ți mai trăi,
 Că v-or prinde, v-or robi.
 Voi cu prînzul să sfîrșiți,
 Vinul tot să-l gustăriți.
 Mergeți toți pe la părinți;
 120 Iar la cei ce părinți n-au,
 Iată sfatul ce le dau:
 Coboriți la țară jos,
 Colo-n cîmpul cel mănos
 Și vă faceți voi dirjele
 125 Din tufe de răchițele,
 Și din tufele de fag
 Faceți-vă hădărag;
 Spate drepte-ncîrligați,
 Mîneci albe sufulcați,
 130 Îmblătitori vă băgați,
 Pînă colo-n primăvară,
 Cînd ies vitele pe-afară.
 Atunci să ne-ntîlnim iară
 Cînd va fi frunza ca banul
 135 Și iarba ca degetul,
 S-o poată prinde murgul.
 Atunci calea s-o ținem,
 Pungile să le umplem.
 Să dăm și prin Baia-Mare,
 140 Să ne gătim demîncare,
 Să facem ceva parale;

Prinzăria s-o cercăm,
 De aur s-o ușurăm!...
 Și voinicii-l ascultau,
 145 Toamna mi se-mprăștiau
 Și prin sate se-mpărțeau
 Și-așa iarna petreceau.
 Iar coala, primăvara,
 Când codruțul înspica,
 150 Iarbă verde când ieșea,
 Iar că mi se aduna,
 Cătră Pinte-așa grăia:
 — Iacă, Pinteo, c-am venit,
 Pinteo, cum ne-ai poruncit.
 155 Spune: Unde s-o luăm,
 Încătrău să ne-ndreptăm,
 Că de tine ascultăm!
 Iar Pinteo, cu chică creață,
 Și cu față albeneață,
 160 Și cu mintea lui isteață,
 La voinici așa grăia
 Și pe toți îi veselea:
 — Haideți, feciori, după mine,
 Să vă-nvăț a trăi bine;
 165 Hai, voinici, un' vă duc eu,
 C-acolo e bine, zău.
 Nu-i năcaz și nu-i stăpîn,
 Făr' tot bine de romîn;
 Nu-i nici grijă, nici nevoi,
 170 Făr' tot bine pentru noi!
 Foaie verde lemn dubit,
 Vestea-n țară a ieșit
 De-un viteaz nebiruit
 Care Pinteo e numit,
 175 De-un viteaz afar' din seamă
 Pe care Pinteo mi-l cheamă.
 Ține calea la strîmtori
 Și oprește negustori,
 De-i scapă de gălbiori.
 180 El izbînzi tot face nouă,
 Cu ortaci o sută nouă,
 Și din țară-n țară trece,
 Cu ortaci o sută zece.
 Mers-a vestea, să se știe,

185 Pînă sus, la-mpărăție,
 Și cei domni, cînd auzeau,
 Oaste mare pregăteau,
 Oaste mare,-mpărătească,
 Pe Pintea să-l oblicească
 190 Și viața să-i sfîrșească:
 Tot cătane-mpărătești
 Și panduri orășenești,
 Cătane cu sutele
 Și panduri cu miile.
 195 Pinteia meu că auzea
 Că ostași mari s-apropia,
 Dar el nu se spăimînta,
 Ci din buze cam zîmbea
 Și din grai așa grăia:
 200 — Las' să vie cît de mulți,
 Să ai cu cin' să te lupți;
 Las' să vie, las'să vie,
 Corbii de știre le știe,
 Că de venit or veni,
 205 Dar nu știu cum or porni!
 Și din gură cum grăia,
 Bucium de argint scotea
 Și ortacii și-i chema:
 — Dragii mei, ortacii mei,
 210 Toți viteji ca niște zmei,
 Iată eu ce-am auzit:
 Oaste mare c-a pornit,
 Oaste mare,-mpărătească,
 Pe min' să mă oblicească,
 215 Pe voi să vă prăpădească,
 Cătane cu sutele
 Și panduri cu miile.
 Voi de luptă vă gătați,
 Puștile bine-ncărcați,
 220 Săbiile ascuțiți,
 De luptă gata să fiți!
 Bine vorba nu sfîrșea,
 Oaste mare că sosea
 De cătane-mpărătești
 225 Și panduri orășenești,
 Cătane cu sutele
 Și panduri cu miile.

- Şi pandurii-aşa grăia :
— Dă-te, măi Pinteo, legat,
230 Să nu te ducem stricat !
Dă-te, Pinteo, pînă-i vreme,
Şi de moarte nu te teme !
Pintea însă cam zîmbea
Şi din grai aşa grăia :
235 — Hai, legaţi-mă de vreţi,
Ori de vreţi, ori de puteţi,
Să văz eu cine va fi
Pe mine a mă robi !
Cum zicea, mi se-ncrunta,
240 Puşca-n mîna că lua,
Sabia înc-o scotea,
În duşmani năvală da
Şi amar că mi-i culca,
Şi pe loc că-i alunga :
245 Cătane cu sutele
Şi panduri cu miile.
Domnii, dacă auzea,
Preţ pe capu lui punea :
O mie de gălbinei,
250 O mie de husoşei,
Cine capu i-o tăia,
Viu sau mort la domni l-o da !...
Cine însă cuteza,
Cine oare se-ncerca
255 Pe Pintea să-l prăpădească,
De el lumea s-o lipsească,
De-un viteaz aşa fălos
Şi la inimă milos,
De-un viteaz aşa de mare,
260 La sărmani d-ajutorare?...
Pintea mult mai vitejea,
Mulţi duşmani el mai culca
Şi nimica nu-i păsa,
Glonţ pe el nu-l vătăma,
265 Sabia nu mi-l tăia,
C-aşa mi l-a fost vrăjit
Maică-sa, cînd a fost mic ;
C-aşa mi l-a fermecat
Maică-sa, cînd l-a băiat !
270 Foaie verde de secară,

Colea, despre primăvară,
 Când se-mbracă codrii iară,
 A ieșit Pinteaa afară;
 A lăsat cetăți și sate,
 275 Că sînt pline de păcate,
 Și s-a tras în codrul verde
 Unde traiul lin se pierde.
 Colo-n jos de codru verde,
 Un foc mare mi se vede,
 280 Lîngă foc Pinteaa ședea,
 Cu ortacii lui vorbea,
 Tot vorbea și sfătuia.
 Erau vreo sută cincizeci
 Și frigeau cîțiva berbeci.
 285 Când berbecii să frigea
 Și cînd cina să gătea,
 Pinteaa la soți se-ntorcea
 Și din grai așa grăia :
 — Care din voi s-a d-aflare
 290 Să meargă la Baia-Mare
 După pîne, după sare,
 După praf de cel mai mare,
 După lin, după pelin,
 După trei cupe de vin?
 295 Bine vorba nu sfîrșea,
 Un voinic să și scula,
 Cătră Pinteaa cuvînta :
 — Ascultă, Pinteoo, voinice,
 Noi la Baia nu ne-om duce,
 300 Că viața încă-i dulce! . . .
 Dar de zici tu să pornim,
 Vreo cîțiva să ne-nsoțim,
 Vorba ți-o vom asculta,
 Dar de-aici nu vom pleca
 305 Pînă ce nu vom afla
 Moartea ta din ce va sta !
 — Fraților, fîrtaților,
 Zise Pinteaa soților,
 Voi de la mine-ți afla
 310 Moartea mea din ce va sta :
 Din trei fire de grîu sfînt,
 Dintr-un plumbuț de argint
 Bine-n pușcă-nțepenit,

315 Subsuoară-mi nimerit,
 Subsuoară de-a stînga,
 C-acolo-mi stă puterea !
 Cînd firtații-l auziră,
 Armele și le gătiră
 Și pe cai mi se suiră,
 320 Pînă-n Baie nu s-opriră.
 Cînd în Baie au sosit,
 Poarta-nchisă au găsit.
 Ei cu bărzi dădură-n poartă,
 De se sparse-n zece toată ;
 325 Pe la curți la domni intrară,
 Pîne și sare luară,
 Vinul de bun îl gustară.
 Dar cum bea și-și petrecea,
 Vremea iute le trecea,
 330 Pandurii de îi afla
 Și după ei și pornea.
 Înlauntru ei intrară
 Și de arme-i despoiară,
 Cot la cot că mi-i legară.
 335 — Fraților, pandurilor,
 Dați-ne voi nouă pace,
 Că nimica n-om mai face !
 Dar pandurii răspundea :
 — Voi de-aici nu veți scăpa
 340 Pînă-n știre nu ni-ți da
 Moartea Pintii din ce-a sta.
 Altcum vai de voi va fi,
 În temniți veți putrezi,
 Pe voi lanțu-a rugini !
 345 Pintenii se-nspăimînta
 Și din gură cuvînta :
 — Fraților, pandurilor,
 De la noi puteți afla
 Moartea Pintii din ce-a sta :
 350 Din trei fire de griu sfînt,
 Dintr-un plumbuț de argint
 Bine-n pușcă-nțepenit,
 Subsuoară nimerit,
 Subsuoară de-a stînga,
 355 C-acolo-i stă puterea !
 Pandurii se bucurau,

Mai tare că mi-i legau
 Și la temniță-i duceau.
 Apoi iară se-ntorceau
 360 Și de luptă se găteau;
 Luau fire de grîu sfînt
 Și plumbuțul de argint,
 Gloată mare se-nsoțea,
 După Pinte se pornea.
 365 Foaie verde iarbă-rea,
 Pinte soții-și aștepta;
 Ceas pe ceas se alunga,
 Dară ei nu mai sosea.
 Și cum sta și aștepta,
 370 Un somn greu că-l cuprindea
 Și un vis urît visa:
 Săbioara lui cea nouă
 O visa că-i ruptă-n două,
 Săbioara lui cea veche
 375 O visa că-i ruptă-n șapte.
 El îndat' se deștepta,
 În picioare drept sărea
 Și ortacilor grăia:
 — Fraților, firtăților,
 380 Armele mi le cățați,
 Calul să mi-l înșăuați,
 Că urît vis am visat
 Și nu știu ce s-a-ntîmplat
 Cu ortacii ce-au pornit,
 385 Că iată, n-au mai venit!
 Pinte iute-ncăleca,
 Cătră Baia se lăsa,
 Pînă-n Baia nu se-oprea.
 În oraș dac-ajungea,
 390 Șuiera și asculta,
 Doar de soții lui va da.
 Dar oricît el șuiera,
 Soții nu se arăta.
 Pandurii din Baia-Mare,
 395 Ce erau la privegheare,
 Pe Pinte cum îl vedeau,
 Cu toții-n cale-i ieșeau,
 Armele și le găteau
 Și din gură-așa-i strigau:

400 — Pinteo, să te dai legat,
 Că de nu, vei fi-mpuşcat
 Cu trei fire de grîu sfînt
 Şi c-un plumbuţ de argint
 Subsuoară de-a stînga,
 405 C-acolo-i puterea ta!
 Pinteaa-atuncea cuvînta,
 Pandurilor le zicea:
 — Fraţilor, pandurilor,
 Spuneţi voi şi domnilor
 410 Că eu legat nu mă dau
 Pînă pe picioare stau,
 Şi că nu mă dau supus
 Pînă-mi mai stă capul sus;
 Că să ştiţi că de prunc mic
 415 Pîn' la moarte-am fost voinic!
 Eu de moarte nu am frică,
 Că de mult mi-e ibovnică;
 Dar mi-e jale să v-ascult,
 Că fîrtaţii m-au vîndut
 420 Şi fîrtaţii mei v-au spus
 La ce moarte sînt supus.
 De v-au spus ei ca să scape
 Peste munţi şi peste ape,
 Doamne,-atunci îi poţi ierta
 425 Şi pe mine-a mă certa;
 Dar de-a spus că să mă vînză
 Şi pandurii să mă prinză,
 Doamne,-atuncea tu să-i baţi,
 Că nu-s fraţi adevăraţi!
 430 Şi vorba cum isprăveşte,
 Iute arma şi-o goleşte,
 Pe panduri îi tăvăleşte.
 Dar scoţînd sabia nouă,
 Iată că se rumpe-n două;
 435 Şi scoţînd sabia veche,
 Iată că se rumpe-n şapte!
 Atunci un pandur bătrîn
 Iute bagă mîna-n sîn,
 Ia trei fire de grîu sfînt
 440 Şi plumbuţul de argint,
 Puşca bine-nţepeneşte,
 Pe biet Pinteaa mi-l ocheşte,

Subsuoară-l nimerește,
 Subsuoară de-a stînga,
 445 C-acolo-i stă puterea.
 Pîntea la pămînt cădea,
 Lumea cu el se-nvîrtea,
 Calu-i jalnic necheza.
 Și cînd sufletul și-l da,
 450 Pîntea astfel cuvînta :
 — O sută cincizeci ai mei,
 Toți voinici ca niște zmei,
 Rămîneți în codru verde,
 Unde*urma vi se pierde.
 455 Și țineți toți laolaltă
 Și nu vă dați niciodată !
 Nu dați sfatul
 La fîrtatul,
 Că fîrtatul
 460 Pune capul !
 Ascultați, voinici, de mine,
 Sfatul nu vi-l dați la nime;
 Cui îi dai pîne și sare,
 Āla te mîncă mai tare;
 465 Cui ești frate și părinte,
 Āla mai întîi te vinde! . . .
 De azi, Pîntea, viteaz mare,
 N-a tăia domni în cărare;
 Pîntea a gătat cu toate
 470 Și acum trage de moarte.
 Dîntre voi cin' mă iubește,
 Cine pe Pîntea-l jelește,
 După ce voi muri eu,
 Să-mi tunză tot părul meu
 475 Și-n zile de sărbătoare
 Să-l puie-n poartă la soare,
 În poarta orașului,
 În ochii norodului.
 Să-l pieptene fetele
 480 Toate duminecile,
 Să-l sufle vînturile
 Colea, primăverile !
 Trei voinici s-au și d-aflat,
 Părul lui de i-au tăiat:
 485 Unu-i Gheorghe Sălăgeanu,

Altu-i Mitru Ardeleanul
Și cu Ion Moldovanul.
Ei părul că i-au tăiat,
În poartă l-au așezat,
490 Pinteă să se pomenească
În cea țară ungurească
Și-n țara ardelinească;
De romîni fie horit
Și de străini pomenit!

Din literatura populară. *Pinteă viteazul*.
Baladă populară. Ed. II, Brașov, 1915.

100 (115) MUSCŪ

Foaie verde avrămeasă,
Cînd fu pe optzăci și șasă,
Muscu mi-a plecat de-acasă
Cu vo trei de-ai lu Dineață
5 Și vo trei din Purcăreață.
Neică verde viorea,
Mare ceată să făcea:
Unu, Ilie Goșa,
Și Lache din Prisăcea,
10 Mare ceată să făcea.
Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?
Suia munte, da' nu suia,
Cu trei ciobani se-ntîlnea,
Frați de cruce să prindea.
15 Cînd oi zîce ca lipanu,
Cu Rustincu Ungureanu.
Neică verde viorea,
Frați de cruce să prindea,
La Sinaia de mergea.
20 Iar ciobanii-l întreba:
— Cînd oi zîce trei lămîi,

Muscule, de unde vii?
 — Dintr-ale păduri pustii,
 Dintr-ale plaiuri cu vii!
 25 — Când oi zice foi de fagi,
 Dar acuma unde-mi tragi?
 — Sus la munte, la Novaci,
 C-a-nfrunzît vo doi-trei fagi
 Şi vo trei-patru goruni,
 30 Neşte arsîti de aluni!
 Ia vezi, Muscu ce-mi făcea
 La Sinaia de-mi mergea?
 Fraţi de cruce să loa,
 Trei case de le călca
 35 Şi c-un popă-alătura,
 Patru sute de poli loa
 Şi-n chimir că-i așeza,
 Pe cei cîmpi că îmi fugea,
 Singurel că mi-și vorbea:
 40 — Iarbă, iarbă, soru-mea,
 Culcă-te-naintea mea
 Şi te scoală-n urma mea,
 Mă coprinde potera;
 Potera de Mehedinți
 45 Mănîncă porumbi pîrliți,
 Cum mă mai trage pin dinți!
 Da' vezi, Muscu ce-mi făcea?
 La Oprișor că-mi trăgea,
 Acasă că mi-și mergea,
 50 Copilu-n brață își loa
 Şi cu fata-alătura;
 Copiii își mîngîia,
 De putere nu-ngrija.
 Iar primaru că sîmța,
 55 Ordin la poteră-mi da,
 Pe Muscu-l înconjura.
 Da' primar cine era?
 Când oi zice de alun,
 Tot Ilie-al lu Crăciun.
 60 Da' primaru ce-mi făcea?
 Ordin la poteră-mi da,
 Când oi zice nucă sacă,
 Foc în Muscu ca să-mi tragă.
 Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?

- 65 Mumă-sa că mi-și sîmța,
Păn-afară că ieșea,
Potera că mi-o vedea,
Lu Muscu că mi-și spunea:
— Hai, Dinule dumneata,
70 Te-a-nconjurat potera!
Ia vezi, Muscu c-auza,
Copilu jos mi-l punea,
Fuga la pușcă că-mi da.
Neică, pușca ș-o loa,
75 Afară că mi-și ieșea,
Ia vezi, Muscu ce-mi vedea,
Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?
O dată că mi-și răcnea,
Potera să-nspăimînta,
80 Drum lui Muscu că-i făcea
De trei care-alătura
Și-n osii nu să lovea...
Și Muscu că mi-și pleca,
De trei garduri îmi sărea,
85 Pănă-n șușea c-ajungea,
La văru-său că-mi trăgea,
În casă că mi-și intra,
Frate, masa că-ntindea
Și mi-și bea, și mi-și mînca,
90 De potere nu-ngrijea.
Potera mi-l căuta
Pin Crețu, pin Ochera.
Cînd oi zîce merișor,
Muscu este-n Oprișor,
95 Cum măi bea la vinișor,
Că-și sîmța trupu ușor!
Potera mi-l căuta
Pin Crețu, pin Ochera,
Ia vezi, Muscu-mi petrecea
100 Pănă soare scăpăta.
Cînd soarele scăpăta,
Atunci Muscu că-mi pleca
În Crețu și-n Ochera,
În urma poterii cădea.
105 La lacu cu rugi suia,
La Vlădaia-mi cobora,
O mîndruță că-mi avea

De mi-o chema Frîsîna,
 Prioteasă că-mi erea.
 110 La mîndruță că mergea,
 Din guriță că-i zîcea :
 — N-auzi tu, mîndruța mea,
 Potera că m-a gonit,
 Eu la tine de-am venit,
 115 Cînd oi zîce foi de fagi,
 Iar tu, mîndră, ca să-mi faci,
 Cînd oi zîce mărgărit,
 O azmă și c-un pui fript,
 Cînd oi zîce ca nucu,
 120 C-așa-i place lu Muscu?!
 Da' mîndruța c-auza,
 Bîrdîc ici, bîrdîc colea,
 Doi pușori că-mi tăia,
 De-o azmă că îmi făcea,
 125 La lacu cu rugi suia;
 Mergea la lacu cu rugi
 Cu mîncare la haiduci.
 Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?
 Pe mîndruța c-o vedea,
 130 Din guriță c-o striga:
 — N-auzi tu, mîndruța mea,
 Ia vino la neica-ncoa'!
 Da' mîndruța c-auza,
 La Muscu că să ducea,
 135 Foarte masă că-ntindea
 Și mi-și bea, și mi-și mîncea
 Până sama că-și făcea,
 Drumu mîndruți că-i da.
 Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?
 140 La umbră că să trăgea,
 Într-un cot că să răzma,
 Puțin somn că mi-și somna,
 Muică-sa că mi-și venea
 Să-i aducă cămașa.
 145 Ia vezi, Muscu c-o vedea,
 Din guriță că-i zîcea:
 — N-auzi tu, muichița mea,
 Puțin somn c-am însomnat,
 Urît vis că mi-am visat:
 150 Visai pistoalele mele,

Şed în cui făr' de oţale,
 Ş-a scurtat zilele mele;
 Visai puşculiţa mea,
 Şedea-n cui făr' de vergea,
 155 Ş-a scurtat viaţa mea!
 Da' mumă-sa că-i zîcea:
 — Mă Dinule dumneata,
 Visă, muică, de noaptea!...
 De-i întărea inima.
 160 Ia vezi, Muscu măi spunea:
 — N-auzi, muichiliţa mea,
 Şi eu, muică, măi visai
 Un vultur
 Cu capu sur!
 165 Da' muică-sa că-i zîcea:
 — Hai, Dinule dumneata,
 Nu sînt visă de noaptea,
 Nu-i vultur
 Cu capu sur.
 170 Cînd oi zîce de-o alună,
 Barbu cu săcurea-n mină,
 Costandin cu arma plină!
 Ia vezi, Muscu auza,
 Puşca pe spate-o loa,
 175 Drept în picioare sărea.
 Pe-o măgură să suia,
 Ochii-n Creţu arunca;
 Pin Creţu, pin Ochera,
 Unde Muscu că-mi trăia.
 180 La Ienaiche-mi cobora,
 Sama pimniţi ştia.
 Cheiţale că le loa
 Şi-n pimniţă că intra,
 Şapte buţi că le-ncerca
 185 Şi Muscu că să-mbăta,
 C-aşa-i erea natura.
 O troacă de vin umplea,
 O troacă de cinci oca,
 Şi-n livezi că cobora,
 190 De-un pîndăraş că-mi găsa;
 Calu-n boiestru lovea,
 Pecum lu Muscu-i plăcea.
 Îmi găsa de-un pîndăraş,

Calu-i vînat, cîrlănaş.
 195 Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?
 Dupe cal îl doboră
 Şi Muscu că-ncăleca,
 Da' de tras unde-mi trăgea?
 Cînd oi zice de spanac,
 200 Tot la Costea, la conac,
 C-aşa-i Muscu blestemat,
 Cînd o fi codru-ncheiat,
 Muscu să-mi fie plecat!
 Sîmbăta-n apus de soare
 205 Văzui pe Muscu călare
 Cu cămaşa-i albă, floare,
 Spălată de-o fată mare,
 Uscată la lumînare,
 Cu foc di la inimioară,
 210 Sîmbătă la apus de soare
 Tot trecîndu-mi peste vale.
 Da' de tras unde-mi trăgea?
 Cînd oi zice de spanac,
 Tot la Costea, la conac.
 215 Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?
 La conac că mi-şi trăgea,
 Barbu Penii-l sprijinea,
 Barbu Penii din Dobra;
 Calu de dălog ţinea
 220 Până Muscu descăleca.
 Iată Costandin venea.
 Lu Costandin că-i spunea,
 Ia vezi, Muscu-mi porîncea:
 — Costandine dumneata,
 225 Ia leagă pe Vînatu,
 Că mi-e drag ca sufletu
 Cum măi merge-n buiestru!
 Dară Costea c-auza,
 Pe Vînatu că-l lega,
 230 Şaua dupe el c-o loa,
 Lu Muscu că o ducea.
 Ia vezi, Muscu ce-mi făcea?
 Şaua căpătîi punea,
 Iebăncile aşternea,
 235 Cu faţa-n sus că să da,
 Puţin somn că mi-şi somna.

Barbu Penii mi-l vedea,
 Săcurea-n mînă c-o loa,
 Lu Costandin că i-o da.
 240 Da' Costandin ce mi-și făcea?
 Începea de-o ascuța,
 Și Muscu să deștepta,
 Din guriță-l întreba:
 — Costandine dumneata,
 245 Ce faci tu cu săcurea?
 — Mă, Muscule dumneata,
 O să-mi tai lemne cu ea,
 Cînd oi zîce sîsînel,
 Să frigem de-un articol,
 250 Cu vin di la Orodol,
 Unde-și fac haina cortel!
 Da' vezi, Muscu, de-auza,
 Credea c-o să fie-așa,
 Somnu morți că-l fura.
 255 Da' Costandin ce-mi făcea?
 De trei ori amelnița,
 Casa pitiță erea,
 Frică-i erea ca să dea...
 Costandin din Scorila
 260 Pe Muscu că mi-l pleznea.
 De-ngenunchi că-ngenunchea,
 Pe Muscu că mi-l pleznea
 La rătezu părului,
 Cam la dunga fesului,
 265 La sprînceana ochiului,
 La firșitu nasului,
 Unde-i păsu Muscului.
 Verde neică matostat,
 Muscu șede răstornat
 270 Tot la Costea, la conac,
 Cu levolveru su' cap,
 Lumea zîce că-i culcat;
 Cu trăistuța la picioare,
 Cu gloanță și cu patroane,
 275 Lumea zîce că el doarme;
 Cu mustața-n varbaric,
 Bine, cum stă la voinic.
 De cînd Muscu-a răposat,
 Plaiurile s-a-ntristat,

280 Viile că s-a uscat;
De cînd Muscu a murit,
Viile că s-a pălit.

Monografia județului Dolj, vol. I, partea a II-a,
pp. 87—91;
inf. Ion Dinu Tirtie
(Plenița—Calafat—Oltenia).

101 (117) CÎNTECUL
LUI PĂUN HAIDUCUL

Foaie verde dedețel,
Cine trece prin Muscel?
Păunel ăl frumușel,
Cu doisprece după el,
5 Cu doisprece catîrași,
Încărcați de gălbinași.
Foaie verde și-o lalea,
Iară Păun ce-mi făcea?
În gazdă la popa trăgea,
10 La masă că mi-l găsea:
— 'Ai, Păune, să cinăm!
— Nu cinez, popo, cu tine.
Ia mai dă-mi cheițele,
Să dăscui lădițele,
15 Să-mi ridic cu sutele
Tot galbeni și gălbiori,
Că sînt la purtat ușor
Și la schimbare cu spor!
Iară popa nu se da.
20 Dară Păun ce-mi făcea?
Cu stînga că mi-l izbea,
Cu dreapta mi-l sprijinea.
Iară popa ce zicea?
— Iartă-mă, tăicuțule!
25 Pune mîna după ușă,
Vezi că e o căldărușă,

E plină de părălușă.
 Păun nu se mulțumea,
 Cu stînga că mi-l izbea,
 30 Cu dreapta mi-l sprijinea.
 Dară popa ce-mi zicea?
 — Iartă-mă, tăicuțule,
 Că mai am un borcănaș
 Și mi-e plin de gălbinași!
 35 Și p-ala că mi și-l lua,
 Și tot nu se mulțumea.
 Dară Păun ce-mi făcea?
 La popa că se răstea
 Și cu palma că-l plesnea.
 40 Cînd cu dreapta că-l izbea,
 Cu stînga mi-l sprijinea.
 Dară popa ce-mi zicea?
 — Iartă-mă, tăicuțule,
 Că mai am un chimiraș
 45 Cu dobînda din oraș!
 Dară Păun ce-mi făcea?
 Banii pe murgu-și punea
 Și la colnic se suia.
 Foaie verde lemn de prun,
 50 De cînd s-a iscat Păun,
 Nu mai trec ciocoi pe drum,
 Tot de frica lui Păun.
 Foaie verde și-o lalea,
 Dară Păun ce-mi zicea?
 55 F. .u-vă-n lege, ciocoi,
 De v-aș prinde la zăvoi,
 Cu măciuca să vă-moi,
 Să vă fac capul
 Ca bumbacul,
 60 Și spinarea
 Ca căldarea;
 Să vă belesc pe picioare,
 Să-mi fac teacă la pistoale;
 Să vă iau pielea după cap,
 65 Să-mi fac teacă la baltac!
 Foaie verde și-o lalea,
 Negustori la bîlci trecea;
 Negustori bucureșteni
 Trec la bîlci, la Rîureni.

- 70 Dară Păun ce-mi făcea?
Calea la strîmtori ținea
Și d-un negustor prindea.
De chiotoare mi-l lua,
În valea mare-l băga,
75 De parale-l scutura,
Tot parale duralii,
Luate de la zapcii,
De la hoți de consilii;
Tot galbeni și vinetici,
80 Tot de douăzeci și cinci,
Să-mpărțească la voinici.
Ziua-mi beau cu mîndrele,
Noaptea-mi izbesc tufele,
Și-mi calcă mătușele,
85 Și ridic' cu sutele!
Mă plătii cu cîntecu,
Ca lupu cu urletu;
Cînd vînătoru-ntîlnește,
Dă pielea și se plătește.

Tocilescu, pp. 175—176;
inf. Ghiță Șchiopu
(R.-Vilcea — R.-Vilcea — Argeș).

102 (118) [RADU GROȘANU]

- Frunzuliță dă mărar,
S-a iescat șapte tîlhari,
Pradă țara de cinci ani,
De cinci ani și jumătate,
5 Giurgiuulețu-a treilea parte.
Jăluiesc cădînil
C-a tăiat agalile
Și le-a loat hăznalile.
Dacă-i văzui și-i văzui,
10 To' pă nume să țî-i spui:

- Unu e Radu Groșanu
Și cu Pătru Fetoșanu,
Cu Niță din Racoviță.
Frunzuliță dă lipan,
15 Măi e unu și Coman,
Nepoțălu Radului,
Ficiorașu Marcului,
Puișoru șarpelui.
Frunzuliță ș-o lalea,
20 N-avea vodă ce lucra,
Cu Belu să-mpreuna
Ș-o scrisoare că făcea,
La Radu o trimetea:
« Căpitane Radule,
25 Lasă-te de haiducie,
Lasă-te de calicie
Și vin' să-ț' dau boierie! »
Radu din gură-m' grăia:
— Az' mi-o dai, mîine mi-o iei,
30 Poimîine mă lași să piei.
Decît în pat cu papuci,
Măi bine-n crîng cu opinci,
Că decît un boier mare
Și-n pungă fără părăle,
35 Măi bine-nt-un fund dă vale
Și să hurui la pistoale!
Vale, vale buștenoasă
Și la vîrf ești cam crengoasă,
La matcă cam izvoroasă,
40 Care tu eș' gazda noastră!

V i r c o l, pp. 22—23;
inf. Dincă Popescu Vilău
(Ciineni—R.-Vilcea—Argeș).

Frunzuliță de ghizdei,
 Strigă Cernea
 Pe vâlcei,
 Cu gluga
 5 Plină de lei,
 Numai lei
 Și gălbinei
 Și bani d-ăi mai mărunței,
 Ca să dea la băieței;
 10 C-adună la voinicei
 Să meargă la Chițu-n Schei,
 C-are Chițu fată mare,
 Pe Paraschiva
 Din vale,
 15 Cu codița
 Gălbeoară,
 Pardosită
 Cu parale:
 Tot parale
 20 Gălbeoare,
 Luate
 De pe la cocoane,
 Tot parale
 Turalii,
 25 Luate
 De pe la Sibii.
 Dacă vedea
 Și vedea
 Că băieții nu-i venea,
 30 Băieții nu s-aduna,
 Deștili-n gură băga
 Și-ncepea
 D-a șuiera.
 Iar când bine șuiera,
 35 Toți băieții se strîngea,
 Ca frunza
 Și ca iarba.
 Frunzuliță și-o lalea,
 Din flăcăii ce-i venea

40 P-ei mai chipeși alegea :
 Cîte doi
 Și cîte trei,
 Mulțime de băieți,
 Ca să-mi iasă
 45 Din vâlcei,
 Să meargă
 La Chițu-n Schei.
 Bantă mare se făcea,
 Haiducește se-narma,
 50 La Chițu-n Schei mi-și pornea,
 La Chițu-n Schei că mergea
 Peste văi,
 Peste păduri,
 Unde nu vezi
 55 Arături ;
 Pîn tufani,
 Pîn aluniș,
 Lua drumu
 D-a curmeziș.
 60 La Chițu-n Schei ajungea
 Și la masă mi-l găsea,
 Cernea « bună vremea »-i da :
 — Bună vremea,
 Chițule,
 65 Chițule,
 Boierule !
 — Mulțumescu-ți, căpitane !
 — Nu-mi mai zice
 « Căpitane »,
 70 Și zi-mi pe nume :
 Ioane !
 Căpitanii șed la tîrg
 Numa-n ciorap și-n papuc ;
 Căpitanii umblă cîrd,
 75 Eu sînt singurel pîn crîng ;
 Căpitanii
 Cu sipici,
 Eu sînt Cernea
 Cu opinci,
 80 La picere
 Cu curele,
 Și la piept

Cu tapangele,
 Și la gît
 85 Cu iminele,
 De drag să te uiți la ele.
 Umblu singur pe vâlcele,
 Că n-am copii și muiere,
 Nu mă-mpiedică avere!
 90 Frunzuliță și-o lalea,
 Cînd așa mi-și cuvînta,
 Chițu, märe, se schimba,
 Mai mare masă-ntindea,
 Pe haiduci că mi-i pofta.
 95 Dară Cernea ce zicea?
 — D-alei, frate Chițule,
 Chițule,
 Ciocoiule,
 Nu-mi spune de demîncare,
 100 Că-ți fac ceva
 Supărare
 Cu măciuca
 Pe spinare,
 Și fă-ne rost de parale,
 105 C-am sfîrșit din cheltuială
 Și n-avem neam de parale,
 Ne-apucă
 Vro iarnă
 Lungă,
 110 Fără neagră
 Para-n pungă;
 Ne-apucă
 Vro iarnă
 Grea,
 115 Fără chioară
 De para.
 Foicică mărăcine,
 Or' nu știi, Chițule, bine,
 Cînd păzeam porcii la tine,
 120 Cînd îți băteai joc de mine?
 Cînd îți ceream
 Demîncare,
 Mă luai
 Cu prăjina-n goană;
 125 Cînd îți ceream

De dormit,
 Mă și luai la biciuit;
 Când îți mai ceream
 Mălai,
 130 Mă luai
 Cu ciinii-n halai,
 Iar când îți cerui
 Parale,
 Mă dedeși
 135 Pe ușă-afară.
 Pentru-o purcea
 Cam jepată,
 Mi-ai mîncat
 Simbria
 140 Toată;
 Pentr-un purceluș jepat,
 Nici o para
 Nu mi-ai dat,
 Simbrioara
 145 Mi-ai mîncat,
 Degeaba
 Erai bogat.
 Eu mi-am lăsat
 Slugăritul,
 150 Mi-am apucat
 Haiducitul.
 Și-acuma viu nechemat,
 Să te judic minunat,
 Să-mi plătești tot ce mi-ai luat.
 155 Mult o să te jeluiești,
 Păcatu-o să ispășești,
 Dar să nu te crezi iertat!
 Băgați-l, băieți, su' pat!
 Frunză verde și-o lalea,
 160 Flăcării că mi-l lega,
 Iară Cernea-l chinuia
 Ca să-i spuie averea.
 Chițu, măre, mi-și gema,
 Chițu, măre, mi-și grăia:
 165 — Jur pe legea mea, Ioane,
 Jur pe lege, căpitane,
 Și pe pîine, și pe sare,
 Că nu am două parale!

— Ia mai taci, liftă spurcată,
 170 Aşa erai veninată
 Şi cînd la tine slujeam:
 Munceai
 Pe bietul creştin,
 Pe tinăr şi pe bătrîn,
 175 Să-i scoţi banii din chimir,
 Şi tot jurai
 Şi minţei
 Că nici o para nu ai!
 Cernea iar îl chinuia,
 180 Şi-atunci ce mi se-ntîmpla?
 Măre, mi se deştepta
 Soaţa caţonului,
 La Cernea că mi-şi venea
 Şi din gură mi-i zicea:
 185 — Lasă-l, doamne căpitane,
 Şi cată în lad-a mare,
 Acolo sînt gălbenei
 Şi bani d-ăi mai mărunţei!
 Cernea-n ladă căuta
 190 Şi mulţi bani că mi-şi găsea.
 Atunci la băieţi zicea:
 — Afar' să-l daţi,
 Să-l spînzuraţi,
 Să-l legene mereu vîntul
 195 Pînă l-o-nghiţi pămîntul!
 Frunză verde şi-o lalea,
 Cînd afară-l spînzura,
 Chiţu mi se văita
 Şi fata se deştepta,
 200 Paraschiv-afară ieşea
 Şi pe slugi le deştepta,
 Ca frunza
 Şi ca iarba.
 Atunci Cernea mi-şi pleca,
 205 Către pădure-apuca
 Şi la băieţi poruncea

Să dea drumu la pistoale,
Să sperie lumea din vale.
Apoi în codru intra
210 Și mereu mi-și haiducea.

C o d i n, Din Muscel, pp. 249—257
(Zgripcești—Găiești—Arges).

104 (122) CĂPITANU

Foaie verde solz de pește,
Unde Oltul se cotește,
Voinici caii potcovește
Cu potcoave de argint,
5 Rabdă bine la nisip;
Potcoave de sîrmă groasă,
Rabdă și pulberea deasă.
— Frunză verde mărăcine,
Haideți, fraților, cu mine,
10 Că știu seama-n codru bine.
S-o tulim, colea, pe jos,
La copacul scorbuos,
Să mergem ca să stăm jos;
Să stăm jos, să tăinuim,
15 Deseară ca să izbim
La Dediță de la Piatra,
Unde-a găzduit armata.
Frunză verde și-o lalea,
Căpitanu ce-mi făcea?
20 La Dediță că-mi mergea,
Doar ziua bună că-i da,
Mai frumos îi mulțumea;
Dar ce fel de mulțumit?
Nu putea de-nmărmurit!
25 Frunză verde și-o lalea,
Dar Dediță ce-mi zicea?
— La mine la ce-ați venit?

Ori tare mi-ați sărăcit,
 Ori tare m-am 'bogățit!
 30 Frunză verde și-o lalea,
 Căpitanul auzea,
 Mai tare se mînia,
 Atunci două palme-i da.
 Căpitanu ce-mi făcea?
 35 Cheile că le lua,
 Lada cu bani descuia,
 Banii toți că i-i lua,
 În dăsagi că mi-i punea
 Și la vale că pleca
 40 Și Dediță blestema.
 Dar nici valea nu trecea,
 Potera că mi-l sosea.
 Foaie verde și-o lalea,
 Căpitanul ce-mi făcea?
 45 Din grai, mări, că-mi grăia :
 — Faceți, fraților, careu,
 De-mi scăpați sufletul meu!
 Păziți cu fruntea senină,
 De-o parte nu văd lumină;
 50 Nu dați în coajă de lemn,
 Și dați în carne de om!
 Foaie verde și-o lalea,
 Căpitanu ce-mi făcea?
 Potera mi-o biruia,
 55 Înainte că pleca,
 La un popă nimerea,
 Bună ziua că îi da,
 Mai frumos îi mulțumea;
 Dar ce fel de mulțumit?
 60 Nu putea de-ncremenit!
 — Caută niște parale,
 Că-mi mor voinicii de foame!
 Căpitanul că zicea,
 Popa că mi-l asculta,
 65 Mîna-n buzunar băga,
 Cheile că le scotea,
 Lada că mi-o descuia,
 Banii din ladă scotea,
 Căpitanului că-i da,
 70 În dăsagi că mi-i punea

Și la vale că pleca.
Dară popa ce zicea?
— Mai căutați pe-o poliță
Și-mi mai luați vreo sălbiță;
75 Mai căutați cu temei,
Că mai este-un putinei,
Dobînda banilor mei!

Pamfile, pp. 38-39
(« Din Dimbovița »).

105 (123) RĂDUCANU

— Foaie verde salbă moale,
Căpitane Răducane,
Coboară din deal devale,
Că-ți moare murgu de foame!
5 — Las' să moară la pustii,
Că mai am eu bidivii,
Și mai am pe Vinățul,
Care-mi poartă sufletul,
Și mai am pe Negru mare,
10 Care mă duce călare!
— Foaie verde salbă moale,
Căpitane Răducane,
Coboară din deal devale,
Că Ț-am gătit demîncare!
15 — Strînge masa, nu mănînc,
Pune șeaua, să mă duc,
Să mă duc la Cîmpulung,
Să-mi aleg un cal porumb,
Scurt în gît și lung în trup,
20 Coama să-i dea de pămînt;
Șoimuleț să-mi placă mie,
Cum e bun de haiducie!
— Foaie verde salbă moale,
Căpitane Răducane,

- 25 E vai de zilele tale,
Potera-i coala, pe vale!
— Las' să vie, las' să vie,
Moartea de știre să-i știe,
Că mi-e flinta ghintuită
30 Și mi-e mîna oțelită;
Las' să vie, las' să vie,
Corbii de știre să-i știe,
Că de venit or veni,
Da' nu știu cum or porni!
35 — Foaie verde salbă moale,
Căpitane Răducane,
E vai de zilele tale,
Te topești în închisoare!
Bată-vă crucea, ciocoi,
40 De-aș mai scăpa de la voi,
Să mă trag la codru iară
Și să fac dreptate-n țară:
Cînd oi vedea om sărac,
În chimir mîna s-o bag
45 Și de chiu și vai să-l scap;
Iar de-oi întîlni ciocoi,
De piele să mi-l despoi
Și să fac din ea cimpoi!

Jarnik—Birseanu, pp. 414—416
(«Din împrejurimile Ploieștilui»).

106 (124) LA CÎRCIUMA DIN PĂDURE

- Foaie verde mărăcine,
La cîrciuma din pădure
Beau voinici d-adunătură,
Beau voinici de seama mea;
5 Drag mi-a fost la refenea
Cu voinici de seama mea,
Drag mi-a fost la băătură

Cu voinici d-adunătură!
 — Beți, copii, și ospătați,
 10 Beți, copii, și ¹,
 Și la noapte s-o loviți
 Colea jos, la Slătioară,
 La boieru cel mai mare!
 Dar băieții, cînd auzea,
 15 Înainte că pleca.
 Foaie verde și-o lalea,
 Acolo cînd ajungea,
 La poartă că se oprea,
 Doi-trei în casă intra.
 20 Pe ciocoi cum îl găsea?
 Tocmai la masă mînca,
 Și din gură că-i zicea:
 — Bună seara, măi cocoane!
 — Mulțumim, măi căpitane!
 25 — Și iar foaie și-o lalea,
 Cată, f.. u-i mumă-sa,
 Ce stau eu și mă gîndesc,
 La toți să mă căciulesc?
 Mîna pe paloș punea,
 30 La boieri se rezeza,
 Către dreapta că-l lovea.
 — Foaie verde și-o lalea,
 Căpitane, de oi da,
 De n-oi da,
 35 Noi ce om avea,
 Tot ție ți-om da!
 Foaie verde și-o lalea,
 Paloșu că mi-l trăgea,
 Ochii că mi-și arunca,
 40 Și vedea, și ce-mi vedea?
 D-o găletușă,
 D-o vadră și cinci oca.
 Nici p-atît nu mulțumea.
 Foaie verde și-o lalea,
 45 Dar cocoana ce zicea?
 — Mai am d-o sălbuliță,
 Și s-o dau la copiliță,
 Care este pe poliță.

¹ Lipsă în textul original.

50 Căpitanu, d-auzea,
Întindea mîna și-o lua
Și-n pozînar mi-o băga,
Și afară că-mi ieșea.
Haiducii că mi-i strîngea
Și la refenea pleca.

Tocilescu, p. 380
inf. Ion Mihai
(București).

107 (126) GRUIAN

Pe culmița dealului,
Dealului Ardealului,
La craca
Ciolpanului,
5 La cuibul
Șoimanului,
Țipă puiul
Corbului,
Și pe ploaie,
10 Și pe ceață,
Și-n seară,
Și-n dimineață.
Frunză verde de tufan,
Iată colo că Gruian,
15 Gruia, Pazavan
Gruian,
La pui de corb se ducea
Și din gură-l întreba:
— Savai, puișor de corb,
20 Ce țipi, neică, și țivești
Și-mprejur mi te rotești,
Și pe ploaie, și pe ceață,
Și-n seară, și-n dimineață,

Și la prânzurile mari
 25 Pe ramure
 De ciolpani?
 Au ți-e foame,
 Au ți-e sete,
 Au ți-e dor de codru verde?
 30 Colo, puișor de corb
 Din guriță că-i vorbea
 Și cu ciocu-i răspundea:
 — Savai, mare căpitan,
 Gruio, Pazavan
 35 Gruian,
 Nici mi-e foame,
 Nici mi-e sete,
 Ci mi-e dor de codru verde,
 Că mie mi s-a urît
 40 Și mie mi s-a făcut
 Să mănînc
 Carne de cuc
 Și să beau
 Sînge de turc,
 45 Să mănînc
 De coțofană,
 Să beau
 Sînge de catană!
 Gruia, unde-l auzea,
 50 Pină-n suflet se-ntrista,
 Puiului de corb zicea:
 — Savai, puișor de corb,
 Vedea-te-aș șchiopat și orb!
 Nu știi că sînt neam de turc
 55 Și că trăiesc ca un cuc?
 Nu știi că io sînt catană,
 Slabă ca o coțofană?
 Tu pe mine mă ursești,
 Tu pe mine mă cobești
 60 Să-mi mănînci din cărnioară
 Și să-mi bei din inimioară,
 Dar zic zău, pre legea mea,
 Că din mine
 N-ai mînca.
 65 Mai bine
 Te-oi împușca,

Să-ți vie
 La cap vorba,
 Să-ți iau piept și aripioară
 70 Și să mi te fac pastramă,
 S-o mănînc la primăvară!
 Bine vorba
 Nu sfîrșea,
 Mîna
 75 Pe pușcă punea,
 Puiul de corb că ochea.
 Îl ochea, ori nu-l ochea,
 Puiul de corb că zbura,
 P-altă cracă se punea,
 80 P-alt ciolpan se ridica,
 Și-mi țipa,
 Și-mi țiuia,
 Și din gură tot cînta:
 — Nu mi-e foame,
 85 Nu mi-e sete,
 Ci mi-e dor de codru verde,
 Că mie mi s-a urît
 Și mie mi s-a făcut
 Să mă ațîn la potici,
 90 Unde s-or lupta voinici,
 C-am să beau sînge de turc,
 Să mănînc carne de cuc,
 Să mănînc d-o coțofană,
 Să beau sînge de catană!

Teodorescu, pp. 614—615;
 inf. Petrea Crețul Șolcan
 (Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
 Buc., 7. V. 1884.

- Foicica bobului,
 Sus, pe malul Oltului,
 La cîrciuma Gogului,
 'N gura Topologului,
 5 Beau voinicii codrului
 Și cu Stan al Sîrbului,
 Și cu logofătul Petru,
 Care știe seama-n codru.
 Foaiete verde și-o lalea,
 10 Cîrciumăreasa zicea :
 — Bea, Stănică, nu prea bea,
 Că v-a găsit potera,
 Potera de dorobanți
 Și cu turci amestecați !
 15 — Ninge, plouă, viscolește,
 Și de gazdă n-am nădejde,
 Gazda mea e-n Valea-Rea
 Și-a coprins-o potera ;
 Potera nu e curată,
 20 E cu turci amestecată !
 Foicică și-o sipică,
 Bat-o legea de răchită,
 De-aș mai vedea-o-nfrunzită,
 Să o fac curea la flintă !
 25 Foicică d-un scoruș,
 Bată-l legea curpenuș,
 Că prea-ndată-mbătrîniși,
 Mulți voinici că-mi prăpădiși,
 Mergeam prin tine pitiș,
 30 Cu săbioara tîriș,
 Cu pușca de-a curmeziș !
 Dintr-o ceată de becheri,
 Rămăsei singur stingher ;
 Dintr-o ceată de voinici,
 35 Rămăsei singur pe-aici !

Candrea-Densusianu, Din popor.

pp. 71-72

[Muntenia].

Foaie verde și-un bujor,
 Coste, frate Costișor,
 Coste-i văr al lupului,
 Nepoțel al ursului,
 5 Frate bun al codrului,
 Tată bun săracului
 Din țara munteanului !
 Foaie verde leuștean,
 Vine Coste de pe deal
 10 Călare pe-un negru cal,
 Din țigară fum trăgînd,
 Buzduganu-n sus săltînd.
 Buzduganul arăta,
 Ciocoi se-nspăimînta,
 15 Pe răi frica-i cuprindea.
 Pe cari Coste îi găsea,
 El de gît mi-i apuca
 Și frumos mi-i judeca.
 De țurloaie-l apuca,
 20 Și de cîni se apăra
 Pînă, vere, nu sufla.
 Iar dacă nu mai sufla,
 El de murg că mi-l lega
 Și în codru mi-l ducea,
 25 Unde Coste stăpînea,
 Un lemn la vîrf ascuțea
 Și-acolo îl înfigea,
 Și-l lăsa, și-l tot lăsa,
 Pînă corbii că veneau
 30 Și din stîrv se ospătau.
 Foaie verde popușoi,
 Nu era Coste ciocoi,
 Ci-mi era om ca și noi,
 Nu cu unul, nu cu doi,
 35 Ci vreo cincisprezece, măi !
 El nu făcea strîmbătate,
 Ci făcea numai dreptate.
 Pe ciocoi îi omora,
 Pe săraci îi miluia ;

- 40 Era frate robului
Și dușman ciocoiului.
Pe rob el că-l miluia,
Miluia cu ce putea;
Pe ciocoi de mi-l prindea,
45 Zilele i le sfîrșea.
Cînd băiet se ridica,
La un ciocoieș slujea,
Dară plată ce-mi lua?
Nu-mi lua mai nimica,
50 Ba lua, dar ce lua?
Mi-l bătea de-l omora!
Cînd flăcău s-a ridicat
Și de ciocoi a scăpat,
El în codru a intrat.
55 Pe ciocoi de mi-l prindea,
De averi îl jupuia
Și pe sărac miluia,
De mi se ducea vestea
De ce-mi tot făcea Costea
60 În cea țară romînească,
Ba și cea ardelenescă!
Foaie verde și-o alună,
Are Coste casă bună,
Are casă-n codru mare,
65 Că era frate mai mare.
Și iar verde și-o lalea,
El în codru că trăia,
Unde el stăpîn era.
Pe ciocoi îi omora
70 De mi se ducea vestea:
Coste, văr al lupului,
Nepoțel al ursului,
Frate bun al codrului
Și tat-al săracului!

Pamfile, pp. 86-87
(Teșu - Tecuci - Galați).

Frunză verde odolean,
 Ici în vale, colo-n deal,
 La rateșu de sub mal,
 Bea Iorgovan
 5 Și cu Drăgan,
 Și Iorguță Roșcovan;
 Că ei bea și petrecea,
 De poteră nici gîndea.
 Frați de ai lui îi spunea:
 10 — Bea, Iorgovan, nu prea bea,
 Că-i potera ici, colea!
 — Lasă, vie, că nu-mi pasă,
 Că șed cu frații la masă
 Și mi-i pușculița dreasă.
 15 Și mai am vro șapte-acasă,
 Cu cinci rînduri revolveare,
 Tot în piedica cea mare;
 Și cinci rînduri de cuțite,
 Tot au patru ascuțite,
 20 Ascuțite și iuțitoare,
 Eu fac printr-înșii cărare
 Și mi-i omor din picioare,
 Ca pe-o cucută de soare.
 Las' să vie pe poimîne,
 25 Cum vin, așa se duce,
 Că nu-s fimeie cu cîrpă,
 De poteră nu mi-i frică;
 Și-s român cu cușmă-n cap,
 Eu cu potera mă trag!
 30 Cine trece luncile?
 Iorgovan cu slugile.
 Cine trece lunca mare?
 Iorgovan cel tare și mare,
 Dimineața pe răcoare,
 35 Cînd stă roua pe picioare,
 Cu cinci sute de cătane,
 Dimineața-n prînzu mare.

Nu-s catane boierești,
Ci-s cătane haiducești;
40 Dai cu plumbu, nu-i lovești,
N-ai mai văzut de cînd ești.

Tocilescu, p. 1271
(Docani—Bujor—Galați).

111 (131) IANCUL

— Frunză verde clocotici,
Ce cați, Iancule, pre-aici,
Numai cu palmele goale,
Zioa-n-amiaza cea mare?
5 Că te-a găsi vrun panțir
Și te-a apuca de bir
Și de pozne ce-ai făcut
Din Vaslui și până-n Prut!
— Las'să vie, că nu-mi pasă,
10 Că șed cu mîndra la masă,
Ș-am iartagan în curea,
Și-s pistoalele la șea,
Și mi-s feții cît coala,
De mi-nșeală potira.
15 Oliolio, măi lăutar,
Mult ai tras din cel pahar,
De ți-e glasul răgușit
Și ți-e capul amețit!
Da' mai zi, măi, o cîntare,
20 C-apoi plec în fuga mare,
Că aud niște pistoale,
Și-s pistoale panțirești,
Nu-s pistoale haiducești!

Caranfil, pp. 1—2
[Moldova].

- Frunză verde de rosură,
 Dragu-mi-i la băătură
 Cu voinici de-avîntură,
 Un' nu fulgeră, nici tună,
 5 Colo-n vale, la strîmtoare,
 Unde trec munteni cu sare,
 Negri ca călugării,
 Mărunței ca fluturii.
 Pe pîrăul fagului
 10 Beu voinicii Stanciului.
 Șăde Stanciu-n cap de masă,
 Cu vedrița plină rasă,
 Și strigă Stanciu din gură:
 — Stați, feciori, la băătură,
 15 Stați, feciori, și vă gîndiți,
 La vin nu vă lăcomiți,
 De-ți be, vă veți îmbăta,
 Potera ne-a-ncunjura!
 Nici cuvîntul nu-l sfîrși,
 20 Și potera că sosi,
 Și strigă un căpitan:
 — Dați pe Stanciu, că-i talhar!
 Dă-te, Stanciule, legat,
 Că ești mare vinovat!
 25 — De ce să mă dau legat?
 Muiere-s, cu cîrpă-n cap,
 Ori Jiean cu comanac?
 Știu puterei ce-am să-i fac!
 Am pus mîna pe baltag
 30 Și m-am 'virtit rotiliță,
 Ș-am scapat de-o poteriță.
 Stați, feciori, și vă gîndiți,
 La vin nu vă lăcomiți,
 Desară unde-o să izbiți?
 35 S-o izbim la Hagean-turc,
 Să luăm grajdiul de-a lung,
 De la ușă păn'la fund,
 Să-mi aleg un cal porumb,
 Scurt în gît și lung în trup,

- 40 Cum e bun pentru voinic.
Cînd oi trece Moldova,
Să nu se ude scara.
Mult, puțin ce-oi cîștiga,
Să am cu cine mînca;
45 De-aș avea ș-un leușor,
Să mi-l beu c-un frățior !

Sevastos, pp. 298—300
[Moldova].

113 (135) RĂSCOLMAN

- Frunză verde lobodă,
Toată lumea-i slobodă,
Numai eu stau la-nchisoare
Pentr-un frate-al meu mai mare.
5 Dă de știre maicei mele
Să-mi trimată ciubucul,
Ca să-mi descui butucul.
Ciubucul mi l-au trimis,
Butucul mi l-am dischis
10 Și afară am ieșit,
Ochii-n sus am rădicat
Și la soare m-am uitat
Și din gură-am cuvîntat:
— Haideți, frați, ca să fugim,
15 Că pe-aici n-o să trăim,
Și să fugim peste Olt,
C-au dat frunza peste tot.
Trecui Oltu-a treia parte,
Mă trezii c-un glonț în spate;
20 Trecui Oltu-n jumătate,
Răscolman trăgea de moarte
Și din gură așa zice:
— Stați, fraților, și mîncați,
Și mîncați, și veseliți,

- 25 La nimic nu vă gândiți.
 Cuvîntul nu isprăvi,
 Și potera că sosi
 Și din gură-așa grăi:
 — Dă-te, Răscolman, legat,
- 30 Să nu te ducem stricat
 Și de gloanță vatamat!
 Răscolman mi să-nvîrți,
 Potera jos o trînti.
 Și mai merse pe-o cărare,
- 35 Să-ntîlni cu popa-n cale:
 — Sărut mîna, sfînt părinte!
 — Nu-ți mulțămesc, hoț de frunte!
 — Nu-mi faci bine cu murgu?
 — Ba eu murgu nu ți-oi da,
- 40 Că n-am cu ce mă căra.
 — Cînd ți-oi trage șapte palme,
 Ți-a păre că mergi calare!

Sevastos, pp. 306—308
 [Moldova].

114 (136) BUGEAN

- Frunză verde odolean,
 La crișmuța de sub deal
 Bea Bugean și cu Vargan
 Și Costache Roșcovan,
- 5 Cu trei fete de arman
 Și una de moldovan.
 — Bea, Bugene, nu prea bea,
 Că potera-i ici, colea!
 — Lasă, fie, nici nu-mi pasă,
- 10 Că mai am vro șapte-acasă,
 Stau cu coatele pe masă
 Și cu săbiile scoasă.
 Beți, copii, și veseliți,

- Pe la noapte vă gătiți
15 La grajdiul lui Ianuș-turc,
Să măsor grajdiul de-a lung,
De la ușă pân'la fund,
Să-mi aleg un cal porumb,
Scurt în gît și lung în trup,
20 Cum e bun pentru voinic.
Să pun șaua căzăcește,
Să-ncalec moldovenește!

Sevastos, p. 315
[Moldova].

115 (137) FOAIE VERDE TREI CASTANE

- Foaie verde trei castane,
Cîți-i lumea pe sub soare
Nu-i ca Vasili cel Mari,
Că iernează iarna-n Eși
5 Și vara pe Grințieș.
Iară foaie de răgoz,
Grințieș, munte frumos,
Rămii de azi sănătos,
Că pe mini mă duc la gros;
10 Și iară foaie trei căline,
N-a mai ci mîne, poimîne,
Cînd mă m-oi plimba prin tine
Cu doisprezece lîngă mine!
Foaie verde trei alune,
15 Dragă mi-o fost crișma-n pădure,
Făcută din patru bîrne,
Să beau vin, să mănînc pîne,
Cu mîndruța lîngă mine!
Da' puicuța tot zicea:
20 — Bea, bea, bea, Vasili, bea,
Că potera-i ici, colea!
— Lasă, cii, că nu-mi pasă,

Că stau cu frații la masă
 Și mi-i dordolina groasă,
 25 Șade-n curmeziș pe masă.
 Las' să beau, să veselesc,
 Di potiră nici gîndesc,
 Că mai am doi mai în sus,
 La potiră nesupuși:
 30 Unu-l cheamă Neculai,
 Harabagiu de cai,
 Și unu-l cheamă Duminte.
 Măi căpitane Duminte,
 Ia steagul și fă-nainte,
 35 Că rămii eu mai în urmă,
 Să le mai spui cîte-o glumă! . . .

Tocilescu, p. 1277

(Bicaz—Piatra-Neamț—Bacău).

116 (139) BUFLEA

Frunză verde de-alunică,
 Măi drăguță, și măi Nică,
 Cum umbli și te-mprimblai
 Prin hanuri și prin odăi,
 5 Plosca plină de băătură
 Și cu inimioara bună;
 Nu te mai gîndești pe vale,
 Vine potera călare
 Și pe tin' te-a dobîndi,
 10 Și la gros mi te-a izbi!
 — Neică, neică, dragă fa,
 Na plosca și prinde-a bea
 Și nimica nu gîndi
 Că pe min' m-or dobîndi.
 15 Că pe mine m-o cătat
 Și-un fecioraș de-mpărat,
 Și nimic n-o folosit,

De loc nu m-o dobîndit,
Numai cît o cheltuit
20 Cu potera ce-o pornit.
Dară dumneata gîndești
Și să stai să mă privești:
Eu sînt puișor de om,
Buflea mîndru, sprintenel,
25 Puișor de voinicel.
Chiar cînd eram mititel,
Cînd pe cal am încălecat,
Maică-mea m-a blestemat
Să umblu și prin Birlad,
30 Să bat boieri nencetat
Și fără leac de păcat.
Of, mult aur am mai luat,
La mulți săraci am mai dat;
Ș-am mai pus gînd, fătul meu,
35 Și de-amu am să mai ieu!
Ici, în vale, ce era?
Chiar potera-l căuta.
La potere c-ajungea,
Buflea așa le zicea:
40 — Măi, pe cine căutați?
— Un hoț, mare vinovat!
— Hai, măi, să vi-l dau legat!
El cu dinșii se pornea,
La capăt n-o isprăvea.

Vasilin, p. 64;
inf. Toader Mihai Buchilă
(Tătăruși—Pașcani—Iași),
12. II. 1902.

- Frunză verdi mintă-creață,
 Duminică dimineață
 Pi Voicu ni-l cercetează:
 — Voicule, soția me,
 5 Cî-ei făcut paralili?
 — Le-am luat di la bogați
 Și le-am dat pi la saraci,
 Să-și cumperi boi și vaci.
 Boii cînd i-or îngiuga,
 10 Tot pi Voicu l-or cînta;
 Vacili cînd ni le-or mulgi,
 Tot pi Voicu ni l-or plîngi! . . .

Cardaș, p. 126

(Broșteni—Fălticeni—Suceava).

118 (154) LA CURȚILE VÎLCULUI

- Frunză verde și-un burete,
 Sub poală de codru verde
 O zare de foc se vede,
 Nu știu, i zare,
 5 Ori îmi pare,
 Da-mprejurul focului
 Stau voinicii codrului,
 Nu știu, zece sau unsprece
 Peste sută mai întrece,
 10 Toți frigea cîte-un berbece;
 Căpitanul, cel mai mare,
 El frigea o gonitoare,
 Ca s-o aibă de gustare
 Cînd or ieși la primblare.

- 15 În sus, pe Oltul cel mare,
Sus, pe malul Oltului,
La curțile Vîlcului,
Vîlcul la masă ședea
Și pe dînșii mi-i poftea.
20 — Bună sara, bună masa,
Pin' ce-a-mplut voinicii casa.
— Iaca, voinici, bani colea,
Luați-vă cît îți vrea.
Toți banii să mi-i luați,
25 Numai zilele-mi lăsați !
— Ba noi banii ți-om lua
Și zile nu ți-om lăsa !

Furtună, pp. 105—106;
inf. Toader Furtună
(Minăstireni—Botoșani—Suceava).

119 (155) [MIHAI]

- Cam pe la Sîntă Mării,
Ne-am ivit vreo trei copii:
Pe unu-l chema Ciocan,
Avea-n mîină buzdugan;
5 Pe unu-l chema Busuioc,
Ce ținea potera-n loc,
Iar eu mă chemam Mihai,
Eram mai mic cu trei ai,
Dar săream pe șapte cai,
10 De striga muntele vai !
Șapte ai am haiducit,
Toți codrii am ocolit,
Pe ciocoi mi i-am rărit,
Poterile-am împînzit.
15 D-apoi dacă într-o joi
Au căzut doi dintre noi,

Și-am rămasu singurel,
Ca pe cîmp un stogurel.
Deși singur am rămas,
20 Dar de codru nu mă las !

Furtună, p. 129;
inf. Vasile Suhariuc
(Manoleasa—Săveni—Suceava).

120 (156) PANTELIMON

Foaie verde de-afion,
S-a ivit Pantelimon.
Sărmanul Pantelimon,
Cum trăiește ca un domn,
5 El bea și benchetuiește,
Dar de țară tot gîndește !
Ardă-te-ar focul, pădure,
Că bine-am trăit în tine !
Cînd ieșeam din codru-afară,
10 Mă bătea un vînt de vară,
Mă-ntîlneam c-un boier mare :
— Bună ziua, măi cucoane !
— Mulțămesc, Pantelimoane !
— Ia mai stăi și dă-te jos . . .
15 Vîră mîna-n buzunar,
Scoate ruble, hîrtii mari,
Să le dăm pe la sărmani,
Că-s muncite de țărani.
Foaie verde mintă-creață,
20 Ce-am iubit în a mea viață ?
O copilă crișmăreasă.
Eu am cerut vin de-un ban,
Ea mi-aduce-un kilogram ;
Eu cer un sîngeap de vin,
25 Ea mi-aduce-un litru plin ;
Eu scot banii să-i plătesc,

Ea mă-ntreabă ce poftesc ;
Eu vîr mîna-n punguliță,
Ea mă trece-n odăiță.
30 — Crișmăreasă prea frumoasă,
Să nu fi răutăcioasă,
De-i vedea că eu mă-mbăt,
Să mă cați în punguliță :
Dac-a fi punguța grasă,
35 Să mă iei la tine-acasă,
Să mă-ncui în fund la beci,
Unde-or fi vinuri mai reci. . .

Furtună, pp. 136—137
(Ungureni-Jianu—Săveni—Suceava).

121 (157) PRIBEGII LA PODU VENEȚIEI

Se duc harnici pribegei,
Cu cușmă creață de miei,
Pîn ce pădure de fag,
Cu pușcă și cu bîltag,
5 Li se șede de pribeg ;
Cu păruțu creț pe spate,
Coborea la cele sate.
Harnici toți și minunați,
Nu-s feciori ca ei în sat.
10 Coborît-o pribegii
La podu Veneții.
— Hei, tu, fată venețiancă,
Treci-ne Veneția,
Focu, mult bine ți-om da :
15 Husoșii cu felderu,
Talerii cu chibălu !
Ea își rumpe și își zise :
— Măi, tu, mare voinicele,
Îngădui-mă puțintele,
20 Să mă bag în Veneție,

C-am o maică bătrână,
 Tot şti' rîndu vadului
 Şi ovodu murgului.
 Dup-acele şi-o îmblat,
 25 Ş-în cîrşmă că s-o băgat.
 Avu şapte frăţurei,
 Tusşapte fu tălhărei.
 Căci pe ea că o văzut,
 Toţi odată i-o-nchinat:
 30 — Să trăieşti, soruca mea,
 Mulţămesc, c-acum aş bea!
 — Hai, voi, dragi frăţiucii mei,
 O coborît pribegii
 La podu Vineţiei!
 35 Ei de-acolo s-o luat,
 La Vineţia-o-alergat.
 Numai ei aşe zicea:
 — Hei, tu, mare voinicele,
 Cîte morţi tu ai văzut,
 40 Care voauă v-o plăcut?
 Ori din puşcuţă-mpuşcaţi,
 Ori din sabie tăiaţi?
 Numai ei aşe zicea:
 — Las' să fie, la biata-re,
 45 Că mortiţa-i tot una-re!
 — Măi, tu, mare voinicele,
 Îngădui-mă puţintele,
 Să-mi bag mîna-n buzunar,
 Să scot mîndru călămar;
 50 Să-m' bag mîna-n minteuţă,
 Să scot dalbă hîrtiuţă,
 Să-m' scriu doauă-trei slovuţă
 Tocmai la a mea drăguţă.
 Am păcate-ntunecate,
 55 Tot cu mîndre-mpreunate!
 Dup-acele nu şi-o-mblat;
 Băgai mîna-n minteuţă,
 Scosăi dalbă săbiuţă.
 Şi deodată o vrăjit
 60 Şi pe cinci i-o oborît;
 Vrăjiră şi-a două oară,
 Toţi îi făcu grămejoară.
 Numai ei aşe zicea:

— Morții tăi, curvă de cîne,
65 Și pe tine te-aș tăia,
Da' pe tine te-om lăsa,
Să duci hiruțu în țară
Ce feciori ne-am fost noi iară!

Bîrlea, I, pp. 17-18;
inf. Ștefan Codrea Tomăț
(Berbești - Sighet - Maramureș).

122 (160) STOINICEL VITAZUL

Ce s-aude? Ce s-aude?
Pin' la mine ce pătrunde?
O-i sunet de clopoțele,
Ori-i glas de turturele?
5 Nici e glas de turturele,
Nici sunet de clopoțele,
Ci i mîndru voinicel,
Voinicelul Stoinicel,
Cu mîndruța după el.
10 Și-i ieși fișpanu-n cale:
— Stoinicele, Stoinicele,
De vrei bine să-ți mai fie,
Dă-mi tu mîndrulița mie!
Dar Stoinicel că rîdea
15 Și glumind că răspundea:
— Fișpane, măria-ta,
Eu mîndruța nu ț-oi da
Pină capu-n sus mi-a sta,
Că mîndruța-i frumoasa,
20 Făcută pe seama mea!
Și zice fișpanu-așa:
— Nu te tare supăra,
Dar să-mi dai pușcuța mie
De vrei bine să-ți mai fie!
25 Dar Stoinicel iar rîdea

Și la fișpan răspundea :
 — Eu pușcuța nu-ți voi da
 Până m-oi putea lupta,
 Că i-am jurat pe oțele
 30 Să scot capul mîndrei mele.
 Și fișpanul se mira
 Și cătră voinic zicea :
 — Stoinicele, Stoinicele,
 Nu te tot mînca-n măsele,
 35 Dă-mi barămi paripul mie
 De vrei bine să-ți mai fie.
 Stoinicel în dinți crișca
 Și cătră fișpan zicea :
 — Domnule, măria-ta,
 40 Eu paripul nu-ți voi da,
 C-am jurat în coama lui,
 Că-i din țara turcului ;
 Și-am jurat pe sănătate
 Să mă scoată de la moarte.
 45 Pandurii bine-auziră
 Și aproape că veniră,
 Și ei își făcură plan
 Să vină lîngă fișpan,
 Să prindă pe Stoinicel
 50 Și mîndruța d-îngă el.
 Stoinicel, ca un viteaz,
 Nu da la panduri răgaz,
 C-o dată sare pe cal,
 Bagă mîna-n buzunar,
 55 Fluieră una frumos
 Și țipă galbini pe jos.
 Pandurii tot culegea,
 Stoinicel capuri tăia,
 Și mai fluieră o dată,
 60 Să vină și a lui ceată,
 Cea prin codru-mprăștiată ;
 Apoi, dacă s-astringea,
 Stoinicel porunci dedea :
 — Cei mai iuți, pe dinainte,
 65 De dați la fișpan plăcinte ;
 Cei mai moi,
 Pe dinapoi,
 Mînați domnii ca pe oi.

70 Să nu le mai vină-n minte,
Că codruțul nu-i domnesc,
Că codruțu-i romînesc
Și potecu-i voinicesc !

Reteganu, pp. 30—32
(Bucium—Cîmpeni—Cluj).

123 (161) CÎNTECUL LUI RADU

Prin desișul bradului
Mergea muma Radului,
Și plîngea, și lăcrăma,
Și de Radu se ruga :
5 — Dragu mării, Radule,
Da-ntoarce-te îndărăt,
Că trei poteri îți trimet,
Trei poteri din trei laturi,
Tot voinici de cei panduri !
10 Radu, dacă-mi auzea,
Mă-sii astfel îi grăia :
— Maică, măiculeana mea,
De ce nu m-ai stăpînit
Până ce-am fost băiat mic ?
15 Cînd eram de-o lună, două,
Furam cloșca de pe ouă ;
Cînd eram de-un an, de doi,
Mă-nvățai a fura boi
Și-i lăsai în grajd la noi ;
20 Cînd eram de zece ai,
Mă-nvățai a fura cai,
Și tu nimic nu-mi ziceai ;
După ce m-am mai mărit,
Codru că l-am stăpînit,
25 El mi-i frate, el mi-i soră,
El mă culcă, el mă scoală.
Du-te, maică,-n treaba ta,

Fă ce-ți spune inima,
 Trimete pe cine-i vrea,
 30 Trimete și potera,
 Că eu nu te-oi asculta
 Și-napoi n-oi înturna!
 Radu-n crișmă că întra,
 Crișmărița mi-l vedea,
 35 Vin pe masă-i aducea,
 Cinci buți de vin că golea
 Și de bani nu-l întreba.
 Radu-acasă îmi pleca,
 Murgulețul și-l gătea,
 40 Cu șea verde-l înșăla
 Și cu chinga-l încingea,
 De piștoale-l încărca,
 Sus, la codru-l opintea.
 În codru nici c-ajungea,
 45 Poterile că-mi sosea,
 Căpitanu-așa-i striga:
 — Dă-te, Radule, legat,
 Să nu te ducem stricat,
 De sulite înțăpat
 50 Și de pușcă zgîriat!
 Radu sprinceana-ncrunta
 Și-napoi îi răspundea:
 — Io nu-s nevestă-nvălită,
 Să mă dau legat de frică,
 55 Că-s voinic cu comănac,
 Cu șapte poteri mă bat!
 Căpitanu se-ntorcea,
 Poterașilor striga:
 — Dați, ficiorii mei, cu foc,
 60 Numa-n galbini să mă joc
 De la Radu Busuioc!
 Potera sta-ncremenită,
 Tremurînd toată de frică,
 Nime nu-ndrăznea să puște,
 65 Nici de pe loc să se miște.
 Căpitanu s-aprindea,
 Cătră Radu-așa striga:
 — Radule, măi Busuioace,
 Dă-mi armele toate-ncoace
 70 Și lasă-te de hoție

De vrei să scapi de robie!
 Dar Radu din grai grăia:
 — Căpitane, ține-ți calea
 Dacă vrei să nu-ți duc jalea,
 75 Și lasă-ți ficiorii-n pace,
 Că rămîn femei sărace!
 Căpitanu, năcăjit,
 Strigă Radului răstit:
 — De ficiori nu-mi duce grijă,
 80 Că n-are cine să-i plîngă,
 Ci viața ți-o jelește,
 Căci acum ți se sfîrșește!
 — Hei, copii, măi poterași,
 Voinicii mei ficiorași,
 85 Dați într-una, dați cu foc,
 Să prindem pe Busuioc,
 Și toți banii ce-oi primi
 Eu cu voi i-oi împărți!
 Radu sprînceana-ncrunta,
 90 Poterașilor striga:
 — Dragilor mei poterași,
 Voinicilor ficiorași,
 Stați, nu-ncepeți la-mpușcat,
 Că mă dau de-acum legat!
 95 Nici vorba nu-și isprăvea,
 Un piștol din brîu scotea,
 Un piștol tot ferecat
 Și cu aur scump lucrat,
 Și-l îndreaptă-n căpitan,
 100 De cade mort de pe cal.
 Apoi fruntea-și descreștea,
 Poterașilor striga:
 — Acum, mîndri poterași,
 Voinicei de ficiorași,
 105 De vă sînt dragi zilele,
 Pune-vă-ți jos puștile
 Și vă-ntoarceți îndărăpt
 Pe drumul pe unde-ați ven't,

110 Și spuneți din sat în sat
Că căpitanu-i pușcat
În mijlocul codrului
De piștolul Radului!

Tulbure, pp. 33—37
[Făgăraș].

124 (163) HARAMBAȘA HĂNȚILĂ

Foaie verde de cecină,
Oi, harambașa Hănțilă,
Ca Hănțilă n-a mai fos',
Să crezi, Doamne, de frumos!
5 Cu Drăgan din Mărcina,
El feciori că-și astrîngea
Și de codru s-apuca.
Unde, Doamne, că ieșă?
Oi, dasupra peste Olt,
10 C-a-nfrunzit codrul de tot.
Foaie verde de cecină,
Cel harambașa Hănțilă,
Ca Hănțilă n-a mai fos',
Să crezi, Doamne, de frumos!
15 El feciorii aduna
Și lor le grăia așa:
— Oi, feciorași drăguți mie,
Dumnezeu să mi vă ție
Și de mine s-ascultați,
20 Într-o urmă să călcați,
Să dați năvală de tot,
Oi, dasupra peste Olt!
Acolo ei că-mi prindea
Un văcăraș ce-ntîlnea,
25 Să punea și-l chinuia
Și rău îl mai judeca,

Apoi, măre,-l întreba :
 — A cui-s vacilea d-astea?
 — A nemeşoaiei cea bogată,
 30 Ce o ştie lumea toată.
 — Tu dacă nu vrei să mori,
 L-a ei curţi să ne cobori ;
 Printre vaci n-om pitula.
 Şi-n oraş că-mi cobora,
 35 Curţile cînd ocolea,
 Multe streje că punea,
 Cincizeci de feciori tuna,
 Pe nemeşoaie-o lega,
 Popic în gură-i punea,
 40 Cuie pe tălpi îi bătea
 Şi din gură o-ntreba :
 — Unde e comoara ta ?
 Unde sînt cei gălbiori,
 Că-s bani mîndri şi uşori,
 45 Tot galbini d-o sută cinci,
 Să-i schimbi, bine să-i mănînci.
 Cînd ei de comoară da,
 Multă blagă că-mi lua,
 Desagii îi încărcă,
 50 Cu toţii bine-mi pleca,
 De codru s-apropia.
 Potera mi-i ocolea,
 Începea de îmi pocnea,
 Multă lume se pierdea,
 55 Da' multă trupă era.
 Foaie verde de cecină,
 Da' harambaşa Hănţilă
 Tare se mai spăimînta,
 Tot din tufe se uita,
 60 Multă poteră videa,
 În ei tot mereu puşca.
 Să mai uita dintr-o vie,
 Ce videa numai el ştie ;
 Apoi mergea la un cot
 65 Şi-mi zărea o sută opt ;
 Iară sus, pe-un vîrf de cleanţ,
 'Mi sta un copil de neamţ.
 Un ban de argint scotea
 Şi dărăburi că-l făcea,

- 70 În pușcă apoi îl băga,
La ochi pușca drept puneă,
O dată pușca pocnea,
Pe copil de neamț lovea,
Și cădea din cleanț în cleanț,
75 Că era copil de neamț.
Harambașa iar hoțea
Și prin lume pribegea.

Vulpian, p. 60
[Banat].

125 (169) AIDUC VELCU

- Lină verde de-un pelin,
D-Aiduc Velcu-n Negotin
Cu frati-su Milotin
Să vorbea, să tănuia-re
5 Să-s' ducă la Praova-re,
Pește de morun să-mi ia-re,
Pește de morun de-al bun,
Ca să bea cu vin de-al bun,
Vin de-al bun, din Visoca-re.
10 Și el, Doamne, că-mi pleca-re.
Cînd la calea jumătate,
Un pîlc de turci că-ntîlnea,
Bună calea că le da-re.
Da' toți turcii mulțamea-re,
15 Dară turcii că-mi zicea-re:
— De unde ești dumneata-re?
Aiduc Velcu că-mi zicea-re:
— Eu sînt di la Craiova-re!
Dară turcii, d-auzea-re,
20 Frate cu ei că-l prindea-re
Și-ndărăt că-l întorcea-re,
Îndărăt, la Negotin.

- La căfenea să ducea-re,
Tot la căfeneaua mare,
25 Unde beau agale tare,
Cu mînile-n pozîzare.
Verde, verde, ca nălba-re,
Şi ei bea şi să cinstea-re.
Iacă sara că-nsăra-re
30 Şi pe cină că-mi punea-re,
Şi toţi turcii că-mi cina-re,
Şi ei bea, să-nveselea-re,
Şi toţi turcii să culca-re.
D-Aiduc Velcu ce-mi făcea-re?
35 Pistă noapte să scula-re
Şi cu puşca cînd pognea-re,
Şi toţi urbuguia-re:
Turc pe turc că să tăia-re,
Nici picior că nu-mi udea-re.
40 D-Aiduc Velcu ce-mi făcea-re?
Şi el, Doamne, să ducea-re,
El la şanţ că să suia-re,
Toată voisca mi-aduna-re
Şi bine că mi-o-aşăza-re
45 Şi tunurile-aşăza-re.
Verde, verde viorea-re,
Mai tăcea vo cîtăva-re,
Iată turcii că-mi venea-re,
Ca frunza şi ca iarba-re.
50 D-Aiduc Velcu, de-mi vedea-re,
Pi la tunuri să plimba-re
Şi pe tunuri să uita-re,
Vedea, bine nu-i era.
Şi el tare să năcăjea,
55 La un soldat să ducea
Ş-o palmă că-i trăgea.
Dară Stana ce-mi făcea?
Ea din gură îmi zicea:
— Aiduc Velcu dumneata,
60 De ce făcuşi, frate,-aşa,
De-o palmă de-i dideşi?
Cînd oi zice trii măslîne,
Rămîne Craina de tine!
Aiduc Velcu îmi zicea:
65 — Nu te teme, Stano,-aşa,

Capu-oi da,
 Craina n-oi da!
 Da' voinicu ce-mi făcea?
 El, frate, fuga-mi da
 70 Și la turci că să ducea
 Și la turci le spunea:
 — Pe-Aiduc Velcu să-l păziți,
 Când o fi soarile-n șasă,
 Aiduc Velcu iasă
 75 Și tunurile le-așază!
 Și turcii, de auzea,
 Pe-Aiduc Velcu-l păzea
 Pînă el că-mi ieșea,
 Pe-Aiduc Velcu-l lovea
 80 Și Stana mi-alerga,
 Da' din gură-mi zicea:
 — Aiduc Velcu dumneata,
 Da' nu-ți spuneam, frate,-așa,
 Când oi zice trii măslina
 85 Rămîne Craina de tine?!
 Iară Stana ce-mi făcea?
 În țoale' lui să-mbrăca
 Și la voiscă să ducea,
 Pe-Aiduc Velcu l-îngropa.
 90 Și Stana ce-mi făcea?
 Toată voisca că mi-o loa
 Și cu turcii să bătea
 Și pe turci că-i bătea.
 Și cînd prin turci că mergea,
 95 Ca un vîntivorîț
 Printr-un pomet înflorit;
 Cum mai cad florile,
 Așa le sâr celmile.
 Și nu-i taie cum să taie,
 100 Și mi-i taie ca pe grîu,
 Și mi-i chichește snopește,
 Să nu le mai tragi nădejde!

Giuglea—Vilsan, pp. 59—62;
 inf. Gh. Sîrbu
 <Văiuga—Serbia>.

3. HOȚOMANII

126 (171) CODREAN

Foaie verde și-un dudău,
S-a aflat la Movilău
De Codreanu cela rău,
Că se primblă prin ponoare,
5 Prin potice fără soare,
Cu sarică mocănească,
Cu căciulă țurcănească,
Nimeni să nu mi-l cunoască.
Și-mi pornea Codrean din codru,
10 Pornea Codrean șuierînd,
Cu murgul sub el gemînd.
Foicică și-o lalea,
Colea-n vale se lăsa,
Colea-n vale, la strîmtoare,
15 Unde-mi trec mocani cu sare,
Mocanași cu vite multe,
Cu chimerile ticsite.
Foiliță mărăraș,
Iac-un drac de mocănaș
20 Cu doi cai alăturași:
Unu-i sur și unu-i pag,
Cum îi Codreanului drag.
Codreanu, cum îl vedea,
El din gură-așa-i grăia:
25 — Bună vremea, măi mocane!
— Mulțămim, frate Codreane!
— Măi mocane, frățioare,
Nu ți-i pagul de vînzare,
Să-ți dau galbeni și parale?

30 Nu ți-i pagul de schimbare,
 Să-ți dau unul, să-ți dau doi,
 Să-ți dau patruzeci și doi?
 — Măi Codrene, frățioare,
 Nu mi-i pagul de vânzare,
 35 Nici mi-i pagul de schimbare,
 Că cu mama pagului
 Plătesc valea Oltului,
 Și de-aș da pe pagul,
 Aș plăti Movilăul...
 40 Codreanu, dacă vedea,
 El din gură-așa-mi grăia :
 — Măi mocane, frățioare,
 Dă-mi ca să-i cerc umbletul,
 Ți-oi da pîn' și sufletul!
 45 Foiliță și-o lalea,
 Codrenaș s-apropia
 Și din gură-așa-mi grăia :
 — Ie-ți tu șaua mocănească,
 S-o pun pe-a mea haiducească.
 50 L-a-nchingat, nu l-a-nchingat,
 Pe pagul s-a aruncat
 Și în scări mi s-a nălțat,
 Peste codri mi-a cătat
 Și din gură-mi chiuia,
 55 Văile se limpezea,
 Pagu-n drum că s-așternea.
 Se ducea Codrean rîzînd,
 Fugea pagul nechezînd,
 Rămînea mocan plîngînd.
 60 În toiag se răzema
 Și din gură-așa-mi zicea :
 — Măi Codrene, frățioare,
 Întoarce-te înapoi,
 Ca să faci un schimb cu noi.
 65 — Ba fă-ți cruce, măi mocan,
 Zi c-ai cinstit pe Codrean.
 Că de-oi veni înapoi,
 Ți-oi da niște, pumni zgîrciți,
 De ți-or părea lei bătuți,
 70 Ți-oi da glonțuri și pistoale,
 De ți-or părea tot parale!
 Și s-a dus, s-a dus, s-a dus,

Pin' ce soarele-a apus.
 Dar mocanul, ca mocanul,
 75 Care jintuiește banul
 Și se judecă cu anul,
 Pe surul mi s-aronca,
 Urma lui Codrean călca
 Și în codru s-afunda,
 80 Și urma că și-o pierdea.
 Colo-n vale, la strîmtoare,
 Colo-n vale, la izvoare,
 Unde-mi cîntă pupăza
 Și mi-o-ngîină presura,
 85 Foicică și-o lalea,
 Trăgea Codrean la perdea,
 La perdea, la Moldova,
 C-acolo-i dulce urda;
 La perdea, la Ungurean,
 90 Brui aman, aman, aman!
 Și-mi suia, și-mi chiuia,
 Toți ciobanii că-mi fugea,
 Numai unul rămînea,
 Lîngă foc mi se-ntindea,
 95 Bolnăvior mi se făcea.
 — Mînca-te-ar lupii, cioban,
 La ce te mai faci iclean,
 Că ți-oi trage-un buzdugan
 De-i sări ca un șoldan!
 100 Scoal' de-mi alege-un cîrlan,
 Cîrlanaș de la Ispas,
 Tinerel, rotund și gras,
 Și-o mioară de căldare,
 Și-un berbece de frigare.
 105 Ciobanul, dacă vedea
 Că de șagă nu era,
 Bucium de aur lua,
 De trei ori că-mi buciuma,
 Văile se lămurea,
 110 Oile că le chema
 Și în turmă că-mi intra,
 Și-un berbece că-mi prindea,
 Și-ncă unul de căldare
 Și-o mioară de frigare.
 115 Și iar foaie și-o lalea,

Patru armuri mi-i făcea,
 La ciochine mi-i puneă,
 Colo-n vale se lăsa,
 La mijlocul codrului,
 120 Scăparea voinicului.
 Acolo de-mi ajungea,
 Mîndră masă-mi întindea
 Și tot bea și veselea.
 Iată vîntul că pornea,
 125 Vîntul cîmpul c-adia,
 Chica pale că-i făcea.
 Cînd mai bine-mi ospăta,
 Iacătă-mi și potera,
 Bat-o Maica Precista
 130 Și Sfînta Duminica!
 Potera din Valea-Seacă,
 Cum te prinde, cum te leagă.
 Foicică și-o lalea,
 Potera s-apropia,
 135 Pe Codrean de mi-l vedea,
 Ea din gură-așa-i grăia:
 — Codrenel, dă-te legat,
 C-așa poruncă ne-a dat,
 Să nu te ducem stricat,
 140 Nici de pușcă împușcat,
 Nici de sabie tăiat,
 Nici de ghioagă sfărîmat!
 Iar Codreanu ce-mi făcea?
 — De sînteți niscaiva frați,
 145 Iacă masa și mîncăți;
 De sînteți niscăi păgîni,
 Feriți, că vă dau la cîni,
 Că de-atîta sînteți buni!
 Iar Leonte arnăutul,
 150 Înghiți-mi-l-ar pămîntul,
 Îmi lua o șușănea,
 Bumb de aur că-mi puneă,
 Pe Codreanu mi-l lovea
 Tot la furca pieptului,
 155 Deasupra buricului,
 La încinsul brîului,
 Unde-i greu Codreanului.
 Potera, dacă-l vedea,

Lega-s-ar moartea de ea,
 160 De dînsul s-apropia
 Şi-l lega, şi-l fereca,
 Tot cu sîrmă de mătase
 Ce pătrunde pin' la oase,
 Şi-l lega, şi-l fereca,
 165 La domnie mi-l ducea.
 Foicică măcieş,
 Pe Codrean îl duc la Eş,
 La Eş, la domn Ilieş,
 Ilieş de la domnie,
 170 Negre zilele să-i fie,
 Care n-a fost de domnie
 Cum n-am fost eu de popie!
 Şi iar foaie şi-o lalea,
 Iar domnul, cît îl vedea,
 175 El din gură-aşa-i zicea:
 — Alelei, măi Codrenele,
 Spune tu domniei-mele:
 Mulţi boieri mi-ai omorît
 Cît în ţară-ai voinicit?
 180 — Alelei, măria-ta,
 Jur pe Sfînta Precista,
 Mulţi boieri am omorît
 Cît în ţară-am voinicit.
 Pe mocan de-l întîlneam,
 185 Mîna-n chimir că-i băgam,
 Jumătate-l deşărtam.
 Cu doi cai de-l întîlneam,
 Unu-i dam, unu-i luam.
 Iar unde vedeam săracul,
 190 Eu îmi ascundeam baltagul
 Şi-i dam bani de cheltuială,
 Şi haine de primeneală.
 Iară domnul se-nciuda,
 Slugilor că-mi porunca,
 195 La temniţă mi-l punea,
 Cu uşile de argint,
 Cum n-am văzut de cînd sînt.
 Foicică şi-o cicoare,
 Şade Codrean la-nchisoare
 200 Nouă ani şi nouă luni
 Şi paisprece săptămîni.

Foiliță de mohor,
 La biserică-n pridvor
 Stă Codreanu frățior,
 205 Cu butucul de picior.
 Popa slujbele-i cetește,
 De moarte mi-l pregătește.
 — Foicică măr crețesc,
 Alelei, popă sîrbesc,
 210 Dă-mi drum' să mă spovădesc,
 Și dezleagă pe dreapta,
 Să-mi fac cruce cu dînsa.
 Popa mîna-i dezlega.
 Codrenel, dacă vedea,
 215 Mîna-n sîn că mi-o băga,
 Paloșul dalb că-mi scotea
 Și butucu-mi sfărîma,
 Și din gură-mi chiuia ;
 Iacă pagul că-mi venea,
 220 Codrenaș că mi-l vedea,
 Pe dînsul mi s-arunca,
 Peste ziduri că-mi sărea,
 Domnia se spăimînta,
 Divanul că-mi tremura.
 225 Se ducea Codrean rîzînd,
 Fugea pagul nechezînd,
 Rămînea domnul plîngînd.
 Codrul frunza-și îndesește,
 Pe Codrean mi-l mistuiește.
 230 Scăpatu-mi-a voinicul
 Și mă-nchin cu cîntecul
 Ca codrul cu hreamătul,
 Ca murgul cu umbletul,
 Ca și lupul cu crîngul.
 235 Cît trăiește, tot pălește,
 Dă pielea și se plătește.
 Spusu-v-am cîntec bătrîn
 Și mai am vreo două-n sîn,
 De-ți avea suflete bune,
 240 Și pe-acelea vi le-oi spune . . .

Furtund, pp. 89—96
 (Sinești— Iași— Iași).

În ăl colț de codru verde,
 Mititel focșor să vede.
 Foaie verde mărgărit,
 Nu știu, focu-i potolit,
 5 Sau de haiduci ocolit?
 Nu știu, zece sau doisprece,
 Cum mi-și frige de-un berbece:
 Nu mi-l frige cum să frige,
 Și mi-l frige din belciuge
 10 Și mi-l întoarce-n cîrlige
 Ca să-i fie carnea dulce.
 Frunzuliță dedețai,
 De mic sărac rămăsăi
 Pe mîinile strinilor,
 15 În coadele tăciunilor.
 Verde foaie de mătasă,
 Care erea măi mare-n casă,
 Ala-mi da cîte cincisășă;
 Care erea măi mic în casă,
 20 Ala de păr nu mă lasă.
 Dacă văzui ce văzui,
 De-acolo că mi-și plecai,
 Sluguliță mă băgai.
 Foaie verde leuștean,
 25 Dară eu pe ce slujeam?
 Că slujeam pe-un cîrlăior,
 Cîrlanu creștea, eu creșteam,
 Pără mare ne făceam.
 Șeua pe cîrlan puneam
 30 Și la vale-mi apucam,
 Toată zîua că mergeam.
 Să vezi, Doamne, că-nsăram
 Și prea bine că-nnoptam;
 Alături de drum trăgeam,
 35 Dupe cal descălecam,
 Șaua dupe el că loam,
 Cîrlăioru-l priponeam,
 Iebănci albe așterneam,
 Șaua căpătîi puneam.

- 40 Să vezi, frate, mă culcam,
Puțințel somn îmi dormeam,
Mititel vis că-mi visam,
Drept în picioare săream,
Mîna pe pripon puneam.
- 45 Pripon trage, pripon vine,
Cîrlăioru nu măi vine.
Verde foaie păr uscat,
De mi-o fi pripon tăiat,
Cîrlăioru mi-e furat;
- 50 De mi-o fi priponu rupt,
Cîrlăioru mi-e pierdut.
Iacătă pripon tăiat,
Cîrlăioru mi-e furat!
Dacă văzui ce văzui,
- 55 Iebănci albe că-mi strînsăi,
Cu șaua că le legai
Și-n spinare că le loai
Și la vale-mi apucaî,
Pe-o potecă părăsîtă,
- 60 Cu troscot verde-nvălită,
Pin năgară, pin săcară,
Pin năgară descurcam,
De cîrlăior întrebam.
Da' mersăi ce mi-și mersăi,
- 65 Peste un stejar dedei,
Foaie verde dedețal,
Cu trei cai legați de el.
Da-ntre peagu și-ntre șargu
Iacătă și cîrlanu.
- 70 La umbra stejarului
Durmea furu calului.
Dară eu ce mi-și făceam?
Lîngă fur m-apropiam,
Mîna la brîu că-mi puneam,
- 75 Mare paloș că-mi scoteam.
Verde foaie mărgărit,
Să dau în el adurmit,
Mi să ține-nceluit,
Nu știe de ce-a murit!
- 80 Dacă văzui ce văzui,
Palma bici că mi-o făcui,
Peste ochi că mi-l lovii.

Verde foaie și-o lalea,
 Vezi, furu să deștepta.
 85 Să vezi eu ce mi-și făceam :
 Cu paloșu că mi-și dam,
 Frumos cap că mi-i tăiam,
 La cîrlăior că mergeam,
 Pe obraz îl sărutam,
 90 Șaua pe cîrlan puneam
 Și pe el că-ncălecam,
 Doi pogolnici că îmi loam
 Și-ndărăt mă-napoiam,
 La o baltă-mi ajungeam,
 95 Cu cîrlăior că-mi vorbeam :
 — Foaie verde păr uscat,
 Tu să mi te pui pe lat
 Păn' m-oi scoate la uscat !
 Cîrlăioru m-a-ascultat.
 100 Hai la bîlci la Ilovăț,
 Să-mi dau cîrlanii cu preț.
 Dar la bîlci de-mi ajungeam,
 Cîrlăiorii mi-i vindeam,
 Bune parale că loam
 105 Și acas' mă-napoiam
 Și de muncă m-apucam,
 Toată treaba mi-o firșam.

Monografia județului Dolj, vol. I, partea
 I, pp. 2—3;
 inf. Gheorghe Măndoiu
 (Risipiți—Calafat—Oltenia),
 1923.

128 (173) STAN DIN BĂRĂGAN

Departe, frate, departe,
 Nu așa tocmai departe,
 La Siliștea cea bătrînă,

La puțul lui Cioropină,
5 Multe herghelii s-adună.
Dar de pază cine-mi era
Seara și dimineața,
Peste zi totdeauna?
Ia, nea Stan din Bărăgan,
10 Nepoțelul lui Drăgan,
Că să poartă vara călărește,
Săvai, ca Doamne ferește!
Cu cincisprezece la ciochină
Și cu opt pe subt iebînci,
15 Cu cincisprezece în turuci;
C-un cojoc mare, lățos,
De-l poartă vara pe dos,
De ține mai răcoros;
Cu căciulă nedubită,
20 Dintr-un cîrlănaș făcută,
Și c-o ghioagă nestrujită,
Numai din topor cioplită.
Trei jugănei pripășea,
Trei jugănei gălbiori,
25 Cu dungi negre pe spinare,
Pintenogi de trei picioare
Și strănuți de cîte-o nare,
Și-mbuieștri-n fuga mare,
Fug ca gîndul fiecare.
30 Cînd neica Stan că-i vedea,
Inimioara-i bîcăia.
Nici un lucru că n-avea,
Tot la harcan că-mpletea:
Jumătate de negară,
35 Jumătate de tîrsînă,
Că ținea la udătură.
Și-mpletea noaptea, pe lună,
Și venea bine la mînă.
Arcanul că-l isprăvea,
40 Pe cărare să lua,
Pe cărare presura,
Pe cărare tîrîcioare,
Pe de mar'ne săricea,
Pîn' la fîntînă mergea,
45 Ciutura hodorozea,
Uluc de apă umplea.

Dar juganii, cînd simþea,
 Pe cãrare sã lua,
 De tãriþe cã mi-þi da,
 50 De tãriþe, de sãricea.
 Caii, de sare secetoþi,
 De tãriþe flãmîngioþi,
 Pîn' la fîntînã mergea,
 Gura pe uluc punea,
 55 Înr-o clipã îl sorbea.
 Dar nea Stan cã se scula,
 Hãrcãnaþul cã-l lua,
 Trei colaci cã mi-l fãcea,
 De-azvîrlitele cã-mi da.
 60 Nu þtiu cum dracul fãcea,
 Pe cîteþitrei cã-i prindea,
 Dupã furcã-i înfãþura,
 Trei noduri negre fãcea.
 Dar juganii, cînd simþea,
 65 Cînd deodată cã smucea,
 Furca din pãmînt scotea,
 Þi da dosul þi fugea
 Cam prin cîmpii Nistrului,
 Coadele Finosului.
 70 Iar nea Stan ce mi-þi fãcea?
 Stetea-n loc, s-olecãia
 Þi din gurã cã-mi zicea:
 — Nu îmi este de jugani
 Cum îmi este de harcan,
 75 Cã-mpletii de vine-un an;
 Þi-mpleteam seara pe lunã,
 Þi venea bine la mînã!
 Dacã vedea þi vedea,
 Stan, frate, cã mi-þi pleca,
 80 Dupã cai cã sã lua.
 Darã el cã îmi mergea
 Cam pe urma furciei¹,
 Tîrîtura ciuturei.
 Cînd juganii cã-i zãrea,
 85 Tocmai colo,-n Valea-Rea,
 Ia, legaþi þi ferecaþi,
 Tot înr harcan încurcaþi.

¹ S-a corectat originalul *furcii*.

Și nea Stan s-apropia,
 De departe șuiera
 90 Și d-aproape-i mîngîia,
 Mîna pe jugani punea,
 Căpestrele le-așeza.
 El pe unu-ncăleca
 Și-apuca de pribegea
 95 Tocmai în tîrg la Aslăvăț,
 Und' să vînd jugani cu preț.
 Găsi un mic de turc sărac,
 Ce-i era jugani' pe drag.
 Se făcea de se tocmea,
 100 Dar știa socoteala,
 Cît cerea, atîta da.
 Bănișorii că-și primea,
 Că da juganii cu totul,
 Lua banii cu obrocul.
 105 Apoi el că mi-și pleca,
 La cea cîrciumă-ajungea
 Și din gură că-mi striga :
 — Atinițo, crîșmărițo,
 Ia scoate-o dușcă de vin,
 110 Să-ți încerc vinul de bun !
 Cercă-o dușcă, cercă două,
 Cercă, frate, pînă-n nouă.
 El bea, nene, să cheflea,
 La unchi-său Drăgan venea,
 115 Dar unchi-său că-l vedea,
 Bucuros că îl primea
 Și la masă-l așeza,
 Și din gură îi zicea :
 — Alelei, nepoate Stane,
 120 Tot umblînd și trepădînd,
 Tu, frate, n-oi fi vîzînd
 Trei jugănei gălbiori,
 Cu dungi negre pe spinare,
 Pintenogi de trei picioare,
 125 Și strănuți de cite-o nare,
 Și-mbuieștri-n fuga mare ?
 Iară Stan, dac-auzea,
 Așa din gură-mi zicea :
 — Alelei, unche Drăgane,
 130 Eu, frate, nu i-am văzut,

Dar eu, frate,-am auzit
 Că-s în târg la Aslăvăţ,
 Und' să vînd jugani cu preţ.
 Unde unchiul d-auzea,
 135 El pe Galbena scotea,
 Să vezi, mama cailor,
 Săvai, şi-a juganilor,
 Nădejdea stăpînului,
 Fala negustorului!
 140 Două frîne că-i punea,
 În trei tafture c-o strîngea
 Şi pe dînsa-ncăleca.
 Ş-apuca de pribegea
 Tocma-n târg la Aslăvăţ,
 145 Und' să vînd iepe cu preţ.
 Dete muma cailor
 În preţul juganilor.
 La unchi-său că venea,
 Cela tristul şi mîhnitul
 150 Şi de Dumnezeu bătutul!
 Dar unchi-său ce-i zicea?
 — Alelei, nepoate Stane,
 Eu te-aştept să vii rîzînd,
 Şi tu vii trist şi mîhnit;
 155 Ca de Dumnezeu bătut!
 Dar nea Stan ce-i răspundea?
 — Alelei, unche Drăgane,
 Ştiuşi iapa de furat,
 La mine la ce o-ai dat?
 160 Păgubaşii m-au găsit,
 M-au bătut, m-au omorît,
 Oasele mi le-au zdrobit.
 Avui fraţi, avui fîrtaţi,
 Ei pe mine m-au scăpat,
 165 În chizăşie m-au luat.
 Iar Drăgan, unde-auzea,
 Aşa din gură grăia:
 — Alelei, nepoate Stane,
 Nu-mi e iapa de furat,
 170 Ci este de căpătat.
 Căci ştii, frate, dar nu ştii,
 Cîrciumar la drum am fost,
 Un olac mare-a trecut

175 Și iapa c-a obosit,
Pe mine m-a dăruit.
Trei jugănei mi-a făcut,
Trei jugănei gălbiori,
Cu dungi negre pe spinare,
Pintenogi de trei picioare,
180 Și strănuți de câte-o nare,
Și-mbuiștri-n fuga mare,
La inimă rău mă doare!
Alelei, nepoate Stane,
Ia mai na cincizeci de lei,
185 Ca să aibi tu să mai bei,
Și aideți noi să fugim,
Amîndoi să pribegim
Tocma-n Țara Ungurească,
Unde-i pita voinicească,
190 Și cunună și botează.
Mă-nchinai cu cîntecul,
Ca și lupul cu crîngul.
Cît trăiește, libovește,
Dă pielea și să plătește.
195 Face pielea cinci parale,
Nici p-acelea nu le are.
Așa-i săracul din născare!

Păsculescu, pp. 308—310;
inf. Fănică Radu
(Siliștraru—Brăila—Galați).

129 (174) CÎNTECUL LUI GHIMIȘ

Umblă turcii d-alăiurea,
Prin răriș, prin cărpiniș,
Umblă turcii tot tuchiș,
Tot de frica lui Ghimiș,
5 Lui Ghimiș cel mititel,
Care tem turcii de el.

Vo cîțiva din Slatina,
 Ghimiș le-a furat iapa,
 Pe Vînăta cea frumoasă,
 10 Cu șaua moldovenească,
 Zalele ca soarele.
 Iar turcii ce mi-și făcea?
 La rămășag se lua,
 Nouă buți c-alătura:
 15 Care, mări, că s-a găsi
 Ca buțile să le saie,
 Să dea trei băniți
 De galbeni mărunți,
 Al doilea de bani mărunți.
 20 Nimenea nu se găsea,
 Dar Ghimiș, cu Vînăta,
 O plimba cît o plimba,
 Cînd o dată sumuțea,
 Buțile că le sărea,
 25 Pe Vînăta mi-o spetea.
 Dacă văzu și văzu,
 Legă iapa de-un alun
 Și-o plîngea ca un nebun.
 Iar Ghimiș ce mi-și făcea?
 30 El la drum că mi-și ieșea
 Și care cum mi-și trecea,
 Cîte-o palmă că le da,
 Spui-un cal ca Vînăta,
 Să-i-se dreagă inima.
 35 Frunză verde pătrunjel,
 Trece de-un mic vătășel.
 Două palme că-i dădea,
 Să spui-un cal ca Vînăta.
 Vătășelul ce zicea?
 40 — Stai, Ghimișe, nu mai da,
 Că-ți spui cal ca Vînăta.
 Bagă mîna-n sîn la mine,
 Scoate-o coală de hîrtie
 Și-un condei de vișinie,
 45 Că ți-am aflat de-un cal bun,
 Tot la turcul Mahamur!
 Scrisoarea că i-o făcea
 Și la turc că se ducea,
 Scrisoarea i-o arăta,

50 Iar turcul ce mi-și făcea?
 — Asta mi-i hurduc-belea!
 A venit calul să-mi ia,
 Așa să-l dau de frumos,
 Înșelat și înfrînat,
 55 Cum e bun de-ncălecat,
 C-aista capul mi-a scăpat!
 Vătășel calu-și lua,
 La Ghimiș că se ducea
 Și Ghimiș că mi-l vedea,
 60 Așa de bine-i părea,
 Trei băniți de bani dedea,
 Pe vătășel bogătea.
 Bate vîntul pulberea
 Vinerea și miercurea,
 65 Ghimiș trece Dunărea
 La soră-sa Rusanda.
 Soră-sa cînd îl vedea:
 — Oileoleo, frate Ghimiș,
 Bine-mi pare că veniși,
 70 Că cumnatu-tu-i jurat,
 Pentr-o palmă ce i-ai dat,
 Să te dea la turci legat!
 Încă el că n-asculta,
 Se silea și se-mbăta.
 75 Iar soră-sa ce făcea?
 Armele i le lua,
 Frumușel le descărca,
 Cu pămînt că le umplea,
 Vestea la turci că-mi dedea,
 80 Și turcii-l împresura
 Și la dînsul se ducea.
 El putere că n-avea,
 Și turcii că mi-l lega
 Cu frînghie de mătase,
 85 Împletită vița-n șase.
 Atunci Ghimiș se trezea
 Și legat că se vedea,
 Cînd o dată-i sumuțea,
 Cinci sfori la mină rupea,
 90 Una la os l-ajungea
 Și putere nu m-avea.
 El din gură ce zicea?

— Turcilor, boierilor,
 Mi-aduceți patruzeci de potropopi,
 95 La biserică să mergem
 Ca să mă mărturisesc,
 C-am curvit cu soră-mea
 Ş-am iubit pe maică-mea!
 Când la biserică mergea,
 100 El din gură ce-mi zicea?
 — Dezlegați-mi pe dreapta,
 Ca să-mi fac cruce cu ea!
 Pe dreapta că-i dezlega,
 Cruci la Dumnezeu făcea;
 105 El aminte și-aducea
 Tot de un mic păloșel
 De când era băiețel.
 El din gură ce-mi zicea?
 Și paloșul că scotea:
 110 — Turcilor, muierilor,
 Ce-ați chitit și-ați socotit,
 Femeie-s cu cîrpă-n cap,
 Și nu știu ce să vă fac?
 Îs voinic cu comănac,
 115 Să priviți ce-am să vă fac!
 De trei ori se răsucea,
 Turci ca perele cădea.
 Iar Ghimiș ce mi-și făcea?
 La soră-sa se ducea
 120 Și din gură mi-o-ntreba:
 — Aleo, soro, soră-mea,
 Ce ți-am fost eu vinovat
 De m-ai dat la turci legat?
 Nici zăbavă nu era,
 125 Frumos capul că-i tăia
 Și la cîini c-o arunca.
 Dar Ghimiș ce mi-și făcea?
 La codri că mi-și pleca.

Diaconu, T. Vrancei, pp. 228—231;
 inf. Vasile Pîrvu (Botiță)
 (Tulnici—Focșani—Galați).

Luniță, luniță,
 Fă-mi o luminiță,
 Că am însărat
 La umbră de gard
 5 Cu doi călușei
 Negri, mititei,
 Și nu-s de furat,
 Ci-s de cumpărat
 De la popa Vlad.
 10 Mărturie-am dat
 Ieslea cailor,
 Ușa grajdului,
 Drumul codrului.

Reteganu, pp. 23—24
 (Cluj).

131 (175) HOȚUL DE CAI

— Verde, verde ș-o răsură,
 Spune, spune, barbă sură,
 Căișorii cum se fură,
 Cum se iau din bățatură
 5 Pe negură
 Și pe brumă?
 — Cu ochiul arcanului
 Prinzi muma juganului,
 Și duci caii la păduri,
 10 Tot la iarbă cu răsură,
 Iar cu ei călătorești
 Până nu te mai zărești,
 Și din gură zici mereu,

- Colea, cîntecelul meu :
- 15 « Spune, spune, pui de cuc,
Căișorii und' se duc?
Spune, spune, turturea,
Înghețată-i Dunărea,
Să treacă neica pe ea
- 20 Cu trei suri alătura,
Cu muma juganilor
Și cu tatăl surilor?
Spune, spune, păsărea,
Pot să merg în Dobrogea
- 25 La Maria olteanca,
Să bea vinul
Cu vadra,
Pelinul
Cu ocaua,
- 30 Să bea vin nemăsurat,
Să iau pol nenumărat? »

Teodorescu, p. 299;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat — Brăila — Galați),
8. V. 1884.

132 (175) CINE MI-I VOINIC LOTREAN?

- Frunzuliță leuștean,
Cine mi-i voinic lotrean
Să meargă cu min-un an,
Să mi-l pui d-un căpitan?
- 5 — Căpitane de județ,
Ce tot mă ții la coteț
Pentr-un pui de mînzuleț?
Și dă-mi drumu pe la prînz,
Ți-l aduc, f. . . -l de mînz;
- 10 Și dă-mi drumu la amiazi,
Să ți-l aduc murg și breaz !

Căpitane de Ardeal,
 Ce mă ții închis d-un an
 Pentr-o iapă și-un cîrlan?
 15 Și iapa a murit de slabă,
 Cîrlanu l-am dat de gloabă.
 Și-mi luai șaua la spinare
 Și-ajunsei pe drum la vale;
 Dar un nebun de rumîn
 20 Priponise iapa-n drum.
 Mă făcui șaua d-a pune,
 Mă făcui d-a-ncăleca;
 Îi dam pintene să stea,
 Ea mai tare că fugea;
 25 Iapa Giurgiu apropia,
 Bune parale că lua.
 Dar băiatu ce-mi făcea?
 Șaua din spinare c-o lua
 Și-apuca pe Cîmpina,
 30 Se-ntîlni cu Galbina.
 Șarga neagră pe spinare,
 Pe supt foale rotogoale,
 Pintenoagă de picioare,
 Stremurată de o nare
 35 Și-n buiestră-n fuga mare.
 Dar nu era singurea:
 Cu cinci cîrlăi lîngă ea,
 Și-avea șapte jugaiori,
 Cum ți-este drăguț de ei.
 40 El pe Șarga-ncăleca,
 Drumul d-a lungul că-l lua.
 Frunzulină măr de-l creț,
 Se ducea la Magloveți,
 Se face d-un tîrguleț,
 45 Und' se vînd cîrlani cu preț.
 Acolo cînd mi-ajungea,
 Bune parale că-mi lua;
 Păgubașu că-mi sosea,
 Mîna cu ciocoi da,
 50 Frumușel că mi-l lega,
 La judecată-l ducea,
 Acolo că-l întreba:
 — F...ți mama ta de hoț,
 Cum faci, cînd furi caii toți?

- 55 — Frunzuliță de maslină,
Eu iau iapa cea bătrână,
Și cîrlanii vin pe urmă;
Eu merg din gură cîntînd
Și cîrlanii nechezînd!
- 60 Dar băiatul ce-mi făcea?
Mîna stîngă c-arunca,
Bune parale le da
Și boierilor le zicea:
— Măi boieri, măi dumneata,
- 65 Să-mi dați la mînă bilet,
Să trec Dunărea-ndărăt,
Că am vii, și am moșii,
Și nevastă cu copii!

Tocilescu, pp. 390—391;
inf. Ion Preuteșescu
(Novaci—Gilort—Oltenia).

133 (175) [HOȚUL DE CAI]

- Foaie verde de susai,
Sus la munte, jos la plai,
Toată noaptea mă luptai
Cu nește lupiți de cai.
- 5 Io le-arunc grunjuri de sare,
Armăsari să mă omoare.
Doi mă țîn și cinci mă leagă
Pintr-un pui cu coama neagră.
Cîntară cocoșii-o dată,
- 10 Io erream cu ei la baltă;
Cîntară de doo ori,
Număram la gălbiori,
Că sînt la purtat ușori.
Foaie verde d-artăraș,
- 15 Și cîn' fu la adălmaș,

Nu puteam de păgubaș.
— Loați de beați din adălmaș,
Mi-ați ținut bine la grajdi!

V i r c o l, p. 84;
inf. M. V. Ciorobea
(Zătreni—Olteșu—Oltenia).

134 (175) [HOȚUL DE CAI]

— Vere, vere, ș-al meu frate,
Spune-mi mie cu dreptate,
Cu ce hrană te hrănești,
Că tu tot bine trăiești?
5 — Îți spun, frate, cu dreptate:
Îmi pun sare-n merindare,
Și tăriță-n năfrămuță,
Ș-o pituță la trăistuță,
Sui la vîrvu muntelui,
10 La poalele codrului.
Presăr sare pe cărare,
Vine murgu cel mai mare,
Vine murgu murgilor
Și fruntea coștrușilor.
15 Dinapoi că i-am luat
Și la tîrg că i-am mînat,
Tot la tîrg la Țăligrad.
De-acolo am tîrguit
Numa' frîne de mătasă,
20 Împletite-n trei și șasă,
Tot ca mîna mea de groasă.
Io dinapoi i-am luat
Și la tîrg că i-am mînat,
Tot la tîrg la Izbîndeți,
25 C-acolo-s murgii cu preț.
Vîndui murgu cel mai mare

C-o sută și cinci parale;
Vîndui murgu cel mai mic
C-o sută și cinci de-argint.
30 De mîndru și de avut
Nu îmbļu făr' cu căput,
Cu căput și cu nădragi,
La neveste cu fodori largi !

Mîndrescu, pp. 184—185
(Rîpa-de-Jos—Toplița—Reg. Mureș'Auto-
nomă Maghiară).

135 (175) [HOȚUL DE CAI]

Nici o muncă nu-i de grea
Ca-n temniță a ședea,
Că nu-s dealuri, nici păduri,
Numai hoții de panduri,
5 Șed în genguri de uiagă
Și-n toată ziua mă-ntreabă:
— Ce-ai furat, măi hoțule?
— Patru cai, măi domnule!
— Dar cu caii ce-ai făcut?
10 — Peste Mureș i-am trecut
Și toți bine i-am vîndut!
— Dar cu banii ce-ai făcut?
— Cu mîndrele i-am băut!
Mă luară și mă legară
15 Și-n temniță mă băgară,
În temniță ferecată,
Și mîncare-n zi, o dată.

Densusianu, T. Hațegului, pp. 195—196;
inf. Pătru Levedean
(Galați—Hațeg—Hunedoara).

Frunză verde de savat,
 Sub un lomuleț de gard
 Șeade Sbangă pitulat,
 Nebăut și nemîncat;
 5 Trăiește cu zilele
 Pîn-apune soarele,
 Să-și ia iepingelele,
 Să-și umplă pistoalele,
 Lovească vîlcelele,
 10 Pe la toate gazdele.
 Frunză verde de-o lalea,
 La o gazdă că mergea
 Și din gură-așa zicea:
 — Gazdă, găzduțica mea,
 15 Dă-mi o coaje de mălai,
 Să-ți prinz o stavă de cai,
 Și cu-un fir de usturoi
 Să-ți aduc pluguri de boi!
 Frunză verde de susai,
 20 Îmi dete coaja de mălai,
 Mîncai și mă săturai,
 Luai căpăstru și plecai,
 Mă suii p-ăl deal de plai,
 Văzui o stavă de cai
 25 Ș-aruncai căpăstru-n ei,
 Cunoscuți că nu-s ai mei,
 Aruncai ș-un drob de sare,
 Armăsar nu mă omoare.
 Frunzuliță de făsui,
 30 Dacă văzui și văzui,
 Aruncai și o tîrsină,
 Prinsei iapa cea bătrînă,
 Nădejdea cîrlanilor,
 Muma armăsarilor.
 35 Frunză verde de susai,
 Ș-apucați de-ncălecai,
 Drumu-nainte-mi luați.
 Frunză verde de sulfînă,
 Descălecai la fîntînă

- 40 Și mă uitai după mine.
 Aoleo, ce-mi pare bine,
 Toți cîrlanii venea bine!
 Frunză verde de-o lalea,
 Boierii cînd auzea,
- 45 Frunză verde trei migdale,
 Că mi-a ieșit Sbangă-n țară,
 Dar boierii ce-mi făcea?
 Potere că ridica
 Și pe Sbangă că-l prindea,
- 50 La coteț că-l închidea.
 Frunză verde de-o lalea,
 Sbangă din gură-mi zicea:
 — Aluniță de măr creț,
 Căpitane de județ,
- 55 Ce mă tot ții în coteț
 Pentru-ăl pui de murguleț?
 Că l-am vîndut fără preț;
 L-am vîndut cu cinci parale,
 Că n-aveam de cheltuială.
- 60 Frunză verde trei migdale,
 Făcu Sbangă de parale
 Și se plimba pe culare,
 Să întîlnea cu frații în cale.
 Cu frații lui se vorbea:
- 65 — Care plastă s-o lovim?
 — Frunză verde busuioc,
 Lovim plasta din mijloc,
 Că sînt popi și protopopi!
 Verde frunză de-o lalea,
- 70 Sbangă din gură-mi zicea:
 — Ba, ba, ba, fraților, ba,
 Hai în plasa Blahnița,
 Că luăm franci cu traista,
 Rublele, cu postava!

Tocilescu, pp. 1243—1244;
 inf. Șerban Vasilescu
 (Ruptura—Strehaia—Oltenia).

- Pe cel drum cam părăsit,
 Părăsit cam de demult,
 Cu negare-acoperit,
 Tare-mi vine d-un voinic,
 5 D-un voinic cam ortoman,
 C-un cal negru dobrogean.
 Să făcea de se trăgea
 La herghelia sultanului,
 Hanului, sultanului.
 10 Acolo cînd se ducea,
 Ocol hergheliei da,
 Pe herghelegiu nu-l găsea.
 În herghelie că intra,
 În staroștea juganilor,
 15 În fătătoarea iepelor,
 Acolo, frate, îl găsea,
 Adormit, cu fața-n sus,
 Părea din lume că-i dus,
 Cu arcanul căpătîi,
 20 Cu paloșu-atîrnat în cui.
 Dar Ortoman ce-mi făcea?
 O palmă bună că-i da
 Și din somn că mi-l trezvea.
 El din somn se deștepta
 25 Și lui Ortoman zicea:
 — De ce pe min' mă suduiești
 Și cu palma mă plesnești?
 Eu sînt herghelegiu sultanului,
 Hanului, sultanului.
 30 Aici sultanul m-a rînduit
 De cînd ereum copil mic,
 Ca să stau să stăruiesc,
 Herghelia să-i păzesc.
 La capul arcanului
 35 Este-o iapă vinecioară,
 Pintenoagă de picioare,
 Cînd pe ea îi încăleca,
 Toată herghelia după ea se ia.
 Dar cel viteaz ce-mi făcea?

- 40 Şaua pe ea că-mi punea
Şi pe dînsa-ncăleca.
Ea trăgea de se ducea,
Toată herghelia mi-o lua.
Herghelegiu singur rămînea,
- 45 Începea, frate, d-a plîngea,
Băga mîinile în sîn
Şi plîngea ca un nebun.
Herghelegiu ce făcea?
La sultan că se ducea,
- 50 Sultanul bine pricepea
Că la dînsu el venea,
Că i s-a-ntîmplat ceva.
Sultanu că-l întreba:
— Ce-ai păţit, herghelegiu,
- 55 Herghelegiu, ciorbagiu?
Începea d-a mi-i spunea
Cum el, frate, pătimea.
Dar sultan ce mi-ş' făcea?
Potera după el trimetea,
- 60 Pe voinic că mi-l găsea
În târgu din Cîmpina,
Unde jugani că vindea.
Începea-l împrejura
Şi pe dînsul mi-l lega,
- 65 Şi frumos, frate,-l bătea
Cu sfîrcul gîrbaciului
Pe faţa obrazului.
Herghelia şi-o aduna,
Înapoi că se-ntorcea,
- 70 Punea masa şi mînca.
De steajăr pe el că-l lega,
O pînză d-americană lua,
Frumos, frate,-o cătrănea,
P-acel hoţ înfăşura,
- 75 Atuncea că mi-l lumea,
Cum pe el, frate,-l chema.
Turcu-aci bea, chiuia,
Sacal-ardea şi plesnea,
F...i crucea mîni-sa!

Tocilescu, p. 186;
inf. *Cristea Cobzaru*
(Tg.-Jiu—Tg.-Jiu—Oltenia).

- Foaie verde ș-o lălea,
 Haiduc Petre ce făcea?
 Când venea primăvara
 În codru verde intra,
 5 Cu Vulturul se-ntîlnea,
 Se-ntîlnea și-l întreba:
 — Vulture, pene-nspicate,
 Spune-mi drumul un' se-mparte,
 Să păzesc cu zi, cu noapte,
 10 Pîn-or trece negustori,
 Să le iau geanta cu poli.
 Haiduc Petre ce făcea?
 Iar pe Vultur l-întreba
 Ca să-i mai spuie ceva,
 15 Și Vulturu-i răspundea:
 — Haiduc Petre, hai cu mine,
 Hai cu mine-n vale,-n lunci,
 Călușei buni să-ți apuci.
 Haiduc Petre ce făcea?
 20 El pe Vultur l-asculta,
 În luncă,-n vale mergea,
 Pe vînătu-ncăleca,
 Și pe murgul îl lega,
 Și caii îi înșira,
 25 Și Vulturu-l învăța:
 — Haiduc Petre, hai cu mine,
 Hai cu mine-n deal, pe plai,
 De nimeni frică să n-ai!
 Astăzi luni și mîine marți,
 30 Pleacă neica la Galați
 Cu trei cai de apucat
 Și cu patru de furat.
 Detei pe la primăraș:
 — Bună ziua, primăraș,
 35 Ia poftim un gălbinaș
 Și să-mi mai faci un răvaș
 Pe vro șapte-armăsărași!
 Pusei mîna pe răvaș,

- Mersei pînă-ntr-un ogaș.
40 Iac-un hoț de păgubaș
Și mă-ntreabă de răvaș.
— Fire-al dracu, păgubaș,
Ce mă-ntrebi tu de răvaș?
Ia mai dă-mi un gălbinaș,
45 Ca să-l beau de adălmaș,
Că te-azvîrlu-n hăl ogaș.
Eu sînt tat-al cailor,
Arîmbașa hoților!

Gilcescu, pp. 24—25;
inf. Gheorghe Ciobanu
(Godinești—Bala-de-Aramă—Oltenia).

139 (179) CÎNTECUL LUI RADU

- Foaie verde salbă moale,
De la București la vale,
La Focșani pe vaea mare,
Cîte care cu povară,
5 Toate-mi suie și-mi pogoară;
Numai carul Radului
Nici nu suie, nici coboară,
Bate boii de-i omoară.
Foaie verde și-o lalea,
10 Răduleasa ce-mi zicea?
— Radule, soția mea,
Nu-mi bate bou de cea,
Că e zestrioara mea,
Care mi-a dat-o maica
15 Să m-arînesc eu cu ea,
Din copilăria mea!
Iară Radu ce-mi zicea?
— Foaie verde trei granate,
Cîte drumuri lungi și late
20 Tot de Radu sînt călcate

- Și de care ferecate;
 Numai drumul Giurgiului
 Și cu-al Calafatului
 Detei boii dracului!
 25 Foaie verde de năut,
 Hai, puică, la Cîmpulung,
 Să văz caii cum se vînd
 Și păgubașu plîngînd,
 Și hoții bînd și mîncînd;
 30 Iar cînd fu la adălmaș,
 N-aveai loc de păgubaș,
 Și hoții bea și mînca,
 Păgubașii toți plîngea,
 Și Radu se înveselea.

Tocilescu, p. 96;
 inf. Ghiță Șchiopu
 (R.-Vilcea—R.-Vilcea—Argeș)

140 (183) ALDE NAE DIN VĂDENI

- Foaie verde trei coceni,
 Este Nae din Vădeni
 Și cu cîțiva orășeni,
 Cu Ioniță Pițigoi,
 5 Și mai e unul, Băloi,
 Ce face dintr-un pol, doi.
 Ei nu fură, ci hoțesc,
 Joia-n tîrg, le tălmăcesc
 Cu Scurtu din Măgherești
 10 Și cu Cocoș din Bălcești.
 Joia-n tîrg ei se strîngea,
 La Pițigoi se ducea,
 Mare masă-i aștepta,
 Gătită de Ilinca.
 15 De la masă se scula,
 Podu Jiului trecea,

La un popă se oprea,
Doi inși în curte intra,
Sus pe scări că se suia,
20 De ușă că-mi împingea,
Ușa-nchisă că erea.
Zamfirache ce-mi făcea?
Ușa popii că spârgea
Și în casă că-mi intra.
25 Popa un băiat avea,
Ușa deschisă vedea,
Pușca-n mînă c-o lua
Și-ndată o slobozea,
Pe Zamfirache-mpușca
30 Și pe Cocoș îl rănea.
Iară Cocoș ce-mi făcea?
Jos pe scară că se da,
La tovarăși că mergea
Și din gură-așa zicea :
35 — Încălicați
Și haideți,
C-am hoțit cît am hoțit,
Aicea ne-am prăpădit!
Sus pe cai încăleca,
40 Către oraș că pleca,
La Pițigoi că mergea,
Masă mare-i aștepta,
Gătită de Ilinca.
Iară Cocoș ce făcea?
45 De pe cal descălica,
La hodaie că mergea,
Aprindea de-o lumînare
Și vedea rana lui mare,
A doua zi Cocoș moare.

Tocilescu, pp. 190—191
(Novaci—Gilort—Oltenia).

- Verde frunză lin pelin,
 Pe şușaua Bolintin
 Patru băiețai că vin,
 Zdrelea și cu Mărunțălu,
 5 Dascălu cu Cimpoieru,
 Că pe-un popă că-l sosa
 Și mi-i da ș-așa, ș-așa,
 Ca să spuie banii toți.
 Dară popa ce grăia?
 10 — Mă rog, Zdrelea dumneata,
 Hai la bisărica mea,
 Bagă mîna su' prăstol,
 Ia la bani cu capu gol.
 Frunză verde de-un spanac,
 15 Măi Zdrelea, n-o fi păcat
 Să mă lași așa sărac?
 — Nu e, părinte, păcat,
 Nu i-ai loat di pe săpat,
 Și i-ai loat di pe tocat,
 20 Mătușile bani ț-a dat.
 Nu e, părinte, păcat,
 Nu i-ai loat di pe prășit,
 Și i-ai loat di pe cetit;
 De-ai cetit, de n-ai cetit,
 25 Toți săracii ț-a plătit!

Gilcescu, pp. 54—55;
 inf. Dumitra Diaconu
 (Roșia-Amaradia—Gilort—Oltenia).

Sub cea stîncă-ncremenită,
 În cărarea prăpădită,
 La umbră de stejăriș,
 Sub a codrului frunziș,
 5 Șede și se odihnește
 Și mi-ți doarme iepurește
 Gheorghe, Cosma și Maftei,
 Frați în sînge botezați
 Și de lege lepădați.
 10 Că țîn crîngul
 Și pămîntul,
 Și țîn vaea
 Cu cărarea,
 Și mi-ți calcă satele,
 15 De răpesc fecioarele,
 Vitele, averile,
 Și umplu pădurile.
 Iar cel Cosma hoțoman,
 La inimă mai dușman,
 20 El dormea,
 Nu prea dormea,
 Ci hamgeriul își scotea
 Și pre Gheorghe-njunghia
 Și la Maftei se-ntorcea.
 25 Iară Maftei greu visa:
 I părea că mi-l striga,
 Drept în picioare sărea,
 Mîna pre baltag punea,
 Cu Cosma se hîrițea:
 30 — Alei, Cosmo, hoț bătrîn,
 Om la inimă păgîn,
 Banii vrei să ne răpești,
 Capul să ne prăpădești?
 Din baltage se loveau,
 35 Și baltagele frîngeau.
 Atunci paloșe scoteau;
 Se luptau cît se luptau,
 Paloșele se rupeau.

- Braț la braț se apucau.
40 Spuma Cosma și turba,
Iar Maftei să-ngălbinea,
Ca rănit cu greu era.
Iacă, mări, cum lupta,
Un hamgeri pre sus zbură
45 Și pre Cosma-l agiungea
Și la pământ mi-l culca,
Cu Maftei alătura.
Din frunziș atunci ieșea
Un voinic de flăcăoaș,
50 La trup sprinten și gingaș,
Și-mi dezlegă fetele,
Și-mi strânse chimirile,
Armele, podoabele.
Iar pre cei de cruce frați
55 Și de lege lepădați
'I lăsă colo-n cărare,
La jîvinii de mîncare.

Caranfil, pp. 90-94
[Moldova].

143 (190) CÎNTECUL LUI DĂIAN

- Foaie verde măgheran,
N-ați auzit de-un Dăian,
De hoțu de Siliștean?
Că umblă din deal în deal
5 Să-și cîștigue cîte-un ban,
Și umblă din stîină-n stîină
Cu Ancuța sa de mîină,
Să guste brînza, de-i bună,
Verze moi cu zăr de oi.
10 La fintînița din vale
Mergeau doi jandarmi pe cale,
Ei din grai așa grăia:

- Dă-te, Dăiene, legat !
 — Ba io nu, că n-am furat,
 15 Nici nu-s femeie cu cîrpă,
 Să mă dau legat de frică ;
 Că-s voinic cu comănac,
 Cu zece poteri mă bat,
 Că cu nouă m-am bătut
 20 Și pe toți i-am biruit !
 Maică-sa din grai grăia :
 — Lasă-ți, Dăiene, hoția,
 Și hai de-ți lucră moșia,
 Că-ți dau plug și patru boi
 25 Și-o turmuliță de oi.
 — Mînce-ți cîinii boii tăi,
 Că nu-mi las prietenii mei !

Monografia județului Tirna a-Mare. p. 478 ;
 inf. Ana Nicula
 (Paloș—Rupea—Brașov),
 12. VIII. 1934.

144 (191) HORA LUI CERCEL

- Decît slugă la popa,
 Mai bine rob în Jula ;
 Cine-i slugă nu-i stăpîn,
 Acăr cît ar fi de bîn.
 5 Cine să bagă jinere
 N-are-n lume nici un bine.
 Mulțămăscu-ți ție, soacră,
 Că-mi dăduși, cu fata, vacă,
 Io tăt trag ca calu-n ham
 10 Și nimică-n lume n-am ;
 Io tăt trag ca bou-n jug,
 Cu nimica nu m-ajung ;
 Bate, Doamne, și socru,

Că n-am nici un norocu,
 15 Bate, Doamne, și soacra,
 Mai pă urmă și vaca;
 Vaca-i albă pă spinare,
 Fata nu știu ce bai are.
 D-aceie o și lăsai
 20 Și alta nană-mi luai;
 Mă dusei în codru des,
 Dă unde tare rar ies.
 Pă sub poala codrului
 Furai porcii domnului,
 25 Spărsăi capu purcarului
 Cu latu toporului.
 În marginea Dunării
 Mă prinsără jendarii.
 Mă bătură, mă legară
 30 Și-n temniță mă băgară.
 Domnule solgăbirău,
 Nu mă bate tare rău,
 Că-ți dau doi cai la hinteu,
 Unu negru, unu sur,
 35 Numa mă lasă să-i fur.
 Dă ești, nană, cu credință,
 Vino la mine-n temniță
 Și-ți vinde mărgелеle,
 Și-mi plătește vinuțele,
 40 C-am furat galbini o oală
 Și i-am țîpat la tine-n poală.
 Dacă nu mi ști scăpa,
 Îi destul de-mi săruta!

H e t c o u, pp. 62-63;
 inf. Tane Vese
 (Cresuia — Beiuș — Crișana).

- Frunză verde de duhan,
 Vai, sîrmanul Gheorghe Șfan,
 Și cu Ion Orăvicean,
 Ei că să înțelegeau,
 5 La popa-n Broșteni plecau,
 Pe popa la cin-aflau:
 — Bună cina, măi părinte!
 — Mulțămesc, fecior cuminte!
 Hai la cină, măi feciori.
 10 — N-am venit la cina ta,
 Ci-am venit la blaga ta;
 Că ai blagă ruginită,
 Nici de un fecior brușită!
 — Măi mereu, feciori, cu mine,
 15 Ca să ne-nțelegem bine.
 Mă sui pe scară în pod,
 Să dobor un oboroc.
 Pe popa dracu-l știa
 Că pistoale-n pod avea.
 20 Pocnea unul, pocnea două,
 Pîn' pocnea pe toate nouă.
 Nici un fecior nu lovea,
 Potera să ridica
 Și feciorii că fugea
 25 Și lui popa-așa-i zicea:
 — Rămîi, popă, sănătos,
 Că nu te-am muiat la os!

E p u r e, pp. 89—90
 [Banat].

III. Păstorești

Pe-un picior de plai,
 Pe-o gură de rai,
 Iată vin în cale,
 Se cobor la vale
 5 Trei turme de miei,
 Cu trei ciobănei.
 Unu-i moldovan,
 Unu-i ungurean
 Și unu-i vrancean.
 10 Iar cel ungurean
 Și cu cel vrancean,
 Mări, se vorbiră,
 Ei se sfătuiră
 Pe l-apus de soare
 15 Ca să mi-l omoare
 Pe cel moldovan,
 Că-i mai ortoman
 Ș-are oi mai multe,
 Mîndre și cornute,
 20 Și cai învățați,
 Și cîni mai bărbați.
 Dar cea mioriță,
 Cu lînă plăviță,
 De trei zile-ncoace
 25 Gura nu-i mai tace,
 Iarba nu-i mai place.
 — Mioriță laie,
 Laie, bucălaie,
 De trei zile-ncoace

30 Gura nu-ți mai tace!
Ori iarba nu-ți place,
Ori ești bolnăvioară,
Drăguță mioară?
— Drăguțele bace,
35 Dă-ți oile-ncoace,
La negru zăvoi,
Că-i iarbă de noi
Și umbră de voi.
Stăpîne, stăpîne,
40 Îți cheamă ș-un cîne,
Cel mai bărbătesc
Și cel mai frățesc,
Că l-apus de soare
Vreau să mi te-omoare
45 Baciul ungurean
Și cu cel vrancean!
— Oiță birsană,
De ești năzdrăvană,
Și de-a fi să mor
50 În cîmp de mohor,
Să spui lui vrancean
Și lui ungurean
Ca să mă îngroape
Aice, pe-aproape,
55 În strunga de oi,
Să fiu tot cu voi;
În dosul stîinii,
Să-mi aud cîinii.
Aste să le spui,
60 Iar la cap să-mi pui
Fluieraș de fag,
Mult zice cu drag;
Fluieraș de os,
Mult zice duios;
65 Fluieraș de soc,
Mult zice cu foc!
Vîntul, cînd a bate,
Prin ele-a răzbate
Ș-oile s-or stringe,
70 Pe mine m-or plînge
Cu lacrimi de sînge!
Iar tu de omor

Să nu le spui lor.
 Să le spui curat
 75 Că m-am însurat
 C-o mîndră crăiasă,
 A lumii mireasă;
 Că la nunta mea
 A căzut o stea;
 80 Soarele și luna
 Mi-au ținut cununa.
 Brazi și păltinași
 I-am avut nuntași,
 Preoți, munții mari,
 85 Pasări, lăutari,
 Păsărele mii,
 Și stele făclii!
 Iar dacă-i zări,
 Dacă-i întîlni
 90 Măicuță bătrîna,
 Cu briul de lînă,
 Din ochi lăcrimînd,
 Pe cîmp alergînd,
 De toți întrebînd
 95 Și la toți zicînd:
 « Cine-a cunoscut,
 Cine mi-a văzut
 Mîndru ciobănel,
 Tras printr-un inel?
 100 Fețișoara lui,
 Spuma laptelui;
 Mustățioara lui,
 Spicul grîului;
 Perișorul lui,
 105 Peana corbului;
 Ochișorii lui,
 Mura cîmpului? »
 Tu, mioara mea,
 Să te-nduri de ea
 110 Și-i spune curat
 Că m-am însurat
 C-o fată de crai,
 Pe-o gură de rai.
 Iar la cea măicuță
 115 Să nu spui, drăguță,

Că la nunta mea
A căzut o stea,
C-am avut nuntași
Brazi și păltinași,
120 Preoți, munții mari,
Pasări, lăutari,
Păsărele mii,
Și stele făclii !

Alexandri, pp. 1-3.

147 (196) MIORIȚA

În poiana mare,
Cea gură de vale,
Trei cîrduri de miei,
Cu trei ciobănei ;
5 Doi sînt tinerei
Și mai sprintenei,
Unul mai bătrîn
Și e mai strein.
Cînd la munți suiiau,
10 Doi mi se vorbeau
Și se socoteau,
Fiindcă ei sînt veri
Și juni în puteri,
Pe strein s-omoară,
15 Căci are comoară,
Are oi mai grase,
Cu mițe frumoase,
Și cai mai dedați,
Și cîni mai turbați,
20 Bani încomîndați.
Cel strein păzea,
Apoi că grăia :

— Mică miorică,
 Dragă ochșică,
 25 Coarne răsucite,
 Unghii poleite,
 Lațe de argint
 Tîrîi pe pămînt,
 Una dintr-o mie,
 30 Ce poate să fie?
 De trei zile-ncoace
 Gura nu-ți mai tace,
 Ce-i de capul tău
 Sau ce e de-al meu?
 35 Miorica grăia :
 — De m-ai asculta,
 Nu-i de capul meu,
 Ci-i de capul tău,
 Că am auzit
 40 Pînă s-au vorbit
 Ai tăi ortăcei,
 Ce-s mai tinerei,
 Ca să mi te-omoară
 Pentr-a ta comoară,
 45 Oîțe mai grase,
 Cu mițe frumoase,
 Și cai mai dedați,
 Și cîni mai turbați,
 Bani încomîndați.
 50 Streinul se mira
 Și se supăra,
 Apoi le grăia :
 — Voi, ortacii mei,
 Ciobani tinerei,
 55 Voi că vă vorbiți
 Să mă omorîți.
 Gînd de nu lăsați,
 Voi să mă-ngropați
 În strunga oilor,
 60 În jocul mieilor ;
 Buciumașul meu,
 Drag sufletul meu,
 Voi să mi-l duceți
 Și să mi-l puneți
 65 Pe vîrful de stîină,

Stîna, la fîntînă;
 Fluieraşul meu,
 Drag sufletul meu,
 Voi să mi-l luaţi
 70 Şi să mi-l legaţi
 La cea stînişoară,
 La încheietoare;
 Vîntul cînd s-o-nfla,
 Ele vor sufla,
 75 Oile s-or strînge,
 Ele mă vor plînge:
 Cele mai mărunte
 M-or plînge pe munte,
 Cele mărişoare,
 80 Mai prin văişoare,
 Iară cele şchioape,
 Prin rîturi şi groape,
 Ş-apoi cei cîrlani,
 Tot prin bolovani.
 85 Vinerea mare venea,
 Ciobanii cobora
 De pe vîrf de munte
 Pe plai înainte,
 Trei nu mai erau,
 90 Doi se ortăceau.
 O babă bătrînă,
 Cu rochie de lînă,
 Cu briu de cămilă,
 Cu zeghe de mişe
 95 Cusută-n trei iţe,
 De grăbit grăbea,
 De suit suia,
 Din drugă-ndrugînd,
 De fiu întrebînd:
 100 — Ciobăneii mei,
 Dragii-mi nepoţei,
 Pe unde-aţi muntit,
 Pe unde-aţi văit,
 Doară aţi văzut
 105 Pe fiu-mi pierdut?
 — Că nu l-am văzut,
 Nu l-am cunoscut.
 — Ochişorii lui,

Raza soarelui,
110 Sprîncenele lui,
Pana corbului,
Și cam nălticel,
Ca un brădicel,
Și cam frumușel,
115 Ca un crinișel.
— El că e la stîină,
Stîina, la fîntîină.
Mama că grăia :
— De n-o fi așa,
120 Atunci mă rog eu
Să dea Dumnezeu
O ploaie cu vînt,
Trăsnet pe pămînt,
Și să vă trăsnească,
125 Să vă prăpădească
Cîrdul jumătate,
Pe voi într-altă parte !

Densușianu, Vieța păstorească, II,
pp. 130—132
[Transilvania],
1867.

148 (196) MIORIȚA

Pogoară, pogoară pe plai
Tot nouă ciobani,
De sînt veri primari,
Și cu unul, zece ;
5 El e streinior,
Cu oițe multe :
Cîte pietre-n munte,
Atîtea-s cornute ;
Cîte pietre-n vale,

10 Atîtea-s mioare;
Cîte pietricele,
Atîtea-s mieluşele.
Vai, nouă ciobani,
De sînt veri primari,
15 Ei că s-au vorbit
Şi s-au sfătuit,
La apus de soare
Pe el să-l omoare,
Bănişori să-i bea,
20 Oiţe să-i ia,
Să le împărţească,
Să le răspîndească.
Dar o mieluşică,
Ea e ochעיică,
25 Ea mi-şi auzea,
Şchioapă se făcea,
În urmă rămînea
Şi-unde mi-şi zbiera,
Locul tremura,
30 Brazii veştejea,
Iarba se pîrlea.
Dar stăpînul ei
Cîrlig răsucea
Şi în loc stetea,
35 Oiţa-ntreba :
— Oiţă lăiţă,
Mie drăguliţă,
De cînd te-am văzut
Şi te-am cunoscut,
40 Aşa n-ai făcut.
Doar nu v-am păscut
Tot prin livezi verzi,
Apă nu v-am dat
La izvoare reci,
45 Ori nu v-am culcat
Pe-ale vîrfuri nalte,
Unde vîntul bate?
Oiţa-mi grăia :
— Stăpîne, stăpîne,
50 Stăpîniorul nostru,
Ba tu ne-ai culcat

Pe-ale vîrfuri nalte,
 Unde vîntul bate,
 Și tu ne-ai păscut
 55 Tot prin livezi verzi,
 Și apă ne-ai dat
 La izvoare reci.
 Stăpîne, stăpîne,
 Vai, nouă ciobani,
 60 De sînt veri primari,
 Ei că s-au vorbit
 Și s-au sfătuit,
 La apus de soare
 Să mi te omoare,
 65 Bănișori să-ți bea,
 Pe noi să ne ia,
 Să ne împărțească,
 Să ne răspîndească!
 Stăpînul grăi:
 70 — Oiță lăiță,
 Mie drăguliță,
 De m-or omori,
 Voi mi-ți îngropa
 În tîrla oilor,
 75 În jocul mieilor,
 În dosul stîinii,
 Să-mi aud cîinii.
 Cîrligelul meu,
 Voi că mi-l veți pune
 80 Stîlp la căpătîi,
 Iar ca mîngîiere,
 Fluieraș de soc
 Ce-mi zice cu foc,
 Voi că mi-l veți pune
 85 În ușa tîrlei:
 Vîntul mi-o-adia,
 Fluier mi-o mișca,
 Fluierul mi-o zice,
 Oile s-or strînge,
 90 Pe mine m-or plînge
 Cu lacrimi de sînge...
 Ah, strein de mine,
 Mult strein în lume,

95 Nici un ajutor
De la Dumnezeu
Și stăpînul meu !

D e n s u s i a n u, *Vieța păstorească*, II,
pp. 146—147;
inf. Mama Bălașa
(Craiova),
1881.

149 (196) O A I A N Ă Z D R Ă V A N Ă

La picior de munte,
Pe dealuri mărunte,
Prin plaiuri tăcute,
De vînturi bătute,
5 Urcă și scoboară
Și drumul măsoară
Trei turme de oi,
De oi tot țigăi,
Cu harnici dulăi,
10 Ș-un mîndru cioban,
Tînăr moldovean,
Cu trei dorojani,
Feciori de mocani.
Sub poale de munte,
15 Pe dealuri mărunte,
Prin crînguri tăcute,
Apa-i răcoroasă,
Frunza e umbroasă
Și iarba pletoasă:
20 Apa de băut,
Frunza de șezut,
Iarba de păscut.
Foaie ș-o lălea,
Cioban, d-ajungea,
25 Crîngul de vedea,

Stîn-apropia,
 Semn i se făcea
 Și-n loc se oprea,
 Dulăi odihnea,
 30 Pe gînduri cădea.
 Dar pe cînd ședea
 De se tot gîndea,
 O oaie bîrsană,
 Oaie năzdrăvană,
 35 Nici iarbă păștea,
 Nici apă nu bea,
 Nici umbra-i plăcea,
 Ci mereu umbla
 Și mereu zbiera.
 40 Cioban, d-o vedea,
 Lîngă ea se da
 Și mi-o cerceta,
 Și mi-o întreba:
 — Oiță, oiță,
 45 Oiță plăviță,
 Oiță bălană,
 Cu lînă bîrsană,
 De trei zile-ncoace
 Gurița nu-ți tace!
 50 Apa rău îți face,
 Ori iarba nu-ți place,
 Ori nu-ți vine bine
 Să mai fii cu mine?
 Oița bîrsană,
 55 Oaie năzdrăvană,
 Dacă-l auzea,
 Din gură-i zicea:
 — Stăpîne, stăpîne,
 Stăpîne jupîne,
 60 Drag stăpîn al meu,
 Dat de Dumnezeu,
 Iarba mie-mi place,
 Apa rău nu-mi face,
 Și mult îmi e bine
 65 Să fiu tot cu tine,
 Dar gura nu-mi tace
 De trei zile-ncoace,
 Că semn mi se face:

Că ai dorojani,
 70 Feciori de mocani,
 Sînt trei veri primari,
 Şi ei mi s-au dus,
 S-au dus în ascuns
 De s-au domuit,
 75 Şi mi s-au vorbit,
 Şi mi s-au şoptit
 La apus de soare
 Să mi te omoare
 Sub poale de munte,
 80 Prin crînguri tăcute,
 Oi cînd aromesc
 Şi cîini ostenesc.
 Cioban, d-auzea,
 Cu oaia vorbea,
 85 Din gură-i grăia :
 — Oiţă, oiţă,
 Oiţă plăviţă,
 Oiţă bălană,
 Cu lînă birsană,
 90 De eşti năzdrăvană
 Şi dac-ai văzut
 Semn că-ţ' s-a făcut,
 Şi d-ai auzit
 Cum s-au domuit,
 95 Şi cum s-au vorbit,
 Şi cum s-au şoptit
 Ai trei dorojani,
 Feciori de mocani,
 Slugi de nouă ani,
 100 Daca m-or urî
 Şi m-or omorî,
 Vina lor o fi,
 Păcat ş-or plăti.
 Iar tu, oaia mea,
 105 Să le spui aşa,
 De te-or asculta :
 Io, cît am trăit,
 Oi am îngrijit,
 Cîinii am hrănit,
 110 Pe ei i-am plătit ;
 Să le mai spui iar,

De n-o fi-n zadar,
 Ca să mă îngroape
 De stîină aproape,
 115 Oî ca să-mi privesc,
 Dor să-mi potolesc,
 Spre partea de luncă,
 Aproape de strungă,
 Strunga oilor,
 120 Jocul mieilor,
 Dorul bacilor,
 În dosul stîinii,
 Să-mi auz cîinii,
 Că ei, d-or lătra,
 125 Stăpîn c-or chema;
 Să le mai spui iar,
 De n-o fi-n zadar,
 Să le spui așa,
 De te-or asculta:
 130 Cînd m-or îngropa
 Și m-or astupa,
 Să-mi puie la cap
 Ce mi-a fost mai drag:
 Căvălaș de soc,
 135 Mult zice cu foc;
 Căvălaș de os,
 Mult zice duios;
 Căvălaș cu fire,
 Mult zice subțire;
 140 Vînt cînd o sufla,
 Fluier o cînta,
 Oile-or sălta
 Și s-or aduna,
 Cîinii-or auzi,
 145 La mine-or veni,
 La mine s-or strînge,
 Pe mine m-or plînge
 Cu lacrimi de sînge.
 Și tu, oaia mea,
 150 Tu, dac-ăi vedea
 O mîndră fetiță
 Cu neagră cosiță
 Prin crînguri umblînd,
 Din gură cîntînd,

155 Din ochi lăcrămînd,
De mine-ntrebînd,
Să nu-i spui că sînt
Culcat sub pămînt,
Ci că m-am tot dus,
160 Dus pe munte-n sus,
Prin vîrfuri cărunte
Dincolo de munte,
Căvălaş să-mi dreg,
Flori ca să-i culeg
165 Pentru nunta mea
Ce-o să fac cu ea.
Vorba nu sfîrşea,
Dorojani venea
Şi se repezea,
170 Şi mi-l răpunea,
Turmele să-i ia.
Iar de-l omora,
Ei mi-l îngropa
La brîu de perdea,
175 'N strunga oilor,
Jocul mieilor,
Dorul bacilor;
În dosul stîinii,
Unde dorm ciinii.
180 Ei, de-l îngropa,
La cap îi punea
Căvălaş de soc,
Mult zice cu foc;
Căvălaş de os,
185 Mult zice frumos;
Căvălaş cu fire,
Mult zice subţire.
Vîntul, cînd bătea,
În caval sufla,
190 De jale-mi cînta,
Oi că se strîngea,
Ciini că s-aduna,
Oile plîngînd,
Ciinii tot lătrînd,
195 Pe stăpîn chemînd.
Aşa, tot aşa,
Vremea vremuia,

Dar oaia birsană,
Oaia năzdrăvană,
200 Ea se tot uita
Și nu mai vedea
Pe mîndra fetiță,
Cu neagră cosiță,
Prin crînguri umblînd,
205 Din gură cîntînd,
De el întrebînd,
Să-i spuie că-i dus,
Dus pe munte-n sus,
Dincolo de munte,
210 Prin vîrfuri cărunte,
Căvălaș să-și dreagă
Și flori să-i culeagă.

Teodorescu, pp. 435—437;
inf. Petrea Crețul Șolcan
(Lacul-Sărat—Brăila—Galați),
1883—1884.

150 (196) MIORIȚA

P-un picior de munte
Scoboară oi multe,
Multe și cornute,
Și mai multe sute.
5 Și cin' le trăgea,
Și cin' le mîna?
Vătafu Ion,
Ca el nici un om,
Fecior de mocan
10 Și de mocîrțan,
Ădus din Ardeal.
Da' Ion mi-avea,
Mi-avea o mielușică,
Mîndră, frumușică,

15 Cu lina plăviță,
 Cu patru cornițe,
 Cu cîte-o piatră nestimată,
 De-mi lumină noaptea toată.
 Cînd simțea de vreme rea,
 20 Trăgea oile la perdea;
 Și simțea de vreme bună,
 Trăgea oile la pășune,
 Unde iarba e mai bună.
 Vin nouă ciobani
 25 De la Poienari,
 Tot prima-primari,
 Cu căciuli de urs,
 Că nu sînt supuși,
 Nalte și moțate,
 30 Pornite pe spate,
 Cată strinătate. . .
 La Ion mergea,
 La oi că-i băga,
 Cu oile-i pornea.
 35 Măre, se vorbea
 Ca ei să-l omoare
 Pe vătafu Ion,
 Ca el nici un om.
 Mîiaua mi-auzea
 40 Și mi se-ntrîsta,
 La Ion mergea.
 Ion mi-o vedea
 Și el mi-o-ntreba:
 — Dragă miorită,
 45 Cu lina plăviță,
 Ce mi-ești tristișoară,
 Drăguță mioară?
 — Ioane, Ioane,
 Vătafe Ioane,
 50 Ai nouă ciobani
 De la Poienari,
 Tot prima-primari,
 Măre, s-au vorbit
 Și s-au sfătuit
 55 Și-au făcut prinsoare
 Ca să te omoare!
 Ion că-i spunea:

— Dragă mioriță,
 Cu lina plăviță,
 60 Ei de m-or urî
 Și m-or omorî,
 Ei tot să mă-ngroape
 La stîna aproape,
 În strunga de oi,
 65 Să fiu tot cu voi,
 Cam în dosul stîinii,
 Să-mi aud cîinii.
 Foaie verde micșunea,
 Ciobanii sosea
 70 Și mi-l omora.
 Und' mi-l îngropa?
 Cam în dosul stîinii,
 Ca s-auză cîinii.
 Stîlp ce mi-i puneă?
 75 Căvălașul lui,
 Crivăț că-mi bătea,
 Cavalul urla,
 Pe Ion jelea.
 Dar ei ce-mi făcea?
 80 Ei mi se uita
 Și ei că-mi vedea
 D-o cucie verde
 Zburînd prin livede,
 Cu doi călușei
 85 Vineți, porumbei,
 Lucii ca șerpîi
 Și iuți ca șoimii.
 Dar cine-i mîna,
 Cine-i biciuia?
 90 D-un mic mocănaș,
 Cu glugă-ntre spete,
 Cu baier de bete,
 Fuge, nu se vede;
 Biciu cu zorzoane,
 95 Fug cail să moară.
 Cucia-mi venea,
 Măre, mi-aducea
 D-o călugăriță,
 Albă la pielită,
 100 Neagră la hăiniță.

La tîrlă-mi trăgea,
Pe Ion striga :
— Ioane, Ioane,
Vătafe Ioane !
105 El nu răspundea.
La mormînt mergea
Și ea mi-l jelea
Și mi-l deștepta.
În brațe că-l lua,
110 În cucie mi-l punea
Și-acasă că mi-l ducea.

Tocilescu, pp. 3—4;
inf. L. Stancu
(Cuculeți—R.-de-Vede—București).

151 (196) MIORIȚA

Se-aude, se-aude,
Departe, la munte,
Gomăn, gomănaș,
Glas de buciumaș,
5 De trei ciobănași,
Gomăn gomonind,
Oile pornind
Pe-un picior de munte,
Cu hățașuri multe.
10 Ș-apoi suie și coboară
Zi mare de vară,
Din vărsat de zori
Păn' la țarcători,
Și din țarcători
15 Pîn' la ciniori,
Trei cîrduri de oi,
De oi bucălăi,
La lînă țigăi,
La coadă pîrnăi,

20 Cu coarnele șute,
 Cu steluță-n frunte,
 Cu trei ciobănei,
 Tustrei verișori,
 Că-s din trei surori:
25 Unu-i ungurean,
 Unu-i moldovean
 Și unu-i vrîncean.
 Dar cel ungurean
 Și cu cel vrîncean
30 Pe cel moldovean
 Ei mi s-au grăit,
 Mi s-au domuit
 Ca să mi-l omoare
 În apus de soare,
35 Umbre cînd pornesc,
 Negure se-opresc
 Pe munți și pe ape...
 Dorm oile toate.
 Dară cea mioară,
40 De trei miei în vară,
 Mult mi-i năzdrăvană:
 De trei zile-ncoace
 Iarba nu-i mai place,
 Gura nu-i mai tace:
45 — Cioban stăpînesc,
 Fecioraș domnesc,
 Ciobănaș cu oi
 De pe aste văi,
 Cu sumanul lăi,
50 Mîncat de nevoi
 Și bătut de ploi,
 Ciobănaș cu lance,
 Dă-ți oile-ncoace,
 La verde zăvoi,
55 Că-i iarba de noi
 Și umbra de voi,
 Sus frunza rotundă,
 Jos iarba măruntă;
 Ciobănaș cu glugă,
60 Dă-ți oile-n luncă,
 Luncuță-nflorită,
 Inimă-mpărțită,

Luncuță pletoasă,
 Inimă duiosă,
 65 Că mi s-au vorbit,
 Mi s-au domuit
 Cei doi ciobănei,
 Verișorii tăi,
 Ca pe la chindie
 70 Ei să te răpuie,
 Și l-apus de soare
 Ei să te doboare,
 Să mi te omoare,
 Și la miez de noapte,
 75 Dorm apele toate,
 Să mi te îngroape
 La valea adîncă,
 La poteca strîmtă.
 El din gur-a zis:
 80 — Mioară, mioară,
 De trei miei în vară,
 De mi-ești surioară,
 De mi-ești năzdrăvană,
 De-s gata de moarte,
 85 Spune-le tu toate:
 Ca să mă îngroape
 În strunga de oi,
 În jocul de miei,
 În dosul stînei,
 90 Să mă urle cîinii;
 Iar tu din gluguță
 Să-mi faci iconiță,
 Și din trișculiță
 Să-mi faci cruciliță,
 95 Și din buciumaș
 Să-mi faci prăpuraș.
 Tot să mă mîngîi,
 Tu la cap să-mi pui
 Fluieraș de os,
 100 Că zice duios;
 Fluieraș de soc,
 Că zice cu foc;
 Fluieraș de fag,
 Că zice cu drag.
 105 Oile-or zbiera

Și m-or căuta;
 Când vîntu-o sufla,
 Fluieru-o cînta.
 Iar dacă-i zări,
 110 Dacă-i întîlni
 Mîndră copiliță,
 Albă la piliță,
 Neagră la cosiță,
 Boură la țîță,
 115 La straipe pestriță,
 Băluță, băluță,
 Glas de copiliță,
 Prin munți alergînd,
 Din ochi lăcrămînd,
 120 De mine-ntrebînd,
 Să-i spui c-am plecat
 Departe-n iernat,
 Pe-o gură de rai,
 Cam de peste plai.
 125 Iar de mi-i zări,
 Dacă-i întîlni
 Măicuță bătrînă,
 Cu briul de lînă,
 Din caier trăgînd,
 130 Din ochi lăcrămînd,
 Din gură-ntrebînd:
 « Cioban ungurean
 Și cu cel vrîncean,
 Mări, n-ați văzut
 135 Și n-ați auzit
 De un ciobănaș,
 Tot de-un flăcăuaș
 Și de-un fecioraș,
 Pe picior de munte
 140 Cu oi multe, multe,
 Cu coarnele șute,
 La lînă țigăi,
 La coadă pîrnăi?...
 Mări, de mi-ți spune,
 145 De voi o fi bine,
 Dar de nu mi-ți spune,
 Mult voi lăcrăma
 Și v-oi blestema

Și vi-ți clătina,
150 Mări, ca frunza,
Și vi-ți legăna,
Mări, ca iarba. »
« Noi că l-am văzut
Și l-am auzit
155 Seara pe-nserat:
La dealul bărbat,
La drumul săpat,
La bradul plecat
El e îngropat,
160 În țărn-astupat,
La capăt de deal,
La muche de mal,
La valea adîncă,
La poteca strîmtă,
165 De vînt nebătută,
De ochi nevăzută.
Mătușe bătrînă,
Cu briul de lînă,
Albă la cosiță, .
170 Neagră la străițe,
Nu mai întreba,
Nu mai blestema,
Că vînt s-o porni,
Pămîntul te-o trînti,
175 Pîn-om alerga,
Mi te-o astupa. »

Densușianu, *Vieța păstorească*, II,
pp. 127—130
[Iași].

Auzi, mîndră, ce se-aude
 Peste cel vîrfuț de munte?
 Trei miori dalbe cornute,
 Trei miori dalbe zbierînd,
 5 Trei păcurari trîmbițînd.
 Numai unu-i streinel,
 Cu trîmbița lîngă el;
 Ceialalți trei mi-l mînară,
 Cu două găleți a-mînă,
 10 Să le-aducă apă lînă.
 Pînă streinul venea,
 Ceialalți legea-i făcea,
 Mîncînd carne de mioară
 Și bînd apă de izvoară,
 15 Că pe strein să-l omoară.
 Streinul că i-a rugat
 Să-l mai lase atîta,
 Să trîmbiț' mamei una.
 Ceialalți că l-au lăsat,
 20 El trîmbița a luat
 Ș-a-nceput a trîmbița:
 Văile se scutura,
 Munții se cutremura.
 Și mă-sa l-a auzit,
 25 La el iute a venit;
 Haine negre că și-a luat,
 Cătră el a și plecat.
 El din gur-a cuvîntat:
 — Eu știu, maică, c-oi muri,
 30 Și pe mine mă-ngropați
 În strunguța oilor,
 În ușa spătărilor,
 Și în loc de crucișoară,
 Îmi puneți o trîmbicioară,
 35 Și în loc de buhășel,
 Îmi puneți un buciumel,
 Și cînd vîntul o sufla,
 Buciumul o buciuma,

40 Trîmbița o trîmbița,
Oile cele cornute
Mîndru m-or cînta pe munte,
Oile cele bălăi
Mîndru m-or cînta pe văi.

D e n s u s i a n u, Flori alese, pp. 107—109
(Rodna—Năsăud—Cluj).

153 (196) CIOBĂNAȘUL

— Foaie verde de trei flori,
Ciobănaș de la miori,
Un' ți-a fost moartea să mori?
— Sus, în vârful muntelui,
5 În bătaia vîntului,
La cetina bradului.
— Și de ce moarte-ai murit?
— De trăsnet, cînd a trăsnit.
— De jelit cin' te-a jelit?
10 — Pasărilor-au ciripit,
Pe mine că m-au jelit.
— De scăldat cin' te-a scăldat?
— Ploile, cînd au plouat,
Pe mine că m-au scăldat.
15 — De-mpînzit cin' te-a-mpînzit?
— Luna, cînd a răsărit,
Pe mine că m-a-mpînzit.
— Lumînarea cin' ți-a pus?
— Soarele, cînd a fost sus.
20 — De-ngropat cin' te-a-ngropat?
— Trei brazi mari s-au răsturnat,
Pe mine că m-a-ngropat.
— Fluierașul un' l-ai pus?
— În craca bradului, sus,

- 25 Și cînd vîntul mi-o bătea,
Fluierașul mi-o cînta,
Oile s-or aduna,
Pe mine că m-or căta...

Densușianu, Flori alese, pp. 109—110
[Muntenia].

154 (197) [CIOBANUL, SORA ȘI ZMEII]

- Pe cel vîrf de munte verde
O turmă de oi se vede,
Dar la ele cine șede?
Frate-său cu soră-sa.
5 Soră-sa în strungă da
Și frate-său le mulgea.
Soră-sa din grai grăia:
— Frate, frățiorul meu,
Țîpă nouă, mulge două,
10 Pe cea vale lungă, lată,
O vreme grea ni se-arată!
Frate-său din grai grăia:
— Aceea nu-i vreme grea,
Că sînt leii și cu zmeii,
15 Vin la tine a peți.
Oare unde te-aș ascunde?
— În funduțul colibii!
— Și acolo te-or găsi!
Nice vorba n-o sfîrși,
20 Cînd leii la ei sosi.
— Bună ziua, păcurari!
— Hodiniți, mă generali!
— N-am venit să hodinim,
Pe sora ta s-o pețim.

- 25 — Pe sora mea nu v-oi da,
V-oi da banii cu mierța,
Talerii — cu viderea.
— Nouă acelea nu ne trebe,
Numai tot pe soră-ta.
- 30 Soră-sa din grai grăia:
— Frate, frățiorul meu,
Taie păr din coada mea
Și fă ață la găleți,
Că de azi nu mă mai vezi!
- 35 Zmeii o lua de mână
Și-au ajuns lâng-o fântână.
Ei de mână au lăsat,
Ea-n fântână s-aruncat
Și din gură-a cuvîntat:
- 40 — Decît roabă zmeilor,
Mai bine hrană peștilor
Și rugina pietrilor!...

P r e c u p, pp. 43—44
[Năsăud].

155 (199) GEALIP COSTEA

- Foicică de trei brazi,
Azi e luni și mâine marți,
Pleacă Costea la Galați
Cu catîrii-nsămărați,
- 5 Să-i aducă-mpovărați
Cu tărițe
La mieuțe,
Bolovani
Pentru cîrlani,
- 10 Cu opinci
Pentru voinici,
Cu mălai

De lătrători,
 Cu sidile
 15 De mulșori.
 Catîrașii-nsămăra
 Și pleca
 Gealip Costea,
 Drăgăstosul
 20 Fetelor,
 Iubețul
 Nevestelor,
 Cu ciobani
 Și cu cîrlani;
 25 Iar din stîină
 Cînd pleca,
 Vorbă-n urmă
 Că lăsa
 Și din gură
 30 Mi-și grăia :
 — Dur la mine, bacilor,
 Bacilor, voinicilor,
 Voi la turme să-mi tot stați,
 Bine seama să-mi luați.
 35 D-o veni Fulga bătrîn,
 Fur bătrîn
 Și om capcîn,
 Vătaful
 Haiducilor,
 40 'Șelătorul
 Domnilor,
 Voi să-i dați, pentru mîncare,
 O mieoară
 De frigare,
 45 Pastramă
 De perpeleală
 Și urdă
 Din igurțeală,
 O butlagă de rachiu
 50 Și vro cinci oca de vin,
 Ca să-i fie de gustare
 Pîn-o veni prînzul mare.
 De mîncare voi să-i dați,
 Bine seama să băgați
 55 La mieoare mititele,

Ca să nu piară din ele,
Și la oaia rucărea,
Cum n-a fost, nici s-o vedea,
Că mult am slujit pe ea
50 Din copilăria mea.
Gealip Costea cuvînta
Și la schelă se pornea
Cu catirii-nsămărați,
Să-i aducă-mpovărați.
65 Vreme multă nu trecea,
Și în urma lui venea
Fulga moțul,
Fulga hoțul,
Fulga hoțul, fur bătrîn,
70 Fur bătrîn și om capcîn,
Vătaful
Haiducilor,
'Șelătorul
Domnilor ;
75 Și lua, pentru mîncare,
O mieoară
De frigare,
Pastramă
De perpeleală
80 Și urdă
Din igurțeală,
Cu butlaga de rachiu
Și cu cinci oca de vin.
Dar p-atît nu se lăsa,
85 Ci rupea, măre, rupea
Turmele pe jumătate,
Jumătate,-a treia parte,
Cu mieoara rucărea,
Dragă lui Gealip Costea ;
90 C-avea Costea turme multe,
Coborîte de la munte,
Avea Costea
Mielușele
Cîte-s vara
95 Brîndușele,
Avea Costea
Mielușei
Cîți sînt vara

Brebenei.
 100 Azi e luni și mâine marți,
 Vine Costea din Galați
 Ș-a'ce sare
 La mieoare,
 Bolovani
 105 Pe la cîrlani,
 Sarice
 Pe la ciobani
 Și opinci
 Pe la voinici.
 110 El acasă de-mi sosea,
 Catîrași desămăra,
 Saricele
 Că-mpărțea
 Și opincile
 115 Dedea,
 Buzdugan în mâini lua
 Și pleca
 Din stîină-n stîină
 Cu cîntarul la ciochină.
 120 La mulsoare d-ajungea,
 Bîrsănele că mulgea,
 Dar lui, măre, nu-i venea
 Nici lăptuțul
 La măsură,
 125 Nici cașul
 La-nchegătură.
 Seama bine de-mi băga,
 Mai vedea, măre, vedea
 Că, din toate, mai lipsea
 130 Și mieoara rucărea,
 Dragă lui Gealip Costea,
 C-alta-n turmă
 Nu era
 Mai isteață
 135 Decît ea:
 Cînd simțea
 De vremuri rele,
 Trăgea
 Oile-n perdele;
 140 Cînd simțea
 De vremuri bune,

Trăgea
 Oile-n pășune.
 Seama bine de-mi lua,
 145 Mai vedea, măre, vedea
 Că din turme cam lipsea
 Oile pe jumătate,
 Jumătate,-a treia parte:
 Smintîna
 150 Mioarelor,
 Fruntea
 Dobitoacelor,
 Fala
 Negustorilor.
 155 Ciudă mare că-i erea,
 De nimic rău nu-i părea
 Ca de oaia rucărea.
 Gealip Costea ce făcea?
 Un zgheab mare c-alegea,
 160 Lapte dulce c-aducea,
 Cinci cofițe-n el vărsa,
 Puțintel că mi-l umplea
 Și din buze fluiera.
 Cîinii mi-l înțelegea
 165 Și cu toții s-aduna.
 Al doilea fluiera,
 Și iată că-mi și sosea.
 Al treilea fluiera,
 Și pe lîngă el venea
 170 Toți dulăii de la stîină,
 Cu Dolfa, cățea bătrînă:
 De bătrînă ce erea,
 Păr pe ea
 Nu mai avea.
 175 Gealip Costea, d-o vedea,
 Cu gura o judeca:
 — Tu, Dolfo, cățea bătrînă,
 Îmi știai seama la stîină;
 Cum te-a scos Fulga din fire
 180 D-ai rămas fără simțire?
 Și cum sta
 D-o judeca,
 Cu bună lance-o lovea.
 Dolfa peste cap se da,

185 Iar Costea ce mi-i grăia?
 — Tu, Dolfo, cățea bătrână,
 Ce știai seama la stîină,
 Să iei dîra
 Oilor
 190 Pînă-n calea
 Furilor,
 D-aci, de la codrul
 Gherghii,
 Pînă la ceardacul
 195 Fulghii,
 Ceardacul cam nevăzut,
 Numai de voinici știut!
 Dolfa rău chelălăia
 Și-nainte c-apuca,
 200 Gealip Costea după ea!
 Tot cu dînșii mai pleca
 Și Togan, cîine bărbat,
 La nevoie încercat
 Și de fiare mursicat.
 205 Codrii-n lung că apuca,
 Pe potecă se ducea
 Pînă, mări, c-ajungea
 La marginea crîngului,
 La capătul codrului.
 210 Acolo ce mi-și vedea?
 Unii la berbeci
 Cojea,
 Alții lemne
 Grămădea,
 215 Alții carne
 Perpelea,
 Iară Fulga, fur bătrîn,
 Fur bătrîn și om capcîn,
 Răzimat d-un păducel,
 220 Mînca la carne de miel
 Și bea vin din burdușel.
 Gealip Costea, d-ajungea,
 Din gură mi-l judeca:
 — D-alei, Fulgo, fur bătrîn,
 225 Fur bătrîn și om capcîn,
 De ți-a fost, mări, a mîncare,
 Ți-am dat oaie

De frigare,
 Pastramă
 230 De perpeleală
 Și urdă
 Din igurțeală,
 C-o butlagă de rachiu
 Și cu cinci oca de vin;
 235 Toate că ți le-am gătit,
 Cu cinste te-am hărăzit.
 Tu p-atît nu te-ai lăsat,
 Mi-ai luat, nene, luat
 Fruntea
 240 Dobitoacelor,
 Smîntîna
 Mieoarelor,
 Fala
 Negustorilor,
 245 Și-ai rupt turma jumătate,
 Jumătate,-a treia parte.
 Mare mi-este ciuda, mare,
 De nimica rău nu-mi pare
 Ca de oaia rucărea
 250 Cum n-a stat și n-o mai sta:
 Cînd simțea
 De vremuri rele,
 Trăgea
 Oile-n perdele;
 255 Cînd simțea
 De vremuri bune,
 Trăgea
 Oile-n pășune!
 Astfel Costea cuvînta
 260 Și din gură mai grăia:
 — Tu, Dolfo, cățea bătrînă,
 S-apuci pe Fulga de vînă
 Și sprijine-l ciobănește,
 Ca să-i trag io haiducește
 265 Și negru păcurărește!
 Și Dolfa,
 Cînd auzea,
 La Fulga
 Se repezea,
 270 De vînă

Că-l apuca ;
 Și Togan, cîine bărbat,
 La nevoie
 Încercat,
 275 D-o lupoaică
 Mursicat,
 După gît i s-azvîrlea,
 Ciobănește-l sprijinea ;
 Iară Costea,
 280 Cu lancea,
 Numai una
 Că-i dădea,
 Capul jos că-i reteza,
 Trupu-n două-i spinteca,
 285 Și pe foc de-l arunca,
 Din guriță mi-i zicea :
 — Singur de cap ți-ai făcut,
 După vina ce-ai avut !
 Ciobănașii, cînd vedea,
 290 Tot d-a fuga c-o rupea,
 De umpleau crîngurile
 Și toate vîrtoapele.
 Dar cînd Costea șuiera,
 Furii mi se aduna,
 295 Înainte-i genuchea,
 Mîna, poala-i săruta
 Și din gură se ruga :
 — D-alei, Costeo dumneata,
 Noi nu sîntem vinovați,
 300 Ci de Fulga înșelați.
 La cine-a fost vinovat
 Capul, măre, i-ai tăiat,
 Trupu-n foc i-ai aruncat,
 De belea că ne-ai scăpat,
 305 La bun stăpîn ne-ai băgat.
 Slugi la Costea se băga,
 După oi
 Că-mi alerga,
 De prin văi
 310 Le aduna,
 Turma-ntreagă că-mplinea
 Și la Costea le ducea.
 Gealip Costea ce-mi făcea ?

La mulsoare le punea,
315 Lapte dulce că strîngea
Și-n măsură că-l punea:
Venea lapte la măsură,
Caș dulce la-nchegătură,
Brînză albă la-ntăreală
320 Și urdă la igurțea.
Tot umblînd din stîină-n stîină
Cu cîntarul la ciochină,
Turma-ntreagă colinda,
Oile că-și număra,
325 Toate-n număr le găsea,
Cu a oaie rucărea,
Dragă lui Gealip Costea,
Că slujise, biet, pe ea
Ucenic la ciobănie
330 Din mica copilărie.
Daca oile-și găsea,
Bine, mare, că-i părea,
Leafa la ciobani sporea,
Șapte buți de vin scotea
335 Și pe drum care trecea,
La ceardac că mi-i poftea
Și din gură le zicea:
— Beți, voinici, și vă-mbătați,
Joc frumos ca să-mi jucați,
340 C-așa este voia mea,
C-așa-i din bătrîni legea,
Și legea, și datina.

Teodorescu, pp. 513—517;
inf. Ioniță Nic. Pantelimonianu
(București),
2. I. 1885.

Foaie verde ș-o lalea,
 Veni și primăvara,
 Potîncu mi se scula
 Și la voinicei strîngea,
 5 Voinicei tot arnăuți,
 Că sînt la bătaie iuți;
 Voiniceii toți călare,
 Pe la brîu iatagane,
 Trece Oltu-n fuga mare.
 10 Voiniceii și-i strîngea,
 Punea masă și mînca,
 D-o ploschiță că-mi scotea
 Și da la băieți să bea,
 Și din gură-așa-mi grăia:
 15 — Beți, băieți, nu vă-mbătați,
 C-aveți coaste să-mi urcați,
 Văi adînci să coborîți,
 C-o să mergem la moș Luță,
 Să luăm niscai părăluță!
 20 Dar voinicii ce-mi făcea?
 De la masă se scula
 Și la cai mi se ducea,
 Și pe cai mi-ncăleca,
 La moș Luță mi-apuca,
 25 La moș Luță mi-ajungea,
 Pe moș Luță nu-mi găsea.
 Baciul singur că-mi era,
 De moș Luță-l întreba,
 Dar baciul se cam codea,
 30 De moș Luță nu spunea.
 Dar fratele baciului,
 Fuse bala dracului,
 Mîna pe baci că-mi punea,
 Mi-l bătea, mi-l chinuia,
 35 Cu moartea-l împotrivea.
 Dară baciul ce-mi zicea?
 — Nu mă bateți, măi flăcăi,
 Că pe moș Luță vi-l spui.

Este-n tîrla oilor,
 40 Lîngă a mioarelor,
 Pitulat pe lîngă foc,
 Învălit într-un cojoc;
 C-o căciulă berbecească,
 Nimenea să nu-l cunoască.
 45 Foaie verde ș-o lălea,
 Voiniceii-mi auzea,
 Spre moș Luță că-mi pleca;
 Dar moș Luță mi-i simțea
 Cînd cîinii la ei se da
 50 Și-mi da dosu-n d-a fuga.
 Dar fratele baciului,
 Fuse bala dracului,
 Pe moș Luță mi-l zărea
 Cînd da dosu-n d-a fuga
 55 Și din gură-așa grăia :
 — Stăi, moș Luță dumneata,
 Nu da dosu-n d-a fuga,
 Că nu sîntem oameni răi,
 Sîntem negustori de miei.
 60 Dar moș Luță mi-auzea
 Și-ndărăt mi se-ntorcea,
 Bună seara le dădea
 Și spre casă că-mi pornea
 Și acasă-mi ajungea.
 65 — Fa Ilinco, fata mea,
 Deschide, taică, ușa,
 Că nu sînt cu oameni răi,
 Sînt cu negustori de miei;
 Tot de miei și de mioare,
 70 Să mai luăm și noi părăle.
 Dar a fată ce-mi făcea?
 Ușile le descuia
 Și ei în casă-mi intra.
 Dar moș Luță ce-mi zicea?
 75 — Fa Ilinco, fata mea,
 Pune mîna pe căldare
 De fă la flăcăi mîncare.
 Dar fratele baciului,
 Fuse bala dracului,
 80 Lui moș Luță că-i zicea :
 — Măi, moș Luță dumneata,

N-am venit pentru mîncare,
 Ci-am venit pentru parale,
 Că vine Vinerea mare.
 85 Dar fratele baciului,
 Tot el bala dracului,
 Mîna pe moș că-mi punea,
 Mi-l bătea, mi-l chinuia,
 Cu moartea-l împotriva.
 90 Dar moș Luță ce-mi zicea?
 — Nu mă băteți, măi băieți,
 Ci căutați și vedeți,
 Căutați pe după ușă,
 Că-i d-o mică găletușă,
 95 Plină de sfanți și leițe
 Făcute după oițe.
 Voiniceii că-mi săpa,
 Găletușa mi-o scotea
 Și pe masă mi-o vărsa,
 100 În dăsagi mi-o așeza,
 Mustăcioara-mi răsucea,
 Unul la altul mijea.
 Dar fratele baciului,
 Tot el bala dracului,
 105 Iar la bătaie mi-l lua,
 Mi-l bătea, mi-l chinuia,
 Cu moartea-l împotriva.
 Dar moș Luță ce-mi zicea?
 — Nu mă bateți, feții mei,
 110 Ci căutați supt temei,
 Că mai e d-un putinei,
 Mi-este plin cu gălbenei
 Făcuți după berbecei.
 Voiniceii-mi căuta,
 115 Putineiul mi-l scotea
 Și pe masă mi-l vărsa,
 Și-n dăsagi mi-l așeza,
 Mustăcioara-mi răsucea,
 Unul la altul mijea.
 120 Dar fratele baciului,
 Tot el bala dracului,
 Iar la bătaie mi-l lua,
 Mi-l bătea, mi-l chinuia,
 Cu moartea-l împotriva.

- 125 Dar moș Luță ce-mi zicea?
 — Nu mă bateți, măi feciori,
 Ci cătați după cuptor,
 Că mai e d-un hîrdăior;
 Mi-este plin cu zimțișori
 130 Făcuți după boișori.
 Voiniceii-mi căuta,
 Hîrdăiașul mi-l scotea
 Și pe masă mi-l vîrsa,
 Și-n dăsagi mi-l așeza,
 135 Mustăcioara-mi răsucea,
 Unul la altul mijea.
 Dar fratele baciului,
 Haidamacu hoților,
 Netotul netoților,
 140 Tot el bala dracului,
 La moș Luță iar pornea,
 Iar la bătaie mi-l lua,
 Mi-l bătea, mil chinuia,
 Cu moartea-l împotrivea.
 145 Dar moș Luță ce-mi zicea?
 — Nu mă bateți, tăiculiță,
 Mai cătați în cea lădiță,
 Că mai e de o sălbiță
 De gălbenei cu tortiță.
 150 Dar Ilinca-mi auzea
 Și din gură-așa grăia:
 — Căpitane dumneata,
 De mi-ți lua și sălbița,
 Să dea Maica Precista
 155 Și Sfînta Duminica
 Să vă prinză potera!
 Potîncu ce mi-și făcea?
 În lădiță căuta
 Și sălbița mi-o scotea,
 160 Și la ea că se uita,
 Mîna-n aur că-mi băga
 Și punea și sălbița,
 Și fetei le dăruia.
 Dar Ilinca ce-mi făcea?
 165 Foarte lor le mulțamea.
 Dar fratele baciului,
 Tot el bala dracului,

La moș Luță se ducea
 Și din picior că-mi bătea,
 170 Și din gură-l judeca :
 — Foaie verde mărăcine,
 Când eram slugă la tine,
 Tu mă țineai ca p-un câine.
 Eu veneam să-ți cei legumă,
 175 Tu-mi dai palme peste gură ;
 Eu veneam să-ți cei mălai,
 Tu mă dai de păr prin scai ;
 Eu veneam să-ți cei opinci,
 Tu-mi strigai să fug d-aici.
 180 Foaie verde ș-o lalea,
 Voiniceii că-mi pleca,
 Spre codru se îndruma
 Și urma li se pierdea.

Mateescu, pp. 61—67
 (Pietrari—Tirgoviște—Ploiești).

157 (201) ȘAICU

— Șaicu, Șaicu, Șaicule,
 N-auzi tu, hainule,
 N-auzi ciobani buciumînd,
 Toate văile sunînd ?
 5 Poate hoții au venit
 Și oile ți-au răpit !
 Iară Șaicu au grăit :
 — Așa buciumă ciobanii
 Când își prăpădesc cîrlanii
 10 Și s-adune dulăii
 Pe la toate tîrlele.
 Șaicu-n samă n-au bagat,
 Iar ciobanii-au buciumat.
 Ș-așa tare-au buciumat,
 15 Buciumașul au crapat,

Văile s-au răsunat,
Munții s-au cutremurat.
Șaicu că mi s-au sculat
Și la grajd au alergat,
20 Nouă uși au descuiat,
Pe murg de frîu l-au luat
Și din grajd că au ieșit
Și din gură i-au grăit:
— Murgule,
25 Voinicule,
Mai poți tu la bătrîneță
Cum puteai la tinereță?
Iară murgul necheza
Și așa îi cuvînta:
30 — Cît puteam la tinereță,
Mai mult pot la bătrîneță:
La tinereță mi-era
Carnea-ntocmai ca spuma,
Ciolanul ca măduva;
35 Iar acum, la bătrîneță,
Nu mai sînt ca-n tinereță,
Că mi-i carnea ca și fierul,
Iar ciolanul — ca oțălu!

La Dunărea au sosit,
40 Iar Șaicu-așa i-au grăit:
— Murgule,
Voinicule,
Haide-n pas cu mult mai tare,
Să trec Dunărea ast' mare!
45 Murgul pasul că l-au dat,
Peste Dunăre-au zburat,
La perdele-au alergat.
Ciobanii ședeau legați,
Dulăii era-mpușcați,
50 Turmele s-amestecasă,
Tîrlele i le pradasă.
— Măi Ioane Caratruci,
Mai mare peste haiduci,
Tu ai oaie de caldare
55 Și mioară de frigare.
De ce mi te-ai apucat
Pe ciobani de mi-ai legat,
Dulăii mi-ai împușcat,

Turmele-ai împrăștiat,
 60 Tîrlele mi le-ai pradat?
 Ai vrut să-mi răpești averea,
 Hai să ne-ncercăm puterea!
 Toate turmele păștea,
 Iar o biată miorea
 65 Tot în urmă rămînea.
 Șaicu la dînsa mergea
 Ș-o-ncepu a întreba:
 — Mioară, mioară,
 De trei miei la primăvară,
 70 Fir de iarbă n-ai păscut,
 Pic de apă n-ai băut,
 Turma n-ai inghermicit?!
 — Cum oi mânca, cum oi bea,
 Cum să n-am inimă rea
 75 Dacă pe al meu stăpîn
 L-omorî negru păgîn,
 Și de jale eu bolesc
 Și de zile mă sfîrșesc?!
 « . . . Iar eu dacă oi muri,
 80 N-are cine mă boci.
 Spune la flăcăi, în tîrlă,
 Să mă-ngroape lîngă strungă,
 Fluieraș de-argint, frumos,
 Să-mi puie-n plasă,-n gard, jos.
 85 Și vîntul a aligni,
 Fluierașul s-a porni,
 Și s-a porni ș-a cînta,
 Oițele or zbiera,
 Mieii-or începe-a juca,
 90 Iară eu oi suspina. »
 De la tîrlă-n vale
 Este-o casă mare,
 Cu ferești la soare.
 Pe prispă, afară,
 95 O babă bătrînă,
 C-un caier de lînă;
 Din caier trăgînd,
 Din ochi lăcrămînd,
 După fiu plîngînd. . .

Sevastos, pp. 293—296
 [Moldova].

Pe muntele lung
 Berbecii m-agiung;
 Pe muntele lat
 Berbecii se bat.
 5 La vale, pe plai,
 Cine că-mi umbla,
 În fluier sufla,
 Munții răsuna?
 Dar gios, hăt, la vale,
 10 Văd un oltenaş
 Şi c-un ciobănaş.
 Din fluier cînta,
 Căi rînceza,
 Oile zbiera,
 15 Micii alegea,
 La stîină mergea.
 Dar baciul scutar
 Ciobani împărtea,
 La cîrd îi ducea.
 20 În valea hulpască
 Iacă se-ntîmpla
 Un hoț ş-un șoican,
 Călare pe-un cal.
 Din gură zicea:
 25 — Măi baci, măi scutar,
 Oile-ai ales,
 Berbecii i-ai dat
 Din cel munte nalt.
 Tu nici n-ai știut
 30 Că eu am venit,
 Chiar am auzit
 Că mi-ai cîșligat,
 Tu, cinci mii de zloți,
 De la ciobani toți.
 35 De vrei să te las,
 Să te las cu zile,
 Tu dă-mi banii mie,
 Că de nu mi-i da,
 Zile nu-i avea!

- 40 Chiar nici nu gîndi,
Nici te socoti
Că ti-i depărta
Pînă ce nu-i da!
Dar baciul cioban
- 45 Chiar așa-i spunea:
— Voinic iortoman,
Călare pe cal,
Nu-mi da pradă mie,
Nu-ți sînt vinovat.
- 50 Munții i-ai călcat,
La mine-ai venit,
Mult te-am hodinit
Și te-am ospătat.
Hai ș-amu cu mine,
- 55 Și să fie bine!

Vasiliu, p. 68;
inf. T. M. Buchilă
(Tătăruși—Pașcani—Iași),
26. V. 1907.

159 (206) CODREANU

- Frunză verde de cetină,
Cine merge șus, la stîină,
Cu mîndruța lui de mîină?
E Codreanul voinicel,
- 5 Poartă arme de oțel,
Cu Ileana lîngă el.
Cînd la stîină ajungea,
Bună ziua Țl dădea,
Iar baciul îi mulțamea,
- 10 Scamn la umbră le făcea.
Dar Codreanul ce făcea?
Baciului îi poruncea
Și din grai așa-i grăia:

— Baciule, supusul meu,
 15 Ascultă cuvîntul meu :
 Tu nouă să ne cîştigi
 Un berbece de căldare,
 O mioară de frigare
 Ş-un caş mare
 20 De gustare ;
 Apă rece să ne-aduci,
 Şi la noi să nu te uiţi !
 Baciul iute cîştiga,
 Pe Codrean îl întreba :
 25 — Cam pe care umbră deasă
 Să vă-ntind o mîndră masă ?
 Codreanul îi răspundea :
 — Pune-o-n mijloc de poiană,
 C-aşa-i place la Ileană,
 30 Unde-o fi iarba mai deasă
 Şi umbra de fag mai groasă.
 Ei la masă s-aşeza,
 Şi mînca, şi ospăta,
 Şi cînd masa o sfîrşea,
 35 Codreanul iarăşi striga :
 — Baciule, măi om nebun,
 Am o vorbă ca să-ţi spun . . .
 Baciul iute alerga
 Şi de ei s-apropia ;
 40 Codrean palma zbici făcea
 Şi trei palme îi rădea.
 Iar baciul aşa-i zicea :
 — Vai, Codrene, hoţ de rînd
 Şi cu capul cam bolînd,
 45 Palma-n zbici ce ţi-ai făcut .
 De pe mine m-ai bătut,
 O' ţie nu ţi-a plăcut
 Toate cîte ţi-am făcut ?
 Dar Codreanu-i răspundea :
 50 — Toate nouă ne-au plăcut
 Cîte tu ni le-ai făcut ;
 Te-am bătut c-aşa am vrut !
 Şi te-oi bate, dac-oi vrea,
 Să-ţi arăt puterea mea !
 55 Şi Codreanul se pornea
 Cu mîndra alătura ;

Iar baciul se întorcea
 Și așa mi-l blăstăma :
 — Tu, Codrene,
 60 Om viclene !
 Mîncare n-ai mai mîncă,
 Apă rece n-ai mai bea,
 Adusă de mîna mea ;
 Cînd din codru vei pleca,
 65 Șapte focuri te găsească,
 Inima să ți-o pomnească,
 Mîndra mie să-mi ugească !
 Și cum baciul a sorțit,
 Așa mi s-a și-mplinit :
 70 Mîndruța lui' i-a ugit,
 Codreanul n-a mai ieșit,
 Ci în codru a pierit
 Și mîndra nu l-a jălit.

H o d o ș, pp. 91—93
 (Firdea — Făget — Banat).

160 (207) PĂCURARU

Foaie verde fir mărar,
 La umbriță de stejar
 Mi-aulește-un păcurar
 Din floier și din caval.
 5 Aulea cît aulea,
 Măi la urmă să culca
 Și să vezi că adurmea,
 Oile că le pierdea.
 Măi tîrziu, cînd să treza,
 10 Drept în picioare sărea,
 Nici o oaie nu vedea.
 El pin pădure mi-o ļoa.
 Cată ici, cată colea,
 Nici o oaie nu găsa.

- 15 Cu lupu-n drum să-ntîlnea,
Bună sara el că-i da,
Da' lupu că-i mulțumea.
— Mă lupule dumneata,
N-ai văzut o turmă-a mea?
- 20 Mă lupule, n-ai văzut tu oile?
— Le-am văzut și le-am păscut,
Ama nu le-am cunoscut,
Că pin pîrloage stau plotoage,
Pin fîntîni stau căpățîni,
- 25 Iar la coada jgheabului,
Samaru măgarului,
Sus în vîrful dealului,
Cojocu ciobanului. . .
— Ui-ui-ui și ia-ia-ia,
- 30 Rău mă doare inima
Că pierdui turmulița!
Înăinte că mergea,
Cu neamțu-n drum să-ntîlnea:
— Bună zîua, neamțule!
- 35 — Mulțumesc, ciobanule!
— Mă neamțule dumneata,
Poți să-mi faci cîntarea mea,
Să-ți dau un pol ferecat,
Pe fund de chimir băgat?
- 40 Hei, și-ncepea neamțu cu de-ale lui,
Să facă inimă bună ciobanului.
— Aolele, neamțule,
Cum îți cură zdreanțele!
— Las' să-mi cure, că nu-mi pasă,
- 45 Că mi-e nemțoaica acasă,
Eu le rup și ea le coasă!
— Mă neamțule dumneata,
Asta nu-i cîntarea mea,
Eu polu nu ți l-oi da
- 50 Și de drum că mi-oi vedea.
Măi-năinte că mergea,
Cu popa-n drum să-ntîlnea:
— Părinte, sfințîia-ta,
Poți să-mi faci cîntarea mea,
- 55 Să-ți dau un pol ferecat,
Pe fund de chimir băgat?
Hei, și-ncepea popa cu de-ale lui,

- Să facă inima bună ciobanului:
 — «Voi, fomeilor, făceți colacii măi mari,
- 60 Că piinea mi-e drag să tai,
 Aleluia, aleluia-a-a... »
 — Hei, părinte dumneata,
 Asta nu-i cîntarea mea,
 Eu polu nu ți l-oi da
- 65 Și de drum că mi-oi vedea.
 Măi-năinte că mergea,
 Cu sîrbu-n drum să-ntîlnea:
 — Mă sîrbule dumneata,
 Poți să-mi faci cîntarea mea,
- 70 Să-ți dau un pol ferecat,
 Pe fund de chimir băgat?
 Hei, și-ncepea sîrbu cu de-ale lui,
 Să facă inima bună ciobanului.
 — Hei, sîrbule dumneata,
- 75 Asta nu-i cîntarea mea,
 Eu polu nu ți l-oi da
 Și de drum că mi-oi vedea.
 Măi-năinte că mergea,
 Cu țiganu să-ntîlnea:
- 80 — Mă țigane dumneata,
 Poți să-mi faci cîntarea mea,
 Să-ți dau un pol ferecat,
 Pe fund de chimir băgat?
 Hei, și-ncepea țiganu cu de-ale lui,
- 85 Să facă inima bună ciobanului:
 — « Aida lima, dita lima,
 Tirida, tirida, da-a... »
 — Mă țigane dumneata,
 Asta nu-i cîntarea mea,
- 90 Eu polu nu ți l-oi da
 Și de drum că mi-oi vedea.
 Măi-năinte că mergea,
 Cu țaranu să-ntîlnea:
 — Mă țarane dumneata,
- 95 Poți să-mi faci cîntarea mea,
 Să-ți dau un pol ferecat,
 Pe fund de chimir băgat?
 Hei, și-ncepea țaranu cu de-ale lui,
 Să facă inima bună ciobanului:
- 100 — « A-a-a! Mă suii cu plugu-n coastă,

- Scoasă naiba o nevestă,
 Tinerică și frumoasă,
 Eu, cu ochii după ea,
 Strîmbă Murgilă brazda,
 105 Frînsăi la plug trupița,
 Trupița și fieru-al lat,
 Mă făcu să plec la sat.
 Cînd o loai în către sat,
 Lunilă s-a sîngerat;
 110 Cînd intrai măi bine-n sat,
 S-a sîngerat și-alălalt,
 Auleo, ce-o să mă fac,
 Rămăsăi de boi sărac!... »
 — Mă țărane dumneata,
 115 Asta nu-i cîntarea mea,
 Eu polu nu ți l-oi da
 Și de drum că mi-oi vedea.
 Măi-năinte că mergea,
 C-o fomeie să-ntîlnea.
 120 — Mă fomeie dumneata,
 Poți să-mi faci cîntarea mea,
 Să-ți dau un pol ferecat,
 Pe fund de chimir băgat?
 Hei, și-ncepea fomeia cu d-ale ei:
 125 « Ciobănaș la oi m-aș duce,
 Ciobănașule,
 Da' nu-mi place urda dulce,
 Ciobănașule,
 Zîua cu fetițăle,
 130 Ciobănașule,
 Noaptea cu oițăle,
 Ciobănașule.
 Dragi îmi sînt oițăle,
 Ciobănașule,
 135 Cînd le cresc cornițăle,
 Ciobănașule... »
 — Hei, fomeie dumneata,
 Asta fu cîntarea mea,
 Eu polu că ți l-oi da
 140 Și m-oi duce-unde-oi putea !

Monografia jud. Dolj, vol. I, partea a III-a,
 pp. 189—191
 (Orodel—Băilești—Oltenia).

- Sărac, săracuț de mine,
 Crescui tot prin mîni străine!
 Mă băgai ca cioban slugă,
 Îmi dete cață și glugă.
- 5 Luai oile-n porneală,
 Să le duc la pășuneală,
 Lupii-n goană le luară,
 Jumătate le mîncară.
 Cînd văzui la cea din urmă
- 10 C-o să rămîi fără turmă,
 Pusei cușma pe teșilă
 Cu gîndul la băutură,
 Plecai la crîșmă pe urmă.
 Cînd colea, la crîșmă,-n vale,
- 15 Crîșmărița-mi iesă-n cale
 Și mă strigă: « Vin', băiete,
 Să-ți dau vin, să iei de sete! »
 Luai vinul de gustare,
 Băui trei zile de vară,
- 20 Cu lăutari și cu gloată,
 Băui, bade, turma toată.
 Cînd văzui eu, după toate,
 Încă și dator mă scoate,
 Mă luai în căutare
- 25 Cît îi ziulica mare
 După-o capră ce-mi rămase
 Și prin crînguri se luase.
 Capra-n deal și capra-n vale,
 Nici vrea să-mi steie în cale.
- 30 Azvîrlîi măciuca-n sete,
 Capra peste cap se dete,
 Și-alergai c-o rugioară
 S-o-njunghii sub bărbioară,
 Ca să ies la răfuială.
- 35 Și de-atîta osteneală,

Mă lăsai spre crișmă-n vale,
Să las vorbe și parale,
C-am să ies din ciobănie,
Să mă duc în haiducie!

Furtună, pp. 100—101
(Bozieni—Roman—Bacău).

162 (209) HOREA LUI ION BERCIU

Frunză verde de mălin,
Plecat-a stîna Dunchii
Și cu fratele Bercii.
Marți stîna Dunchii a plecat,
5 Joi Berciu Ion s-a-necat
La Luha, din sus de sat,
Că grea ploaie-a fost plouat,
Izvorul s-a turburat
Și Berciu Ion s-a-necat.
10 Dup-aceea l-au aflat
La Luha, din jos de sat.
Și el, bietul, n-a avut
Nice pînză pe obraz,
Fără scoarță de buhaș;
15 Nici scînduri de copîrșeu,
Fără scoarță de durzău.
Numai el și-a poruncit,
Pe un fir de iarbă verde,
Și la feciori, și la fete,
20 Să facă bine să-l ierte;
Și soru-sa Pălăguță
Tot să-l cînte mîndru-n frunză,
Tot să-l cînte răs-picat,
Să se-audă peste sat
25 Că Ion s-a înecat.
Pe Ion că l-or jeli

Fete cu cununile,
Feciorii cu struțurile,
Nevestele cu cepsele.
30 Coale la Sîntă Mărie,
Vreme-i oile să vie,
Și Berciu Ion să rămîie.
La mormîntul lui au pus
Trîmbița lui de-a dreapta
35 Și fluierul de-a stînga;
Vînturi mari că și-or sufla,
Trîmbița și-a trîmbița,
Fluiera și-a fluiera,
Mare jele-n lume-a fa.
40 Tot pe Ion l-au jelit
Oile cu lînele,
Mieii cu jocurile,
Berbecii cu coarneaue.

B u d, p. 20
[Maramureș].

CUPRINS

II. VITEJEȘTI

I. Ciclul cotropitorilor (turci — tătari)

32 (37.I)	Gruia lui Novac	7
33 (37.II)	Novac	18
34 (38)	Novac Baba-Novac	23
35 (39)	Novac. Însurătoarea lui Ioviță	28
36 (40)	Gruia a lui Novac	34
37 (41)	Vitejia lui Novac și a lui Gruia	38
38 (42)	Însurătoarea lui Gruia al lui Novac	40
39 (43)	Novac vinde pe Gruia	43
40 (44)	Turcul și Novăceștii	48
41 (45)	Novac și Balaban	55
42 (47)	Doicin bolnavul	60
43 (48)	Marcu viteazu!	66
44 (49)	Iancu Mare ^U	73
45 (50.I)	Bicu haiducul	77
46 (51)	Vilcan	86
47 (52)	Badiul	103
48 (53)	Kira	127
49 (54)	Ilincuța Sandului	137
50 (56)	Marcu	145
51 (57)	Aguș al lui Topală	149
52 (58)	Stoian-bulibașa	156
53 (59)	Roman voinicul	161
54 (60)	Tătarii și robii	165

55 (61)	Vișina	167
56 (62)	Șiret pîrcălabul	171
57 (63)	Moldovean Dobrogean	176
58 (66)	Corbac	180
59 (67)	Serb-Sărac	183
60 (68)	Copilașul lui Roman	187
61 (69)	Ibraim	190
62 (70)	Niculca	193
63 (71)	Gheorghică Zătoreanu	197
64 (72)	A lui Șoimănel	207
65 (74)	Savetcuța	211
66 (76)	Strigă Iacob	213
67 (77)	Voina și mîndra lui	214
68 (78)	Ana Ardeleana	218
69 (80)	Manuilă și Mustafa	219
70 (82)	Ioneasa circimăreasa	221
71 (83)	Sora și fratele	225
72 (84)	Iancu și turcu	226
73 (87)	Pătru di la Izvor	228

2. Haiducii

74 (88)	Corbea	233
75 (89)	Toma Alimoș	253
76 (90)	Miul Cobiul	260
77 (91)	Ștefan-vodă	273
78 (92)	Baba Sirba	280
79 (93)	Golea	286
80 (94)	Stanciu al Bratului	294
81 (94)	Voica Bălaca	298
82 (95)	Bogatul și săracul	308
83 (96.I)	Țăranul și ciocoiul	310
84 (96.II)	Țăranul și zapciul	311
85 (97)	Iancu Jiianul	312
86 (98)	Cîntecul lui Tun s	315
87 (99)	Gheorghică	316

88 (100) Ion ăl Mare	324
89 (101) Radu lu Anghel	331
90 (103) Bolbocean haiducul	344
91 (104) Botea	347
92 (105) Petre Busuioc	348
93 (105) Petru Petrișor haiducul	349
94 (105) Busuioc	351
95 (106) Bujor	353
96 (107) Ion Pietraru	355
97 (108) Dragoș	357
98 (110) Darie	358
99 (111) Pinteza viteazul	362
100 (115) Muscu	374
101 (117) Cîntecul lui Păun haiducul	381
102 (118) [Radu Groșanu]	383
103 (121) Cernea	385
104 (122) Căpitanu	390
105 (123) Răducanu	392
106 (124) La cîrciuma din pădure	393
107 (126) Gruian	395
108 (127) Stan	398
109 (129) Coste	399
110 (130) Cîntecul lui Iorgovan	401
111 (131) Iancul	402
112 (134) Stanciu	403
113 (135) Răscolman	404
114 (136) Bugean	405
115 (137) Foaie verde trei castane	406
116 (139) Buflea	407
117 (153) Voicu	409
118 (154) La curțile Vilcului	409
119 (155) [Mihai]	410
120 (156) Pantelimon	411
121 (157) Pribegii la podu Veneției	412
122 (160) Stoinicel viteazul	414
123 (161) Cîntecul lui Radu	416

124 (163) Harambașa Hănțilă	419
125 (169) Aiduc Velcu	421

3. Hoțomanii

126 (171) Codrean	424
127 (172) Cîntecul haiducilor	430
128 (173) Stan din Bărăgan	432
129 (174) Cîntecul lui Ghimiș	437
130 (175) Luniță, luniță	441
131 (175) Hoțul de cai	441
132 (175) Cine mi-i voinic lotrean?	442
133 (175) [Hoțul de cai]	444
134 (175) [Hoțul de cai]	445
135 (175) [Hoțul de cai]	446
136 (176) Cîntecul lui Sbangă haiducu	447
137 (177) Cîntecul lui Săcală	449
138 (178) [Petre]	451
139 (179) Cîntecul lui Radu	452
140 (183) Alde Nae din Vădeni	453
141 (184) [Zdrelea]	455
142 (186) Gheorghe, Cosma și Maftai	456
143 (190) Cîntecul lui Dăian	457
144 (191) Hora lui Cercel	458
145 (193) [Hoții și popa din Broșteni]	460

III. PĂSTOREȘTI

146 (196) Miorița	463
147 (196) Miorița	466
148 (196) Miorița	469
149 (196) Oaia năzdrăvană	472
150 (196) Miorița	477
151 (196) Miorița	480
152 (196) Miorița	485
153 (196) Ciobănașul	486
154 (197) [Ciobanul, sora și zmeii]	487

155 (199) Gealip Costea	488
156 (200) Potîncu haiducul	497
157 (201) Şaicu	501
158 (205) Cîntic hojăsc	504
159 (206) Codreanu	505
160 (207) Păcuraru	507
161 (208) Ciobanul amărit	511
162 (209) Horea lui Ion Berciu	512

Redactor responsabil: ANDREI RUSU
Tehnoredactor: IDA MARCUS

*Dat la cules 12.01.1963. Bun de tipar 02.12.1963.
Apărut 1964. Tiraj 4180 ex. $\frac{1}{4}$ legate. Hirtie tipar
înalt tip A satinat de 63 g.m². Format 600×920/16.
Coli ed. 32,75. Coli tipar 33,75. A. nr. 614/1963.
C.Z. pentru bibliotecile mari 8R. C.Z. pentru biblio-
tecile mici 8R-18.*

Întreprinderea Poligrafică „Arta Grafică”, Calea
Șerban-vodă 133, București—R.P.R. Comanda nr.57.

